Anne Brontë

Necunoscuta de la Wildfell Hall

★

roman

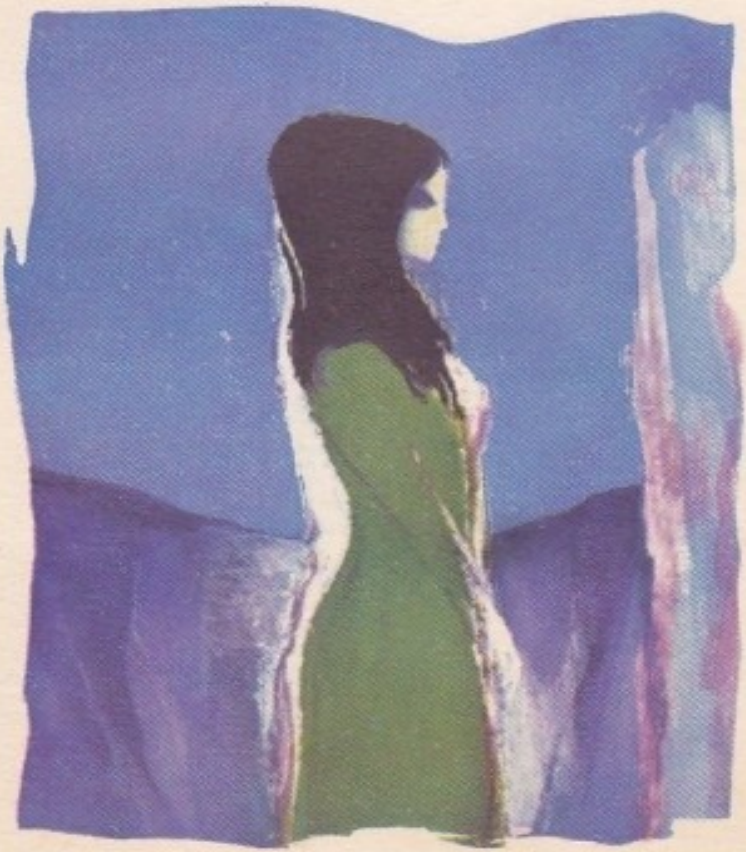

Editura Eminescu

ANNE BRONTË

Necunoscuta de la Wildfell Hall

**

80

Traducere de Andrei Bantaş

EDITURA EMINESCU
1974

Cuprins

CAPITOLUL XXIX....3
CAPITOLUL XXX....11
CAPITOLUL XXXI....25
CAPITOLUL XXXII....41
CAPITOLUL XXXIII....57
CAPITOLUL XXXIV....74
CAPITOLUL XXXV....80
CAPITOLUL XXXVI....88
CAPITOLUL XXXVII....94
CAPITOLUL XXXVIII....107
CAPITOLUL XXXIX....117
CAPITOLUL XL....132
CAPITOLUL XLI....137
CAPITOLUL XLII....146
CAPITOLUL XLIII....152
CAPITOLUL XLIV....159
CAPITOLUL XLV....169
CAPITOLUL XLVI....184
CAPITOLUL XLVII....192
CAPITOLUL XLVIII....205
CAPITOLUL XLIX....211
CAPITOLUL L....217
CAPITOLUL LI....227
CAPITOLUL LII....236
CAPITOLUL LIII....243

CAPITOLUL XXIX

AU TRECUT PATRU LUNI CHInuitoare, alternînd între îngrijorare profundă, disperare şi indignare; milă pentru el şi milă pentru mine. Pe de altă parte, în tot acest timp, n-am fost chiar lipsită de orice consolare; îl aveam pe scumpul meu micuţ nevinovat. Dar pînă şi această consolare era întinată şi înveninată de gîndul care se încăpăţîna să-mi stăruie în minte: „Cum îl voi putea învăţa să-şi recapete tatăl şi totuşi să evite să ia exemplu de la el?”

Mi-am amintit însă că într-un fel îmi adusesem singură pe cap toate aceste necazuri, de bunăvoia mea. Aşadar, m-am hotărît să le îndur fără să tremur. Totodată mi-am pus în gînd să nu mă las pradă durerii din pricina păcatelor altcuiva şi m-am străduit să mă distrez pe măsura posibilităţilor. În afară de tovărăşia copilului meu şi a scumpei şi credincioasei mele Rachel, care, evident, îmi ghicea suferinţele şi mă compătimea, deşi era prea discretă ca să se refere vreodată la ele — aveam cărţile şl uneltele de desen şi pictură, treburile gospodăriei de care trebuia să mă ocup, ca şi de situaţia şi bunăstarea bieţilor dijmaşi şi lucrători de pe moşia lui Arthur. Şi uneori căutam şi găseam o distracţie în tovărăşia tinerei mele prietene Esther Hargrave. Din cînd în cînd mă duceam călare la ea şi de vreo două ori am poftit-o să petreacă ziua cu mine la conac. Doamna Hargrave n-a plecat la Londra în sezonul acela: neavînd nici o fiică de măritat, a

socotit că e mai bine să rămînă acasă şi să facă economie. Şi — adevărată minune — Walter a venit el la ea la primele zile ale lui iunie şi a stat pînă aproape de sfîrşitul lui august.

Prima dată l-am văzut într-o seară blîndă şi caldă, cînd mă plimbam prin parc cu micuţul Arthur şi cu Rachel care este deopotrivă dădacă, guvernantă şi cameristă. Dată fiind viaţa mea izolată şi deprinderea de a fi suficient de activă, n-am nevoie decît de prea puţină îngrijire şi cum ea fusese dădaca mea şi tînjea să joace acelaşi rol pe lîngă copilul meu, şi fiind pe deasupra şi atît de vrednică de încredere, am preferat să-i las pe mînă preţiosul odor (punînd sub ordinele ei şi o fată la copil), decît să angajez o altă slujnică. Pe lîngă asta, era şi o economie. De cînd am luat cunoştinţă de situaţia afacerilor lui Arthur, am învăţat să acord destulă importanţă acestui lucru. Pentru că, după propria mea dorinţă, mai tot venitul pe care-l aduce averea mea este destinat, pe ani de zile de aici înainte, acoperirii datoriilor lui, şi e pur şi simplu inimaginabil cît de mulţi bani izbuteşte să risipească el la Londra.

Dar să revin la domnul Hargrave. Stăteam cu Rachel, pe malul apei, distrînd copilaşul care rîdea în braţele ei, cu o rămurică de salcie încărcată de mîţişori aurii, cînd spre marea mea surprindere, Walter intră în parc călare pe armăsarul său scump, de vînătoare, şi traversă pajiştea venind spre mine. M-a salutat cu complimente foarte frumoase şi meşteşugit întocmite — fără îndoială pregătite pe drum — pe care le-a rostit pe un ton de delicată modestie. Mi-a spus că-mi aduce un mesaj din partea mamei lui care, aflînd că el vine încoace, l-a rugat să treacă pe la conac şi să-mi ceară favoarea de a participa mîine la masă amicală de prietenie.

— Nu veţi întîlni oaspeţi, ci doar pe noi — mi-a zis el — dar Esther ţine foarte mult să vă vadă. Iar mama se teme că vă veţi simţi prea singură, părăsită de atîta vreme în

casa asta mare şi ar da nu ştiu ce să vă poată convinge să-i acordaţi mai des plăcerea societăţii dumneavoastră şi chiar să vă instalaţi în locuinţa noastră, mult mai umilă pînă la întoarcerea domnului Huntingdon.

— Vai, e foarte amabilă — i-am răspuns — dar după cum vezi nu sînt deloc singură. Şi cei care sînt ocupaţi tot timpul rareori se plîng de singurătate.

— Va să zică nu vreţi să veniţi mîine? Va fi tare dezamăgită dacă o veţi refuza.

Nu-mi făcea deloc plăcere să fiu compătimită astfel pentru singurătatea în care trăiam. Dar în orice caz am promis că mă voi duce.

— Vai, ce după-amiază încîntătoare! a remarcat el uitîndu-se în jur la parcul însorit, cu impunătoarele lui ridicături şi pante, cu apa placidă şi cu majestuoasele pîlcuri de copaci. În ce paradis trăiţi!

— Da, într-adevăr e un amurg încîntător, i-am răspuns şi am oftat gîndindu-mă cît de puţin am savurat agreabila proprietate Grassdale.

Dacă domnul Hargrave mi-a ghicit gîndurile, n-aş şti să spun. Dar, cu o seriozitate a tonului şi a manierei — pe jumătate şovăielnică, pe jumătate compătimitoare — m-a întrebat dacă mai am veşti de la domnul Huntingdon.

— În ultima vreme, nu, i-am răspuns.

— Aşa m-am gîndit şi eu, a murmurat el ca pentru el privind gînditor la pajiştea înconjurătoare.

— Dar dumneata nu te-ai întors de curînd de la Londra? i-am întrebat.

— Ba da, chiar ieri.

— Şi l-ai văzut acolo?

— Da... l-am văzut.

— Era bine?

— Da... adică... adăugă el ezitînd din ce în ce mai mult şi avînd aerul că-şi stăpîneşte cu greu indignarea. Era atît de bine... cît... cît merită să fie, dar în împrejurări pe care

ar trebui să le socotesc de-a dreptul de necrezut pentru un om atît de privilegiat de soartă, cum e el...

După ce rosti aceste vorbe ridică ochii şi îşi încheie replica făcîndu-mi o reverenţă foarte gravă. Bănuiesc că mă împurpurasem la faţă.

— Vă rog să mă iertaţi, doamnă Huntingdon, continuă el, însă nu-mi pot înăbuşi indignarea cînd văd o asemenea orbire stupidă şi o asemenea pervertire a gusturilor... dar... poate că dumneavoastră nu ştiţi...

Făcu o pauză.

— Nu ştiu nimic, domnul meu — decît că-şi întîrzie întoarcerea mai mult decît mă aşteptam; şi dacă în momentul de faţă preferă să aibă societatea prietenilor lui decît pe cea a soţiei şi preferă petrecerile zgomotoase ale oraşului vieţii tihnite de la ţară, bănuiesc că pentru asta trebuie să le mulţumesc tocmai acestor prieteni ai lui. Gusturile şi îndeletnicirile lor se aseamănă cu ale lui şi nu văd de ce purtarea sa ar trebui să stîrnească indignarea sau surprinderea lor.

— Mă nedreptăţiţi foarte tare răspunse el. În ultimele săptămîni m-am înfruptat destul de puţin din societatea domnului Huntingdon. Cît despte gusturile şi îndeletnicirile lui, ele sînt absolut de neînţeles pentru mine — eu fiind de felul meu un rătăcitor singuratic. Iar lucrurile din care eu am gustat sau am sorbit doar o înghiţitură, el le bea pînă la fund. Şi de voi fi încercat vreodată măcar o clipă să înec glasul raţiunii în nesăbuinţă şi nebunie, sau de-mi voi fi risipit în prea mare măsură timpul şi înzestrările fireşti printre tovarăşi destrăbălaţi şi fără minte, Domnul mi-e martor că aş renunţa cu dragă inimă la ei pentru totdeauna dacă aş avea măcar jumătate din bucuriile şi binecuvîntările pe care acest om le părăseşte în mod atît de nerecunoscător — dacă aş avea măcar jumătate din îndemnurile la virtute şi la obiceiuri casnice tihnite pe care el le dispreţuieşte — dacă aş avea un asemenea cămin şi o asemenea fiinţă cu care să-l împart! E o

ticăloşie! murmură el printre dinţi. Şi să nu credeţi, doamnă Huntingdon — adăugă el cu glas tare — că aş putea cumva să fiu vinovat că-l aţîţ să persevereze în acţiunile lui de acum; dimpotrivă, l-am mustrat în repetate rînduri şi adeseori mi-am exprimat surprinderea faţă de comportarea lui şi i-am amintit de îndatoririle pe care le are şi de privilegiile de care se bucură, dar totul a fost zadarnic. El n-a făcut decît să...

— Destul, domnule Hargrave! Ar trebui să-ţi dai seama că indiferent care sînt defectele soţului meu, auzindu-le descrise de gura unui străin, tristeţea mea nu poate decît să sporească.

— Va să zică sînt un străin? îmi zise el mîhnit. Dar sînt vecinul dumneavoastră cel mai apropiat, naşul fiului dumneavoastră şi prietenul soţului dumneavoastră; n-aş putea fi şi prietenul dumneavoastră?

— Prietenia adevărată trebuie să fie precedată de o cunoaştere mai apropiată. Şi eu te cunosc prea puţin, domnule Hargrave, afară doar de cît ştiu despre dumneata de la alţii.

— Va să zică aţi uitat cele şase sau şapte săptămîni pe care le-am petrecut astă-toamnă sub acoperămîntul dumneavoastră? Eu nu le-am uitat. Şi vă cunosc îndeajuns, doamnă Huntingdon, pentru a socoti că soţul dumneavoastră este bărbatul cel mai de invidiat de pe lume şi că aproape tot aşa aş fi şi eu dacă m-aţi socoti vrednic de prietenia dumneavoastră.

— Dacă m-ai cunoaşte mai bine n-ai mai gîndi acest lucru sau chiar dacă ai face-o nu l-ai spune şi nu te-ai aştepta să fiu măgulită de un asemenea compliment.

În timp ce vorbeam m-am dat înapoi. El a văzut că doresc să pun capăt discuţiei. Conformîndu-se imediat acestui semn mi-a făcut o reverenţă solemnă, mi-a spus bună seara şi şi-a întors calul spre drum. Părea tare mîhnit şi jignit de lipsa de amabilitate cu care i-am primit manifestările de compătimire şi simpatie. Nu eram sigură

dacă am făcut bine vorbindu-i atît de aspru; dar în momentul acela eram iritată de purtarea lui: mi se părea că profită de faptul că soţul meu lipseşte şi mă neglijează pentru a insinua împotriva lui lucruri care depăşesc adevărul.

În timpul conversaţiei noastre, Rachel se îndepărtase puţin. Domnul Hargrave s-a dus la ea şi a rugat-o să-i arate băieţelul. L-a luat, cu grijă, în braţe şi l-a privit zîmbindu-i aproape părinteşte, şi, în timp ce eu mă apropiam, l-am auzit spunînd:

— Iată încă o fiinţă pe care a părăsit-o!

Apoi l-a sărutat tandru pe Arthur şi l-a redat braţe lor primtoare ale dădacei.

— Îţi plac copiii, domnule Hargrave? l-am întrebat cu mai multă blîndeţe.

— În general nu, mi-a răspuns, dar copilul ăsta e tare dulce — şi seamănă grozav cu mama lui, a adăugat el pe un ton mai scăzut.

— În privinţa asta te înşeli; e leit taică-săn

— Doică, spune dumneata dacă n-am dreptate? a insistat el, făcînd apel la Rachel.

— Eu zic, conaşule, că are cîte ceva din amîndoi, i-a răspuns ea.

Domnul Hargrave s-a îndepărtat. Rachel l-a declarat un domn foarte drăguţ. Eu aveam însă oarecare îndoieli în această privinţă.

În decursul următoarelor şase săptămîni l-am întîlnit de mai multe ori dar — cu o singură excepţie — întotdeauna în tovărăşia mamei lui, a surorii lui sau a amîndurora. Ori de cîte ori ne vizitam, el se întîmpla de fiecare dată să fie acasă; iar cînd veneau ele la mine, întotdeauna mîna el caii de la trăsură. Se vedea bine că maică-sa e de-a dreptul încîntată de purtarea lui cuviincioasă şi atentă, de fiu ascultător, precum şi de faptul de la o vreme se deprinsese să fie om de casă.

Singura dată cînd l-am întîlnit singur a fost într-o zi însorită, dar nu îngrozitor de caldă, de la începutul lui iulie. Îl luasem pe micuţul Arthur în pădurea care înconjoară parcul şi-l aşezasem acolo, pe rădăcinile îmblănite în muşchi, ale unui stejar bătrîn. După ce strînsesem un mănunchi de campanule şi trandafiri sălbatici, stăteam în genunchi în faţa lui şi ofeream florile, una cîte una degeţelelor lui micuţe. Mă bucuram de frumuseţea cerească a florilor, prin intermediul ochilor lui zîmbitori uitasem pentru moment toate grijile mele, rîdeam de rîsul lui vesel şi mă încîntam văzînd încîntarea lui — cînd o umbră a întunecat deodată peticul de iarbă bătută de soare din faţa noastră. Ridicînd capul am dat cu ochii de Walter Hargrave care stătea aplecat deasupra noastră şi ne privea.

— Iertaţi-mă, doamnă Huntingdon, dar eram vrăjit. N-am avut nici puterea de a mă apropia şi de a vă întrerupe, şi nici de a mă retrage din contemplarea unei asemenea scene. Vai, ce voinic se face micuţul meu fin! Şi ce vesel e în dimineaţa asta!

Se apropie de copil şi se aplecă pentru a-i lua mîna. Dar văzînd că mîngîierile lui au şanse de a stîrni lacrimi şi lamentări — în locul unui schimb de manifestări prieteneşti — se retrase prudent.

— Vai, ce bucurie şi ce alinare trebuie să fie această fiinţă micuţă pentru dumneavoastră, doamnă Huntingdon! exclamă el cu o undă de tristeţe în glas, în timp ce admira copilul.

— Chiar este, i-am răspuns.

Apoi m-am interesat de mama şi de sora lui

Mi-a răspuns, politicos, la întrebări, apoi a revenit la subiectul pe care doream să-l evit; dar a făcut-o cu o oarecare timiditate — dovadă a fricii lui de a nu mă ofensa.

— N-aţi mai avut veşti de la Huntingdon în ultima vreme?

— Săptămîna asta nu, i-am răspuns (de fapt aş fi putut să spun: în ultimele trei săptămîni, nu).

— Am primit azi-dimineaţă o scrisoare de la el. Aş da nu ştiu ce să fie de asemenea natură încît s-o pot arăta doamnei lui.

Scoase din buzunarul de la vestă o scrisoare a cărei adresă era scrisă de mîna încă îndrăgită a lui Arthur, se uită urît la ea, apoi o vîrî la loc, adăugînd:

— Dar îmi spune că are de gînd să se întoarcă săptămîna viitoare.

— Aşa îmi spune ori de cîte ori îmi scrie.

— Serios?... Mde, asta îi cam seamănă. Dar mie mi-a mărturisit intenţia de a rămîne la Londra pînă în iulie.

Asta era o adevărată lovitură pentru mine — dovada unei ticăloşii premeditate şi a unei nesocotiri sistematice a adevărului.

— Se integrează perfect în conduita lui generală, remarcă domnul Hargrave privindu-mă gînditor şi, bănuiesc, citindu-mi pe faţă sentimentele.

— Va să zică vine cu adevărat săptămîna viitoare? am reluat eu după o pauză.

— Puteţi conta pe asta, dacă o asemenea asigurare vă poate face vreo plăcere. E posibil oare, doamnă Huntingdon, să vă bucuraţi de întoarcerea lui? a exclamat el scrutîndu-mi din nou, cu atenţie, faţa.

— Bineînţeles, domnule Hargrave; nu e soţul meu?

— O, Huntingdon, nici nu-ţi dai seama ce lucruri calci tu în picoare! a şoptit el pe un ton pătimaş.

Mi-am ridicat în braţe băieţelul şi luîndu-mi rămas bun de la domnul Hargrave, m-am îndepărtat pentru a mă lăsa în voia gîndurilor mele fără supravegherea nimănui, în sanctuarul căminului meu.

Eram bucuroasă? Da, încîntată. Deşi eram furioasă pe Arthur pentru purtarea lui şi deşi simţeam că m-a nedreptăţit şi mi-a făcut un rău; eram hotărîtă să-l fac să simtă şi el acest lucru.

CAPITOLUL XXX

ÎN DIMINEAŢA URMĂTOARE AM primit şi eu cîteva rînduri de la el, confirmînd veştile transmise de Hargrave cu privire la apropiata lui întoarcere. Într-adevăr, a venit săptămîna următoare, dar într-o stare şi mai proastă decît data trecută. Acum nu mai aveam deloc de gînd să trec peste faptele lui — neglijenţa şi părăsirea — fără o vorbă; mi s-a părut că nu se cade s-o fac. Însă în prima zi era obosit de drum şi eu eram bucuroasă că-l am iarăşi lîngă mine: n-am vrut să-l ocărăsc chiar atunci. Aveam de gînd să aştept pînă a doua zi. În dimineaţa următoare era încă obosit: aşadar, aveam să mai adăst puţin. Dar la cină (după ce luase la ora douăsprezece micul dejun constînd dintr-o sticlă de apă gazoasă şi o ceaşcă de cafea tare şi după ce la ora două luase prînzul — altă sticlă de apă gazoasă amestecată cu rachiu — găsind cusururi la toate în timpul mesei şi declarînd că trebuie să ne schimbăm bucătăreasa), am socotit că a sosit timpul.

— Dar e aceeaşi bucătăreasă pe care am avut-o şi înainte de plecarea ta, Arthur, i-am zis. Pe atunci erai în general destul de mulţumit de ea.

— Probabil că i-ai permis să se lase pe tînjală şi să se deprindă tot mai neglijentă în timpul absenţei mele. Porcăriile astea dezgustătoare sînt otravă curată!

Şi cu un gest ţîfnos a împins farfuria într-o parte şi s-a lăsat cu un aer disperat pe spateaza scaunului.

— Mă tem că tu te-ai schimbat, nu ea — i-am zis eu, dar cu maximum de blîndeţe, pentru că nu voiam să-l enervez.

— Se prea poate, mi-a răspuns el nepăsător luînd un pahar de vin amestecat cu apă şi adăugînd, după ce l-a dat pe gît: Pentru că am în vine un foc infernal pe care nu-l pot stinge toate apele oceanului!

— Dar ce anume l-a aprins? tocmai mă pregăteam eu să-l întreb cînd, exact în clipa aceea intră majordomul şi începu să strîngă masa.

— Mişcă-te mai repede, Benson! Termină odată cu zăngănitul ăsta infernal! strigă stăpînul lui. Şi nu mai adu brînza dacă nu cumva vrei să-mi vină rău de tot!

Cam surprins, Benson luă platoul cu brînză de acolo şi se strădui cît putu să strîngă restul lucrurilor repede şi fără zgomot. Dar din nefericire covorul avea un creţ pricinuit de stăpînul lui care-şi împinsese neglijent scaunul înapoi — şi Benson se împiedică. Făcu un zgomot destul de puternic dat fiindcă avea mîinile pline de veselă, dar fără altă pagubă decît spargerea unui castron, însă, spre indescriptibila mea ruşine şi tulburare, Arthur îl luă furios în primire şi-i adresă cîteva înjurături vulgare şi aspre. Bietul om păli şi tremură vizibil în timp ce se aplecă să ridice cioburile.

— N-a fost el de vină, Arthur. S-a împiedicat de covor. Şi pe urmă nici n-a făcut o poznă prea mare, Benson, lasă cioburile, poţi să le strîngi şi mai tîrziu.

Bucuros de această îngăduinţă, Benson se grăbi să ne aducă desertul, apoi se retrase.

— Ce ţi-a venit, Helen, să iei partea slugii împotriva mea — zise Arthur de îndată ce se închise uşa — cînd ştiai bine că sînt înnebunit?

— Nu ştiam că eşti înnebunit, Arthur, iar bietul om a fost pur şi simplu speriat şi jignit de explozia ta neaşteptată.

— La dracu, bietul om! Ce-ţi închipui că pot să ţin seama de sentimentele unei brute nesimţitoare ca el, cînd propriii mei nervi sînt iritaţi şi chinuiţi de poznele lui prosteşti?

— Parcă pînă acuma nu te-am auzit niciodată plîngîndu-te de nervii tăi.

— Şi mă rog de ce n-aş putea avea şi eu nervi ca şi tine?

— A, eu nu contest faptul că-i ai, dar nu mă plîng niciodată de-ai mei.

— Nu — ar fi şi de mirare, cînd nu faci niciodată nimic pentru a-i pune la încercare.

— Dar atunci tu de ce-i pui pe-ai tăi la încercare, Arthur?

— Crezi că n-am nimic altceva de făcut decît să stau acasă şi să mă corcolesc ca o femeie?

— Asta înseamnă că e imposibil să-ţi porţi singur de grijă, ca un bărbat, cînd lipseşti de acasă? Mi-ai spus că poţi s-o faci — şi că o vei face; şi ai promis...

— Haide, haide, Helen, nu mai începe acum cu prostiile alea! Nu le pot suporta.

— Ce nu poţi suporta? Să ţi se amintească de făgă-duielile pe care le-ai călcat în picioare?

— Helen, eşti de-a dreptul crudă. Dacă ai şti cum mi-a bătut inima şi cum mi s-au înfiorat toţi nervii în timp ce vorbeai, m-ai cruţa. Tu eşti în stare să compătimeşti un tîmpit de slugoi pentru că a spart un castron şi în schimb n-ai pic de milă pentru mine cînd îmi crapă capul şi-mi arde ca pe jăratic din pricina acestei febre mistuitoare.

Şi-a lăsat capul în mîini şi a început să ofteze. M-am apropiat de el şi i-am pus palma pe frunte. Într-adevăr ardea.

— Atunci vino cu mine în salon, Arthur; şi nu mai bea vin; ai şi băut cîteva pahare după cină şi n-ai mîncat mai nimic toată ziua. Cum ai putea să te faci bine în felul ăsta?

Luîndu-l cu binişorul şi străduindu-mă cît puteam să-l conving, l-am făcut să plece de la masă. Cînd Rachel mi-a adus copilaşul am încercat să-l distrez cu ajutorul lui pe taică-su. Dar bietului băieţel tocmai îi ieşeau dinţii, aşa că Arthur nu i-a putut suporta scîncetele. De îndată ce a dat primele semne de nervozitate, copilaşul a fost condamnat la un exil imediat. Şi pentru că în cursul serii m-am dus să împărtăşesc o vreme cu el, surghiunul, la întoarcere am primit reproşuri aspre pentru că-l prefer pe copil soţului. Pe acesta l-am găsit tolănit pe canapea exact în starea în care-l lăsasem.

— Bravo! exclamă partea lezată pe un ton de resemnare prefăcută. Am zis că n-o să trimit totuşi după tine. Am zis să stau să aştept — să văd cîtă vreme o să-ţi facă plăcere să mă laşi singur.

— Dar ce, Arthur, doar n-am lipsit mult. Sînt convinsă că n-am stat nici un ceas.

— A, bineînţeles, o oră e un fleac pentru tine, din moment ce ţi-o poţi umple cu lucruri atît de plăcute; dar pentru mine...

— N-a fost vorba cîtuşi de puţin de lucruri plăcute, i-am întrerupt eu. L-am îngrijit pe bietul nostru băieţel care nu se simte deloc bine şi nu puteam să-l părăsesc pînă ce nu l-am văzut adormind.

— A, fireşte, îi copleşeşti pe toţi cu bunătatea şi mila ta în afară de mine.

— Dar de tine de ce-ar trebui să-mi fie milă? Ce-ai păţit?

— Ei, poftim! Asta le întrece pe toate! După atîtea necazuri şi complicaţii prin care-am trecut, cînd mă întorc acasă bolnav şi istovit, tînjind după alinare şi aşteptîndumă să mă bucur de atenţie şi amabilitate măcar din partea nevestei, ea mă întreabă calmă ce-i cu mine!

— N-ai absolut nimic — i-am răspuns — decît relele pe care ţi le-ai adus singur, de bunăvoia ta, împotriva rugăminţilor şi îndemnurilor mele cele mai solemne.

— Ascultă, Helen — mi-a spus el pe un ton apăsat încercînd să se ridice în capul oaselor — dacă mă mai necăjeşti măcar cu o vorbă, sun imediat clopoţelul şi poruncesc să mi se aducă şase sticle de vin şi, pe legea mea, că le beau pînă la fund înainte de a mă mişca de aici!

N-am mai zis nimic, m-am aşezat la masă şi am întins mîna după o carte.

— Lasă-mă să am cel puţin linişte! a continuat el, dacă-mi refuzi toate celelalte consolări.

Şi tolănindu-se la loc, respirînd nervos ca şi cum ar fi oftat sau ar fi gemut, şi-a închis apatic ochii.

Ce carte o fi fost aceea care stătea deschisă dinaintea mea n-aş putea spune, pentru că nici nu m-am uitat la ea. Stînd cu coatele pe masă şi acoperîndu-mi ochii cu miinile m-am lăsat pradă lacrimilor, fără zgomot. Dar Arthur nu dormea: la primul suspin uşor pe care l-am scos şi-a ridicat capul şi a privit în jur exclamînd nervos:

— Pentru ce plîngi, Helen? Ce naiba s-a mai întîmplat?

— Plîng pentru tine, Arthur, i-am răspuns ştergîndu-mi repede ochii. Şi ridicîndu-mă de la masă m-am pus în genunchi în faţa lui şi strîngîndu-i mîna inertă între ale mele am continuat: Nu ştii că tu eşti o părticică din mine? Crezi că poţi să te înjoseşti şi să-ţi faci rău singur fără să simt şi eu durerea?

— Să mă înjosesc, Helen?

— Da, să te înjoseşti! Ce altceva ai făcut în tot timpul ăsta?

— Mai bine n-ai întreba, mi-a răspuns el schiţînd un zîmbet.

— Şi tu ai face mai bine să nu-mi spui; dar nu poţj nega că te-ai înjosit îngrozitor. În modul cel mai ruşinos ţi-ai făcut rău ţie — trupeşte şi sufleteşte — şi mie aşijderea; nu pot să îndur în tăcere acest lucru — şi nu vreau s-o fac!

— Ei, nu-mi mai strînge aşa, nebuneşte, mîna şi nu mă zgudui atîta, pentru numele lui Dumnezeu! Vai, Hattersley! Ai avut dreptate 1 Femeia asta o să mă bage în mormînt cu sentimentele ei intense şi cu personalitatea ei viguroasă şi interesantă. Ei, haide, haide, cruţă-mă puţin.

— Arthur, trebuie neapărat să te căieşti! am strigat eu într-un acces de disperare, înconjurîndu-l cu braţele şi îngropîndu-mi faţa la pieptul lui. Trebuie să spui că-ţi pare rău de ceea ce ai făcut!

— Ei, mă rog, îmi pare rău.

— Ba nu e adevărat! Şi-ai să-ţi repeţi greşeala.

— N-am să trăiesc destul ca s-o pot repeta, dacă te porţi atît de sălbatic cu mine! a replicat el împingîndu-mă la o parte. M-ai strîns aşa de tare că am rămas fără suflare.

Şi-a dus mîna la inimă, şi de fapt chiar părea să fie într-o stare proastă, de mare agitaţie.

— Ei, acuma adu-mi un pahar de vin ca să dregi ce-ai stricat, tigroaică ce eşti! îmi vine să leşin.

M-am repezit să-i aduc leacul cerut. Într-adevăr parcă începuse să-şi revină.

— Vai, ce ruşine pentru un tînăr ca tine — am zis eu luîndu-i paharul gol din mînă — să te aduci singur într-o asemenea stare!

— Dacă ai şti tot adevărul, fetiţo, ai zice mai degrabă: „Ce minune că eşti atît de bine!” în astea patru luni, Helen, am trăit mai mult decît ai trăit tu în tot cursul existenţei tale şi mai mult decît vei trăi pînă la sfîrşitul zilelor, chiar dacă ar fi să împlineşti o sută de ani; aşa că e firesc să trebuiască să plătesc într-un fel pentru asta.

— Va trebui să plăteşti un preţ chiar mai ridicat decît crezi, dacă nu bagi de seamă: ai să-ţi pierzi de-a binelea sănătatea, precum şi afecţiunea mea — dacă asta preţuieşte cît de cît ceva pentru tine.

— Cum, iar ai început jocul ăla al tău, ameninţîndu-mă cu pierderea afecţiunii? Înseamnă că n-a fost mare lucru

de capul ei dintru început, dacă a putut fi zdruncinată atît de uşor. Nu te supăra, drăgălaşul meu tiran, dar ai să mă sileşti să regret cu adevărat alegerea pe care am făcut-o şi să-l pizmuiesc pe prietenul meu Hattersley pentru nevestica supusă pe care o are: un adevărat model pentru sexul slab, Helen. Hattersley a ţinut-o cu el la Londra în tot cursul sezonului şi ea n-a supărat pe nimeni. El a avut voie să se distreze exact cum a vrut, în cel mai autentic stil de holtei, şi ea nu s-a plîns niciodată că e neglijată; el putea să se întoarcă acasă la orice oră din zi ori din noapte, sau să nu se întoarcă deloc; putea să fie morocănos sau treaz, sau beat criţă. Şi putea face pe nebunul sau pe caraghiosul după pofta inimii fără nici un fel de teamă sau îngrijorare. Orice ar face el, ea nu-i adresează niciodată vreun reproş şi nu se plînge niciodată de nimic. El zice că în toată Anglia nu se mai găseşte un asemenea giuvaer şi jură că n-ar schimba-o nici măcar pe un regat.

— Bine, dar el îi face viaţa un blestem.

— Aş, de unde! Ea nu are altă voinţă decît a lui şi e întotdeauna mulţumită şi fericită atîta vreme cît el se distrează.

— În cazul ăsta ea e la fel de nătîngă ca şi el; dar nu cred că aşa stau lucrurile. Am primit mai multe scrisori de la ea în care-şi exprimă cea mai mare îngrijorare faţă de comportarea lui şi se plînge că tu îl aţîţi să comită aceste excese. În special o dată mă implora să uzez de influenţa pe care o am pe lîngă tine pentru a te hotărî să pleci de la Londra şi afirma că soţul ei n-a făcut niciodată asemenea lucruri înainte de venirea ta şi cu siguranţă ar înceta să le mai facă de îndată ce-ai pleca tu şi l-ai lăsa să fie călăuzit spre propria lui înţelepciune

— Vai, ce trădătoare detestabilă! Dă-mi scrisoarea aia şi să fiu al naibii dacă nu i-o arăt şi lui!

— Nu, n-o s-o vadă fără aprobarea ei. Dar chiar dacă ar vedea-o, nu e nimic care să-l supere în această scrisoare

— şi nici în celălalte. Nu spune o vorbă împotriva lui; nu-şi exprimă decît îngrijorarea pentru el. Face doar aluzii la comportarea lui în termenii cei mai delicaţi şi-i găseşte toate scuzele pe care le poate inventa. Iar cît despre propriile ei chinuri, mai degrabă le simt decît le văd exprimate în corespondenţa ei.

— Dar mă insultă pe mine; şi fără doar şi poate că tu ai ajutat-o.

— Nu; i-am spus că supraapreciază influenţa pe care o am asupra ta, că, dacă aş putea, m-aş bucura să te smulg din mijlocul ispitelor Londrei, dar am prea puţine speranţe de izbîndă şi că, după cîte cred, greşeşte presupunînd că tu l-ai atras pe domnul Hattersley sau pe oricare altul pe o cale greşită. Eu personal avusesem cîndva o părere contrarie, dar acum socotesc că vă corupeţi reciproc; şi, poate, dacă ea ar fi recurs la oarecare mustrări blînde, dar serioase, aduse soţului, acestea s-ar putea dovedi întrucîtva utile: şi cu toate că el e mai puţin cizelat decît soţul meu, socot că e alcătuit dintr-un material mai puţin impenetrabil!

— Şi va să zică tot aşa o ţineţi — încurajîndu-vă una pe alta la răzvrătire, insultînd fiecare pe partenerul celeilalte şi aruncînd cîte o umbră de îndoială împotriva soţului, spre mulţumirea voastră a amîndurora!

— După cum ai spus chiar tu, Arthur, sfaturile mele proaste au avut prea puţin efect asupra ei. Cît despre ocărî şi critici, sîntem amîndouă mult prea ruşinate de greşelile şi viciile jumătăţilor noastre, pentru a le transforma într-un subiect obişnuit al corespondenţei. Oricît de bune prietene am fi, am prefera să păstrăm lipsurile voastre numai pentru noi — şi chiar să ni le ascundem de noi înşine, dacă nu ne-am gîndi că printr-o cunoaştere mai exactă a lor am putea să vă izbăvim de ele.

— Ei, haide, haide! Nu mă mai necăji acuma cu lucruri dintr-astea! Tot n-ai să ajungi la nici un rezultat. Ai răbdare cu mine şi suportă-mi o vreme plictiseala şi nervii

pînă îmi alung din vine febra asta blestemată şi atunci o să vezi că sînt la fel de vesel şi de bun ca întotdeauna. De ce nu poţi să fii blîndă şi amabilă ca data trecută? Atunci ţi-am fost de bună seamă foarte recunoscător pentru atitudinea pe care ai avut-o.

— Şi cît bine a adus recunoştinţa ta? M-am înşelat cu gîndul că te ruşinezi de păcatele şi greşelile tale şi cu speranţa că nu le vei mai repeta niciodată; dar acum nu mi-ai lăsat nici o nădejde!

— Aşadar cazul meu e chiar disperat? Ar fi o consideraţie de-a dreptul binecuvîntată dacă m-ar apăra măcar de necazul şi durerea eforturilor scumpei mele neveste atît de doritoare să mă convertească, dacă ar cruţa-o pe ea de truda şi de agitaţia unor asemenea strădanii şi dacă i-ar feri şi faţa şi glasul argintiu de efectele lor distrugătoare. Un acces de pasiune sau furie, din cînd în cînd, poate fi un frumos stimulent, Helen, şi un şuvoi de lacrimi e minunat de impresionant. Dar dacă recurgi prea des la ele amîndouă devin o pacoste blestemată care-ţi strică frumuseţea şi-i plictiseşte pe cei din jur.

De atunci înainte mi-am stăpînit cît am putut lacrimile şi izbucnirile. L-am cruţat şi de predicile mele şi de eforturile zadarnice de a-l aduce pe calea cea bună, fiindcă am văzut cît de inutil era totul. Dumnezeu ar putea să-i ia de pe ochi vălul acela de beznă al plăcerilor simţurilor, dar eu n-aveam puterea s-o fac. Încă mai priveam cu ochi răi şi-i reproşam atitudinea nedreaptă şi morocănoasă faţă de inferiorii lui care nu se puteau apăra. Dar cînd numai eu eram obiectul acestei atitudini — aşa cum se întîmpla adesea — sufeream totul cu răbdare şi calm; asta cu excepţia unor momente cînd nervii mei istoviţi de supărări repetate sau încordaţi la maximum, pînă în pragul nebuniei, de cine ştie ce nouă manifestare absurdă, cedau în ciuda voinţei mele. Mă expuneam astfel unor imputări că aş fi crudă, nervoasă, feroce. Eram foarte atentă să port de grijă nevoilor lui Şi

să-l distrez; dar, mărturisesc, n-o mai făceam cu acelaşi devotament afectuos de altădată, pentru că pierdusem acest sentiment. Şi pe urmă, mai era acum şi o altă fiinţă care reclama timpul şi îngrijirea mea — copilaşul meu firav, de dragul căruia adeseori bravam şi sufeream reproşurile şi plîngerile tatălui său nerezonabil de pretenţios.

Dar Arthur nu e un om ţîfnos sau iritabil din fire — ba chiar e atît de departe de a fi astfel încît era ceva aproape ridicol în absurditatea acestei agitaţii, nervozităţi şi irascibilităţi întîmplătoare, destinate mai de grabă să stîrnească rîsul decît furia — dacă n-ar fi fost consideraţiile profund dureroase legate de aceste simptome ale unei tulburări generale. Comportarea lui se ameliora treptat, pe măsură ce-şi recăpăta sănătatea trupească, ceea ce s-a întîmplat mult mai curînd decît te-ai fi putut aştepta, datorită eforturilor mele neîncetate. Dar pofta lui pentru vin ca stimulent crescuse, după cum prevăzusem pe bună dreptate. Vinul era acum pentru el mai mult decît un accesoriu al vieţii mondene: era o sursă importantă de bucurie în sine. În această epocă de slăbiciune şi de deprimare el găsea în băutură o doctorie şi un sprijin, o consolare, o recreaţie şi un prieten. Şi în felul acesta a coborît tot mai jos — cufundîndu-se în prăpastia în care căzuse. Deşi nu-l puteam împiedica să bea mai mult decît era bine pentru sănătatea lui, totuşi, prin perseverenţă neîncetată, prin blîndeţe, fermitate şi vigilenţă, luîndu-l cu binişorul, arătîndu-mă îndrăzneaţă şi hotărîtă — am izbutit să-l apăr de o robie absolută faţă de această înclinaţie detestabilă — atît de insidioasă, în avansurile ei, atît de necruţătoare în tirania ei, atît de dezastruoasă în efectele ei.

Şi în această privinţă nu trebuie să uit că sînt în mare măsură îndatorată prietenului său, domnul Hargrave. Cam prin vremea aceea venea adeseori la Grassdale şi lua uneori masa cu noi. Tare mă tem că în asemenea

împrejurări Arthur ar fi dat bucuros cu piciorul prudenţei şi decenţei şi ar fi făcut „o noapte de pomină” ori de cîte ori prietenul lui ar fi acceptat să-l susţină în această distracţie nesăbuită. Şi dacă domnul Hargrave s-ar fi supus dorinţelor lui, poate că, într-o noapte sau două, Arthur ar fi ruinat o trudă de săptămîni întregi şi ar fi răsturnat dintr-o mişcare meterezele fragile pe care le construisem cu atîta străduanie şi trudă. La început m-am temut atît de tare de acest lucru încît m-am umilit pînă într-acolo că i-am împărtăşit, în taină, presimţirile mele negre privitoare la înclinaţia lui Arthur către asemenea excese şi i-am exprimat speranţa pe care o nutream că el nu-l va încuraja. Domnul Hargrave s-a arătat încîntat de încrederea pe care i-am acordat-o şi nu mi-a dezamăgit-o. În ziua aceea şi cu toate celălalte prilejuri, prezenţa lui a slujit ca un fel de oprelişte pentru gazda sa, mai degrabă decît ca un îndemn la noi manifestări de lipsă de cumpătare. Şi el a reuşit întotdeauna să-l scoată din sufragerie la timp şi într-o stare relativ onorabilă. Căci dacă Arthur nu ţinea seamă de asemenea fraze ale musafirului ca: „Ei, nu trebuie să te mai reţin departe de doamna ta”, sau: „Să nu uităm că doamna Huntigdon e singură”, el insista oricum să plece de la masă pentru a veni în salonaş unde mă aflam eu şi atunci stăpînul casei se vedea obligat să-l urmeze, chiar dacă n-avea cîtuşi de puţin chef s-o facă.

Astfel, m-am deprins să salut în domnul Hargrave un adevărat prieten al familiei, un tovarăş nevinovat şi inofensiv pentru Arthur, care să-l mai învioreze şi să-l mai înveselească, apărîndu-l de plictisul trîndăviei totale şi al izolării de societatea altor persoane; totodată aveam în domnul Hargrave şi un aliat util. În asemenea împrejurări nu puteam decît să-i fiu recunoscătoare. Şi nu m-am sfiit, cînd s-a ivit prima ocazie convenabilă, să recunosc cît de tare îi sînt obligată. Şi totuşi, cînd am făcut-o, inima mi-a şoptit că ceva nu e chiar în regulă, şi mi-a adus în obraji o

împurpurare pe care el a sporit-o prin privirea lui insistentă şi gravă. Iar felul în care a primit aceste mărturisiri n-a făcut decît să-mi întărească temerile. Marea lui încîntare că-mi poate fi de folos era sporită de înţelegerea pentru mine şi de compătimirea pentru el însuşi — din ce pricină n-aş şti să spun, pentru că n-am vrut să merg pînă acolo încît să-l întreb sau să-i permit să-mi vorbească despre durerea sau mîhnirea care-i împovărau inima. Felul cum ofta şi dădea de înţeles că-şi stăpîneşte cu greu tristeţea părea să arate că inima lui e încărcată de o povară grea; dar trebuie sa facă în aşa chip încît să ţină această povară încătuşată sau să se elibereze de ea şoptind ceea ce-l apăsa, în alte urechi decît ale mele. Între timp se stabilise între noi destulă încredere. Nu mi se părea frumos să existe o în ţelegere tainică între mine şi prietenul soţului meu, fără ştirea acestuia, şi în legătură cu el. Dar după un timp m-am gîndit astfel: „Dacă nu e frumos, cu siguranţă că vina aparţine lui Arthur şi nu mie”.

Şi într-adevăr, nu ştiu prea bine dacă în momentul acela nu cumva roşeam mai degrabă pentru el decît pentru mine.

În ultima vreme s-a purtat într-un mod pe care lumea l-ar numi ireproşabil; dar pe de altă parte, eu ştiu că în sufletul lui nu s-a schimbat cîtuşi de puţin; şi mai ştiu că se apropie primăvara şi trăiesc cu o spaimă cumplită a consecinţelor ei.

Pe măsură ce a început să-şi recapete vigoarea şi energia trupului său istovit şi totodată şi ceva din nerăbdarea pe care o manifesta şi altădată cînd era singur şi izolat şi trebuia să stea locului, i-am propus să petrecem un scurt răstimp pe malul mării, ca să se mai recreeze şi să se înzdrăvenească şi totodată spre binele micuţului nostru. Dar n-a vrut: staţiunile balneare erau îngrozitor de plicticoase — şi pe lîngă asta fusese invitat de un prieten de-al lui să petreacă vreo două luni în Scoţia distrîndu-se

mult mai bine la vînătoare de găinuşe de munte şi de cerbi, şi el promisese că se va duce.

— Va să zică mă părăseşti din nou, Arthur?

— Da, draga mea, dar asta nu înseamnă decît că te voi iubi mai mult cînd mă voi întoarce şi voi îndrepta toate greşelile şi lipsurile trecutului. Nici de data asta nu trebuie să te temi pentru mine: în munţi nu sînt ispite. Şi în timpul absenţei mele poţi să faci o vizită la Staningley dacă vrei. Ştii bine că unchiul şi mătuşa ta ne roagă de multă vreme să ne ducem acolo. Numai că, nu ştiu cum să spun, între bătrînica aceea de treabă şi mine există o asemenea repulsie încît n-aş fi niciodată în stare să trec această probă de curaj.

Cum prin a treia săptămînă a lunii august Arthur porni către Scoţia, şi domnul Hargrave îl însoţi într-acolo — spre tainica mea mulţumire. Curînd după aceea am plecat împreună cu micuţul meu Arthur şi cu Rachel la Staningley, scumpa mea reşedinţă de altădată. Am revăzut-o cum i-am revăzut şi pe scumpii ei locatari, rudele şi prietenii mei — cu sentimente de bucurie atît de strîns legate de cele de durere, încît abia dacă mai eram în stare să le disting pe unele de celelalte sau să spun cărora din ele atribuiam lacrimile, zîmbetele şi oftaturile stîrnite de vechile şi familiarele scene, glasuri şi chipuri.

Arthur nu s-a întors acasă decît la vreo cîteva săptămîni după înapoierea mea la Grassdale. Dar de data asta nu eram atît de îngrijorată în privinţa lui. A-l şti ocupat cu sporturile şi mişcarea în aer liber printre colinele sălbatice ale Scoţiei era cu totul altceva decît a-l şti cufundat în corupţia şi ispitele Londrei. Scrisorile lui de acum, deşi nu sînt nici lungi şi nici epistolele unui îndrăgostit, sosesc mai regulat decît în orice altă împrejurare anterioară. Şi cînd s-a întors totuşi, spre marea mea bucurie, în loc să arate mai rău decît la plecare, era mai vesel şi mai viguros şi mult mai bine în toate privinţele. De atunci încoace n-am avut decît prea puţine motive să

mă plîng. Mai manifestă încă o predilecţie nefericită pentru plăcerile mesei, împotriva cărora trebuie să mă lupt şi să dovedesc multă vigilenţă; dar a început să-şi bage în seamă băiatul, şi asta constituie pentru el o sursă din ce în ce mai importantă de distracţie în casă, în timp ce vînătoarea de vulpi şi de alte animale îi oferă o îndeletnicire suficientă în aer liber, cînd pămîntul nu e îngheţat. Aşadar, acum nu mai depinde total de mine pentru a se distra. Dar ne aflăm în ianuarie; primăvara se apropie; şi, repet, mă tem groaznic de consecinţele sosirii ei. Acest anotimp blînd pe care altădată îl salutam cu bucurie, ca pe o epocă a speranţei şi a fericirii, trezeşte acum cu totul alte presimţiri prin apropierea lui.

CAPITOLUL XXXI

20 MARTIE 1824. VREMEA MULT temută a sosit şi, după cum mă aşteptam, Arthur a plecat. De data asta şi-a anunţat intenţia de a zăbovi doar scurt timp la Londra şi de a trece apoi pe continent unde, probabil, avea să rămînă cîteva săptămîni. Dar nu-l voi aştepta decît peste un răstimp mult mai îndelungat. Între timp am învăţat că la el zilele înseamnă săptămîni iar săptămînile luni.

30 iulie. S-a întors acum vreo trei săptămîni, fără doar şi poate stînd mai bine decît altădată cu sănătatea, dar tot atît de prost cu nervii. Şi totuşi poate că greşesc; poate că eu am mai puţină răbdare şi îngăduinţă. Sînt istovită şi sătulă de nedreptatea lui, de egoismul şi de depravarea lui fără nădejde de îndreptare. Ce n-aş da să pot folosi un cuvînt mai blînd fără să greşesc; dar nu sînt nici eu un înger şi declinul de pe urma căruia sufăr şi eu mă face să mă revolt. Bietul mei tată a murit săptămînă trecută: Arthur s-a supărat cînd a auzit vestea, pentru că a văzut că sînt tare lovită şi mîhnită şi se temea ca nu cumva această împrejurare să nu-i strice lui tihna şi bunăstarea. Cînd am pomenit de faptul că trebuie să-mi comand o toaletă de doliu a exclamat:

— Ah, nu pot să sufăr negrul! Şi totuşi bănuiesc că trebuie să-l porţi o vreme, măcar aşa de formă. Dar sper, Helen, că nu vei socoti de datoria ta să-ţi compui un chip

şi să adopţi nişte maniere conforme cu veşmintele funebre. De ce să oftezi şi să gemi şi de ce să mă deranjezi pe mine pentru că un bătrînel din comitatul X, un străin pur şi simplu pentru noi amîndoi, a găsit de cuviinţă să se omoare cu băutura? Ei poftim, te văd plîngînd! Nu, nu, trebuie să fie, o simplă afectare.

Nici n-a vrut să audă de planul meu de a asista la înmormîntare sau de a mă duce să stau cîteva zile cu bietul Frederick pentru a-l mai mîngîia în singurătatea lui. Zicea că e un lucru absolut inutil şi că e o lipsă de înţelepciune din partea mea să doresc aşa ceva. La urma armei ce reprezintă pentru mine tata? Nu-l văzusem de enorm de multă vreme, de fapt o singură dată din copilărie şi pînă acum — şi ştiam foarte bine că nu i-a păsat niciodată nici cît negru sub unghie de mine; şi chiar şi fratele meu era doar ceva mai mult decît un străin.

— Şi pe urmă, scumpa mea Helen, — îmi zise el îmbrăţişîndu-mă cu o tandreţe măgulitoare — nu mă pot lipsi de tine nici măcar o singură zi.

— Atunci cum te-ai descurcat fără mine atîta amar de vreme?

— A, pe atunci mă învîrteam prin lume, dar acum sînt acasă; şi casa fără tine — zeitatea căminului meu — ar fi insuportabilă.

— Da, atîta vreme cît sînt necesară pentru comoditatea ta; dar nu tot aşa ai zis şi mai înainte cînd mă îndemnai să te părăsesc pentru ca tu să poţi să scapi din căminul tău — i-am replicat eu.

Dar nici n-apucasem bine să rostesc aceste vorbe că le-am şi regretat. Părea o acuzaţie foarte gravă: dacă era falsă, reprezenta un afront mult prea grosolan; dacă era adevărată, atunci era un lucru prea umilitor pentru a i-l arunca astfel, în mod făţiş, în obraz. Dar aş fi putut foarte bine să-mi cruţ acest chin momentan al reproşurilor şi remuşcărilor. Acuzaţia n-a trezit în el nici ruşine, nici indignare: Arthur n-a încercat nici să nege, nici să se

scuze, ci a răspuns doar cu un hohot prelung, mai mult în sinea lui, fără zgomot, de parcă toată afacerea i s-ar fi părut de la început şi pînă la sfîrşit o glumă isteaţă şi plină de haz. Fără îndoială omul ăsta o să mă facă pînă în cele din urmă să-l antipatizez!

„Precum făcut-ai berea, mîndra mea
E musai că aşa o vei şi bea!”

Da; şi voi bea paharul pînă la fund, cu drojdie cu tot; şi nimeni în afară de mine nu va şti cît de amar a fost!

20 august. După atîtea frecuşuri am ajuns să ne reluăm fiecare postura obişnuită. Arthur a revenit cam la starea şi obiceiurile dinainte; iar eu am considerat că planul cel mai înţelept ar fi să închid ochii asupra trecutului şi viitorului — cel puţin în ceea ce-l priveşte pe el — şi să trăiesc numai pentru prezent; să-l iubesc atunci cînd pot; să zîmbesc (dacă e posibil) cînd zîmbeşte şi el, să fiu veselă cînd e el vesel şi încîntată cînd e agreabil; iar dacă e dezagreabil să încerc să-l fac agreabil — în caz că e cu neputinţă, să-l suport, să-l scuz şi să-l iert în măsura puterilor mele şi să-mi ţin în frîu propriile patimi rele ca nu cumva să le agraveze pe ale lui; şi totuşi, cedînd astfel şi chiar încurajînd înclinaţii sale mai puţin dăunătoare către automulţumire, să fac tot ce-mi stă în putere pentru a-l salva de la alte lucruri mai rele.

Dar nu vom rămîne multă vreme singuri împreună. Curînd mi se va cere să găzduiesc acelaşi corp select de prieteni pe care l-am avut şi în urmă cu două toamne sub acoperămîntul nostru, la care se va adăuga domnul Hattersley şi — la cererea mea specială — soţia şi copilul lui. Mi-e tare dor s-o văd pe Milicent şi pe fetiţa ei. Aceasta a împlinit nu de mult un an şi va fi cu siguranţă un încîntător tovarăş de joacă pentru micuţul meu Arthur.

30 septembrie. Oaspeţii noştri se află aici de mai bine de o săptămînă, dar pînă acum n-am avut răgazul să fac comentarii asupra lor.

Nu pot trece peste antipatia mea faţă de lady Lowborough. Acest sentiment nu se întemeiază doar pe faptul că am motive să-i port pică personal; femeia în sine îmi displace şi asta pentru că o dezaprob întru totul. Întotdeauna îi evit pe cît pot tovărăşia, fără să încalc legile ospitalităţii; dacă totuşi ne adresăm una alteia sau facem conversaţie, toate se petrec cu maximum de politeţe — şi chiar cu aparentă cordialitate în ceea ce-o priveşte; însă ferească Domnul de asemenea cordialitate! E ca şi cum ai umbla cu trandafiri sălbatici — flori atrăgătoare pentru ochi şi aparent blînde — dar ştii foarte bine că ascund ghimpi şi din cînd în cînd îi şi simţi; şi poate că te supără agresivitatea lor şi-i turteşti pînă cînd le ai distrus puterea, deşi o faci oarecum în detrimentul propriilor tale degete.

În ultima vreme însă n-am văzut nimic care să mă supere sau să mă alarmeze în conduita ei faţă de Arthur în primele cîteva zile mi s-a părut că-şi dă osteneala să-i cîştige admiraţia. Eforturile ei n-au rămas neobservate de către el: adeseori l-am văzut zîmbind în sinea lui din pricina manevrelor ei viclene; dar, s-o spunem spre lauda lui, săgeţile ei au căzut neputincioase alături de el. Zîmbetele ei cele mai seducătoare, cele mai semeţe ridicări din sprîncene au fost întotdeauna primite cu aceeaşi amabilitate nepăsătoare şi neschimbată, pînă cînd, descoperind că el e într-adevăr impenetrabil, ea a renunţat deodată la sforţările pe care le făcea şi, după toate aparenţele, a devenit la fel de indiferentă ca şi el. Şi n-am mai observat de atunci încoace vreun semn de pică din partea lui sau noi încercări de cucerire din partea ei.

Şi tocmai aşa ar trebui să fie lucrurile; dar Arthur nu mă lasă niciodată să fiu mulţumită de el. Nici măcar vreme de un ceas de cînd m-am măritat cu el n-am cunoscut

bucuria acelei dulci idei: „În tihnă şi încredere îţi vei găsi liniştea”. Aceşti doi indivizi detestabili, Grimsby şi Hattersley au năruit toată truda mea îndreptată împotriva dragostei soţului meu pentru vin. Ei îl încurajează în fiecare zi să depăşească limitele cumpătării şi destul de des să se facă de rîs prin excese. O să treacă multă vreme pînă am să pot uita de cea de a doua seară după sosirea lor. Tocmai cînd mă retrăsesem împreună cu celelalte doamne, din sufragerie, înainte de a se închide uşa în urma noastră, Arthur a exclamat:

— Ei băieţi, ce-ar fi să-i tragem un chef pe cinste?

Milicent mi-a aruncat o privire destul de plină de reproş de parcă eu aş fi putut să pun stavilă lucrurilor; dar expresia ei s-a schimbat cînd, glasul lui Hattersley, răsunînd atît de tare, s-a auzit prin perete:

— Sînt omul tău! Trimite să ne mai aducă vin! Ceea ce avem aici nu ne ajunge nici pe sfert!

Abia ne aşezasem în salonaş că a venit la noi lordul Lowborough.

— Ce te-a făcut să vii atît de curînd? exclamă doamna lui, cu un aer cît se poate de acru şi nemulţumit

— Annabella, tu ştii că eu nu beau niciodată, îi replică el pe un ton grav.

— Mă rog, dar oricum ai fi putut să stai puţin cu ei. Pare atît de stupid să te ţii mereu după fusta femeilor mă mir cum de eşti în stare s-o faci!

El îi făcu reproşuri cu o expresie de amărăciune amestecată cu surprindere şi, prăbuşindu-se într-un fotoliu, îşi înăbuşi un oftat profund, îşi muşcă buzele palide şi rămase cu ochii ţintă la podea.

— Ai făcut bine că i-ai părăsit, lord Lowborough, i-am zis eu. Nădăjduiesc din tot sufletul că vei continua şi de aici înainte să ne onorezi atît de devreme cu societatea dumitale. Şi dacă Annabella ar cunoaşte valoarea adevăratei înţelepciuni, precum şi chinurile nechibzuinţei

şi... şi ale necumpătării, nu ar mai spune asemenea absurdităţi — nici măcar în glumă.

El ridică ochii în timp ce-i vorbeam şi-i întoarse cu gravitate spre mine, cu un aer pe jumătate surprins şi pe jumătate absent, iar apoi şi-i îndreptă asupra nevestii lui.

— Dar cel puţin, zise aceasta, ştiu să apreciez valoarea unei inimi calde şi a unui spirit îndrăzneţ, bărbătesc.

— Bine, Annabela — zise el cu o voce profundă şi cavernoasă — întrucît prezenţa mea ţi-e degazreabilă te voi scuti de ea.

— Va să zică te întorci la ei? zise ea nepăsătoare.

— Nu! exclamă el, apăsînd cu o surprinzătoare asprime asupra acestei vorbe. Nu mă voi întoarce la ei! Şi nu voi zăbovi niciodată cu ei e clipă mai mult decît mi se pare potrivit, nici de dragul tău şi nici de dragul vreunei alte fiinţe care vrea să mă ispitească! Dar nu e nevoie să te necăjeşti din această pricină; n-am să te mai tulbur niciodată venind în mod atît de inoportun ca un intrus în preajma ta.

A părăsit încăperea. Am auzit uşa de la hol deschizîndu-se şi închizîndu-se şi, imediat după aceea, trăgînd la o parte perdeaua, l-am văzut păşind în sus şi-n jos prin parc, în întunericul trist al serii aceleia umede şi înnourate.

— Ai fi pedepsită pe bună dreptate, Annabella — i-am zis eu într-un tîrziu — dacă lordul Lowborough ar cădea din nou pradă vechilor lui năravuri care erau gata, gata să-l distrugă şi pe care le-a părăsit cu preţul unor eforturi atît de mari. Atunci ai avea motive să te căieşti pentru o purtare ca aceasta.

— Cîtuşi de puţin, draga mea! Nu mi-ar păsa deloc, dacă lordul ar găsi de cuviinţă să se îmbete în fiecare zi: aş scăpa pur şi simplu mai repede de el.

— Vai, Annabella! strigă Milicent. Cum poţi să spui asemenea răutăţi? Ar fi într-adevăr o pedeapsă meritată,

în ceea ce te priveşte, dacă providenţa ţi-ar asculta vorbele şi te-ar face să simţi ceea ce simt şi alţii care...

Făcu o pauză întrucît din sugraferie ne ajunse la urechi o izbucnire bruscă de vorbe răstite şi de rîsete; glasul lui Hattersley se înălţa deasupra celorlalte, şi chiar şi urechea mea, nedeprinsă cu el, îl putu recunoaşte.

— Ceea ce simţi tu în momentul acesta, bănuiesc? zise lady Lowborough cu un zîmbet maliţios, aţintindu-şi ochii asupra chipului profund tulburat şi mîhnit al verişoarei ei.

Aceasta nu răspunse nimic, dar îşi întoarse faţa şi-şi şterse o lacrimă. În clipa aceea uşa se deschise şi intră domnul Hargrave; nu era decît puţin îmbujorat, şi ochii lui negri scînteiau cu o vivacitate neobişnuită.

— Ah, îmi pare bine că ai venit, Walter! strigă sora lui. Dar aş fi dat nu ştiu ce dacă l-ai fi putut aduce încoace şi pe Ralph.

— E absolut cu neputinţă, dragă Milicent, răspunse el cu o veselie zgomotoasă. Şi aşa am avut destul scandal ca să mă pot smulge eu dintre ei. Ralph a încercat să mă reţină cu forţa; Huntingdon m-a ameninţat că mă va şterge definitiv de pe lista prietenilor lui; şi, cel mai rău din toate, e faptul că Grimbsy s-a străduit să mă facă să mă ruşinez de virtutea mea, prin vorbe de un sarcasm veninos şi prin aluzii despre care ştia bine că mă vor jigni cumplit. Aşadar, vedeţi, doamnelor, că ar trebui să mă primiţi cu braţele deschise pentru tot eroismul de care am dat dovadă şi pentru suferinţele îndurate ca să am favoarea de a mă bucura de gingaşa voastră societate.

Îşi încheie replica întorcîndu-se spre mine cu un zîmbet şi cu o plecăciune.

— Spune şi tu, Helen, dacă nu e un băiat frumos! şopti Milicent şi mîndria ei de soră învinse pentru moment toate celelalte considerente.

— Ar fi frumos — sună răspunsul meu — dacă acea strălucire a ochilor, a buzelor şi obrajilor i-ar veni de la natură; dar să-l priveşti încă o dată peste cîteva ceasuri

Gentilomul de care era vorba se aşează la masă, în preajma mea, şi se rugă să-i dau o ceaşcă de cafea. În timp ce i-o dădeam zise:

— Mie mi se pare asta ca o ilustraţie foarte potrivită pentru scena cînd paradisul este luat cu asalt. Acum mă aflu în paradis; dar a trebuit să mă lupt din greu, să-mi croiesc drum prin potop şi prin foc pentru a-l cîştiga. Ultima resursă a lui Ralph Hattersley a fost să se proptească cu spatele de uşă şi să jure că n-o să mă lase să trec decît peste trupul lui (care are proporţii destul de considerabile). Din fericire însă aceea nu era singura uşă, aşa că am scăpat pe intrarea laterală, prin cămara majordomului, spre marea uimire a lui Benson care tocmai curăţa vesela şi tacîmurile.

Domnul Hargrave rîse, şi verişoara lui făcu la fel; dar sora lui şi cu mine rămăseserăm tăcute şi grave.

— Vă rog să-mi iertaţi uşurinţa cu care am vorbit, doamnă Huntingdon — murmură el pe un ton mai serios, ridicînd privirile către mine. Nu sînteţi deprinsă cu aceste lucruri: le îngăduiţi să vă afecteze în mod prea sensibil mintea delicată. Dar în mijlocul acelor zurbagii nelegiuiţi mă gîndeam la dumneavoastră; şi m-am străduit să-l conving pe domnul Huntingdon să se gîndească şi el la dumneavoastră. Zadarnic însă. Mă tem că e absolut hotărît ca astă-seară să se distreze după pofta inimii; şi n-are nici un rost să păstraţi cafeaua în aşteptarea lui sau a tovarăşilor lui. Şi aşa va fi mare lucru dcă vor veni la noi măcar la ceai. Între timp aş ţine foarte mult să vă alung gîndul de la ei — şi să mi-l alung şi eu, pentru că nu pot să sufăr să mă gîndesc la ei — da — chiar şi la scumpul meu prieten Huntingdon, cînd ţin seama de puterea pe care o are asupra fericirii unei persoane superioară lui într-o măsură inimaginabilă, şi la felul cum tratează el această fericire! Îl detest pur şi simplu pe acest om!

— Atunci ai face mai bine să nu mi-o spui — i-am răspuns eu — deoarece, chiar aşa rău cum e, face parte

integrantă din fiinţa mea şi nu-l poţi insulta pe el fără să mă ofensezi pe mine.

— Vă rog să mă iertaţi pentru că aş prefera să mor decît să vă ofensez. Dar, dacă vreţi, putem să nu mai vorbim despre el deocamdată.

În cele din urmă au venit: dar asta abia după ora zece, cînd ceaiul, pe care şi aşa îl întîrziasem cu mai bine de o jumătate de oră, era pe sfîrşite. Oricît de tare tînjisem după sosirea lor, mi s-a strîns inima auzind zarva turbulentă a apropierii lor; Milicent a pălit şi aproape că s-a sculat de pe scaun cînd domnul Hattersley a dat buzna în odaie cu un potop de înjurături violente pe buze; Hargrave s-a străduit să le stăvilească implorîndu-l să-şi aducă aminte că sînt de faţă doamne.

— A! Da, bine faci, dezertor ticălos ce eşti, că-mi aminteşti de doamne — strigă domnul Hattersley ameninţîndu-şi cumnatul cu pumnul lui uriaş — pentru că dacă n-ar fi fost ele la mijloc ştii bine că te-aş face praf cît ai clipi din ochi şi ţi-aş arunca trupul să slujească drept hrană păsărilor cerului şi cîinilor de pe cîmp!

Apoi, instalînd un scaun lîngă lady Lowborough se propti acolo şi începu să-i vorbească, cu un amestec de absurditate şi neruşinare care pe ea părea s-o amuze mai degrabă decît s-o ofenseze; deşi se prefăcea jignită de impertinenţa lui şi arăta că-l ţine la distanţă prin vorbe de duh şi neaşteptate replici ironice.

Între timp, domnul Grimsby se aşeză lîngă mine pe scaunul părăsit de Hargrave la intrarea lor; îmi declară cu gravitate că mi-ar fi recunoscător dacă i-aş da o ceaşcă de ceai. Iar Arthur se instală lîngă biata Milicent vîrîndu-se în sufletul ei cu un aer confidenţial şi apropiindu-şi mereu capul de al ei pe măsură ce ea se trăgea tot mai stingherită într-o parte. Nu era chiar aşa de zgomotos ca Hattersley, dar era teribil de congestionat la faţă, rîdea neîncetat şi în timp ce eu roşeam văzîndu-i înfăţişarea şi auzindu-i vorbele, mă bucuram că cel puţin îşi alesese un

ton atît de scăzut pentru conversaţia cu Milicent încît numai ea îl putea auzi.

— Vai ce fraier sînt! zise cu vorbire tărăgănată domnul Grimsby care pînă atunci tot trăncănise cu gravitate sentenţioasă lîngă cotul meu.

Dar eu fusesem mult prea absorbită să contemplu starea deplorabilă a celorlalţi doi bărbaţi — în special a lui Arthur — ca să-l mai ascult.

— Ai mai auzit vreodată asemenea prostii ca alea pe care le spun ei, doamnă Hundingdon? continuă el. În ceea ce mă priveşte mi-e pur şi simplu ruşine de ei; nu sînt în stare să bea nici măcar o juma de sticlă fiecare fără să li se urce la cap...

— V-aţi turnat frişca în farfurioară în loc s-o puneţi în ceaşcă, domnule Grimsby.

— A, da, văd, pentru că e tare întuneric aicea. Hargrave, ia du-te şi mai taie mucurile pe la lumînările alea!

— Sînt lumînări de ceară, n-au nevoie să li se taie mucurile, i-am atras eu atenţia.

— Lumina trupului este ochiul, a remarcat Hargrave cu un zîmbet sarcastic. „De ochiul tău priveşte bine, întregul trup ţi se va umple de lumină.”

Grimsby îl respinse cu un gest solemn şi apoi, întorcîndu-se spre mine, continuă pe acelaşi ton tărăgănat şi cu o ciudată nesiguranţă a rostirii, precum şi cu înfăţişarea greoaie dinainte:

— Dar aşa cum ziceam, doamna Huntingdon — ăştia n-au cap deloc: nu sînt în stare să bea nici măcar o juma de sticlă fără să sufere într-un fel sau altul. Pe cînd eu unul — mă rog, am băut astă-seară de trei ori mai mult ca ei şi după cum vezi n-am nici pe dracu. Se prea poate ca lucrul ăsta să ţi se pară foarte ciudat, dar cred că-l pot explica: le vezi creierul — nu mai pomenesc nici un nume, dar înţelegi la cine mă refer — creierul lor trage puţin la cîntar de la bun început, şi vaporii băuturii îl face şi mai uşor şi produce o întreagă zăpăceală sau ameţeală care are

drept rezultat starea de ebrietate; pe cînd creierul meu fiind alcătuit din materiale mult mai solide, va absorbi o cantitate considerabilă de asemenea vapori fără să se producă nici un rezultat sensibil...

— Cred că ai să vezi un rezultat sensibil produs asupra ceaiului aceluia — îl întrerupse domnul Hargrave — datorită cantităţii de zahăr pe care ai turnat-o în el. De obicei pui o singură bucată iar acum ai dat drumul la vreo şase.

—Serios? replică filozoful afundînd linguriţa în ceaşcă şi scoţînd la iveală mai multe bucăţi de zahăr pe jumătate dizolvate — şi confirmînd astfel cele spuse de domnul Hargrave. Aha! Îmi dau seama. Aşadar, doamnă, vezi şi dumneata ce rău e să fii distrat — sau să gîndeşti prea mult în vreme ce te ocupi cu îndeletnicirile banale ale vieţii. Acuma, dacă aş avea şi eu mintea oamenilor de rînd şi nu cea a filozofului, n-aş fi stricat această ceaşcă de ceai văzîndu-mă astfel silit să te deranjez să-mi dai alta.

— Aia e zaharniţa, domnule Grimsby. Acuma aţi udat zahărul; dar nu-i nimic, am să sun să ne aducă altul — pentru că uite-l în sfîrşit şi pe lordul Lowborough; şi sper că mylord va catadicsi să stea cu noi, aşa cum sîntem, şi-mi va permite să-i ofer un ceai.

Lordul făcu o plecăciune solemnă ca răspuns la apelul meu, dar nu rosti nici o vorbă. Între timp Hargrave se oferi să sune clopoţelul pe cînd Grimsby îşi deplînge greşeala, încercînd să dovedească nici mai mult nici mai puţin decît că ea se datora umbrei ceainicului şi luminii slabe din încăpere.

Lordul Lowborough intrase cu vreun minut înainte, fără să fie observat de altcineva decît de mine şi rămăsese în uşă, scrutînd cu un aer sever societatea de faţă. Acum făcu cîţiva paşi spre Annabella care şedea cu spatele la el, avîndu-l pe Hattersley alături. Dar acesta nu se ocupa

de ea, ci de stăpînul casei pe care îl insulta şi-l teroriza zgomotos.

— Ei, Annabella, zise soţul ei aplecîndu-se asupra scaunului unde şedea, cu care dintre aceste „spirite îndrăzneţe şi bărbăteşti” ai vrea să semăn?

— Pe ceruri şi pe dumnezei, ai să ne semeni tuturor! strigă Hattersley ridicîndu-se brusc şi apucîndu-l cu un gest grosolan de braţ. Hei, Huntingdon! strigă el. L-am prins — vino odată omule şi ajută-mă! Şi să mă ia naiba dacă-i dau drumul pînă nu-l îmbăt! Să-mi ziceţi mie cuţu dacă nu-l fac eu să ne plătească pentru toate porcăriile din trecut!

A urmat o încăierare ruşinoasă; lordul Lowborough, cu o seriozitate desperată şi palid de mînie luptîndu-se în tăcere să se elibereze de nebunul voinic care se străduia să-l tragă afară din odaie. Am încercat să-l îndemn pe Arthur să intervină în apărarea musafirului său supus la un asemenea afront, dar el nu era în stare să facă altceva decît să rîdă.

— Huntingdon, prostule, vino odată şi ajută-mă, ce naiba! strigă Hattersley slăbit şi el în oarecare măsură de excesele pe care le comisese.

— Îţi urez mult succes, Hattersley, strigă Arthur şi te ajut cu rugăciunile mele. Mai mult decît atît n-aş putea să fac nici dacă ar depinde de asta însăşi viaţa mea! Sînt sfîrşit de oboseală Oho! rîse el, şi lăsîndu-se pe speteaza scaunului îşi pocni palmele de coapse şi gemu tare.

— Annabella, dă-mi o lumînare! zise Lowborough al cărui adversar îl apucase între timp de mijloc şi se străduia să-l smulgă de lîngă cadrul uşii de care el se agăţa cu energia desperării.

— Nu vreau să iau parte la jocurile voastre grosolane! răspunse doamna trăgîndu-se înapoi cu răceală. Mă şi mir cum de te poţi gîndi la una ca asta.

În schimb eu am luat o lumînare şi i-am înmînat-o. El a apropiat flacăra de mîinile lui Hattersley pînă ce acesta

urlînd ca o fiară înjungheată şi le-a desfăcut lăsîndu-l slobod. Lowborough a dispărut, ducîndu-se probabil în camera lui, pentru că nimeni nu l-a mai văzut pînă dimineaţa. Înjurînd şi blestemînd ca un nebun, Hattersley s-a trîntit pe taburetul de lîngă fereastră. Uşa fiind acum liberă, Milicent a încercat să fugă şi ea de pe scena înjosirii soţului ei; dar acesta a chemat-o înapoi şi nu s-a lăsat pînă n-a silit-o să se apropie de el.

— Ce doreşti, Ralph? murmură ea apropiindu-se de el în ciuda voinţei ei.

— Vreau să ştiu ce-i cu tine, zise el trăgînd-o pe genunchii lui ca pe un copil. Spune-mi de ce plîngi, Milicent?

— Nu plîng.

— Ba plîngi, insistă el, îndepărtîndu-i cu asprime mîinile în care-şi ascundea ea faţa. Cum îndrăzneşti să spui o asemenea minciună?

— Acum nu mai plîng, suspină ea.

— Dar ai plîns — şi chiar acum o clipă. Şi vreau să ştiu de ce. Haide, haide, trebuie să-mi spui!

— Te rog lasă-mă în pace, Ralph! Nu uita că nu sîntem acasă la noi.

— N-are importanţă: trebuie să-mi răspunzi la întrebare! exclamă călăul ei.

Şi el se strădui să-i stoarcă mărturisirea, zgîlţîind-o şi zdrobindu-i fără pic de remuşcare braţele firave în strînsoarea degetelor lui puternice.

— Nu-l lăsa să se poarte astfel cu sora dumitale, i-am zis eu domnului Hargrave.

— Ei haide, haide, Hattersley, nu-ţi dau voie să te porţi astfel! i-a zis gentilomul căruia mă adresasem, apropiindu-se de această pereche nepotrivită. Te rog las-o în pace pe sora mea.

Şi făcu un efort de a desface degetele ticălosului, dar se trezi împins cu brutalitate în lături şi aproape trîntit pe podea de o lovitură violentă în piept însoţită de mustrarea:

— Asta-i drept plată pentru obrăznicia ta! Şi învaţă astfel să nu mai intervii altădată în disputa dintre mine şi ai mei!

— Dacă n-ai fi beat, ţi-aş cere satisfacţie pentru asta! zise Hargrave cînd îşi putu trage sufletul, alb la faţă şi răsuflînd greu, pe de o parte pentru că încerca să-şi stăpînească furia, şi pe de altă parte suferind de pe urma efectelor imediate ale loviturii.

— Du-te dracului! îi răspunse cumnatul său. Acum Milicent, să-mi spui de ce-ai plîns!

— Am să-ţi spun altădată, cînd vom fi singuri, murmură ea.

— Ba ai să-mi spui acum! insistă el, zgîlţîind-o încă o dată şi strîngînd-o atît de tare încît ea se văzu silită să-şi tragă răsuflarea şi să-şi muşte buzele ca să-şi înăbuşe un strigăt de durere.

— Am să-ţi spun eu, domnule Hattersley, m-am amestecat eu. Plîngea pur şi simplu de ruşine şi de umilinţă din pricina dumitale; pentru că n-a putut suporta să te vadă purtîndu-te într-un mod atît de ruşinos.

— Să te ia naiba, doamnă! mormăi el uluit pur şi simplu de „impertinenţa” mea. Nu de asta a plîns — nu-i aşa Milicent?

Ea tăcu.

— Haide, vorbeşte, fetiţo!

— Nu-ţi pot spune acum, suspină ea.

— Dar nu văd de ce ţi-e mai greu să spui „da” sau „nu” decît „nu-ţi pot spune”. Haide, odată!

— Da, şopti ea lăsînd capul în jos şi roşind de această cumplită mărturisire.

— Atunci să te ia dracu de obrăznicătură! strigă el îmbrîncind-o de lîngă el cu asemenea violenţă încît ea căzu într-o parte. Dar se ridică înainte ca eu sau fratele ei să-i fi putut veni în ajutor şi părăsi încăperea cu toată demnitatea de care putu da dovadă. Bănuiesc că fără să piardă timpul se dusese sus.

Următoarea ţintă a atacurilor fu Arthur, care stătea de partea cealaltă şi fără doar şi poate savurase din plin întreaga scenă.

— Ei, Huntingdon — exclamă irascibilul său prieten — n-am să te las să stai acolo şi să rîzi ca un tîmpit!

— Vai, Hattersley! strigă acesta ştergîndu-şi lacrimile de atîta rîs — ai să mă omori pur şi simplu.

— Da, asta aşa e, dar n-am să te omor cum crezi tu: am să-ţi smuig inima din trup, băiete, dacă mă mai enervezi cu rîsul ăla imbecil Cum? Iar te-ai apucat?... Poftim! Asta sper că o să te liniştească! strigă Hattersley apucînd un scăunel de picioare şi aruncîndu-l în capul stăpînului casei. Dar îşi greşi ţinta şi soţul mea rămase tolănit şi scuturat de un rîs slab, cu lacrimile şiroindu-i pe faţă: era un spectacol cu adevărat deplorabil.

Hattersley încercă să-l blesteme şi să-l înjure, dar nici asta nu sluji la nimic; atunci puse mîna pe cărţile de pe masa de alături şi le aruncă pe rînd în cel ce-i stîrnise mînia. Dar Arthur nu făcu altceva decît să rîdă mai tare. În cele din urmă Hattersley se repezi înnebunit la el şi apucîndu-l de umeri îl scutură tare de tot. Arthur rîse, şi apoi scoase nişte ţipete îngrijorătoare. Asta-i tot ce-am mai văzut: mi s-a părut că am asistat, în suficientă măsură la degradarea soţului meu; aşa că, lăsîndu-i pe Annabella şi pe ceilalţi să mă urmeze cînd vor pofti, m-am retras, dar nu m-am culcat. Dîndu-i voie lui Rachel să se odihnească, am început să măsor odaia cu paşi rari, chinuită de disperare faţă de cele petrecute şi de îngrijorare, neştiind ce s-ar mai putea întîmpla de aici înainte şi nici cum şi cînd va veni la culcare nefericitul meu soţ.

În cele din urmă sosi, încet şi împiedicîndu-se la urcarea scărilor, sprijinit de Grimsby şi de Hattersley care nici ei nu aveau mersul prea sigur, dar care rîdeau amîndoi şi glumeau pe socoteala lui făcînd suficentă gălăgie ca să-i audă toate slugile. El nu mai rîdea, ci

părea prostit şi îi era rău. N-am de gînd să mai scriu nimic în această privinţă.

Asemenea scene ruşinoase (sau aproape la fel de ruşinoase) s-au mai petrecut în repetate rînduri. Nu-i vorbesc prea mult lui Arthur despre ele pentru că dacă aş proceda astfel aş face mai mult rău decît bine. Dar îl las să înţeleagă că detest din inimă asemenea manifestări. De fiecare dată a promis că nu se vor mai repeta. Mă tem însă că pierde şi puţina stăpînire de sine şi demnitate pe care le avea odinioară: pe vremuri i-ar fi fost ruşine să se poarte astfel — sau cel puţin în faţa altor martori decît tovarăşii lui de chefuri şi alţii de teapa lor. Prietenul său Hargrave, cu o cumpătare şi o fermitate pentru care îl invidiez, nu se face niciodată de rîs bînd mai mult decît trebuie pentru a se „înveseli" puţin şi e întotdeauna primul care părăseşte masa după lordul Lowborough. Acesta, dovedindu-se încă şi mai înţelept, îşi păstrează obiceiul de a ieşi din sufragerie imediat după noi; dar de cînd Annabella l-a jignit atît de profund, niciodată n-a mai intrat în salonaş înaintea celorlalţi bărbaţi. Îşi petrece întotdeauna răstimpul respectiv în bibliotecă şi eu am grijă să găsească acolo lumina aprinsă. Sau, în serile senine, cu lună, se plimbă prin parc. Dar cred că ea îşi regretă greşeala pentru că de atunci n-a mai repetat-o niciodată şi în ultima vreme s-a comportat foarte cuviincios cu el tratîndu-l în mod constant cu mai multă amabilitate şi consideraţie decît am observat vreodată la ea pînă atunci. Atribui această ameliorare în manierele ei momentului în care a încetat să mai spere şi să mai aspire la admiraţia lui Arthur.

CAPITOLUL XXXII

5 OCTOMBRIE. ESTHER HARGRAVE se face o fetişcană de toată frumuseţea. N-a terminat încă învăţătura, dar maică-sa o aduce adeseori în vizită dimineţile, cînd bărbaţii sînt plecaţi şi uneori ea petrece cîte un ceas, două în tovărăşia surorii ei, a mea şi a copiilor. Şi cînd mergem la conacul Grove, întotdeauna fac în aşa fel încît s-o văd şi să vorbesc cu ea mai mult decît cu toţi ceilalţi întrucît sînt foarte ataşată de micuţa mea prietenă şi ea de mine. Dar mă întreb ce i-o fi plăcînd la mine, pentru că nu mai sînt fata fericită şi vioaie de altădată. Numai că ea nu are altă societate — afară doar de aceea a mamei ei reci şi ostile şi a guvernantei (cea mai artificială şi mai convenţională persoană pe care prudenta sa mamă ar fi putut s-o găsească pentru a schimba înzestrările fireşti ale elevei), şi din cînd în cînd a surorii ei supuse şi liniştite. Adeseori mă întreb care-i va fi soarta — şi ea se întreabă aşijderea. Dar speculaţiile ei cu privire la viitor sînt pline de speranţe — cum erau şi ale mele odinioară. Mă cuprind fiorii cînd mă gîndesc că s-ar putea ca şi ea să se trezească într-o bună zi la realitate şi să-şi dea seama de deşertăciunea iluziilor sale. Mi se pare că aş fi chiar mai afectată de dezamăgirea ei decît de a mea. Am impresia că eu am fost născută pentru o asemenea soartă, dar ea e atît de veselă şi de proaspătă şi are inima atît de uşoară şi spiritul atît de slobod, atît de nevinovat şi de nebănuitor! O, ar fi tare crudă soarta dacă

ar face-o să simtă ce simt eu acum şi să treacă prin cîte am trecut eu!

Şi sora ei tremură pentru ea. Ieri-dimineaţă, una din cele mai luminoase şi mai frumoase zile din octombrie, eram în grădină cu Milicent şi savuram o jumătate de oră de răgaz împreună cu copilaşii noştri, în timp ce Annabella stătea întinsă pe canapeaua din salon cufundată în lectura ultimului roman apărut. Ne zbenguisem cu micuţele noastre odrasle, arătîndu-ne la fel de vesele şi de neastîmpărate ea şi ele şi acum ne odihneam în umbra fagului cu frunze arămii ca să ne tragem răsuflarea şi să ne aranjăm coafura deranjată de joaca noastră agitată şi de vîntul năzdrăvan — în timp ce copiii mergeau împreună, cu paşi mărunţi pe aleea lată şi însorită. Arthur susţinea pe mult mai firava Helen, şi cu multă înţelepciune îi arăta frumuseţile cele mai de seamă ale bordurii răzorului de alături, cu un soi de gîngureală care pentru ea era la fel de bună ca orice alt gen de vorbire. După ce rîserăm de această privelişte încîntătoare, începurăm să vorbim despre viitorul copiilor noştri. Asta ne făcu să cădem pe gînduri. Amîndouă rămăseserăm într-un fel de reverie tăcută, în timp ce pornirăm încetişor pe alee. Bănuiesc că, printr-o asociaţie de idei, Milicent ajunsese să se gîndească la sora ei.

— Helen, zise ea, o vezi destul de des pe Esther, nu-i aşa?

— Nu chiar aşa de des.

— Dar ai oricum mai multe ocazii de a o întîlni decît am eu. Şi ştiu bine că ea te iubeşte şi te priveşte cu mult respect; nu există o altă persoană la părerea căreia să ţină mai mult decît la a ta. Zice că eşti mai înţeleaptă decît mama.

— Asta pentru că e îndărătnică din fire şi în general părerile ei coincid mai des cu ale mele decît cu ale mamei voastre. Dar ce-i cu asta, Milicent?

— Păi, întrucît ai atîta influenţă asupra ei, aş ţine foarte mult s-o convingi în mod serios ca niciodată, sub un motiv şi sub îndrumarea nimănui, să nu se mărite de dragul banilor sau al rangului sau al poziţiei sociale sau al vreunui alt lucru în afară de afecţiune adevărată şi de stimă bine întemeiată.

— Cred că de data asta nu e cîtuşi de puţin nevoie s-o conving, întrucît am mai discutat de cîteva ori acest subiect şi te asigur că ideile ei despre dragoste şi căsătorie sînt atît de romantice încît pot satisface speranţele oricui.

— Concepţiile romantice nu sînt suficiente: aş vrea să aibă nişte concepţii solide.

— Ai perfectă dreptate; după părerea mea, însă, ceea ce lumea stigmatizează drept romantism este adeseori mult mai aproape de adevăr decît se presupune îndeobşte. Pentru că, dacă ideile generoase ale tinereţii sînt prea adesea întunecate de lucrurile sordide pe care le vedem ulterior în viaţă, asta nu dovedeşte în suficientă măsură că ele ar fi false.

— Bine, dar dacă ţi se pare că ideile ei sînt aşa cum ar trebui să fie, atunci de ce nu le întăreşti? Ar trebui să le dai mai mult temei. Pentru că şi eu am avut pe vremuri concepţii romantice şi... Nu vreau să spun că-mi regret soarta, întrucît sînt sigură că nu aşa stau lucrurile... însă...

— Te înţeleg, i-am răspuns. Eşti mulţumită în ceea ce te priveşte, numai că n-ai vrea ca sora ta să sufere de pe urma aceloraşi lucruri prin care ai trecut tu.

— Nu — sau de pe urma altora mai rele. S-ar putea să aibă de suferit mai cumplit decît mine — pentru că de fapt eu sînt mulţumită, Helen, deşi s-ar putea ca tu să n-o crezi. Jur că-ţi spun adevărul adevărat cînd afirm că nu l-aş schimba pe soţul meu cu nici un alt bărbat de pe lume, chiar dacă aş putea-o face tot atît de uşor cum rup această frunzuliţă.

— Mă rog, te cred. Acum că-l ai n-ai vrea să-l schimbi cu altul; dar, pe de altă parte, cu dragă inimă ai schimba unele dintre însuşirile lui cu cele ale unor bărbaţi mai buni.

— Da; exact acum cu dragă inimă aş schimba unele din propriile mele însuşiri cu cele ale unor femei mai de treabă. Pentru că nici el, nici eu nu sîntem perfecţi şi în mod la fel de serios doresc îndreptarea lui ca şi a mea. Şi se va îndrepta cu siguranţă — tu nu crezi, Helen? Doar nu are decît douăzeci şi şase de ani.

— S-ar putea să se îndrepte, i-am răspuns.

— Ba o să se îndrepte... Cu siguranţă că se va îndrepta! a repetat ea.

— Milicent draga, te rog sa mă ierţi că am încuviinţat atît de slab. Nici în ruptul capului n-aş vrea să te descurajez în speranţele tale, dar ale mele au fost dezamăgite atît de des încît am ajuns să fiu rece şi îndoită în aşteptările mele, ca şi cei mai blazaţi dintre octogenari.

— Şi totuşi şi tu mai speri — chiar şi pentru domnul Huntingdon, nu?

— Recunosc că da — „chiar” şi pentru el; căci s-ar părea că omul cît trăieşte tot speră. Şi, Milicent, el e într-adevăr cu mult mai rău decît domnul Hattersley?

— Mde, ca să-ţi spun părerea mea sinceră, cred că nici nu suferă comparaţie unul cu altul. Dar nu trebuie să te simţi jignită, Helen, pentru că ştii că eu spun întotdeauna exact ce gîndesc şi tu poţi să faci la fel; n-are să-mi pese.

— Nu sînt jignită draga mea; şi părerea mea este că dacă s-ar face o comparaţie între ei doi, deosebirea, în cea mai mare parte, este cu siguranţă în favoarea lui Hattersley.

Inima lui Milicent trebuie să-i fi spus cît de mult m-a costat pe mine să recunosc acest lucru. De aceea, dintr-un impuls copilăresc şi-a exprimat sentimentele de înduioşare sărutîndu-mă brusc pe obraz, fără un cuvînt de

răspuns, iar apoi, răsucindu-se pe călcîie, îşi luă în braţe fetiţa şi-şi ascunse faţa în rochiţa ei. Ce ciudat e că noi plîngem atît de des, fiecare pentru necazurile celeilalte! Inima ei trebuie să fi fost plină de propria sa mîhnire, dar s-a revărsat pur şi simplu la gîndul mîhnirii mele. Iar eu, la rîndul meu, am vărsat lacrimi la vederea emoţiilor ei deşi de multe săptămîni nu mai plînsesem de mila mea.

...S-a întîmplat într-o zi ploioasă din săptămînă trecută. Mai toată societatea îşi omora vremea în sala de biliard, dar Milicent şi cu mine ne aflam în bibliotecă cu micuţul Arthur şi drăgălaşa Helen şi, mai cu cărţile, mai cu copilaşii, mai cu conversaţia, ne aşteptam să petrecem o dimineaţă foarte plăcută. Dar nu stătusem mai mult de două ceasuri izolate astfel, cînd a intrat domnul Hattersley, atras, bănuiesc, de glasul fetiţei lui, pe care-o auzise în timp ce traversa holul. O iubeşte la nebunie, ca şi ea pe el.

Aducea cu el mirosul grajdului unde se desfătase în tovărăşia semenilor lui — caii — după micul dejun. Dar pentru micuţa mea tiză asta nu conta: de îndată ce silueta masivă a tatălui ei se ivi în uşă, ea scoase un ţipăt ascuţit de încîntare şi plecînd de lîngă mama ei alergă gîngurind spre el — păstrîndu-şi echilibrul cu braţele întinse mult în lături — şi îmbrăţişîndu-i genunchiul îşi dădu capul pe spate şi-şi ridică spre el faţa, rîzînd cu gura pînă la urechi. Hattersley privi gînditor trăsăturile acelea delicate şi frumoase, radiind de veselie nevinovată, ochii aceia limpezi, albaştri şi strălucitori şi părul acela moale, cînepiu, care i se revărsa pe gîtul şi umerii albi ca fildeşul. Oare el nu se gîndea cît de nevrednic e de stăpînirea unei asemenea comori? Mă tem că niciodată nu i-a trecut prin cap o asemenea idee. O luă în braţe şi urmară cîteva minute de joacă foarte agitată în cursul cărora e greu de spus care dintre ei, tatăl sau fiica, rîdea şi ţipa mai tare. În cele din urmă însă distracţia încetă brusc, aşa cum era şi de aşteptat. Micuţa se lovise şi începu să plîngă; drept

care, nesimţitorul ei tovarăş de joacă o aruncă în poalele maică-si, poruncindu-i acesteia să „aranjeze lucrurile cum ştie”. La fel de fericită să se întorcă la această blîndă consolare după cum fusese şi s-o părăsească, copila se cuibări în braţele ei şi ţipetele i se potoliră într-o clipă: lăsîndu-şi căpşorul obosit pe sînul mamei adormi curînd.

Între timp, domnul Hattersley se apropie de foc şi interpunîndu-şi trupul masiv între noi şi căldură, rămase acolo cu mîinile în şolduri, cu pieptul în afară privind în jur ca şi cum casa cu tot ce era în ea, cu toate acareturile îi aparţinea în mod incontestabil.

— A dracului de urîtă mai e şi vremea asta! începu el. Mă tem că astăzi nici vorbă nu poate fi de vînătoare. Iar apoi, ridicînd deodată glasul ne regală cu cîteva măsuri dintr-un cîntec deşuchiat şi întrerupîndu-l deodată termină melodia fluierînd-o, iar apoi reluă vorba: Phii, doamnă Huntingdon, dar ce herghelie grozavă are soţul dumitale. Nu e prea mare, dar e foarte bună... Azi dimineaţă m-am uitat puţin la cai. Şi pe cuvîntul meu că de mult n-am mai văzut animale mai frumoase ca Black Bess, Grey, Tom şi cîrlanul Nimrod!

Urmă o analiză amănunţită a diferitelor lor calităţi, apoi îşi schiţă intenţiile grozave pe care le avea el în privinţa jocheilor, cînd bătrînul său tată va găsi de cuviinţă să părăsească această lume.

— Nu pentru că aş dori să dea în primire socotelile, adăugă el. La urma urmei bătrînul troian n-are decît din partea mea, să ţină socotelile cît îi va face plăcere.

— Aşa sper şi eu, domnule Hattersley.

— A, da! E doar felul meu de a vorbi. Evenimentul trebuie să se întîmple cîndva, aşa că eu caut să-i văd latura pozitivă — ăsta e şi planul potrivit — nu-i aşa doamnă Huntingdon? Dar, apropo, ce faceţi voi două aici? Unde-i lady Lowborough?

— În sala de biliard.

— Vai, ce fiinţă splendidă! continuă el aţintindu-şi privirile asupra nevesti-si care se schimbă la faţă şi arăta din ce în ce mai descumpănită pe măsură ce vorbea el. Ce siluetă nobilă are! Şi ce ochi negri, magnifici: Şi un temperament deosebit, specific ei! Şi o limbă ascuţită, tot aşa de specifică, atunci cînd îi face plăcere s-o folosească!... O ador pur şi simplu! Dar nu-ţi fă griji, Milicent: n-aş lua-o de nevastă nici dacă ar avea un regat întreg drept zestre! Sînt mult mai satisfăcut de nevasta pe care o am. Ei, haide, haide! Ce te-ai posomorît aşa? Nu mă crezi?

— Ba da, te cred, murmură ea pe un ton de resemnare pe jumătate tristă, pe jumătate morocănoasă, şi se întoarse să mîngîie părul fetiţei care dormea alături pe canapea.

— Păi bine, atunci ce te superi aşa? Vino încoace Milly şi spune-mi de ce nu te poţi mulţumi cu asigurările pe care ţi le dau?

Ea se apropie şi trecîndu-şi mînuţa pe sub braţul lui îl privi drept în faţă şi-i spuse cu blîndeţe:

— Ce se poate înţelege din toate astea, Ralph? Că deşi o admiri atît de mult pe Annabella, pentru calităţi pe care eu nu le am, mă preferi totuşi, ca nevastă, pe mine şi nu pe ea; ceea ce dovedeşte pur şi simplu că nu ţi se pare necesar să-ţi iubeşti nevasta. Eşti mulţumit dacă ea îţi poate duce gospodăria şi îngriji copilul. Dar nu sînt supărată. Îmi pare doar rău (adăugă ea cu glas slab şi tremurător, retrăgîndu-şi mîna de sub braţul lui şi coborîndu-şi ochii în podea) dar, dacă nu mă iubeşti, nu mă iubeşti şi gata.

— Foarte adevărat; dar cine ţi-a spus că nu te iubesc? Am zis eu c-o iubesc pe Annabella?

— Ai zis c-o adori.

— Adevărat, dar adoraţia nu înseamnă dragoste. O ador pe Annabella, dar n-o iubesc; şi te iubesc pe tine, Milicent, dar nu te ador.

Ca dovadă a afecţiunii lui apucă un smoc din zulufii ei castanii şi-l răsuci, pare-se fără milă.

— Serios, Ralph? murmură ea cu un zîmbet firav strălucindu-i printre lacrimi.

— Fireşte, răspunse el. Numai că uneori mă cam necăjeşti.

— Eu te necăjesc! strigă ea surprinsă şi pe bună dreptate.

— Da, tu — dar numai prin bunătatea ta excesivă: cînd un băiat a mîncat toată ziua stafide şi praline tînjeşte şi după o picătură de suc acru de portocale, măcar aşa, ca o schimbare. Tu, Milly, n-ai observat niciodată nisipul de pe malul mării? Ce frumos şi neted pare şi cît de moale şi plăcut îl simţi sub tălpi? Dar dacă umbli jumătate de oră pe covorul acesta moale şi plăcut — care cedează la fiecare pas şi se lasă tot mai tare cu cît apeşi mai puternic — ai să constaţi cu timpul că e o treabă destul de obositoare şi plictisitoare şi-ai să te bucuri cînd ajungi la o bucată de stîncă solidă şi tare care nu se clinteşte cîtuşi de puţin, indiferent dacă stai în picioare, mergi sau tropăi pe ea. Şi chiar de-ar fi la fel de tare ca piatra de moară, o să vezi că la urma urmei mergi mai uşor pe ea.

— Ştiu ce vrei să spui, Ralph, zise ea jucîndu-se nervoasă cu lanţul de la ceas şi desenînd linii pe covoraş cu vîrful piciorului. Ştiu ce vrei să spui, dar am crezut că-ţi place să-ţi cedez întotdeauna; acum nu mai pot schimba lucrurile.

— Îmi place, replică el apropiind-o de dînsul cu o nouă smucitură. Nu trebuie să bagi în seamă vorbăria mea, Milly. Un bărbat trebuie să aibă ceva pentru care să bombăne; şi dacă nu se poate plînge că nevastă-sa îl chinuie de moarte cu răutatea şi cu nervii ei, atunci trebuie să se plîngă că-l oboseşte cu bunătatea şi blîndeţea.

— Dar nu văd de ce-ar trebui să te plîngi decît doar dacă eşti plictisit şi nemulţumit.

— Ca să-mi scuz propriile mele defecte, fireşte. Crezi că am să port pe proprii mei umeri întreaga povară a păcatelor mele atîta vreme cît există o altă persoană gata să mă ajute şi care n-are de purtat povara unor păcate ale ei?

— Nu există o asemenea persoană pe tot cuprinsul pămîntului, zise ea cu gravitate. Apoi, luîndu-i mîna de pe capul ei, i-o sărută cu un aer de sincer devotament şi se îndreptă spre uşă.

— Dar asta ce mai e? întrebă el. Unde te duci?

— Mă duc să-mi aranjez părul, că mi l-ai despletit de tot, răspunse ea zîmbind de sub buclele răvăşite.

— Atunci, pleacă!... Admirabilă femeiuşcă, observă după plecarea ei, dar puţin cam prea moale; aproape ţi se topeşte în palmă. Uneori sînt convins că mă port rău cu ea, cînd mă întrec cu băutura — dar n-am încotro, pentru că ea nu se plînge niciodată, nici în momentul respectiv, nici după aceea. Bănuiesc că nu-i pasă.

— În privinţa asta te pot lămuri eu, domnule Hattersley. De păsat îi pasă; şi sînt şi alte lucruri de care-i pasă chiar şi mai mult şi care o supără foarte tare, însă de care s-ar putea să n-o auzi niciodată plîngîndu-se.

— Dar de unde ştii? Ţi se plînge dumitale? mă întrebă el pe un ton imperios şi cu o scînteie de furie gata să aprindă o adevărată vîlvătaie dacă i-aş fi răspuns „da”

— Nu, sună răspunsul meu. Dar o cunosc de mai multă vreme decît dumneata şi am studiat-o mult mai îndeaproape... Tocmai de aceea îţi pot spune, domnule Hattersley că Milicent te iubeşte mai mult decît meriţi şi că stă întru totul în puterea dumitale s-o faci foarte fericită. Numai că în loc de asta dumneata eşti geniul ei rău şi îndrăznesc chiar să spun că nu trece nici măcar o zi în care să nu-i provoci vreun junghi în inimă de care ai putea uşor s-o cruţi dacă ai vrea.

— Ei bine... nu e vina mea, zise el ridicînd nepăsător ochii în tavan şi vîrîndu-şi mîinile în buzunare. Dacă purtările mele nu-i sînt pe plac ar trebui să mi-o spună.

— Dar nu este exact nevasta pe care ţi-ai dorit-o? Nu i-ai spus domnului Huntingdon că trebuie să ai o nevastă care să se supună la toate, fără un murmur, şi să nu te ţină niciodată de rău, indiferent ce-ai face?

— Adevărat, dar n-ar trebui să căpătăm întotdeauna ceea ce dorim: asta ne strică tocmai latura noastră cea mai frumoasă, nu-i aşa? Cum pot să nu fac pe nebunul cînd văd că pentru ea e totdeauna dacă mă port ca un creştin sau ca un ticălos, aşa cum m-a lăsat Dumnezeu? Şi cum pot să n-o necăjesc cînd ea însăşi mă stîrneşte s-o fac arătîndu-se blîndă ca un mieluşel — culcîndu-se ca un căţelandru la picioarele mele şi nescoţînd măcar un scîncet ca să arate că am depăşit măsura?

— Dacă eşti tiran din fire, atunci recunosc că ispita e foarte puternică; dar pentru nici o fire generoasă nu e o încîntare să-i asuprească pe cei slabi, ci mai degrabă să-i îngrijească şi să-i ocrotească.

— Dar eu n-o asupresc; numai că e îngrozitor de plicticos să-i tot îngrijeşti şi să-i ocroteşti pe alţii. Şi pe urmă, de unde aş putea să ştiu că o asupresc, cînd ea „se topeşte de tot şi nu protestează nici măcar printr-un semn?” Uneori mi se pare că e complet nesimţitoare şi atunci eu îi dau drumul înainte pînă cînd începe să plîngă — şi cu asta sînt satisfăcut.

— Va să zică totuşi e adevărat că te încîntă s-o asupreşti?

— Ba nu e adevărat, ţi-am spus! Numai cînd sînt în toane proaste — sau dimpotrivă, deosebit de bune, şi vreau să necăjesc pe cineva doar pentru plăcerea de a aduce alinare; sau cînd pare complet lipsită de vlagă şi are nevoie să fie scuturată puţin. Uneori mă enervează plîngînd aşa, de pomană, şi nu vrea să-mi spună de ce-o

face; atunci, recunosc, mă scoate cu totul din fire — în special cînd am băut un păhărel mai mult.

— Ceea ce, fără doar şi poate, se întîmplă întotdeauna în asemenea ocazii. Dar pe viitor, domnule Hattersley, cînd o vezi că pare fără vlagă sau că plînge „de pomană” (cum zici dumneata), te rog să pui toate aceste lucruri pe seama dumitale; să fii sigur că ceea ce-o supără este vreo greşeală pe care ai săvîrşit-o sau purtarea dumitale în general nepotrivită.

— Refuz să cred. Dacă ar fi aşa, mi-ar spune-o chiar ea. Dar nu-mi place felul ei de a face bot şi a se frămînta în tăcere, fără să zică nimic — nu e cinstit. Dacă procedează aşa cum se mai poate aştepta ca eu să-mi îndrept purtările?

— Poate că-ţi acordă credit în mod exagerat, socotind că ai mai mult bun simţ decît în realitate, şi se înşeală cu speranţa că într-o bună zi îţi vei vedea propriile greşeli şi ţi le vei corija dacă te lasă să meditezi singur asupra lor.

— Te rog, doamnă Huntingdon, fără ironiile dumitale obişnuite. Am destul bun simţ ca să-mi dau seama că nu fac întotdeauna numai lucruri corecte — dar uneori mi se pare că nu contează chiar aşa de mult, atîta vreme cît nu dăunez nimănui decît mie însumi...

— Ba contează, şi chiar foarte mult — l-am întrerupt eu — atît pentru dumneata (lucru pe care-l vei constata în curînd pe propria dumitale piele) cît şi pentru toţi cei legaţi de dumneata — în special pentru nevasta dumitale. Dar, de fapt, e absurd să spui că nu dăunezi nimănui decît propriei dumitale fiinţe; e imposibil să-ţi faci un rău — în special prin acţiuni de soiul acelora la care ne referim — fără să faci rău la sute, dacă nu la mii de alţi oameni, într-o măsură mai mare sau mai mică, fie prin răul pe care-l săvîrşeşti, fie prin binele pe care-l laşi nestăvilit.

— Aşa cum spuneam — a continuat el — sau aşa cum aş fi spus dacă nu mi-ai fi tăiat dumneata vorba — une ori

mi se pare că ar fi fost mai bine pentru mine să fiu legat de o fiinţă care să-mi arate întotdeauna cînd greşesc, să-mi ofere un motiv de a săvîrşi numai binele şi de a evita răul, lăudîndu-mă cînd aprobă faptele bune şi apostrofîndu-mă cînd le dezaprobă pe cele rele.

— Dacă nu ai un îndemn mai bun decît aprobarea semenilor dumitale, atunci nu ţi-aş servi la mare lucru

— Poate, dar dacă aş avea o soaţă care să nu fie atît de blîndă şi de supusă şi care să aibă curajul de a mă ţine din cînd în cînd în şah, să-mi spună întotdeauna, în mod cinstit, ce gîndeşte — cum ai fi dumneata, de exemplu... Dacă m-aş purta cu dumneata cum mă port cu ea, cînd sînt la Londra, nu mă îndoiesc cîtuşi de puţin că uneori m-ai face să mă simt ca în iad.

— Mă confunzi; nu sînt o caţă.

— Păi, asta-i cu atît mai bine, fiindcă eu nu suport contrazicerea — în general — şi ţin la fel de mult la propria mea voinţă ca şi la a altora; numai că mi se pare că nici unui om nu-i face bine excesul în această privinţă.

— Mă rog, eu nu te-aş contrazice niciodată fără motiv, dar cu siguranţă că ţi-aş spune întotdeauna ce părere am despre purtarea dumitale; şi dacă m-ai supune vreunui fel oarecare de asuprire, fie sufletească, fie trupească, e sigur că n-ai avea nici un motiv să bănuieşti „că nu-mi pasă”.

— Ştiu asta, doamnă; şi cred că dacă soţioara mea ar urma acelaşi drum, ar fi mai bine pentru noi amîndoi.

— Bine, am să-i spun.

— Nu, nu, las-o în pace; ar fi prea multe de spus şi de-o parte şi de alta — şi, dacă stau să mă gîndesc, Huntingdon regretă adeseori că nu semeni mai mult cu ea. După cum vezi, la urma urmei, nu izbuteşti nici dumneata să-l aduci pe calea cea bună: e de zece ori mai ticălos decît mine. Fireşte că se teme de dumneata — adică întotdeauna adoptă comportarea cea mai bună de care e în stare în prezenţa dumitale... dar...

— Atunci mă întreb cum e comportarea lui cea mai proastă? — nu m-am putut abţine să nu întreb.

— Păi, ca să-ţi spun adevărat, e foarte, foarte proastă — nu-i aşa, Hargrave? zise el adresîndu-se gentlemanului care intrase în încăpere fără să-l observ, întrucît acum stăteam lîngă cămin, cu spatele la uşă. Oare nu-i adevărat că Huntingdon — continuă el — e unul din cei mai mari destrăbălaţi care a fost osîndit vreodată?

— Doamna lui nu va accepta niciodată ca cineva să-l critice şi să rămînă totuşi nepedepsit — replică domnul Hargrave apropiindu-se. Dar trebuie să spun că-i mulţumesc lui Dumnezeu că nu sînt aidoma lui.

— Poate că ţi-ar şedea mai bine — l-am contrazis eu — dacă te-ai vedea aşa cum eşti şi ai zice: „Doamne, îndură-te de mine, păcătosul”.

— Sînteţi prea severă, replică el înclinîndu-se uşor şi îndreptîndu-şi apoi spinarea eu un aer mîndru deşi jignit.

Hattersley rîse şi-l bătu pe umăr. Ferindu-se de mîna acestuia cu un gest de demnitate ofensată, domnul Hargrave se îndreptă spre celălalt capăt al covorului.

— Nu e o adevărată ruşine, doamnă Huntingdon? strigă cumnatul lui. L-am lovit pe Walter Hargrave cînd eram beat, în a doua seară de la venirea noastră, şi de atunci îmi întoarce mereu spatele. Şi asta cu toate că i-am cerut iertare chiar a doua zi dimineaţă!

— Felul în care ţi-ai cerut scuze — îi replică Hargrave — şi faptul că-ţi aminteşti limpede de toată întîmplarea, arată că nu erai chiar atît de beat încît să nu-ţi dai seama pe deplin de ceea ce faci şi să nu fii răspunzător de purtarea ta.

— Ai vrut să intervii între mine şi soţia mea — mormăi Hattersley — şi oare ăsta nu e un motiv suficient pentru a scoate din sărite pe orice bărbat?

— Va să zică tot îţi mai găseşti justificări? zise adversarul lui fulgerîndu-l cu priviri răzbunătoare.

— Nu, îţi spun doar că n-aş fi făcut-o dacă nu m-aş fi aflat sub influenţa unei tulburări exterioare; dacă ţii neapărat să-mi păstrezi pică pentru asta după toate lucrurile frumoase pe care le-am spus — n-ai decît s-o faci şi să te ia dracu!

— Eu cel puţin m-aş abţine de la un asemenea limbaj în prezenţa unei lady, zise domnul Hargrave ascunzîndu-şi mînia sub masca dezgustului.

— Dar ce-am zis? replică Hattersley. Nimic altceva decît adevărul. O să-l ia dracul — nu-i aşa, doamnă Huntingdon? Sigur c-o să fie blestemat dacă nu iartă greşelile cumnatului său, nu?

— Ar trebui să-l ierţi, domnule Hargrave, din moment ce te roagă, i-am zis eu.

— Aşa ziceţi dumneavoastră? Bine atunci îl iert!

Şi arborînd un zîmbet aproape franc, făcu un pas înainte şi întinse mîna. Ruda lui i-o strînse imediat şi împăcarea păru să fie cordială şi de o parte şi de cealaltă.

— Jumătate din gravitatea afrontului — continuă Hagrave întorcîndu-se spre mine — s-a datorat faptului că mi-a fost adus în prezenţa dumneavoastră; şi întrucît dumneavoastră îmi porunciţi să-l iert, aşa voi face şi voi şi uita de el.

— Bănuiesc că cea mai bună răsplată pe care ţi-o pot acorda va fi să plec de aici, mormăi Hattersley rînjind cu gura pînă la urechi.

Prietenul lui zîmbi, iar Hattersley părăsi încăperea. Asta mă puse în gardă. Domnul Hargrave se întoarse spre mine cu un aer grav şi începu să-mi vorbească foarte serios:

— Scumpă doamnă Huntingdon, vai, cît de mult am tînjit după clipa asta şi totuşi cît de mult m-am temut de ea! Vă rog să nu vă alarmaţi! (adăugă el fiindcă mă împurpurasem, de furie, la faţă), nu am de gînd să vă ofensez prin cine ştie ce rugăminţi sau plîngeri inutile. N-am să îndrăznesc să vă tulbur pomenind de propriile mele

sentimente sau de perfecţiunile dumneavoastră, dar am un lucru să vă dezvălui, pe care ar trebui să-l ştiţi şi care totuşi îmi vine extrem de greu să...

— Atunci nu te mai deranja să mi-l destăinui!

— Dar e foarte important...

— Dacă e într-adevăr astfel, îl voi afla destul de curînd, mai ales dacă e vorba de veşti proaste, aşa cum pari să le socoţi dumneata. În momentul de faţă vreau să-i duc pe copii în camera lor.

— Dar nu puteţi suna ca să-i trimiteţi prin servitoare?

— Nu; am nevoie de puţină mişcare, aşa că vreau să urc pînă la etaj. Vino, Arthur.

— Dar vă veţi întoarce, nu?

— Deocamdată nu; să nu mă aştepţi.

— Atunci cînd vă pot revedea?

— La masă, i-am zis eu plecînd cu micuţa Helen de o mînă şi conducîndu-l pe Arthur cu cealaltă.

Domnul Hargrave s-a întors cu spatele mormăind o critică sau o plîngere enervată, din care nu am desluşit decît cuvîntul „împietrită”.

— Ce absurdităţi mai sînt şi astea, domnule Hargrave? l-am întrebat eu oprindu-mă în uşă. Ce vrei să spui?

— A, nimic... N-aş fi vrut să auziţi vorbele mele. Dar realitatea este, doamnă Huntingdon, că am de făcut o destăinuire — la fel de penibilă pentru buzele mele, ca şi pentru urechile dumneavoastră — şi vreau să-mi acordaţi cîteva minute, între patru ochi, în orice moment şi în orice loc veţi dori. Nu cer acest lucru dintr-un motiv egoist şi nu pentru vreo pricină care ar putea să îngrijoreze puritatea dumneavoastră deosebită, aşa că nu e nevoie să mă ucideţi pur şi simplu cu atitudinea asta de dispreţ glacial şi nemilos. Cunosc prea bine sentimentele cu care sînt priviţi îndeobşte aducătorii de veşti proaste ca să nu...

— Şi în ce constau aceste minunate informaţii? l-am întrebat eu, întrerupîndu-l enervată. Dacă e un lucru cu

adevărat important, rosteşte-l, te rog, în două cuvinte pînă nu plec.

— În două cuvinte nu pot. Trimiteţi, vă rog, sus copiii şi rămîneţi cu mine.

— Nu; păstrează-ţi pentru dumneata veştile proaste. Îmi dau seama că e un lucru pe care nu doresc să-l aud şi cu care mă vei supăra dacă mi-l vei spune.

— Mă tem că aţi ghicit prea bine adevărul şi totuşi deoarece îl cunosc, socot că e de datoria mea să vi-l dezvălui.

— A, cruţă-ne pe amîndoi de această neplăcere şi eu te voi absolvi de ceea ce socoţi a fi datoria dumitale. Dumneata mi-ai propus să-mi spui, dar eu am refuzat să te ascult. Aşadar, nimeni nu te va găsi pe dumneata vinovat dacă eu nu voi afla acele lucruri.

— Bine, aşa să fie — nu veţi auzi nimic de la mine. Dar dacă lovitura se va abate brusc asupra dumneavoastră, nu uitaţi că am dorit s-o atenuez!

L-am părăsit. Eram hotărîtă să nu mă las alarmată de vorbele lui. Dintre toţi oamenii de pe lume de ce ar fi avut tocmai el să-mi destăinuie ceva important pentru mine? Fără doar şi poate, trebuie să fi fost vreo exagerare în privinţa nefericitului meu soţ şi el voia s-o speculeze la maximum pentru a-şi sluji propriile lui ţeluri vinovate.

6 octombrie. De atunci încoace n-a mai făcut nici o aluzie la acest mister important şi eu n-am găsit în nici un fel de cuviinţă să mă căiesc pentru refuzul de a-l asculta. N-am primit încă lovitura cu care mă ameninţa şi nu mă tem prea rău de ea. Pentru moment sînt mulţumită de Arthur: de mai bine de două săptămîni nu s-a mai dat în spectacol şi în ultima săptămînă s-a arătat chiar atît de cumpătat la masă încît observ o deosebire evidentă în dispoziţia şi înfăţişarea lui în general. Să îndrăznesc oare să sper că lucrurile vor continua astfel?

CAPITOLUL XXXIII

7 OCTOMBRIE. DA, VOI SPERA tot mai mult! Astă-seară i-am auzit pe Grimsby şi Hattersley bombănind împreună din pricina lipsei de ospitalitate dovedită de gazda lor. Ei nu ştiau că sînt pe aproape, întrucît întîmplător stăteam îndărătul perdelei din nişa cu ferestre. Priveam luna care se ridica deasupra pîlcului de ulmi înalţi şi întunecaţi de la capătul pajiştei şi mă întrebam ce dispoziţie sentimentală l-o fi cuprins pe Arthur ca să stea afară, rezemat de ultimul stîlp al porticului şi privind şi el luna?

— Va să zică de aici înainte s-a dus cu chefurile noastre vesele din casa asta, zise domnul Hattersley. Mă temeam eu că n-o să dureze prea mult tovărăşia lui prietenoasă. Dar — adăugă el rîzînd — nu mă aşteptam deloc să se sfîrşească în felul ăsta. Mai degrabă am crezut că drăguţa stăpînă a casei o să-şi zbîrlească ţepii de arici şi o să ne ameninţe că ne dă afară dacă nu învăţăm să ne purtăm ca lumea.

— Va să zică n-ai prevăzut asta? îi replică Grimsby cu un chicot înfundat. Dar o să se schimbe el cînd s-o sătura de ea. Dacă revenim aici peste un an sau doi, o să vezi că o să ne putem face de cap după pofta noastră.

— Nu sînt chiar aşa sigur, îi răspunse celălalt. Nu e genul de femeie de care te plictiseşti repede. Dar oricum ar sta lucrurile e îngrozitor de enervant să nu ne putem

distra acum pur şi simplu fiindcă el a găsit cu cale să se arate cumpătat.

— Ah, femeile astea blestemate! mormăi Grimsby. Ele sînt otrava lumii! Numai necazuri şi neplăceri aduc oriunde apar ele cu mutrele lor frumoase şi ipocrite şi cu limbile lor mincinoase.

În acest moment al conversaţiei am ieşit din locul meu şi trecînd, cu un zîmbet, pe lîngă domnul Grimsby am părăsit încăperea şi am ieşit afară în căutarea lui Arthur. Întrucît îl văzusem îndreptîndu-se spre grădina de trandafiri, l-am urmat într-acolo şi l-am găsit tocmai cînd intra pe aleea întunecoasă dintre arbuşti. Aveam inima atît de uşoară, atît de plină de afecţiune încît m-am repezit la el şi l-am strîns în braţe. Această purtare uimitoare a avut un efect cu totul ciudat asupra lui. La început a murmurat: „Să te ţină Dumnezeu, scumpa mea!” şi mi-a răspuns la îmbrăţişare cu căldura de altădată, dar apoi a tresărit şi pe un ton îngrozit a exclamat:

— Helen, ce naiba mai e şi asta!

Şi, în lumina slabă care se strecura printre copaci mi-am dat seama că şocul l-a făcut de-a dreptul să pălească.

Ce ciudat, ca întîi să se stîrnească impulsul instinctiv al afecţiunii, iar apoi şocul surprizei! Asta arată, cel puţin, că afecţiunea lui e sinceră: încă nu s-a plictisit de mine.

— Ţi-am făcut o surpriză, Arthur, i-am zis eu rîzînd fericită. Vai ce speriat eşti!

— De ce dracu ai făcut-o? A strigat el ţîfnos, eliberîndu-se din braţele mele şi ştergîndu-şi fruntea cu batista. Întoarce-te, Helen... Du-te imediat în casă! Ai să răceşti groaznic!

— Ba n-am să plec pînă nu-ţi spun de ce-am venit. Arthur, ei au început să te ocărască pentru cumpătarea şi sobrietatea de care dai dovadă, iar eu am venit să-ţi mulţumesc pentru asta. Ei zic că de vină sînt numai „femeile astea blestemate”, şi că noi sîntem otrava lumii. Dar nu-i lăsa ca prin ironiile sau protestele lor să te abată

de la hotărîrile tale bune sau de la afecţiunea ta pentru mine.

Arthur a rîs. L-am strîns în braţe şi i-am strigat cu insistenţă şi cu lacrimile în ochi:

— Te rog... Te rog, perseverează! Şi atunci am să te iubesc mai mult ca oricînd!

— Bine, bine, aşa am să fac! a adăugat el sărutîndu-mă în grabă. Ei, acum du-te! Cum ai putut să-ţi pierzi minţile ca să ieşi în rochia asta uşoară într-o seară atît de răcoroasă de toamnă?

— E o seară splendidă! i-am răspuns eu.

— Dacă mai stai un minut ai să te îmbolnăveşti de moarte. Fugi, haide!

— Oare moartea mea o întrezăreşti printre copacii aceia Arthur? l-am întrebat eu pentru că privea cu mare atenţie la arbuşti, de parcă ar fi văzut moartea apropiindu-se.

Iar eu nu voiam deloc să-l părăsesc, pentru că-mi regăsisem fericirea şi-mi reînviaseră speranţele şi dragostea. Însă el se enervă văzîndu-mă că zăbovesc, aşa că l-am sărutat şi am fugit înapoi în casă.

În seara aceea am fost extrem de bine dispusă pînă tîrziu: Milicent mi-a spus că sînt sufletul petrecerii şi mi-a şoptit că niciodată nu m-a văzut atît de strălucitoare. De bună seamă, am vorbit cît douăzeci de oameni la un loc şi le-am zîmbit tuturor. Grimsby, Hattersley, Hargrave, lady Lowborough — cu toţii au avut parte de bunătatea mea de soră. Grimsby se holba mirat; Hattersley rîdea şi glumea (cu toate că nu i se dăduse voie să bea decît foarte puţin), dar în orice caz s-a purtat cît a putut el de frumos; Hargrave şi Annabella, din motive diferite şi în moduri diferite, mi-au făcut concurenţă şi amîndoi m-au întrecut, el prin multilateralitatea şi elocinţa conversaţiei sale, iar ea prin îndrăzneală şi însufleţire. Milicent, încîntată să-şi vadă soţul, fratele şi prietena mult prea îndrăgită achitîndu-se atît de bine de îndatoririle lor

mondene, s-a dovedit şi ea vioaie şi veselă, deşi în stilul ei mult mai liniştit. Pînă şi lordul Lowborough s-a molipsit de veselia generală. Ochii lui sumbri, verzui, s-au luminat sub sprîncenele încruntate; faţa lui mohorîtă s-a înseninat de zîmbete. Pentru moment toate urmele de îmbufnare, de mîndrie şi de rezervă glacială dispăruseră. Şi ne-a uimit pe toţi nu numai prin veselia şi însufleţirea lui, ci şi prin scăpărările de adevărată vigoare şi strălucire pe care le manifesta din cînd în cînd. Arthur nu vorbea prea mult, dar rîdea şi-i asculta pe ceilalţi şi era foarte bine dispus, cu toate că asta nu se întîmpla sub influenţa vinului. Aşa-dar, cu una, cu alta, am alcătuit o societate foarte vioaie, nevinovată şi amuzantă.

9 octombrie. Ieri, cînd a venit Rachel să mă îmbrace pentru masă mi-am dat seama că a plîns. Am vrut să aflu de ce, numai că ea nu prea voia să-mi spună. Nu se simţea prea bine? Ba da. Avea veşti proaste de la rudele ei? Nu. O supărase vreuna dintre slugi?

— A, nu, coniţă! răspunse ea. Nu e vorba de mine

— Dar atunci ce e, Rachel? Ai citit vreun roman care te-a tulburat?

— Nu, coniţă, domnul să vă aibă în pază! zise ea scuturînd tristă din cap. Iar apoi oftă şi continuă: Dar ca să vă spun adevărul, coniţă, nu-mi plac deloc purtările conaşului.

— Ce vrei să spui, Rachel?... Doar se poartă destul de bine... În momentul de faţă.

— Mă rog, coniţă, dacă aşa gîndiţi dumneavoastră înseamnă că e bine.

Şi continuă să mă pieptene, în mare grabă, în contrast cu atitudinea ei calmă şi stăpînită. Murmura mai mult pentru ea că tare e frumos părul meu, că „păcat că ei nu ştiu să-l preţuiască”. Cînd termină, îmi mîngîie cu dragoste buclele şi mă alintă cu tandreţe pe cap.

— Oare izbucnirea asta drăgăstoasă e menită părului meu sau mie, doică? am întrebat-o eu întorcîndu-mă rîzînd spre ea.

Dar lacrimile continuau să-i stăruie în ochi.

— Mde, coniţă, nu ştiu... dar dacă...

— Dacă ce?

— Mde, dacă aş fi în locul 'mneavoastră n-aş mai ţine-o în casă pe lady Lowborough aia... Nici o clipă n-aş mai ţine-o!

Am rămas ca trăsnită; însă înainte de a-mi putea reveni de pe urma şocului în suficientă măsură ca să pot cere o explicaţie, a intrat în odaia mea Milicent — aşa cum face adesea, cînd izbuteşte să se îmbrace înaintea mea; şi a rămas cu mine pînă cînd s-a făcut ora să coborîm la masă. Probabil că de data asta m-a găsit tare puţin sociabilă, fiindcă-mi mai stăruiau în ureche ultimele cuvinte ale lui Rachel. Şi totuşi nu-mi pierdusem speranţele — eram convinsă că singurul temei al acestor vorbe era cine ştie ce zvon aiurit al servitorilor izvorît din comportarea lady-ei Lowborough luna trecută; sau, poate, din ceva ce se întîmplase între stăpînul lor şi ea în timpul vizitei ei anterioare. La masă i-am observat îndeaproape, atît pe ea cît şi pe Arthur şi n-am văzut nimic extraordinar în comportarea nici dintre ei — nimic destinat să stîrnească suspiciuni decît cel mult într-o minte bănuitoare — dar a mea nu era aşa şi prin urmare refuzam să-i suspectez.

Aproape imediat după cină Annabella a ieşit cu soţul ei să se bucure de lumina lunii, fiindcă era o seară la fel de splendidă ca şi cea dinainte. Domnul Hargrave a intrat în salon puţin înaintea celorlalţi şi m-a provocat la o partidă de şah. A făcut-o fără smerenia aceea tristă, dar mîndră, pe care o adoptă de obicei cînd îmi adresează cuvîntul în afară doar de cazul cînd e tulburat de băutură. M-am uitat la faţa lui ca să văd dacă aşa stau lucrurile şi acum. Şi-a încrucişat privirile cu ale mele uitîndu-se pătrunzător şi

insistent. Era ceva în el ce nu înţelegeam prea bine, dar nu părea să fie ameţit de băutură. Nedorînd să joc şah cu el l-am întrebat de ce n-o invită pe Milicent.

— Joacă prost, mi-a răspuns el. Vreau să-mi măsor iscusinţa cu a dumneavoastră. Haideţi! Nu pretextaţi că nu vreţi să lăsaţi la o parte lucrul de mînă — ştiu eu prea bine că nu vă apucaţi de el decît ca să treacă mai repede timpul cînd nu aveţi nimic mai bun de făcut.

— Dar şahiştii sînt atît de puţin sociabili, am obiectat eu. Ei nu ştiu să ţină tovărăşie altcuiva decît lor înşişi.

— Dar nu e nimeni aici, afară de Milicent şi ta...

— O, eu o să fiu încîntată să vă privesc jucînd! a strigat prietena noastră. Doi jucători de talia voastră... O să fie o adevărată încîntare! Mă întreb cine va învinge?

Am acceptat să joc.

— Ei, doamnă Huntingdon — zise Hargrave în timp ce aranja piesele, şi vorbi clar cu un anumit gen de subliniere, de parcă toate cuvintele lui ar fi avut un înţeles dublu — jucaţi foarte bine, dar eu joc şi mai bine. Partida noastră o să fie lungă şi o să-mi daţi mult de furcă. Dar eu mă pot dovedi la fel de răbdător ca şi dumneavoastră şi în cele din urmă cu siguranţă că voi cîştiga.

Îşi aţinti ochii asupra mea cu o expresie care nu-mi plăcu deloc — pătrunzătoare, vicleană, îndrăzneaţă, aproape impertinentă. Părea că şi triumfă fiind sigur de succesul lui.

— Eu sper că nu, domnule Hargrave! i-am răspuns cu o vehemenţă care trebuie s-o fi speriat cel puţin pe Milicent.

Dar el n-a făcut decît să zîmbească şi a murmurat:

— Timpul va dovedi cine are dreptate.

Ne-am apucat de treabă: el, destul de interesat de joc, dar calm şi neînfricat, fiind conştient de priceperea lui; eu, dorind din suflet să-i dezamăgesc aşteptările pentru că socoteam că e vorba de o întrecere mult mai serioasă

— aşa cum îmi închipui că socotea şi el şi simţeam o teamă aproape superstiţioasă de a nu fi înfrîntă. În orice caz aş fi suportat destul de greu ca succesul să-i mai sporească vreun pic puterea conştientă (de fapt, ar trebui să spun insolenta lui încredere în sine), sau să-i încurajeze cît de cît nădejdile unor viitoare cuceriri. Juca prudent şi cu profundă înţelepciune, dar eu m-am luptat din răsputeri să-i ţin piept. O vreme soarta bătăliei a fost nesigură; în cele din urmă, spre marea mea bucurie, izbînda păru să încline de partea mea. Îi luasem cîteva din piesele principale şi îi zădărnicisem, în mod evident, planurile. Îşi duse mîna la frunte şi făcu o pauză îndelungată, evident încurcat. Eu îmi savuram avantajul, dar încă nu îndrăzneam să triumf, în cele din urmă îşi înălţă capul şi făcîndu-şi liniştit mutarea, se uită la mine şi mă întrebă calm:

— Acum socotiţi că veţi cîştiga, nu-i aşa?

— Aşa sper, i-am răspuns eu luîndu-i pionul pe care-l împinsese în calea nebunului meu, cu un aer atît de neglijent încît mi se păruse că e o scăpare din partea lui. În împrejurările respective nu eram dispusă să mă arăt atît de generoasă încît să-i atrag atenţia asupra lui, dar nu eram nici suficient de prudentă în momentul acela încît să prevăd consecinţele mişcării mele.

— Nebunii ăştia mă necăjesc, a zis el. Dar calul îndrăzneţ poate sări peste capul distins al nebunului! Şi-mi luă ultimul nebun cu calul. Iar acum — reluă el — odată înlăturate aceste persoane ciudate, calea spre victorie mi-e deschisă.

— Vai, Walter, cum poţi vorbi aşa? strigă Milicent. Dar ea are mult mai multe piese decît tine.

— Am intenţia să te mai necăjesc şi să-ţi mai dau încă de furcă, i-am zis eu. Şi s-ar putea, domnule, să te trezeşti mai înainte de a-ţi da seama. Păzeşte-ţi regina!

Lupta s-a înteţit şi s-a complicat. A fost o partidă lungă şi într-adevăr i-am dat de furcă: dar juca mai bine decît mine.

— Vai, ce jucători pasionaţi, sînteţi! zise domnul Hattersley care tocmai intrase şi stătea de cîteva minute cu ochii pe noi. Vai, doamnă Huntingdon, vă tremură mîinile de parcă aţi fi mizat toată averea pe piesele astea! Iar tu, Walter, javră ce eşti — ai aerul calm şi prefăcut de parcă ai fi sigur de succes — şi joci atît de tăios şi de crud ca şi cum ai vrea s-o ucizi! Dacă aş fi în locul tău mi-ar fi totuşi frică s-o bat la joc: dacă ai s-o învingi o să te urască — zău aşa, pe legea mea! Citesc asta în ochii ei!

— Vrei să fii bun să-ţi ţii gura? i-am zis eu, căci aflîndu-mă la ananghie, vorbăria lui îmi distrăgea atenţia. După încă vreo cîteva mişcări m-am aflat prinsă, fără putinţă de scăpare, în cursa întinsă de adversar.

— Şah!... a strigat acesta în timp ce eu căutam, chinuită, un mijloc de scăpare... Şi mat! adăugă el calm, dar cu evidentă încîntare.

Întîrziase rostirea acelui ultim cuvînt fatal pentru a-şi savura mai bine desfătarea. M-am lăsat prosteşte descumpănită de această întîmplare. Hattersley a rîs. Lui Milicent îi părea rău să mă vadă atît de profund afectată. Hargrave mi-a luat mîna care rămăsese pe masă şi strîngîndu-mi-o cu fermitate, a murmurat: „Învinsă, învinsă!” şi m-a privit drept în ochi cu un entuziasm şi o încîntare amestecate — lucru încă şi mai ofensator — cu pasiune şi tandreţe.

— Nu, cîtuşi de puţin, domnule Hargrave! am exclamat eu retrăgîndu-mi repede mîna.

— Cum? Vreţi să negaţi? a replicat el arătînd zîmbind spre tabla de şah.

— Nu, nu, i-am răspuns, dîndu-mi seama cît de ciudată trebuie să pară purtarea mea. În partida asta m-ai învins.

— Atunci vreţi să mai încercaţi încă o dată?

— Nu.

— Îmi recunoaşteţi superioritatea?

— Da... ca şahist.

M-am ridicat ca să mă apuc din nou de lucrul de mînă.

— Unde e Annabella? a întrebat Hargrave pe un ton grav după ce şi-a învîrtit privirile prin odaie.

— A ieşit cu lordul Lowborough, i-am răspuns eu pentru că mă privea ca şi cum de la mine ar fi aşteptat o lămurire.

— Şi nu s-a întors încă? a zis el pe un ton grav.

— Bănuiesc că nu.

— Dar unde e Huntingdon? a reluat el, din nou după ce cercetă din ochi încăperea.

— A ieşit cu Grimsby... după cum ştii, i-a răspuns Hattersley înăbuşindu-şi un chicot care tocmai îi scăpase cînd îşi încheia propoziţia.

Oare de ce-a rîs? De ce Hargrave a făcut această legătură între ei? Va să zică era adevărat? Oare ăsta era secretul înspăimîntător pe care dorise să mi-l dezvăluie? Trebuie să aflu adevărul — şi încă repede. M-am ridicat imediat şi am ieşit s-o caut pe Rachel şi să-i cer să-mi explice vorbele acelea; dar domnul Hargrave s-a ţinut după mine pînă în anticameră şi, înainte să pot deschide uşa cealaltă, şi-a pus uşor mîna pe clanţă..

— Îmi daţi voie să vă spun ceva, doamnă Huntingdon? m-a întrebat el pe un ton potolit şi cu privirile lăsate în jos.

— Dacă e ceva care să merite a fi auzit, i-am replicat eu străduindu-mă din răsputeri să par liniştită, pentru că de fapt tremuram din tot trupul.

Cu un gest liniştit a împins un scaun către mine. Eu mi-am sprijinit doar mîna pe el şi l-am rugat pe domnul Hargrave să continue.

— Nu vă alarmaţi. Ceea ce doresc să vă spun e un lucru de nimic în sine; şi vă voi lăsa să trageţi singură concluziile. Spuneţi că Annabella nu s-a întors încă?

— Da, da — dă-i drumul! i-am spus eu pierzîndu-mi răbdarea pentru că mă temeam ca nu cumva calmul pe care mi-l impusesem să mă părăsească înainte de sfîrşitul dezvăluirilor lui, indiferent în ce-ar fi constat ele.

— Şi aţi auzit, a reluat el, că Huntingdon a ieşit cu Grimsby?

— Şi ce-i cu asta?

— L-am auzit pe acesta din urmă spunîndu-i soţului dumneavoastră — sau mă rog, individului care se intitulează astfel...

— Dă-i înainte, domnule!

S-a înclinat în semn de supunere şi a continuat:

— L-am auzit spunîndu-i: „Ai să vezi că am să izbutesc. Cei doi s-au dus pe malul apei; am să-i găsesc eu acolo şi am să-i spun că doresc să-i vorbesc despre nişte lucruri cu care n-are rost s-o necăjim pe doamna lui; şi ea o să spună că se poate întoarce şi singură în casă; şi pe urmă eu am să-mi cer scuze, ştii, chestii dintr-astea, şi am să-i strecor ei o vorbă să vină în grădina cu arbuşti. Pe el am să-l ţin pe loc vorbindu-i despre treburile alea pe care le-am pomenit şi despre orice altă chestie care mi-o mai trece prin cap; am să-l fac să zăbovească pentru a căsca gura la copaci, la cîmpuri şi la orice alte lucruri pe care le-oi mai putea născoci.”

Domnul Hargrave s-a oprit şi s-a uitat la mine.

Fără să fac vreun comentariu sau să-i mai pun vreo întrebare, am ţîşnit afară din odaie şi din casă. Chinul îndoielii şi al aşteptării devenise de nesuportat: nu voiam să-mi bănuiesc pe nedrept soţul, pe baza acuzaţiilor aduse de acest domn şi nici nu voiam să-i acord încredere fără s-o merite — trebuia neapărat să aflu pe dată adevărul. Am alergat pînă la parcul cu arbuşti. Nici nu ajunsesem bine acolo cînd graba ce mă făcuse să-mi pierd respiraţia, mi-a fost stăvilită de sunetul unor glasuri.

— Am zăbovit prea mult; el o să se întoarcă, s-a auzit glasul ladyei Lowborough.

— În nici un caz, iubito! a sunat răspunsul lui. Dar poţi să traversezi în goană pajiştea şi să intri în casă în cea mai mare taină. Eu am să te urmez după o vreme.

Au început să-mi tremure genunchii; mi se învîrtea capul; eram gata să leşin. Ea nu trebuia în nici un caz să mă vadă în starea asta. M-am ascuns printre arbuşti şi m-am rezemat de un copac ca s-o las să treacă.

— Ah, Huntingdon! îi zise ea pe un ton de reproş oprîndu-se în locul în care stătusem eu cu el în seara anterioară... Aici ai sărutat-o pe femeia aceea! a reluat ea uitîndu-se înapoi către umbra aruncată de frunzişul copacului.

Apropiindu-se, el răspunse rîzînd nepăsător:

— Mde, iubito, n-am avut încotro. Ştii bine că trebuie să păstrez aparenţele în privinţa ei, cît mai mult timp cu putinţă. Parcă eu nu te-am văzut de zeci de ori sărutîndu-l pe imbecilul ăla de bărbat al tău? Şi ce, eu mă plîng vreodată?

— Dar, spune-mi, sper că n-o mai iubeşti? zise ea lăsîndu-şi mîna pe braţul lui şi privindu-l drept în ochi (acum îi vedeam limpede fiindcă luna strălucea din plin pe feţele amîndurora printre ramurile copacului ce mă adăpostea pe mine).

— Cîtuşi de puţin, îţi jur pe ce am mai sfînt! îi răspunse el sărutîndu-i obrajii îmbujoraţi.

— Dumnezeule mare! Trebuie să plec! strigă ea smulgîndu-se brusc din braţele lui şi îndepărtîndu-se.

El se afla exact în faţa mea; dar n-aveam putere în momentul acela să-l înfrunt. Mi se lipise limba de cerul, gurii, eram gata să mă prăbuşesc şi aproape că mă miram că nu-mi aude bătăile inimii pe deasupra vaierelor vîntului şi a foşnetului scos din cînd în cînd de frunzele ce cădeau.

Mi se părea că simţurile mă înşeală şi mă părăsesc, dar am văzut silueta soţului meu trecînd pe dinaintea mea şi

printre sunetele care mi se învălmăşeau în urechi l-am auzit limpede strigînd în timp ce privea spre pajişte:

— Uite că trece zevzecul! Fugi, Annabella, fugi! Aşa... intră în casă! Ah, n-a văzut nimic! Bravo, Grimsby, reţine-l cît poţi!

Şi în timp ce se îndepărta i-am mai auzit pînă şi rîsul.

„Acum Domnul să mă aibă în pază!" am murmurat căzînd în genunchi printre ierburile ude şi buruienile care mă înconjurau şi ridicînd ochii spre cerul scăldat în lumina lunii, printre frunzişul rar de deasupra. Totul înfăţişa acum neclar şi tremurător ochilor mei tulburi. Inima mea pîrjolită, gata să plesnească, se străduia să-şi reverse chinul în urechile Domnului, dar nu putea să-i dea expresia rugăciunii. M-a măturat o pală de vînt care, împrăştiind frunzele moarte ca nişte speranţe năruite în jurul meu, mi-a răcorit fruntea şi a părut să-mi mai învioreze puţin trupul prăbuşit. Am început să respir mai uşor, vederea mi s-a limpezit, am putut să disting luna care strălucea pură şi norii uşori care împestriţau cerul senin şi întunecat; apoi am zărit stelele nemuritoare care clipeau către mine.

Înviorată şi întărită, dacă nu chiar liniştită, m-am ridicat şi m-am întors în casă. O parte din forţa şi curajul, pe care abia le recăpătasem, m-au părăsit — mărturisesc — cînd am intrat înăuntru şi am lăsat afară prospeţimea vîntului şi splendoarea cerului. Tot ce vedeam şi auzeam părea să-mi facă rău la inimă: holul, lampa, scara, uşile diferitelor încăperi, conversaţia mondenă şi rîsetele din salon. Cum aveam să mai pot îndura viaţa mea în viitor? În casa asta, printre oamenii ăştia — cum o să mai suport să trăiesc? Chiar atunci a intrat în hol John şi, văzîndu-mă, mi-a spus că a fost trimis să mă caute, adăugînd că servise ceaiul şi stăpînul casei voia să ştie dacă vin şi eu.

— Roag-o pe doamna Hattersley să fie amabilă să facă ea onorurile casei, John, i-am răspuns. Spune că nu mă simt prea bine astă-seară şi că rog să fiu scuzată.

M-am retras în sufrageria mare şi goală unde totul era tăcere şi întuneric, cu excepţia suspinelor vîntului de afară şi a slabelor raze ale lunii care străbăteau printre obloane şi perdele. Am început să mă plimb cu paşi repezi în sus şi-n jos, lăsîndu-mă în voia gîndurilor mele amare. Vai, cît de tare se schimbaseră lucrurile faţă de seara trecută! S-ar părea că aceea fusese ultima licărire de fericire în viaţa mea. Vai, ce prostuţă orbită fusesem, ca să mă arăt atît de fericită! Acum înţelegeam de ce Arthur mă primise în mod atît de ciudat cînd afla în grădină: avîntul de pasiune fusese destinat ibovnicei, iar tresărirea de groază nevestei. Şi iarăşi acum puteam înţelege mai bine discuţia dintre Hattersley şi Grimsby. Fără îndoială, ei vorbeau de dragostea lui pentru Annabella şi nu pentru mine.

Am auzit deschizîndu-se uşa de la salon. Nişte paşi uşori şi iuţi au ieşit din anticameră, au traversat holul şi au urcat scările. Era Milicent, biata Milicent, care venea să vadă ce fac. Nimănui altcuiva nu-i păsa de mine dar ea era bună. Pînă atunci nu vărsasem nici o lacrimă, acum însă m-au năpădit, revărsîndu-se slobode Astfel, ea mi-a făcut bine, chiar fără să se apropie de mine. Am auzit-o cum — dezamăgită de căutările ei — a coborît mai încet decît urcase. Oare avea să intre aici şi să mă descopere? Nu, se întoarse în direcţie opusă şi reintră în salon. M-am bucurat, pentru că nu ştiam, dacă dădeam ochii cu ea, ce să-i spun. În tulburarea şi disperarea mea n-aveam nevoie de nici o confidentă. Nu meritam nici o confidentă şi nu voiam să am nici una. Îmi luasem povara asupra mea, aşa că trebuia s-o port singură.

Cînd s-a apropiat ora obişnuită pentru culcare, mi-am şters ochii, am încercat să-mi dreg glasul şi să-mi liniştesc mintea. Trebuia să-l văd pe Arthur în acea seară şi să-i vorbesc; dar aveam s-o fac fără agitaţie. Nu trebuia să urmeze nici un fel de scenă — nici un lucru de oare să poată rîde împreună cu iubita — nici un lucru de care să

se poată plînge sau lăuda în faţa prietenilor lui. În timp ce musafirii se retrăgeau în camerele lor, am deschis uşurel uşa şi, cum el tocmai trecea, i-am făcut semn să intre.

— Ce se întîmplă cu tine, Helen? m-a întrebat el. De ce n-ai putut să vii la ceai? Şi ce naiba faci aici, pe întuneric? Ce te supără, femeia lui Dumnezeu? Arăţi ca un strigoi! continuă el cercetîndu-mi faţa cu ajutorul lumînării.

— Ce importanţă mai are pentru tine? i-am răspuns. S-ar părea că nu mai ai nici un fel de stimă pentru mine; şi nici eu nu am nici un fel de stimă pentru tine.

— Oho! Dar ce naiba mai e şi asta? mormăi el.

— Te-aş părăsi chiar mîine — am continuat — şi n-aş mai reveni niciodată sub acest acoperiş dacă n-ar fi vorba de copilul meu...

Am făcut o pauză pentru că mi se tulburase glasul.

— Ei, fir-ar să fie, dar ce naiba mai e şi asta, Helen! strigă el. La ce naiba faci aluzie?

— Ştii tu perfect. Să nu mai pierdem vremea cu explicaţii inutile. Dar te rog să-mi spui...

Începu să jure, pe un ton vehement, că habar n-are de nimic şi insistă să afle ce babă cu limba otrăvită l-a ponegrit, ce minciuni infame am făcut prostia să cred.

— Nu-ţi mai bate gura degeaba cu jurăminte false şi nu-ţi mai chinui creierii ca să înăbuşi adevărul cu minciuni — sună răspunsul meu glacial. N-am avut încredere în mărturia vreunei alte persoane. Am fost astă-seară în grădina cu arbuşti şi am văzut totul cu ochii mei şi am auzit totul cu urechile mele.

Asta fu de ajuns. Strivi între dinţi o exclamaţie de contestare şi spaimă. Mormăind: „Am dat-o dracului!”, îşi lăsă lumînarea pe scaunul cel mai apropiat şi, retrăgîndu-se cu spatele la perete, mă înfruntă cu braţele încrucişate:

— Ei şi atunci? mă întrebă el cu o insolenţă calmă pe care i-o dădeau pe de o parte neruşinarea şi pe de altă parte situaţia disperată în care se afla.

— Doar atît, i-am răspuns. Îmi dai voie să-mi iau copilul şi ce-a mai rămas din averea mea şi să plec?

— Unde să pleci?

— În orice loc în care el va fi ferit de influenţa ta nefastă, iar eu voi fi eliberată de prezenţa ta şi tu de a mea.

— Nu.

— Atunci îmi dai voie să-mi iau copilul fără să-mi iau banii?

— Nu, nici măcar pe tine nu te las să pleci, chiar şi fără copil. Ce crezi că am de gînd să ajung subiectul de bîrfă al ţinutului, doar aşa, pentru capriciile tale exagerate?

— Atunci înseamnă că trebuie să rămîn aici ca să fiu urîtă şi dispreţuită. Dar de azi înainte sîntem soţ şi soţie numai cu numele.

— Prea bine.

Sînt mama copilului tău şi menajera ta şi nimic mai mult. Aşa că nu e nevoie să-ţi mai dai osteneala de aici înainte să simulezi o dragoste pe care n-o simţi: nu-ţi voi mai cere nici un fel de mîngîieri care nu-şi au izvorul în inimă, nici nu ţi le voi oferi pe ale mele şi nici nu le voi mai îndura din parte-ţi. Refuz să fiu batjocorită cu pojghiţa găunoasă a mîngîierilor conjugale cînd miezul lor l-ai oferit alteia!

— Mă rog, cum vrei. Doamna mea, vom vedea care dintre noi se va plictisi cel dintîi.

— Dacă mă voi plictisi de ceva, mă voi plictisi să trăiesc în aceeaşi lume cu tine. Cînd te vei plictisi şi tu de purtările tale păcătoase şi vei dovedi că te căieşti cu adevărat, te voi ierta şi poate voi încerca să te iubesc din nou, deşi asta nu va fi deloc uşor.

— Hm! Şi între timp ai să te apuci să mă vorbeşti de rău, cu doamna Hargrave, şi ai să-i scrii epistole lungi cît toate zilele mătuşii Maxwell, ca să te plîngi de ticălosul prăpădit cu care te-ai măritat?

— N-am să mă plîng nimănui. Pînă acum m-am luptat din răsputeri ca să ascund viciile tale în ochii tuturor şi ca să-ţi atribui virtuţi pe care nu le-ai avut niciodată; de acum trebuie să-ţi porţi singur de grijă.

L-am lăsat mormăind tot felul de vorbe urîte şi m-am dus la etaj.

— Nu prea arăţi bine, coniţă, mi-a zis Rachel iscodindu-mă cu profundă îngrijorare.

— E prea adevărat, Rachel, i-am zis eu răspunzînd mai degrabă privirii triste decît cuvintelor ei.

— Ştiam eu adevărul, pentru că altfel n-aş fi pomenit de un asemenea lucru.

— Dar nu te mai necăji în privinţa asta, i-am zis eu sărutîndu-i obrajii palizi şi istoviţi de vreme. Sînt în stare să îndur totul mai uşor decît îţi închipui.

— Da, da, totdeauna aţi fost 'mneavoastră pentru „îndurat”. Dar dacă aş fi eu în locul 'mneavoastră n-aş mai îndura. M-aş lăsa mai moale şi aş plînge pînă m-aş răcori! Şi aş şi vorbi niţel, zău aşa — i-aş zice eu ce înseamnă să...

— De vorbit i-am vorbit, i-am răspuns eu. I-am spus destule.

— Atuncea aş plînge, a insistat ea. N-aş arăta aşa de albă la faţă şi aşa de liniştită, simţind că-mi plesneşte inima tot ţinînd-o în frîu.

— Am plîns, — i-am răspuns, zîmbind în ciuda tristeţii mele. Acuma sînt liniştită, crede-mă, doică, aşa că te rog nu mă tulbura din nou. Să nu mai vorbim despre asta şi te rog să nu pomeneşti nimic servitorilor. Ei, acuma poţi să te duci. Noapte bună şi nu-ţi strica liniştea pentru mine. Am să dorm bine — dacă am să pot.

În ciuda acestei hotărîri, patul mi s-a părut atît de insuportabil încît înainte de ora două m-am sculat şi, aprinzînd o lumînare, m-am aşezat în faţa secreterului, ca să relatez evenimentele serii trecute. Era o ocupaţie mai bună decît să zac în pat, chinuindu-mi creierul cu

amintirile unui trecut îndepărtat şi cu prevestiri referitoare la viitorul înspăimîntător. Mi-am găsit o uşurare în descrierea împrejurărilor care mi-au năruit liniştea, precum şi a micilor detalii neînsemnate legate de descoperirea lor. Chiar dacă în noaptea asta aş fi izbutit să dorm puţin, acest somn n-ar fi contribuit prea mult ca să-mi liniştească mintea şi să mă pregătească pentru a da piept cu încercările zilei următoare — sau cel puţin aşa-mi închipui. Şi totuşi, acum cînd termin de scris, constat că mă doare capul cumplit; şi uitîndu-mă în oglindă mă sperii de faţa mea istovită şi răvăşită.

Rachel a venit să mă îmbrace şi zice că-şi dă seama ce noapte nefericită am petrecut. Milicent a trecut chiar adineauri pe la mine să mă întrebe cum mă mai simt. I-am spus că sînt mai bine, dar, ca să-mi scuz înfăţişarea, am recunoscut că am avut o noapte de insomnie. Ce n-aş da să treacă mai repede ziua asta! Mă cuprind fiorii la gîndul că trebuie să cobor la micul dejun. Cum să dau ochii cu ei toţi? Şi totuşi să nu uit că nu eu sînt cea vinovată: n-am nici un motiv să mă tem. Iar dacă ei mă dispreţuiesc nu pot să am decît milă pentru nebunia lor şi dispreţ pentru dispreţul lor.

CAPITOLUL XXXIV

SEARA, MICUL DEJUN A TRE-cut cu bine, am fost calmă şi rece tot timpul. Am răspuns liniştită la toate întrebările privitoare la sănătatea mea. Şi tot ce era neobişnuit în înfăţişarea sau comportarea mea a fost în general pus pe seama indispoziţiei trecătoare ce mă silise să mă retrag devreme în seara anterioară. Însă cum am să pot să fac faţă celor zece sau douăsprezece zile care mai trebuie să treacă pînă la plecarea musafirilor? Dar la urma urmei de ce să aştept cu atîta nerăbdare plecarea lor? După ce se vor duce de aici, cum am să rezist la lunile sau anii vieţii mele viitoare în tovărăşia acestui om? E duşmanul meu cel mai rău, pentru că nimeni n-a putut să mă lovească atît de dureros ca el. Ah! Cînd mă gîndesc cît de pătimaş, cît de prosteşte l-am iubit, cît de nebuneşte m-am încrezut în el, cît de statornic am trudit şi m-am străduit, şi m-am rugat, şi m-am luptat pentru binele lui; şi cu cîtă cruzime mi-a călcat dragostea în picioare, mi-a înşelat încrederea, mi-a batjocorit rugăciunile şi lacrimile şi strădaniile în apărarea lui, cum mi-a zdrobit speranţele, mi-a nimicit cele mai frumoase sentimente ale tinereţii şi m-a sortit unei vieţi de tristeţe fără speranţă — în măsura în care o poate face un bărbat — nu mai e suficient să spun că nu-mi mai iubesc soţul: îl urăsc! Cuvîntul mă înfruntă şi mă priveşte drept în faţă ca o mărturisire vinovată, însă e adevărat: îl urăsc! îl urăsc!

Domnul Hargrave m-a necăjit toată ziua cu politeţea lui gravă, compătimitoare şi (după părerea lui) discretă — de fapt dacă ar fi mai puţin discretă m-ar supăra în mai mică măsură, pentru că atunci aş putea să-i dau peste nas. Dar în realitate izbuteşte să pară de o amabilitate şi de o atenţie atît de profunde încît nu-l pot repezi fără să fiu eu nepoliticoasă şi aparent ingrată. Uneori mi se pare că ar trebui să-i acord puţin credit pentru sentimentele alese pe care le simulează atît de bine; dar apoi iarăşi mi se pare că e de datoria mea — în împrejurările deosebite în care mă aflu — să am anumite bănuieli împotriva lui. Se prea poate ca amabilitatea lui să fie cel puţin în parte sinceră şi totuşi impulsul cel mai pur al recunoştinţei faţă de el nu trebuie să mă îndemne să uit de mine. Să-mi amintesc de partida aceea de şah, de expresiile pe care le-a folosit cu acel prilej şi de înfăţişarea pe care-o avea, stîrnindu-mi pe bună dreptate indignarea — şi e de ajuns ca să fiu ferită de primejdie. Am făcut bine că am aşternut totul pe hîrtie.

Am impresia că pîndeşte ocazia ca să-mi vorbească între patru ochi. Dar am avut grijă să-l dezamăgesc. Nu că m-aş teme cît de cît de ceea ce-ar putea să spună, dar am şi aşa destule necazuri fără să mai adaug şi ofensatoarele lui consolări, condoleanţe sau cine ştie ce altceva ar putea să încerce; şi, de dragul lui Milicent, nu vreau să mă cert cu el. Dimineaţă s-a scuzat că nu poate să plece la vînătoare cu ceilalţi domni, sub pretextul că trebuie să-şi scrie corespondenţa. Dar în loc să se retragă în acest scop în bibliotecă, a trimis să i se aducă secreterul în salonaşul de dimineaţă, unde şedeam eu împreună cu Milicent şi lady Lowborough. Ele se apucaseră de un lucru de mînă; iar eu, nu atît pentru a mă distra, ci mai degrabă pentru a evita conversaţia, mă înarmasem cu o carte. Milicent a văzut că doresc să stau liniştită, aşa că m-a lăsat în pace. Annabella, fără doar şi

poate, a văzut şi ea acest lucru; dar asta n-a constituit pentru ea un motiv de a-şi ţine gura sau de a-şi stăpîni veselia. Aşadar, a sporovăit neîncetat adresîndu-mi-se aproape exclusiv mie, şi cu cea mai mare siguranţă şi familiaritate, devenind tot mai animată şi mai prietenoasă, pe măsură ce răspunsurile mele erau tot mai reci şi mai scurte. Domnul Hargrave şi-a dat seama că abia mai pot suporta situaţia. Ridicînd ochii de pe hîrtie a răspuns el în locul meu la întrebările şi observaţiile ei, şi a încercat să abată atenţiile Annabellei de la mine către el; dar degeaba. Poate credea că mă doare capul şi nu pot face efortul de a vorbi — sau observase că însufleţirea şi locvacitatea ei mă supără, lucru de care mi-am putut da seama prin încăpăţînarea maliţioasă cu care persista în atitudinea sa. În cele din urmă am izbutit totuşi să pun capăt lucrurilor trîntindu-i în poală cartea pe care încercasem s-o citesc şi pe a cărei primă pagină scrisesem în grabă următoarele cuvinte:

„Îţi cunosc prea bine caracterul şi purtările ca să mai simt vreo prietenie adevărată pentru tine şi întrucît nu posed talentul tău pentru disimulare nu mă pot preface cîtuşi de puţin în această privinţă. Aşadar, mă văd silită să te rog ca de aici înainte să înceteze între noi orice raporturi de familiaritate. Şi dacă voi continua totuşi să te tratez în mod politicos ca şi cum ai fi o femeie care să merite consideraţie şi respect, te rog să înţelegi că o fac din simpatie pentru verişoara ta Milicent şi nu pentru tine”.

Citind aceste rînduri, se făcu roşie ca para focului şi-şi muşcă buzele. Rupînd pe ascuns pagina, o mototoli şi o aruncă în foc, după care se ocupă de răsfoitul cărţii şi, sau se prefăcu sau chiar începu să citească. Peste puţin vreme Milicent îşi anunţă intenţia de a se duce în camera copiilor şi mă întrebă dacă nu vreau s-o însoţesc.

— Annabella ne va scuza, zise ea, pentru că e ocupată cu cititul.

— Ba nu, nu vă pot scuza, strigă Annabella ridicîndu-şi brusc ochii şi trîntind cartea pe masă. Vreau să vorbesc un minut cu Helen. Milicent, tu poţi să te duci, o să te urmeze şi ea. (Milicent plecă.) Vrei să-mi acorzi o întrevedere, Helen? continuă ea.

Neruşinarea ei mă uluia pur şi simplu; şi totuşi m-am supus şi am urmat-o în bibliotecă. A închis uşa şi s-a dus pînă la cămin.

— Cine ţi-a spus asta? m-a întrebat ea.

— Nimeni. Nu sînt chiar atît de proastă încît să nu pot vedea şi singură lucrurile.

— A, eşti bănuitoare! a zis ea zîmbind, cu o licărire de speranţă. Pînă atunci temeritatea ei aducea foarte tare a disperare; acum părea în mod evident uşurată.

— Dacă aş fi bănuitoare — i-am replicat — ţi-aş fi descoperit de mult infamia. Nu, lady Lowborough, nu pe suspiciuni îmi întemeiez acuzaţia.

— Atunci pe ce ţi-o întemeiezi? zise ea trîntindu-se într-un fotoliu şi întinzîndu-şi picioarele spre cămin, cu un efort vizibil de a părea calmă.

— Îmi place să mă plimb sub clar de lună, în tot atît de mare măsură cît şi ţie, i-am răspuns ţintuind-o ca privirea. Şi grădina cu arbuşti este întîmplător unul din locurile mele preferate.

S-a împurpurat iarăşi la faţă, extrem de tare, şi a tăcut muşcîndu-şi degetul şi uitîndu-se la flăcări. Am privit-o cîteva minue cu un sentiment de satisfacţie răuvoitoare; apoi, îndreptîndu-mă spre uşă am întrebat-o calmă dacă mai are ceva de spus.

— Da, da! a strigat ea în grabă, ridicîndu-se din fotoliul în care stătea tolănită. Vreau să ştiu dacă ai să-i spui lordului Lowborough?

— Şi ce-ar fi dacă i-aş spune?

— Mă rog, dacă eşti dispusă să dai în vileag toată povestea, bineînţeles că nu te pot opri, dar dacă o faci, o să fie o tevatură îngrozitoare... Iar dacă n-o faci, am să te consider fiinţa cea mai generoasă de pe lume... şi dacă există cît de cît ceva cu care te-aş putea ajuta... afară doar de...

Aici şovăi.

— Afară doar de a renunţa la legătura ta vinovată cu soţul meu, bănuiesc că vrei să spui, i-am zis eu.

A făcut o pauză, evident descumpănită şi uluită, cuprinsă totodată de o mînie pe care nu îndrăznea să şi-o manifeste pe faţă.

— Nu pot renunţa la ceea ce mi-e mai scump decît viaţa, mormăi ea în grabă, cu glas scăzut. Iar apoi ridicîndu-şi brusc capul şi aţintindu-şi asupra mea ochii strălucitori, continuă cu multă seriozitate: — Dar, Helen... sau doamnă Huntingdon, sau cum vrei fi vrînd să te numesc — îi vei spune sau nu? Dacă eşti generoasă din fire iată un prilej potrivit de a-ţi dovedi mărinimia. Dacă eşti mîndră, iată-mă pe mine — rivala ta — gata să recunosc că-ţi sînt îndatorată pentru un act de cea mai nobilă îngăduinţă.

— N-am să-i spun.

— N-ai să-i spui! strigă ea încîntată. Atunci te rog să accepţi mulţumirile mele sincere!

A sărit în sus şi mi-a întins mîna. Am refuzat să i-o strîng.

— Te rog să nu-mi mulţumeşti: nu de dragul tău mă abţin. Şi nici nu e vorba de un act de îngăduinţă. N-am nici cea mai mică dorinţă de a dezvălui în public ruşinea voastră. Mi-ar părea rău să-l necăjesc pe soţul tău cu această informaţie.

— Dar lui Milicent? Ei o să-i spui?

— Nu, dimpotrivă, am să mă străduiesc din răsputeri să ascund totul de ea. Tare n-aş vrea ca Milicent să cunoască infamia şi neruşinarea rudei sale!

— Foloseşti cuvinte aspre, doamnă Huntingdon, dar totuşi te iert.

— Şi acum, lady Lowborough — am continuat eu — dă-mi voie să te sfătuiesc să părăseşti această casă cît mai curînd posibil. Îţi dai, probabil, seama că rămînerea ta aici îmi este extrem de dezagreabilă şi nu spun acest lucru de dragul domnului Huntingdon (am adăugat eu observînd cum îi mijeşte pe faţă un zîmbet maliţios de triumf). Din partea mea, n-ai decît să ţi-l iei dacă-ţi place, dar e penibil pentru mine să-mi maschez mereu sentimentele adevărate în ceea ce te priveşte şi să mă străduiesc să menţin aparenţele politeţii şi respectului faţă de o persoană pentru care nu am nici măcar cea mai mică umbră de stimă. Şi pentru că, dacă rămîi mai departe, va fi imposibil ca purtarea voastră să rămînă încă multă vreme un secret pentru singurele două persoane din casă, care n-o cunosc încă. Şi, spre folosul soţului tău, Annabella, ba chiar spre propriul tău folos, aş dori — chiar te sfătuiesc în mod serios şi te rog, să rupi imediat această legătură nepermisă şi să revii la datoria ta atîta vreme cît o mai poţi face, înainte de îngrozitoarele consecinţe.

— Da, da, bineînţeles, a zis ea întrerupîndu-mă cu un gest enervat. Dar, Helen, nu pot pleca înainte de momentul stabilit pentru sfîrşitul vizitei. Ce pretext aş putea să inventez pentru un asemenea lucru? Indiferent dacă aş propune să mă întorc singură — lucru de care Lowborough nici n-ar vrea să audă — sau să-l iau cu mine, această împrejurare ar stîrni suspiciuni — şi cînd vizita noastră e atît de aproape de sfîrşit — de fapt nu mai am de decît vreo săptămînă — cu siguranţă că-mi mai poţi suporta prezenţa o vreme! Nu te voi mai supăra cîtuşi de puţin cu impertinenţe amicale.

— Ei bine, nu mai am altceva să-ţi spun.

— I-ai pomenit de aceste lucruri lui Huntingdon? m-a întrebat ea în momentul cînd părăseam biblioteca.

— Cum îndrăzneşti să-i rosteşti numele în prezenţa mea? a fost singurul răspuns pe care i l-am dat.

De atunci, nu s-au mai schimbat între noi alte cuvinte decât cele cerute de decenţă sau de absoluta necesitate.

CAPITOLUL XXXV

19 OCTOMBRIE. PE MĂSURĂ CE lady Lowborough îşi dă seama că nu are de ce să se teamă din partea mea şi pe măsură ce se apropie momentul plecării, devine tot mai îndrăzneaţă şi mai insolentă. Nu-şi face nici un fel de scrupule să-i vorbească soţului meu cu o familiaritate afectuoasă în prezenţa mea — dacă nu mai e altcineva de faţă — şi ţine grozav de mult să-şi etaleze interesul pentru sănătatea şi bunăstarea lui sau pentru orice îl priveşte, ca şi cum ar vrea să contrasteze solicitudinea ei amabilă cu indiferenţa mea glacială. Iar el o răsplăteşte cu asemenea zîmbete şi priviri, cu asemenea vorbe şoptite sau insinuări rostite cu îndrăzneală, subliniind că e conştient de bunătatea ei şi de felul cum îl neglijez eu — încît mă face să mi se urce tot sîngele la cap oricît aş încerca să mă stăpînesc. De fapt aş vrea să nu ţin seamă de toate acestea, să fiu surdă şi oarbă la tot ce se întîmplă între ei, deoarece, cu cît mă arăt mai sensibilă la ticăloşia lor, cu atît mai triumfătoare se arată ea în izbînda ei şi cu atît mai mult se măgulеşte el cu gîndul că-l iubesc şi acum, cu multă devoţiune, în ciuda indiferenţei mele simulate. În asemenea împrejurări, am fost uneori împinsă să-i dovedesc contrariul prefăcîndu-mă că încurajez avansurile lui Hargrave. Dar asemenea idei le izgonesc pe dată din mintea mea; apoi îl urăsc de zece ori mai mult pentru că m-a adus într-un asemenea hal! Dumnezeu să

mă ierte pentru asta şi să-mi ierte şi toate gîndurile păcătoase! În loc să fiu mai smerită şi să mă simt mai purificată de nenorocirile prin care trec simt că ele îmi prefac firea în fiere. Asta trebuie să fie şi vina mea ca şi a celor care mi-au făcut rău. Nici un creştin adevărat n-ar putea să nutrească sentimente atît de crîncene ca ale mele împotriva lui şi a ei — în special împotriva ei. Pe el simt însă şi acum că l-aş putea ierta la cel mai mic semn de remuşcare. Dar pe ea — cuvintele nu izbutesc să-mi exprime scîrba.

E bine că Annabella pleacă mîine, pentru că nu i-aş putea suporta uşor prezenţa nici măcar o zi în plus. Azi-dimineaţă s-a sculat mai devreme ca de obicei. Cînd am coborît la gustare am găsit-o singură în încăperea pentru micul dejun.

— A, Helen! Tu eşti? a zis ea întorcîndu-se.

Văzînd-o, am tresărit în mod involuntar, la care ea a dat drumul unui scurt hohot de rîs făcînd remarca:

— Am impresia că amîndouă sîntem dezamăgite.

M-am apropiat de masă şi am început să mă ocup de veselă şi de tacîmuri.

— E ultima zi cînd mai eşti silită să-mi suporţi prezenţa, mi-a zis ea aşezîndu-se la masă. A, iată pe cineva care nu se va bucura de acest lucru! murmură ea mai mult ca pentru sine cînd Arthur intră în odaie.

Îi strînse mîna şi-i spuse bună dimineaţa; apoi, uitîndu-se cu dragoste în ochii ei şi ţinîndu-i încă mîna într-a lui îi şopti pe un ton patetic:

— Ultima... ultima zi!

— Da, zise ea cu oarecare asprime. Şi eu m-am sculat devreme ca să profit din plin de ea — te aştept singură aici de o jumătate de oră, dar tu, leneş ce eşti...

— Mde, am crezut că şi eu m-am sculat destul de devreme, însă (şi aici îşi coborî cît mai mult glasul) vezi că nu sîntem singuri...

— Nu sîntem niciodată singuri, îi răspuse ea.

Dar acum erau ca şi singuri, fiindcă eu mă aflam la fereastră şi priveam norii, luptîndu-mă să-mi stăpînesc mînia.

Au mai schimbat între ei o mulţime de vorbe pe care din fericire nu le-am auzit. Numai că Annabella a avut neobrăzarea să vină şi să se aşeze lîngă mine, ba chiar să-şi pună mîna pe umărul meu şi să-mi spună în şoaptă:

— Helen, n-ar trebui să-ţi pară rău că mi-l cedezi, fiindcă-l iubesc mai mult decît ai putea tu să-l iubeşti vreodată.

Asta m-a scos din sărite. I-am luat mîna şi i-am aruncat-o cît colo cu o expresie de scîrbă şi de indignare pe care nu mi-am putut-o stăpîni. Uimită şi aproape îngrozită de această izbucire neaşteptată s-a retras în tăcere. Mi-aş fi dat drumul la furie şi aş fi spus mai multe, dar chicotitul înăbuşit al lui Arthur m-a făcut să mă trezesc la realitate. Am strivit între dinţi invectivele pe care voiam să i le adresez şi i-am întors spatele cu dispreţ, regretînd că i-am oferit lui Arthur un asemenea prilej de distracţie. Mai rîdea cînd şi-a făcut apariţia domnul Hargrave. N-aş şti să spun dacă nu cumva fusese martor la această scenă, întrucît uşa era întredeschisă cînd a intrat. Şi-a salutat cu răceală atît gazda cît şi verişoara, iar mie mi-a adresat o privire destinată să exprime cea mai profundă compătimire amestecată cu o înaltă stimă şi admiraţie.

— Oare cîtă supunere îi datorezi omului acestuia! m-a întrebat el cu glas scăzut în timp ce stătea lîngă mine, la fereastră, prefăcîndu-se a comenta starea vremii.

— Nici una, i-am răspuns.

Şi întorcîndu-mă imediat la masă m-am apucat să pregătesc ceaiul. El m-a urmat şi ar fi început cine ştie ce discuţie cu mine, dar ceilalţi oaspeţi începeau să se adune, aşa că eu nu i-am mai acordat altă atenţie afară de faptul că l-am servit.

După micul dejun, hotărîtă să-mi petrec cît mai puţin din ziua respectivă în tovărăşia lady-ei Lowborough, m-am retras pe neobservate în bibliotecă ferindu-mă de societate. Domnul Hargrave m-a urmat acolo sub pretextul că ar căuta o carte. La început, umblînd prin rafturi, a ales un volum. Apoi, fără o vorbă, dar deloc timid, s-a apropiat de mine şi a rămas în picioare lîngă scaunul meu, cu mîna sprijinită pe spetează. Mi-a spus cu dulceaţă în glas:

— Va să zică, vă consideraţi, în sfîrşit, liberă?

— Da, i-am răspuns fără să mă mişc şi fără să-mi ridic ochii de pe carte — liberă să fac orice în afară de a păcătui împotriva lui Dumnezeu şi a propriei mele conştiinţe.

A urmat o pauză.

— Prea bine, mi-a zis el. Cu condiţia să nu aveţi o conştiinţă exagerat de gingaşă şi ca ideile dumneavoastră despre Dumnezeu să nu fie prea severe; aţi putea presupune că aţi supăra acea Fiinţă binevoitoare dacă aţi face fericirea unei persoane gata să moară pentru dumneavoastră? Dacă aţi ridica o inimă devotată din chinurile purgatoriului pînă la fericirea divină?

A rostit aceste vorbe pe un ton scăzut, serios şi înduioşător aplecîndu-se asupra mea. Mi-am înălţat capul şi, înfruntîndu-i cu fermitate privirea, i-am răspuns calmă:

— Domnule Hargrave, ţii neapărat să mă ofensezi?

La asta nu se aştepta. A făcut o pauză pentru a-şi reveni de pe urma şocului. Apoi îndreptîndu-şi ţinuta şi luîndu-şi mîna de pe speteaza scaunului meu, mi-a răspuns cu o tristeţe mîndră:

— N-a fost în intenţia mea.

N-am făcut decît să arunc o privire către uşă, cu o uşoară mişcare a capului, apoi am revenit la lectură. El s-a retras imediat. A fost mai bine decît dacă i-aş fi răspuns în acel spirit pătimaş către care mă împingea primul meu

îndemn. Vai, ce bine este să poţi să-ţi stăpîneşti firea! Trebuie să mă străduiesc să cultiv această calitate nepreţuită!

În cursul dimineţii am plecat cu trăsura la conacul Grove împreună cu cele două doamne, pentru a-i oferi lui Milicent prilejul de a-şi lua rămas bun de la mama şi sora ei. Ele o convinseră să petreacă restul zilei cu ele, doamna Hargrave promiţînd s-o aducă înapoi seara şi să rămînă la noi pînă a doua zi cînd se destrăma grupul. Aşadar, lady Lowborough şi cu mine am avut plăcerea de a ne întoarce împreună cu trăsura. O vreme am păstrat amîndouă tăcere, eu privind pe fereastră, iar ea stînd rezemată în colţul ei. Dar nu aveam de gînd să renunţ la comoditatea mea de dragul ei; cînd m-am plictisit să mai stau aplecată înainte, cu vîntul rece şi aspru în faţă, şi uitîndu-mă la gardurile roşietice şi la ierburile umede şi încîlcite de pe marginea lor, m-am lăsat păgubaşă şi m-am rezemat şi eu de canapea. Atunci, cu neruşinarea ei obişnuită, însoţitoarea mea a făcut cîteva încercări de a încropi o conversaţie; dar monosilabele „da” sau „nu”, sau „hm” au fost tot ce a putut obţine de la mine. În cele din urmă, cînd mi-a cerut părerea despre o chestiune cu totul neînsemnată, i-am răspuns:

— Lady Lowborough, de ce ţii neapărat să vorbeşti cu mine? Bănuiesc că ştii ce gîndesc despre dumneata.

— Mă rog, dacă vrei să te arăţi atît de înverşunată împotriva mea, n-am încotro, mi-a replicat ea; dar eu una nu am de gînd să fiu bosumflată pe nimeni.

Curînd călătoria noastră s-a sfîrşit. De îndată ce s-a deschis uşa de la trăsură ea a sărit jos şi a traversat parcul pentru a ieşi în întîmpinarea domnilor care tocmai se întorceau din pădure. Bineînţeles că eu n-am urmat-o.

Dar încă nu terminase cu obrăzniciile: după cină, m-am retras ca de obicei în salon şi ea m-a însoţit; Numai că eu îi aveam cu mine pe cei doi copilaşi, şi le-am acordat lor întreaga mea atenţie, hotărîtă fiind să-i ţin alături pînă

veneau domnii din sufragerie sau pînă cînd sosea Milicent cu mama ei. Dar micuţa Helen s-a plictisit curînd de joacă şi a insistat să se ducă să se culce. În timp ce şedeam pe canapea, ţinînd-o pe genunchi şi avîndu-l pe micuţul Arthur alături (se juca uşurel cu părul moale, cînepiu al fetiţei), lady Lowborough a venit, foarte calmă, şi s-a aşezat de cealaltă parte.

— Mîine, doamnă Huntingdon — mi-a spus ea — vei fi izbăvită de prezenţa mea, ceea ce fără îndoială te va bucura foarte mult, după cum e şi firesc. Dar ştii că ţi-am făcut un mare serviciuî?... Să-ţi spun în ce constă?

— Mă voi bucura să aud ce serviciu mi-ai făcut, i-am zis eu, hotărîtă să-mi păstrez calmul, pentru că mi-am dat seama după tonul pe care-l adoptase că voia neapărat să mă provoace.

— Ei bine — a reluat ea — n-ai observat o schimbare salutară la domnul Huntingdon! Nu vezi ce om sobru şi cumpătat a devenit? Ştiu bine că tu ai urmărit, cu regret, năravurile urîte pe care le deprinsese; şi ştiu că te-ai străduit din răsputeri să-l izbăveşti de ele, dar fără succes. I-am spus, în puţine cuvinte, că nu pot suporta să-l văd degradîndu-se astfel şi că voi înceta să... mă rog, n-are importanţă ce i-am spus, dar vezi bine că am izbutit să-l fac să se îndrepte. Şi pentru asta ar trebui să-mi mulţumeşti.

M-am ridicat şi am sunat să chem dădaca.

— Dar — a continuat Annabella — nu doresc nici un fel de mulţumiri. Recunoştinţa pe care ţi-o cer este să-i porţi de grijă cît sînt eu plecată; vezi ca nu cumva — arătîndu-te aspră cu el sau neglijîndu-l — să-l împingi către vechile năravuri.

Era să-mi vină rău de mînie, însă în uşă s-a ivit Rachel. I-am făcut semn arătîndu-i copiii, pentru că nu eram sigură că o să-mi pot stăpîni glasul.

— Vrei, Helen? a continuat Annabella.

l-am aruncat o privire care a veştejit zîmbetul maliţios de pe faţa ei — sau cel puţin l-a stăvilit o clipă — şi am plecat. În anticameră l-am întîlnit pe domnul Hargrave. A văzut că nu sînt într-o dispoziţie bună pentru conversaţie, aşa că m-a lăsat să trec fără o vorbă. Dar cînd, după cîteva minute de izolare în bibliotecă, am izbutit să-mi revin şi mă pregăteam să mă întorc pentru a le întîmpina pe doamna Hargrave şi pe Milicent (pe care tocmai le auzisem venind jos şi intrînd în salon), l-am găsit tot acolo, zăbovind în încăperea slab luminată şi în mod evident aşteptîndu-mă.

— Doamnă Huntingdon, mi-a spus el pe cînd treceam, îmi îngăduiţi să vă spun o vorbă?

— Ce mai este? Te rog spune repede!

— Azi-dimineaţă v-am ofensat; şi nu pot trăi ştiindu-vă supărată.

— Atunci pleacă şi nu mai păcătui, i-am replicat îndepărtîndu-mă.

— Nu, nu! mi-a zis el postîndu-se în faţa mea. Nu vă supăraţi, dar trebuie neapărat să obţin iertarea dumneavoastră. Vă părăsesc mîine şi s-ar putea să nu mai am niciodată prilejul de a vă vorbi. Am greşit uitînd cine sînt — şi uitînd cine sînteţi. Dar permiteţi-mi să vă implor să uitaţi şi să iertaţi izbucnirea mea de îngîmfat şi să vă gîndiţi la mine ca şi cum vorbele acelea n-ar fi fost rostite niciodată; pentru că; vă rog să mă credeţi, le regret din suflet; iar a pierde stima dumneavoastră este o pedeapsă prea severă pentru mine şi n-o pot îndura.

— Uitarea nu poate fi cumpărată la simpla dorinţă; şi nici nu pot acorda stimă tuturor celor care o doresc, dacă ei nu dovedesc că o şi merită.

— Voi considera că-mi voi petrece cum se cuvine viaţa străduindu-mă s-o merit, dacă veţi binevoi doar să-mi iertaţi această greşeală... Vreţi?

— Da.

— Da! Dar o spuneţi cu prea multă răceală. Daţi-mi mîna şi atunci vă voi crede. Nu vreţi? Atunci, doamnă Huntingdon, înseamnă că nu m-aţi iertat!

— Ba da — uite mîna şi, împreună cu ea, iertarea!

Mi-a strîns cu înfocare mîna rece, dar n-a spus nimic şi s-a dat la o parte pentru a mă lăsa să intru în încăperea unde între timp se adunase întreaga societate. Domnul Grimsby era aşezat aproape de uşă; văzîndu-mă intrînd urmată imediat de Hargrave rînji la mine pe cînd treceam prin dreptul lui şi-mi aruncă o ocheadă plină de subînţeles, care mi se păru insuportabilă. L-am înfruntat cu privirea pînă cînd el a întors morocănos capul — dacă nu chiar ruşinat, cel puţin stînjenit pentru moment. Între timp Hattersley îl luase de braţ pe Hargrave şi-i şoptea ceva la ureche — vreo glumă grosolană, fără doar şi poate, întrucît ascultătorul nici n-a rîs, nici n-a răspuns, ci doar strîmbînd uşor din buze s-a desprins din strînsoarea lui şi s-a îndreptat spre maică-sa care tocmai îi spunea lordului Lowborough cît de multe motive are să fie mîndră de fiul ei.

Slavă Domnului, mîine pleacă toţi.

CAPITOLUL XXXVI

20 DECEMBRIE 1824. SE APRO-pie a treia aniversare a „fericitei” noastre căsnicii. Se împlinesc două luni de cînd oaspeţii noştri ne-au lăsat să ne bucurăm în tihnă de propria noastră societate. Şi am acum nouă săptămîni de experienţă în privinţa acestei noi faze a vieţii conjugale: două persoane care trăiesc împreună ca stăpîn şi stăpînă ai casei şi ca tată şi mamă a unui copilaş atrăgător şi vesel, cu convingerea că nu mai există între ei dragoste, prietenie sau simpatie. Pe cît pot, mă străduiesc să trăiesc paşnic cu el: îl tratez cu o politeţe ireproşabilă, renunţ la comoditatea mea în favoarea lui, oricînd acest lucru se poate realiza în mod rezonabil, şi-1 consult pe un ton de om de afaceri în privinţa treburilor domestice, cedînd judecăţii lui chiar atunci cînd îmi dau seama că ele sînt inferioare alor mele.

Cît despre el, în primele două săptămîni a fost posac şi deprimat — măcinat, bănuiesc, de gîndurile legate de plecarea scumpei lui Annabella — şi deosebit de ţîfnos cu mine: tot ce făceam era prost; eram împietrită, aspră şi insensibilă; faţa mea acră şi palidă era de-a dreptul respingătoare; glasul meu îi dădea fiori; nu ştia cum o să poată sta toată iarna lîngă mine; aveam să-l omor mili-metru cu milimetru. Din nou i-am propus despărţirea, dar a zis că nu se poate: nu-i plăcea gîndul de a deveni subiectul de discuţie al bîrfelor din vecinătate. Nu voia să se spună că este o asemenea brută încît nevastă-sa n-a

mai putut trăi cu el. Nu: trebuia să facă orice ca să mă poată suporta.

— Adică vrei. să spui că eu trebuie să fac totul pentru a te putea suporta — i-am răspuns eu — pentru că atîta vreme cît îmi îndeplinesc funcţiile de intendent şi de menajeră, atît de conştiincios şi de bine, fără plată şi fără mulţumiri, nu-ţi dă mîna să te desparţi de mine. Dar voi ceda altcuiva aceste îndatoriri cînd sclavia mea va deveni insuportabilă.

Eram convinsă că dacă-l mai poate ţine ceva în frîu, atunci numai o asemenea ameninţare o mai putea face.

Cred că era foarte dezamăgit că nu simt mai profund loviturile săgeţilor lui ofensatoare, pentru că ori de cîte spunea ceva menit să-mi rănească sentimentele, îmi iscodea faţa cu privirile şi apoi bodogănea împotriva „inimii mele de marmoră" sau împotriva „insensibilităţii mele brutale". Dacă aş fi plîns amarnic şi m-aş fi văicărit că i-am pierdut afecţiunea, poate că ar fi catadicsit să mă compătimească şi mi-ar fi acordat o vreme favorurile lui, doar pentru a-şi mai alina singurătatea şi a se consola de absenţa iubitei lui Annabella, pînă cînd avea s-o poată reîntîlni sau să-i găsească o înlocuitoare mai potrivită. Slavă Domnului că nu sînt chiar atît de slabă din fire! Am fost odinioară înnebunită de o afecţiune prostească, abrutizantă, care mă făcea să mă agăţ de el în ciuda nemerniciei sale, dar acum a trecut aproape în întregime — zdrobită pe deplin şi ofilită. Şi el nu are cui să mulţumească pentru asta decît lui şi viciilor lui.

La început (bănuiesc, supunîndu-se poruncilor alesei inimii sale) s-a abţinut admirabil de la băutură. Dar în cele din urmă a cedat tentaţiei depăşind uneori cam mult măsura. Uneori cînd este influenţa stimulatoare a vinului, se înflăcărează şi încearcă să facă pe bruta. Atunci eu nu-mi dau deloc osteneala să-mi stăpînesc dispreţul şi dezgustul. Cînd se află sub influenţa deprimantă a urmărilor băuturii, îşi deplînge suferinţele şi greşelile, aruncînd

asupra mea vina şi pentru unele şi pentru celelalte. Ştie că băutura îi dăunează sănătăţii şi-i face mai mult rău decît bine, dar zice că eu îl împing la beţie prin purtarea mea nefirească şi nefeminină; asta o să-l ducă, în cele din urmă, la ruină, dar toate sînt numai din „vina" mea. Şi atunci mă văd silită să mă apăr uneori prin amarnice incriminări reciproce. Dar ăsta este un gen de nedreptate pe care nu-l pot îndura cu răbdare. Oare nu m-am străduit din greu şi vreme îndelungată pentru a-l salva tocmai de la acest viciu? Nu m-aş chinui oare şi acum în acelaşi scop dacă ar sluji la ceva? Dar o pot face gudurîndu-mă pe lîngă el şi alintîndu-l cînd ştiu că mă dispreţuieşte? E oare vina mea că mi-am pierdut influenţa asupra lui sau că el a renunţat, din propria lui voinţă, la orice drept pe care-l avea la respectul şi sentimentele mele? Să caut oare să ajung la o împăcare cu el cînd simt că-l detest şi că el mă dispreţuieşte? Cînd el continuă să corespondeze cu lady Lowborough, după cum ştiu prea bine? Nu, niciodată, niciodată! Nici în ruptul capului! N-are decît să se omoare cu băutura, n-am nici o vină.

În momentul de faţă mă bucur de un răgaz temporar din partea lui: a plecat cu Hargrave la o mare partidă de vînătoare, undeva, într-un ţinut îndepărtat, şi probabil nu se va întoarce decît mîine seară, cel mai devreme. Vai, şi cînd mă gîndesc ce simţeam altădată cînd lipsea de acasă!

Domnul Hargrave mai stă şi acum la conacul Grove. Domnul Hargrave ne vizitează destul de des şi nu arareori Arthur se duce călare pînă la el acasă. Nu cred că vreunul dintre aceşti aşa-zişi prieteni se omoară cu dragostea pentru celălalt. Dar asemenea relaţii îi ajută să-şi dreacă timpul mai uşor, şi eu sînt foarte doritoare ca ele să continue, întrucît mă cruţă de cîteva ceasuri de stînjeneală şi neplăcere în tovărăşia lui Arthur şi îi oferă şi lui o ocupaţie mai bună decît cufundarea prostească în plăcerile şi poftele simţurilor. Singura obiecţie pe care o

am împotriva prezenţei domnului Hargrave în ţinut este faptul că teama de a-l întîlni la conacul Grove mă împiedică s-o văd pe sora lui atît de des cît aş dori; altfel, în ultima vreme el s-a purtat faţă de mine cu o corectitudine atît de desăvîrşită încît aproape că am şi uitat de comportatarea lui anterioară. Bănuiesc că se străduieşte „să-mi cîştige stima". Dacă va continua să se poarte în felul ăsta s-ar putea s-o şi cîştige; dar apoi ce se va întîmplă? În clipa în care va încerca să ceară ceva mai mult, o va pierde din nou.

10 februarie. E un lucru foarte supărător şi te amărăşte cumplit cînd cineva îţi aruncă în obraz tocmai sentimentele bune şi intenţiile frumoase. Începeam să mă mai înduplec faţă de nenorocitul meu tovarăş de viaţă — să-i compătimesc situaţia, lipsită de consolările resurselor intelectuale şi ale unei conştiinţe curate în faţa lui Dumnezeu; începusem să mă gîndesc că ar fi de datoria mea să-mi sacrific mîndria şi să-mi reînnoiesc încă o dată eforturile de a-i face căminul plăcut şi de a-l readuce pe calea virtuţilor. Şi asta nu prin false mărturisiri de dragoste şi nici prefăcîndu-mă că am remuşcări, ci doar atenuînd răceala obişnuită a manierelor mele şi transformîndu-mi politeţea glacială în amabilitate, ori de cîte ori se ivea prilejul. Şi nu numai că începeam să gîndesc astfel, dar mă şi apucasem să-mi pun gîndurile în aplicare — dar care a fost rezultatul? Reacţia n-a stîrnit nici măcar o scînteie de bunătate, de căinţă, ci doar o iremediabilă proastă dispoziţie şi reavoinţă şi o tiranie pretenţioasă care sporea tot mai mult pe măsură ce se lăsa pradă năravurilor şi deprinderilor lui; de asemenea, o licărire ascunsă de triumf ori de cîte ori detecta în comportarea mea vreun semn de înduplecare sau îmblînzire — ceea ce mă făcea de fiecare dată să îngheţ la loc prefăcîndu-mă iarăşi în marmoră. Iar azi-dimineaţă şi-a desăvîrşit opera: cred că împietrirea a fost dusă atît

de departe încît nimic nu m-ar mai putea face să-mi topească din nou inima.

Micuţul meu Arthur stătea în picioare între genunchii lui taică-su jucîndu-se încîntat cu rubinul strălucitor de la inelul acestuia. Simţind un îndemn brusc şi imperios de a-mi salva fiul de influenţa lui molipsitoare, l-am luat în braţe şi l-am scos din odaie. Supărat de această îndepărtare neaşteptată, copilul a început să facă bot şi să plîngă. Iată un nou junghi pentru inima mea şi aşa destul de chinuită. N-am vrut să-i dau drumul din braţe. Ducîndu-l cu mine în bibliotecă, am închis uşa, şi îngenunchind pe podea alături de el, l-am îmbrăţişat, l-am sărutat şi am plîns pe umărul lui cu draposte pătimaşă. Fiind mai degrabă speriat decît potolit de această manifestare a mea, a început să se zbată pentru a-mi scăpa din braţe şi a strigat tare după taică-su. L-am lăsat slobod, şi niciodată n-am vărsat lacrimi mai fierbinţi ca atunci. Anzîndu-i strigătele, taică-su a venit în odaie. Imediat m-am îndepărtat ca nu cumva să-mi vadă emoţia şi s-o interpreteze greşit. M-a înjurat şi a luat cu el copilul care între timp se liniştise.

E groaznic ca scumpul meu micuţ să-l iubească pe el mai mult decît pe mine. Şi e groaznic că, atunci cînd nu trăiesc pentru altceva decît pentru bunăstarea şi educaţia fiului meu, să-mi văd influenţa distrusă de un om cărui afecţiune egoistă este mai dăunătoare decît ar putea să fie cea mai rece indiferenţă sau cea mai aspră tiranie. Dacă eu — pentru binele lui — refuz să-i fac voia în privinţa cine ştie cărui fleac, el se adresează lui taică-su iar acesta — în ciuda indolenţei lui egoiste — întotdeauna îşi dă osteneala de a împlini dorinţele copilului. Dacă îndrăznesc să-i ţin în frîu dorinţele băiatului sau să-l privesc cu asprime pentru cine ştie ce neascultare copilărească, el ştie că celălalt părinte îi va zîmbi şi-i va ţine partea în pofida mea. Astfel, nu numai că trebuie să mă lupt împotriva celor moştenite de copil de la taică-său, nu

numai că trebuie să descopăr şi să dezrădăcinez germenii tendinţelor sale rele şi să combat influenţa şi exemplul său prost dar, mai mult decît atît, el îmi contracarează străduniile intense, în avantajul copilului, distruge efectul pe care-l am asupra minţii lui fragede şi-mi răpeşte pînă şi dragostea lui. Altă speranţă nu am pe pămînt decît acest copil, şi se pare că el simte o plăcere diabolică de a mă priva de ea.

CAPITOLUL XXXVII

20 DECEMBRIE. A MAI TRECUT încă un an; sînt sătulă de viaţa asta. Şi totuşi, nu pot dori s-o părăsesc: orice necazuri se năpustesc asupra mea, nu pot dori să plec şi să-mi las odorul singur în această lume întunecată şi ticăloasă, fără un prieten care să-l călăuzească prin labirinturile ei întortocheate şi istovitoare, să-l prevină împotriva miilor de capcane şi să-l apere de primejdiile care-l învăluie din toate părţile. Ştiu bine că nu sînt potrivită a-i fi unicul tovarăş în viaţă: dar, pe de altă parte, nu există altcineva care să-mi ia locul. Am o fire prea gravă ca să pot face faţă, aşa cum trebuie, distracţiilor lui şi să particip la jocurile sale copilăreşti aşa cum ar trebui să facă o guvernantă sau o mamă şi adeseori izbucnirile lui de veselie zgomotoasă mă tulbură şi mă îngrijorează: văd în ele spiritul şi temperamentul tatălui său şi tremur cînd mă gîndesc la consecinţe. Prea adesea potolesc bucuriile nevinovate pe care ar trebui să le împărtăşesc. Tatăl lui, dimpotrivă, n-are nici un fel de povară sau tristeţe care să-i apese mintea, nu e răscolit de nici un fel de temeri sau scrupule în privinţa bunăstării viitoare a fiului său. Şi în special seara, cînd băiatul îl vede cel mai des şi un timp mai îndelungat, tatăl e întotdeauna deosebit de jovial şi cu inima deschisă. E gata să rîdă şi să glumească cu oricine — în afară de mine — iar eu sînt deosebit de tăcută şi de tristă. De aceea, bineînţeles, copilul e nebun după tăticul lui aparent vesel, amuzant şi dispus să-i facă chefurile, şi e

oricînd bucuros să schimbe tovărăşia mea cu a lui. Asta mă tulbură profund: nu atîta de dragul afecţiunii fiului meu (deşi o preţuiesc extrem de mult şi deşi simt că am dreptul la ea şi ştiu că am făcut foarte mult pentru a o cîştiga), cît pentru acea influenţă asupra lui pe care — în propriul lui folos — m-aş strădui s-o capăt şi s-o păstrez şi de care taică-său se bucură să mi-o răpească, doar din duşmănie şi spirit de răzbunare, dintr-un egoism fără noimă. Nu se slujeşte de ea decît pentru a mă chinui pe mine şi a-l distruge pe copil. Singura mea consolare este că petrece relativ puţin timp acasă, şi în lunile cît stă la Londra sau în altă parte am şanse de a recupera terenul pierdut şi de a răsturna, prin bunătate, răul pe care l-a produs prin purtarea lui intenţionat ticăloasă. Dar pe de altă parte, e o suferinţă cumplită să-l vezi — la întoarcerea lui — străduindu-se din răsputeri să-mi submineze truda şi să-l transforme pe micuţul meu nevinovat, afectuos şi cuminte, într-un băiat egoist, neascultător şi îndrăcit. În felul acesta pregăteşte terenul pentru acele vicii pe care le-a cultivat cu atîta succes în propria sa fire pervertită.

Din fericire toamna trecută n-au fost invitaţi la Grassdale nici unul din „prietenii” lui Arthur; în schimb, s-a deplasat el să-i viziteze pe unii dintre ei. Aş da nu ştiu ce să facă întotdeauna la fel, şi tare aş dori ca prietenii lui să fie destul de numeroşi şi de iubitori ca să-l păstrez lîngă ei în tot cursul anului. Domnul Hargrave — spre necazul meu — n-a plecat cu el; dar cred că am terminat cu acest gentlemen.

Timp de şapte sau opt luni s-a purtat atît de remarcabil şi a fost atît de diplomat încît am uitat aproape complet să mai fiu prudentă, de fapt chiar începusem să-l consider prieten şi să-l tratez ca atare, cu anumite restricţii (care de altfel nu mi se păreau absolut necesare); cînd profitînd de amabilitatea mea naivă s-a gîndit că ar putea îndrăzni să depăşească limitele moderaţiei şi decenţei pe care şi

le impusese atîta vreme. Asta s-a întîmplat într-o seară de la sfîrşitul lunii mai. Mă plimbam prin parc, iar el trecînd călare pe acolo şi dînd cu ochii de mine, şi-a luat inima în dinţi, s-a apropiat şi, descălecînd, şi-a lăsat armăsarul la poartă. Asta era prima dată cînd îndrăznea să intre în curte, de cînd rămăsesem singură — fără a fi însoţit de mama sau sora lui sau fără a avea măcar scuza că-mi aduce un mesaj din partea lor. Dar a izbutit să adopte o manieră atît de calmă şi de degajată, să manifeste o prietenie atît de respectuoasă şi de bine stăpînită încît, deşi m-am arătat puţin surprinsă, n-am fost nici alarmată, nici ofensată de libertatea neobişnuită pe care şi-a luat-o. S-a plimbat împreună cu mine pe sub frasini şi pe malul apei şi mi-a vorbit cu multă însufleţire, bun-gust şi inteligenţă despre tot felul de lucruri, înainte de a începe eu să mă gîndesc cum să scap de el. Apoi, după o pauză, în cursul căreia am rămas amîndoi cu privirile aţintite la apa liniştită şi albastră a lacului (eu învîrtind în minte diverse soluţii pentru a-l îndepărta în mod politicos, iar el — fără îndoială — meditînd asupra altor lucruri la fel de străine de priveliştile şi de sunetele încîntătoare pe care le percepeau simţurile lui) a început deodată, pe un ton deosebit, scăzut, potolit şi dulce, dar foarte clar, să-mi declare, în termenii cei mai puţini echivoci, dragostea lui statornică şi pasionată. Numai că eu i-am retezat vorbele şi l-am respins cu atîta fermitate şi hotărîre şi cu un asemenea amestec de indignare dispreţuitoare, de compătimire şi milă, încît s-a retras uluit, umilit şi descumpănit. Cîteva zile mai tîrziu am aflat că a plecat la Londra. S-a întors însă după vreo două luni — şi nu s-a ţinut întotdeauna departe de mine, numai că s-a comportat într-un mod atît de deosebit încît agera lui soră n-a putut să nu observe schimbarea.

— Ce i-ai făcut lui Walter, doamnă Huntingdon? m-a întrebat ea într-o dimineaţă cînd mă aflam în vizită la Grove şi el tocmai părăsise odaia după ce schimbase cu

mine cîteva cuvinte de politeţe glacială. În ultima vreme, doamnă Huntingdon, văd că e extrem de ceremonios, aşa că nu pot înţelege ce i s-a întîmplat, decît doar dacă nu cumva l-ai ofensat de moarte. Spune-mi despre ce e vorba ca să pot să slujesc de mediator şi să vă împac.

— N-am făcut nimic anume pentru a-l ofensa, i-am răspuns eu. Dacă e ofensat, cel mai bine ar fi să spună singur care e pricina.

— Am să-l întreb — strigă micuţa zăpăcită, ţîşnind de la locul ei şi scoţîndu-şi capul pe fereastră. E chiar aici, în grădină. Walteeer!

— Nu, nu, Esther! Dacă o faci, mă superi foarte tare. Şi am să te părăsesc imediat şi n-am să mai revin luni de zile, dacă nu chiar ani de-a rîndul.

— M-ai strigat, Esther? întrebă fratele ei de afară, apropiindu-se de fereastră.

— Da. Am vrut să te rog...

— La revedere, Esther, i-am zis eu luîndu-i mîna şi strîngîndu-i-o cu asprime.

— Am vrut să te rog — a continuat ea — să-mi aduci un trandafir pentru doamna Huntingdon.

Walter se îndepărtă.

— Doamnă Huntingdon! exclamă Esther după aceea întorcîndu-se către mine şi ţinîndu-mi strîns mîna — sînt pur şi simplu uimită de dumneata: eşti la fel de supărată, de distantă şi de rece ca şi el. Iar eu sînt hotărîtă ca pînă ce pleci să vă fac să fiţi la fel de buni prieteni ca odinioară.

— Esther, cum poţi să fii aşa nepoliticoasă! strigă doamna Hargrave care şedea în fotoliu împletind cu un aer grav. Vai de mine, dar n-ai să înveţi niciodată să te porţi ca o lady!

— Bine, mămico, dar chiar tu ai spus...

Însă domnişoara fu readusă la tăcere de maică-sa, care ridică un deget şi scuturâ sever din cap.

— Ce zici ce dificilă e? îmi şopti ea.

Dar pînă să pot să adaug şi eu mustrările mele, domnul Hargrave reapăru la fereastră ţinînd în mînă un splendid trandafir bătut.

— Poftim, Esther, ţi-am adus trandafirul, zise el întinzîndu-i-l.

— Dă-i-l chiar tu, prostule! strigă ea trăgîndu-se repede îndărăt dintre noi.

— Doamna Huntingdon preferă să-l primească din mîinile tale, replică el pe un ton foarte grav, dar coborînd vocea ca să nu-l audă maică-sa. Soră-sa luă trandafirul şi mi-l dădu.

— Doamnă Huntingdon, fratele meu vă oferă acest trandafir împreună cu respectele lui şi speră ca în curînd să ajungă să se înţeleagă mai bine cu dumneavoastră. E bine aşa, Walter? adăugă obrăznicuţa apropiindu-se de el şi cuprinzîndu-i cu braţele capul aplecat peste pervazul ferestrei. Sau ar fi trebuit oare să-i spun că-ţi pare rău că ai fost aşa de ţîfnos? Sau că speri că-ţi va ierta greşeala?

— Prostuţă mică ce eşti! Habar n-ai despre ce vorbeşti, răspunse el foarte serios.

— Chiar că aşa e: nu ştiu nimic!

— Haide, Esther, — se amestecă doamna Hargrave care, măcar că nici ea nu era deloc lămurită în privinţa înstrăinării produsă între noi, îşi dădea cel puţin seama că purtarea fiicei sale era cu toul necorespunzătoare — insist să părăseşti încăperea!

— Vai, vă rog, nu, doamnă Hargrave, pentru că am să plec eu, i-am zis, şi imediat mi-am luat rămas bun.

Cam la o săptămînă după aceea, domnul Hargrave şi-a adus sora în vizită la mine. La început şi-a păstrat obişnuitul său aer rece, distant, pe jumătate majestuos, pe jumătate melancolic şi în general jignit. Dar de data asta Esther n-a făcut nici un comentariu în această privinţă. Era evident că fusese dresată să se comporte mai frumos. A stat de vorbă cu mine, a rîs şi s-a zbenguit cu micuţul Arthur, tovarăşul ei de joacă îndrăgit şi iubitor. Dar,

oarecum spre neplăcerea mea, Arthur a tras-o afară din odaie pentru a alerga prin hol şi apoi în grădină. M-am ridicat ca să înteţesc focul. Domnul Hargrave m-a întrebat dacă mi-e frig şi a închis uşa — o amabilitate cu totul nelalocul ei pentru că intenţia mea fusese să mă duc în urma zgomotoşilor tovarăşi de joacă. Apoi şi-a permis să se apropie şi el de cămin şi m-a întrebat dacă ştiu cumva că domnul Huntingdon se află acum la conacul lordului Lowborough şi că probabil va mai rămîne o vreme acolo.

— Nu ştiam, dar n-are nici o importanţă, i-am răspuns cu nepăsare.

Şi dacă obrajii mei străluceau ca focul, asta se datora mai degrabă întrebării care mi se pusese decît informaţiei pe care o transmitea.

— Şi n-aveţi nimic împotrivă? m-a întrebat el.

— Nimic, dacă lordului Lowborough îi face plăcere societatea lui.

— Va să zică nu mai aveţi nici un pic de dragoste pentru el?

— Nu.

— Ştiam asta — ştiam că aveţi un spirit prea nobil şi o fire prea pură ca să mai puteţi păstra pentru o persoană atît de falsă şi de coruptă alte sentimente decît cele de indignare şi silă dispreţuitoare.

— Dar nu e prietenul dumitale? l-am întrebat întorcîndu-mi privirile de la foc către faţa lui, poate cu o uşoară undă a acelor sentimente pe care le atribuia al-tuia.

— A fost — mi-a răspuns el cu aceeaşi gravitate calmă dinainte — dar, vă rog, să nu mă nedreptăţiţi presupunînd că aş fi în stare să continui să ofer prietenia şi stima mea unui om care a putut, într-un mod atît de infam şi de nelegiuit să părăsească şi să rănească o fiinţă extraordinar de... Mă rog, n-am să mai spun nimic în această privinţă. Dar, rogu-vă, nu vă gîndiţi niciodată la răzbunare?

— Răzbunare? Nu! La ce-ar servi? Pe el nu l-ar face mai bun şi nici pe mine mai fericită.

— Nu ştiu cum să vă vorbesc, doamnă Huntingdon a reluat ea zîmbind. Nu sînteţi decît pe jumătate femeie — natura dumneavoastră trebuie să fie pe jumătate omenească şi pe jumătate angelică. O asemenea bunătate îmi impune respect, dar mă şi sperie; nici nu ştiu cum s-o interpretez.

— Atunci, domnule, mă tem că trbeuie să fii mult mai rău decît eşti, dacă eu — o muritoare de rînd — îţi sînt, după propria dumitale mărturie, în atît de mare măsură superioară. Şi întrucît între noi există atît de puţină simpatie şi înţelegere, cred că fiecare din noi ar face mai bine să-şi caute un tovarăş mai potrivit.

Şi ducîndu-mă imediat la fereastră am început să mă uit după băieţel şi după vesela lui prietenă.

— Nu, susţin cu convingere că eu sînt muritorul de rînd, mi-a replicat domnul Hargrave. Nu vreau să cred că aş fi mai rău decît semenii mei. Însă — iarăşi susţin cu tărie — dumneavoastră, doamnă, trebuie să credeţi că nu e nimeni ca dumneavoastră. Apoi schimbînd tonul m-a întrebat cu gravitate: — Dar sînteţi fericită?

— La fel de fericită ca şi alţii.

— Chiar atît de fericită cît aţi dori să fiţi?

— Nimeni nu are parte de aşa ceva pe lumea asta.

— Un lucru ştiu, însă — mi-a zis el cu un oftat profund şi trist: Sînteţi infinit mai fericită decît mine.

— Atunci îmi pare tare rău pentru dumneata, i-am răspuns fără voia mea.

— Serios? Nu se poate, pentru că dacă ar fi aşa, atunci v-aţi bucura să-mi aduceţi o alinare.

— Şi chiar astfel aş proceda dacă aş putea s-o fac fără să-mi dăunez mie sau altcuiva.

— Şi dumneavoastră puteţi crede că aş avea cît de cît dorinţa să vă fac vreun rău? Nu, dimpotrivă, tînjesc mai mult după fericirea dumneavoastră decît după a mea.

Sînteţi tare nenorocită în momentul de faţă, doamnă Huntingdon, a continuat el scrutîndu-mi, cu îndrăzneală, chipul. Nu vă plîngeţi, deloc, dar eu văd — şi simt — şi ştiu că sînteţi nenorocită — şi că aşa veţi rămîne cîtă vreme menţineţi zidurile acelea de gheaţă în jurul inimii dumneavoastră încă atît de caldă. Şi eu sînt nenorocit. Dacă aţi avea măcar bunăvoinţa de a-mi zîmbi, m-aţi face fericit. Aveţi încredere în mine şi veţi fi şi dumneavoastră fericită pentru că vă pot aduce fericirea — şi o voi face chiar şi împotriva voinţei dumneavoastră! a mormăit el printre dinţi.

— Dar am, să fiu, domnule Hargrave, iar dumneata ai o mamă, i-am zis eu retrăgîndu-mă de la fereastră pentru că mă urmărise pînă acolo.

— Dar nu e nevoie ca ei să ştie, a început el.

Însă înainte ca vreunul dintre noi să mai poată spune ceva, au reintrat în odaie Esther şi Arthur. Fata s-a uitat la chipul împurpurat şi emoţionat al fratelui ei, şi apoi la chipul meu care bănuiesc că era şi el destul de împurpurat şi emoţionat, deşi din motive cu totul diferite. Probabil ea socotea că ne-am certat îngrozitor şi era evident nedumerită şi tulburată de această împrejurare. Dar fie din politeţe, fie din teamă să nu-şi supere fratele, n-a făcut nici o aluzie la asta. S-a aşezat pe canapea şi potrivindu-şi zulufii aurii revărsaţi din belşug pe umeri, a început imediat să vorbească despre grădină şi despre micuţul ei tovarăş de joacă şi a continuat să sporovăiască după obiceiul ei pînă cînd frate-su i-a spus că s-a făcut ora de plecare.

Luîndu-şi rămas bun, Walter mi-a zis:

— Dacă am vorbit cu prea multă căldură, vă rog să mă iertaţi, pentru că altfel n-am să mi-o scuz eu niciodată.

Esther a zîmbit şi mi-a aruncat o privire. Eu n-am făcut decît să mă înclin, şi pe faţa ei s-a putut citi deziluzia. I s-a părut o răsplată prea slabă pentru concesia mărinimoasă făcută de Walter, şi eu, ca prietenă, am

dezamăgit-o. Biata copilă, ce puţin cunoaşte lumea în care trăieşte!

Domnul Hargrave n-a mai avut prilejul de a mă întîlni între patru ochi timp de cîteva săptămîni. Dar cînd m-a văzut, maniera lui arătă mai puţină mîndrie şi multă melancolie înduioşătoare. Vai, ce tare m-a necăjit! În cele din urmă m-am văzut obligată să încetez aproape cu desăvîrşire vizitele mele la conacul Grove, chiar cu riscul de a o ofensa profund pe doamna Hargrave şi de a o supăra foarte tare pe biata Esther care îmi preţuieşte cu adevărat societatea, întrucît alta mai bună nu are, şi care n-ar trebui, de fapt, să sufere pentru vina fratelui ei. Dar acest duşman neobosit nu era învins: părea să stea veşnic la pîndă. Adeseori îl vedeam călărind alene pe lîngă proprietatea mea şi privind iscoditor în jurul lui. Sau dacă nu-l vedeam eu, îl vedea Rachel. Femeia aceea cu ochii ageri a ghicit repede cum stau lucrurile între noi şi pîndind mişcările lui Walter, din punctul ei înalt de observaţie aflat în camera copilului, îmi strecura o vorbă dacă mă vedea pregătindu-mă de plimbare cînd avea vreun motiv să creadă că el se află prin preajmă sau să i se pară că mă va întîlni sau ajunge din urmă pe drumul pe care voiam să-l parcurg. Atunci îmi amînam plimbarea sau mă limitam în ziua respectivă la parc şi la grădină ori, dacă drumul propus era important — cum ar fi fost o vizită la cineva bolnav sau necăjit — o luam pe Rachel cu mine şi atunci nu mai eram deranjată de insistenţele lui.

Dar, într-o zi blîndă şi însorită de la începutul lui noiembrie tocmai mă aventurasem de una singură ca să vizitez şcoala din sat şi pe vreo cîţiva dintre ţăranii sărmani; la întoarcere, am început să mă alarmez auzind tropotul unor copite apropiindu-se din urmă într-un trap rapid. Nu era prin preajmă nici un pîrleaz sau vreun gol între garduri prin care să fi putut fugi pe cîmp, aşa că am mers liniştită, mai departe, spunîndu-mi în sinea mea: „La urma urmei s-ar putea să nu fie el. Şi chiar de e şi mă

supără cu ceva, sînt hotărîtă să fie pentru ultima oară, dacă există vreo putere a cuvintelor şi privirilor împotriva neobrăzării şi a unui sentimentalism atît de dulceag şi de inepuizabil ca al lui”.

Calul m-a ajuns curînd din urmă şi călăreţul a strîns frîul ca să rămînă în dreptul meu. Era domnul Hargrave. M-a salutat cu un zîmbet destinat să fie blînd şi melancolic, dar satisfacţia lui triumfătoare că, în sfîrşit, m-a prins, strălucea atît de puternic dinlăuntrul lui, încît spectacolul n-a fost deloc izbutit. După ce i-am răspuns foarte scurt la salut şi după ce m-am interesat de doamnele de la conacul Grove, am întors capul şi am mers mai departe. Numai că el m-a urmat şi şi-a ţinut calul pe lîngă mine. Era evident că avea intenţia să mă însoţească tot drumul.

„Mă rog! La urma urmei nu-mi pasă cine ştie ce. Dacă ai chef să-ţi mai dau o dată peste nas, n-ai decît — mi-am zis în sinea mea. Ei, haide domnule, să vedem ce mai urmează?”

Această întrebare, deşi nerostită, nu a rămas multă vreme fără răspuns. După cîteva observaţii făcute în treacăt în privinţa unor subiecte indiferente, a început pe un ton solemn următorul apel la sentimentele mele umane:

— Doamnă Huntingdon, în aprilie se vor împlini patru ani de cînd v-am văzut prima dată — probabil că dumneavoastră aţi şi uitat împrejurarea respectivă, dar eu nu pot să n-o ţin minte. V-am admirat atunci din adîncul inimii, dar n-am îndrăznit să vă iubesc. În toamna următoare am cunoscut, în atît de mare măsură, perfecţiunile dumneavoastră încît mi-a fost imposibil să nu mă îndrăgostesc, deşi n-am îndrăznit să mă manifest pe faţă. De mai bine de trei ani trec printr-un adevărat martiriu. De pe urma chinului, a emoţiilor înăbuşite, a dorinţelor arzătoare, dar zadarnice, a durerii tăcute, a speranţelor zdrobite şi a afecţiunii călcate în picioare am

suferit mai mult decît vă pot spune sau decît vă puteţi închipui — şi dumneavoastră aţi fost cauza lor — şi încă nu întrutotul nevinovată. Îmi irosesc tinereţea; perspectivele mele se întunecă; viaţa mea e un pustiu fără speranţă; nu cunosc odihna nici ziua nici noaptea; am ajuns să fiu o povară pentru mine şi pentru alţii şi dumneavoastră m-aţi putea salva printr-un simplu cuvînt — printr-o singură privire, dar nu vreţi s-o faceţi — aşa e?

— În primul rînd că nu te cred, i-am răspuns. În al doilea rînd, dacă vrei să fii atît de necugetat, eu nu te pot împiedica.

— Dacă pretindeţi — mi-a răspuns el cu seriozitate — că socotiţi nechibzuinţă cele mai bune, mai puternice şi mai divine impulsuri ale naturii noastre — nu vă pot crede. Ştiu că nu sînteţi o fiinţă chiar atît de împietrită şi de glacială cum vreţi să vă arătaţi — odinioară aţi avut o inimă şi i-aţi oferit-o soţului dumneavoastră. Cînd aţi constatat că e întrutotul nevrednic de ea, aţi luat-o înapoi. Nu cumva vreţi să susţineţi că l-aţi iubit pe destrăbălatul acela pus pe desfătări şi cu mintea lipsită de nobleţe, că l-aţi iubit atît de profund şi cu atîta devotament încît nu mai puteţi iubi niciodată pe altcineva? Ştiu că există în firea dumneavoastră sentimente care nu au fost încă niciodată scoase la lumină. Şi mai ştiu că în starea dumneavoastră actuală — neglijată, singură şi părăsită — sînteţi, şi e normal să fiţi, nenorocită. Dar stă în puterea dumneavoastră să înălţaţi două fiinţe omeneşti, din mlaştina suferinţei, pe culmile indescriptibilei beatitudini pe care n-o poate da decît dragostea generoasă, nobilă şi altruistă (pentru că dacă aţi vrea m-aţi putea iubi). N-aveţi decît să-mi spuneţi că mă dispreţuiţi şi mă detestaţi, dar — întrucît mi-aţi dat exemplul dumneavoastră cînd e vorba de a spune lucrurile pe şleau — vă voi răspunde că nu vă cred! Numai că nu vreţi s-o faceţi! Preferaţi ca şi dumneavoastră şi eu să fim nefericiţi.

— Mă iubeşti cu adevărat? l-am întrebat pe un ton foarte serios, oprindu-mă locului şi privindu-l calm drept în faţă.

— Mai încape vorbă? a strigat el.

— Mă iubeşti sincer? l-am întrebat din nou.

S-a luminat la faţă: a crezut că se află doar la un pas de victorie. A început o expunere pătimaşă privitoare la seriozitatea şi căldura afecţiunii lui, numai că eu i-am retezat-o cu o altă întrebare:

— Dar nu cumva e o dragoste egoistă? Afecţiunea dumitale e suficient de dezinteresată ca să fii în stare să-ţi jertfeşti propriile plăceri pentru ale mele?

— Mi-aş da şi viaţa ca să vă fiu de folos.

— N-am nevoie de viaţa dumitale — dar ai suficienta înţelegere şi compătimire adevărată pentru necazurile mele încît să te pot convinge să faci un efort pentru a mi le alina chiar cu riscul unei mici neplăceri pentru dumneata?

— Puneţi-mă la încercare şi veţi vedea!

— Dacă aşa stau lucrurile — atunci să nu mai abordezi niciodată acest subiect. Căci abordîndu-l, vei spori cumplit povara acestor suferinţe pe care cu atîta bunătate le-ai deplîns.

Şi-a muşcat buza şi o vreme a rămas tăcut, cu privirile în pămînt.

— Atunci trebuie să vă părăsesc, a zis el în cele din urmă, privindu-mă insistent. Trebuie să vă părăsesc. Nu mai pot sa trăiesc aici şi să păstreze mereu tăcere în privinţa subiectului care-mi absoarbe toate gîndurile şi dorinţele.

— Pe vremuri, după cîte ştiu, veneai foarte rar acasă. N-o să-ţi facă deloc rău să mai lipseşti o vreme — dacă e cu adevărat necesar.

— Dacă e cu adevărat posibil, a mormăit el. Şi chiar puteţi să fiţi atît de rece trimiţîndu-mă de aici? Doriţi cu adevărat acest lucru?

— Fără doar şi poate. Dacă nu mă poţi vedea fără să mă chinui aşa cum ai făcut-o în ultima vreme, atunci aş prefera să-ţi spun adio şi să nu te mai văd niciodată.

Nu mi-a răspuns dar, aplecîndu-se puţin în şa, mi-a întins mîna. Am ridicat ochii către chipul lui şi am citit pe el atîta suferinţă autentică încît indiferent dacă era vorba de o dezamăgire amarnică, de mîndrie rănită, de dragoste mîhnită sau, poate în mai mare măsură de o mînie înflăcărată — n-am putut să nu-i strîng mîna cu sinceritatea cu care mi-aş fi luat rămas bun de la un prieten. El mi-a strîns-o tare de tot şi imediat a dat pinteni calului şi s-a îndepărtat în galop. Curînd după aceea am aflat că a plecat la Paris, unde se află şi acum; şi cu cît va sta mai mult acolo cu atît va fi mai bine pentru mine.

CAPITOLUL XXXVIII

25 DECEMBRIE 1826. A CINCEA aniversare a nunţii mele şi, sper ultima pe care o mai petrec sub acest acoperămînt. Hotărîrea mea e luată, planul meu e alcătuit şi parţial l-am şi pus în aplicare. Conştiinţa nu mă mustră, dar pe măsură ce intenţiile mele se maturizează, vreau să mai înşel timpul în aceste seri lungi de iarnă expunîndu-mi pledoaria pentru propria mea satisfacţie — o ocupaţie destul de sumbră, dar avînd aerul că ar fi utilă. Şi întrucît e îndeplinită e o îndatorire, îmi va veni mai bine la socoteală decît una plăcută.

În septembrie, liniştitul conac Grassdale a fost din nou înviorat şi înveselit de un grup de doamne şi domni (ca să zicem aşa), de fapt aceiaşi indivizi ce fuseseră invitaţi şi cu doi ani înainte, la care se mai adăugau încă vreo doi-trei musafiri, printre care doamna Hargrave şi fiica ei mai mică. Domnii, şi cu lady Lowborough, au fost invitaţi pentru plăcerea stăpînului casei, celelalte doamne, bănuiesc, pentru a salva aparenţele şi pentru a mă ţine pe mine în frîu, făcîndu-mă să mă port cu reţinere şi politeţe. Dar doamnele n-au rămas decît trei săptămîni, iar bărbaţii — cu două excepţii — peste două luni, căci gazda lor ospitalieră nu voia deloc să se despartă de ei şi să rămînă singur cu intelectul lui strălucit, cu conştiinţa lui nepătată şi cu soţia lui iubită şi iubitoare.

În ziua sosirii ladyei Lowborough am urmat-o pînă în camera ei şi i-am spus de la obraz că dacă voi avea motiv

să bănuiesc că mai continuă legătura ei vinovată cu domnul Huntingdon, voi socoti că este de datoria mea să-i informez soţul despre această împrejurare — sau cel puţin să-i stîrnesc bănuielile — indiferent cît de penibil ar fi acest lucru şi oricît de îngrozitoare ar fi consecinţele. La început a tresărit surprinsă de această declaraţie atît de neaşteptată şi rostită pe un ton atît de hotărît, deşi calm. Dar revenindu-şi într-o clipă mi-a răspuns cu răceală că dacă voi vedea vreun lucru cît de cît condamnabil sau suspect în comportarea ei, îmi dă mînă liberă să-i spun totul lordului. Dorind să mă arăt mulţumită de această asigurare, am părăsit-o. Într-adevăr, de atunci n-am văzut nimic condamnabil sau suspect în purtarea ei faţă de stăpînul casei. Pe de altă parte, trebuia să am grijă de ceilalţi oaspeţi aşa că nu i-am supravegheat îndeaproape — deoarece, ca să mărturisesc adevărul, mă temeam, să nu văd ceva deosebit între ei.

Dar temerilor mele li s-a pus capăt într-un mod la care nu mă aşteptam. Într-o seară, cam la vreo două săptămîni după sosirea musafirilor, mă retrăseesem în bibliotecă. Mă cuibărisem în nişa de la fereastră şi priveam spre apus unde colinele, din ce în ce mai întunecate, se conturau în lumina gălbuie a înserării, care se amesteca şi se estompa către partea de sus a cerului — mai senină, de un albastru palid. Deodată am auzit pe cineva apropiindu-se cu paşi grăbiţi; era lordul Lowborough — încăperea aceasta fiind refugiul său favorit. A trîntit uşa cu o violenţă neobişnuită şi şi-a aruncat pălăria de pe cap fără să-i pese unde va cădea. Oare ce i s-o fi întîmplat? Era palid ca o fantomă; privea ţintă în podea; strîngea din dinţi, iar pe fruntea lui strălucea roua chinurilor cumplite. Era limpede că în sfîrşit ajunsese să-şi cunoască nenorocirea!

Nedîndu-şi seama că mă aflu acolo a început să se plimbe în sus şi în jos prin cameră într-o stare de agitaţie cumplită, frîngîndu-şi mîinile şi suspinînd. M-am mişcat

puţin ca să-i atrag atenţia că nu e singur. Dar el era prea preocupat ca să mă bage în seamă. Poate că în momentul în care se afla cu spatele la mine aş fi putut să traversez încăperea şi să mă strecor neobservată afară. M-am ridicat pentru a încerca acest lucru, dar tocmai atunci m-a observat. A tresărit şi o clipă a încremenit. Apoi şi-a şters fruntea scăldată în sudoare şi a înaintat către mine cu un fel de stăpînire nefirească. Cu glas profund, aproape cavernos mi-a spus:

— Doamnă Huntingdon, mîine va trebui să vă părăsesc.

— Mîine? am repetat. Nu te întreb pricina...

— Atunci înseamnă că o cunoaşteţi — şi totuşi puteţi fi atît de calmă! a reluat el holbîndu-se la mine cu adîncă mirare dar, după cît mi s-a părut, nu şi fără un fel de resentiment crîncen.

— Sînt de atîta vreme la curent cu... (m-am oprit la timp şi apoi am continuat) cu firea şi comportarea soţului cu, încît nimic nu mă mai şochează.

— De cîtă vreme sînteţi la curent cu acest lucru? m-a întrebat el lăsîndu-şi pumnul să cadă pe masa de alături şi privindu-mă intens drept în ochi.

M-am simţit ca un criminal.

— Nu de prea multă vreme, i-am răspuns.

— Va să zică aţi ştiut! a strigat el cu aprigă vehemenţă — şi totuşi mie nu mi-aţi spus! l-aţi ajutat să mă înşele!

— Milord, nu i-am ajutat să te înşele.

— Atunci de ce nu mi-aţi spus?

— Pentru că ştiam c-o să-ţi pricinuiască o mare durere. Speram că ea se va întoarce la îndatoririle ei şi atunci nu mai era nevoie să-ţi torturez inima cu asemenea...

— Vai, Doamne! De cîtă vreme se petrec aceste lucruri? De cînd durează, doamnă Huntingdon?... Vă rog să-mi spuneţi... Trebuie neapărat să ştiu! exclamă el cu o nerăbdare intensă şi înspăimîntătoare.

— De vreo doi ani, cred.

— Dumnezeule mare! Şi în tot timpul ăsta m-a păcălit!

Îmi întoarse spatele înăbuşindu-şi un geamăt chinuit şi începu să măsoare iarăşi camera, în lung şi-n lat. Mă durea cumplit inima pentru el şi voiam să încerc să-l consolez, dar nu ştiam deloc cum s-o fac.

— E o femeie ticăloasă, i-am spus. Te-a păcălit şi te-a înşelat într-un mod josnic. Nu merită regretele dumitale, după cum n-a meritat nici afecţiunea dumitale. Nu-i mai îngădui să-ţi mai facă rău. Ţine-te departe de ea, fă abstracţie de ea şi rămîi singur.

— Şi dumneavoastră, doamnă — mi-a spus el sever, oprîndu-se locului şi înfruntîndu-mă cu priviri aspre — şi dumneavoastră mi-aţi făcut rău tăinuindu-mi josnic acest lucru.

Sentimentele mele s-au schimbat brusc. Ceva s-a revoltat în sinea mea şi m-a îndemnat să resping aceasta reacţie faţă de înţelegerea şi compătimirea mea pornite din inimă, şi să mă apăr printr-o severitate corespunzătoare. Din fericire însă nu am cedat acestui îndemn. I-am văzut tortura sufletească în momentul în care, pocnindu-se peste frunte, s-a întors brusc spre fereastră şi ridicînd ochii către cerul palid a murmurat pătimaş:

— O, Doamne, ce bine ar fi să pot muri?

Am simţit că ar fi într-adevăr un lucru josnic dacă aş mai turna măcar o picătură de amărăciune în acest pahar care era gata să se reverse. Şi totuşi mă tem că a fost mai mult răceală decît blîndeţe în tonul liniştit al răspunsului meu!

— Aş putea să aduc multe scuze în favoarea mea, scuze pe care unii le-ar accepta drept justificate, dar nu voi încerca să le enumăr...

— Le cunosc, s-a pripit el să spună. Veţi zice că nu era treaba dumneavoastră... Că ar fi trebuit să-mi port singur de grijă... că propria mea orbire m-a aruncat în acest abis infernal, aşa că nu am nici un drept să ţin de rău pe altcineva pentru că m-a crezut capabil de mai multă înţelepciune de cîtă aveam de fapt...

— Recunosc că am greşit, am continuat eu fără să ţin seamă de această violentă întrerupere. Dar indiferent dacă pricina greşelii mele a constituit-o lipsa de curaj sau o amabilitate prost înţeleasă, socot că dumneata mă învinovăţeşti cu prea multă severitate. Acum două săptămîni, chiar în momentul în care a sosit, i-am spus doamnei Lowborough că, negreşit, voi socoti de datoria mea să te informez, dacă va mai continua să te înşele. Mi-a dat mînă liberă s-o fac dacă voi vedea ceva condamnabil sau suspect în purtarea ei — dar n-am văzut nimic. Drept care am fost convinsă că şi-a schimbat atitudinea.

Lordul Lowborough continua să se uite pe fereastră în timp ce-i vorbeam şi nu mi-a răspuns, dar — simţind ca un junghi amintirile pe care le-au stîrnit cuvintele mele — a bătut din picior, a scîşnit din dinţi şi a încruntat din sprîncene ca cineva care suferă o intensă durere fizică.

— A fost o greşeală, a fost o greşeală! mormăi el într-un tîrziu. Nu există nici o scuză pentru asta — nici un fel de compensaţie — fiindcă nimic nu poate răscumpăra anii aceia de credulitate blestemată — nimic nu le poate şterge amintirea! Nimic, nimic! repetă el într-o şoaptă a cărei amărăciune disperată făcea imposibil orire resentiment împotriva lui.

— Cînd am judecat singură toate lucrurile, am găsit că am fost într-adevăr vinovată. Dar acum nu pot decît să regret că n-am văzut lucrurile în această lumină şi mai înainte şi că — după cum spui dumneata — nimic nu mai poate readuce trecutul.

Ceva din glasul meu sau din însufleţirea acestui răspuns păru să-i schimbe atitudinea. Întorcîndu-se spre mine şi cercetîndu-mi, cu atenţie, chipul în lumina slab: din bibliotecă îmi zise pe un ton mai blînd decît pînă atunci:

— Bănuiesc că şi dumneavoastră aţi suferit.

— Am suferit mult, la început.

— Cînd s-a întîmplat asta?

— Acum doi ani. Şi peste încă doi ani şi dumneata vei fi la fel de calm cum sînt şi eu acum — şi mult, mult mai fericit, sper, întrucît dumneata eşti bărbat şi eşti liber să faci ce-ţi place.

O clipă faţa lui fu străbătută de o umbră de zîmbet, deşi era un zîmbet tare amar.

— N-aţi fost prea fericită în ultima vreme? mă întrebă el cu un fel de efort de a-şi recăpăta stăpînirea de sine şi cu hotărîrea de a renunţa să-şi mai discute propria nenorocire.

— Fericită? i-am îngînat eu vorbele, aproape iritată de o asemenea întrebare. Cum aş fi putut să fiu fericită, cu un asemenea soţ?

— Am observat o schimbare în înfăţişarea dumnea-voastră, faţă de primii ani ai căsătoriei — a continuat el. I-am mărturisit această constatare şi lui... ticălosul aceluia (a mormăit el printre dinţi), dar mi-a zis că propria dumneavoastră fire e cea care vă subminează frumuseţea; că vă îmbătrîneşte şi vă urîţeşte înainte de vreme şi că acum căminul lui a ajuns să fie la fel de trist şi de antipatic ca o chilie de mînăstire. Zîmbiţi, doamnă Huntingdon? Nimic nu vă mişcă? Ce n-aş da să am şi eu o fire la fel de calmă ca a dumneavoastră!

— Firea mea n-a fost calmă iniţial. Am învăţat să par astfel datorită unor lecţii aspre şi datorită unor eforturi repetate.

În acest moment intră ca o furtună în bibliotecă domnul Hattersley.

— Hei, Lowborough! începu el — dar se întrerupse. A! Vă rog să mă iertaţi, exclamă el dînd cu ochii de mine, nu ştiam că e şi doamna aici. Nu te pierde cu firea, băiete, continuă el dîndu-i lordului Lowborough un pumn în spate care-l făcu pe acesta să se tragă înapoi cu un aer de dezgust şi supărare, greu de descris. Ia vino, că vreau să-ţi vorbesc...

— N-ai decît să-mi vorbeşti aici.

— Dar nu sînt sigur că ceea ce vreau să-ţi spun, ceea ce trebuie să-ţi spun, va fi foarte agreabil şi pentru doamna.

— Atunci nu va fi agreabil nici pentru mine, îi zise lordul dînd să plece din odaie.

— Ba da, strigă Hattersley urmărindu-l pînă în hol. Dacă în pieptul tău mai bate o inimă de bărbat — continuă el coborîndu-şi puţin glasul, dar nu suficient pentru a mă împiedica să aud fiecare cuvînt pe care-l rostea, deşi între noi se afla uşa pe jumătate închisă — socot că trebuia să te răzbuni. Stai, opreşte-te! Lasă-mă să-ţi explic... Am venit să-ţi ofer serviciile mele, pentru că deşi Huntingdon e prietenul meu, e un păcătos fără pereche, şi în această împrejurare eu sînt de partea ta. Ştiu ce-ţi trebuie ca să pui lucrurile la punct: schimbă un glonte cu el, apoi ai să te simţi liniştit. Haide, dă-mi mîna şi nu mai vedea lucrurile chiar aşa în negru. Stabileşte locul şi data şi restul aranjez eu.

Glasul, mai scăzut şi mai ponderat al lordului Lowborough, răspunse:

— Acesta este tocmai remediul pe care şi inima mea — sau diavolul din ea — mi l-a sugerat: să-l întîlnesc pe teren şi să nu plec fără vărsare de sînge.

— Exact! Ei, atunci...

-— Nu! strigă lordul cu glas hotărît şi apăsat. Deşi îl urăsc din inimă şi m-aş bucura de orice nenorocire ce i s-ar întîmplă — am să-l las în plata Domnului. Şi cu toate că-mi urăsc propria viaţă şi pe asta am s-o las tot pe seama Celui ce mi-a dat-o.

— Bine, dar vezi că în cazul ăsta... începu Hattersley să pledeze.

— Refuz să te ascult! exclamă tovarăşul lui. Nu mai vreau să ascult nici un cuvînt!

— Atunci înseamnă că eşti un prost, fără şira spinării, şi mă spăl pe mîini de tine, mormăi cel ce-l ispitea, răsucindu-se pe călcîie şi îndepărtîndu-se.

— Bravo, bravo, lord Lowborough! i-am strigat eu repezindu-mă afară din bibliotecă şi strîngîndu-i mîna care frigea, tocmai cînd el dădea să urce scările. Încep să cred că lumea asta nu te merită!

Neînţelegînd această izbucnire bruscă, se întoarse către mine cu o privire sumbră şi uluită, aproape năucă; dar curînd faţa lui se lumină de o expresie mai blîndă şi, înainte de a-mi putea retrage mîna, el mi-o strînse cu multă căldură şi în ochi îi scînteiară sentimente sincere în timp ce murmură:

— Domnul să ne aibă în pază pe amîndoi!

— Amin! i-am răspuns eu.

Şi astfel ne-am despărţit.

M-am întors în salon unde fără îndoială prezenţa mea era aşteptată de mai toată lumea şi poate chiar dorită de vreo două persoane. În anticameră se afla domnul Hattersley care ironiza laşitatea lordului Lowborough în faţa unui auditoriu select, alcătuit din domnul Huntingdon, care stătea rezemat alene de masă şi jubila încîntat — şi din domnul Grimsby care se învîrtea pe acolo frecîndu-şi mîinile, bucuros şi chicotind cu o satisfacţie drăcească.

În salon am găsit-o pe lady Lowborough, în mod evident pradă unei stări de spirit deloc de invidiat, şi luptîndu-se din greu să-şi ascundă tulburarea afectînd o veselie exagerată şi o vioiciune neobişnuită, cu totul neindicată în împrejurările respective, cu atît mai mult cu cît le dăduse celorlalţi să înţeleagă că soţul ei a primit de acasă veşti neplăcute din care pricină trebuia să plece imediat.

— Sînt necăjită şi supărată — continuă ea — pentru că socot că e de datoria mea să-l însoţesc pe lord şi bineînţeles că-mi pare foarte rău să mă despart atît de brusc şi atît de repede de toate prietenele mele drăgălaşe.

— Şi totuşi, Annabella — zise Esther care şedea lîngă ea — în viaţa mea nu te-am văzut mai bine dispusă.

— Tocmai, draga mea. Vreau să profit cît mai mult de societatea voastră fiindcă se pare că e ultima seară cînd mă voi mai putea bucura de ea pînă Dumnezeu ştie cînd. Şi doresc ca, la plecare, să vă las tuturor o impresie bună. Se uită de jur împrejur şi constatînd că mătuşa ei o fixează cu privirea scrutîndu-i atent chipul, se ridică brusc şi continuă:

— Aşa că am să vă cînt ceva, nu mătuşico? Ce zici, doamnă Huntingdon? Ce spuneţi, doamnelor şi domnilor? Ei bine, am să fac tot posibilul ca să vă distrez.

Ea şi cu lordul Lowborough ocupau camerele de lîngă dormitorul meu. Nu ştiu cum şi-a petrecut ea noaptea, dar eu am rămas trează mai tot timpul şi am auzit paşii lui greoi măsurînd camera de toaletă, vecină cu dormitorul meu. O dată l-am auzit oprîndu-se şi aruncînd pe fereastră ceva cu o exclamaţie vehementă. Iar dimineaţa, după plecarea lor, pe pajiştea de sub fereastră s-a găsit un briceag cu lama ascuţită. De asemenea, în cămin s-a găsit un brici rupt în două şi înfipt în cenuşa de pe grătar, stricat în parte de fierbinţeala ultimilor tăciuni. Iată cît de puternică fusese ispita de a-şi pune eapăt vieţii lui nenorocite şi iată cît de fermă fusese hotărîrea lui de a se împotrivi acestei ispite.

În timp ce stăteam şi-i ascultam paşii îi plîngeam de milă. Pînă atunci mă gîndisem prea mult la mine şi prea puţin la el: acum îmi uitasem de propriile mele necazuri şi mă gîndeam numai la ale lui — la afecţiunea lui fierbinte irosită într-un mod atît de mizerabil, la credinţa devotată şi atît de sălbatic înşelată, la... Nu, nu voi încerca să enumăr toate nenorocirile lui — dar îi uram pe nevasta lui şi pe soţul meu mai intens ca oricînd şi nu atîta de dragul meu cît pentru lord.

Au plecat dis-de-dimineaţă, înainte de a fi coborît altcineva în afară de mine, şi tocmai cînd ieşeam din

cameră lordul Lowborough se ducea să-şi ocupe locul în trăsură, în care doamna lui se şi instalase; iar Arthur (sau mai degrabă domnul Huntingdon), a avut insolenţa să iasă în halat ca să-şi ia rămas bun de la „prietenul” lui.

— Cum, Lowborough, pleci? Ei bine, îţi spun la revedere!

Şi zîmbind, îi întinse mîna.

Celălalt l-ar fi doborît de bună seamă la pămînt dacă domnul Huntingdon nu s-ar fi retras instinctiv din faţa pumnului său osos care tremura de furie şi era atît de strîns încît încheieturile i se vedeau albe şi strălucitoare prin piele. Privindu-l cu o expresie lividă din pricina furiei şi a urii, lordul Lowborough mormăi, printre dinţii strînşi, un blestem, pe care cu siguranţă nu l-ar fi rostit dacă ar fi fost destul de calm ca să-şi aleagă cuvintele, apoi se îndepărtă.

— Iată o manieră cu totul necreştinească — zise ticălosul. Dar eu n-aş renunţa niciodată la un vechi prieten de dragul unei neveste. Dacă vrei, poţi s-o iei pe a mea, ăsta mi se pare un gest elegant — ce altceva mai frumos aş putea face ca să te despăgubesc?

Dar Lowborough ajunsese la ultima treaptă şi acum traversa holul. Domnul Huntingdon, aplecîndu-se peste balustradă îi strigă:

— Omagiile mele iubitoarei Annabelle! Vă doresc la amîndoi drum bun!

Apoi se retrase rîzînd în camera lui.

Ulterior declară că-i pare bine de plecarea ei.

— Era al dracului de voluntară şi de pretenţioasă. Acum am să fiu iarăşi eu însumi şi am să mă simt mai în largul meu.

CAPITOLUL XXXIX

ÎN ACEASTĂ EPOCĂ DE GRELE încercări, principala mea sursă de nelinişte o constituia fiul meu căruia tatăl lui şi prietenii acestuia se delectau să-i încurajeze toate viciile pe care le poate manifesta un copilaş şi să-l iniţieze în tainele tuturor năravurilor ticăloase pe care le putea dobîndi. Într-un cuvînt, una din distracţiile lor frecvente era „să facă din el un bărbat”. Şi cred că nu e nevoie să spun prea multe pentru a-mi justifica spaima în privinţa lui şi hotărîrea de a-l izbăvi, cu orice risc, din mîinile unor asemenea dascăli. La început am încercat să-l ţin în permanenţă lîngă mine sau în camera lui şi i-am dat lui Rachel instrucţiuni speciale să nu-l lase niciodată să coboare la desert atîta vreme cît rămîneau în sufragerie aceşti „gentlemeni”; dar, degeaba; aceste ordine ale mele erau imediat contramandate şi anulate de tatăl lui. Nu voia — zicea el — să-l lase pe micuţ să se plictisească de moarte cu o doică bătrînă şi cu o mamă de o prostie încăpăţînată. Aşadar, micuţul cobora în fiecare seară, în ciuda supărării mamei lui, şi învăţa să bea vin ca şi tăticului, să înjure ca domnul Hattersley şi să-şi impună voinţa ca un bărbat trimiţîndu-şi mama la dracu cînd ea încerca să-l împiedice. Văzîndu-l pe acest băieţel drăgălaş cum face asemenea lucruri, cu naivitatea lui ştrengărească, şi auzindu-l cum rosteşte asemenea vorbe cu glasul acela firav de copil, ei se distrau grozav, socotind că e vorba de

un lucru tare amuzant, pe cînd pentru mine era o durere şi un chin de nedrescris. Şi după ce făcea pe toată lumea de la masă să moară de rîs, îi cuprindea pe toţi cu privirea, încîntat, şi adăuga rîsul lui strident hohotelor lor. Dar dacă ochii lui albaştri şi strălucitori se opreau asupra mea, lumina lor pierea o clipă şi atunci îmi zicea cu oarecare îngrijorare:

— Mămico, tu de ce nu rîzi? Tăticule, fă-o tu să rîdă, că ea niciodată nu vrea.

Aşadar, eram silită să rămîn printre aceste brute pîndind primul prilej de a-mi smulge copilaşul din mijlocul lor, în loc să-i părăsesc imediat după ce se strîngea masa aşa cum aş fi făcut întotdeauna în alte împrejurări. El nu se dădea dus niciodată şi adeseori trebuia să-l iau de acolo cu de-a sila, motiv pentu care mă socotea foarte crudă şi nedreaptă; uneori taică-su insista să-l las pe Arthur cu ei. Atunci îl părăseam pe băieţel printre amabilii lui prieteni şi mă retrăgeam ca să mă las pradă amărăciunii şi disperării sau pentru a-mi stoarce creierii să găsesc un remediu pentru acest rău.

Aici însă trebuie să-i recunosc din nou domnului Hargrave un merit, mărturisind că pe el nu l-am văzut niciodată făcînd haz de comportarea copilului şi nici nu l-am auzit rostind vreo vorbă prin care să-i încurajeze obrăznicciile. Odată, cînd Arthur se purtase deosebit de rău şi domnul Huntindgon şi cu oaspeţii lui se arătaseră deosebit de mojici şi de agresivi faţă de mine, domnul Hargrave s-a sculat deodată de la locul lui, cu o înfăţişare severă şi hotărîă, l-a ridicat pe copilaş de pe genunchii lui taică-su unde şedea pe jumătate ameţit de băutură, cu capul aplecat şmechereşte într-o parte, rîzînd de mine şi aruncîndu-mi vorbe al căror înţeles nici nu-l prea ştia. Domnul Hargrave l-a scos din odaie şi ducîndu-l în hol mi-a ţinut uşa deschisă, mi-a făcut o plecăciune cînd m-am retras şi a închis uşa în urma mea. În momentul în care mă îndepărtam, conducîndu-mi fiul aiurit şi dezorientat, l-

am auzit pe domnul Hargrave certîndu-se cu stăpînul casei, care era beat mort.

...Lucrurile nu mai pot continua astfel. Copilul meu nu trebuie lăsat pradă corupţiei. Ar fi mult mai bine să trăiască în sărăcie şi izolare, cu o mamă fugară, decît în lux şi bogăţie, cu un asemenea tată. S-ar putea ca aceşti oaspeţi să nu rămînă prea multă vreme la noi, dar, oricum, aveau să se întoarcă. Iar *el,* cel mai periculos dintre toţi, cel mai cumplit duşman al copilului, avea să rămînă. Mă gîndeam să-mi iau odorul, să mă urc în diligenţa care duce la M., să fug în portul S., să traversez Atlanticul şi să-mi găsesc un cămin liniştit şi umil în Noua Anglie, unde aveam să ne întreţinem din truda mîinilor mele. Paleta şi şevaletul, dragii mei tovarăşi de joacă de odinioară, trebuiau acum să-mi devină nişte tovarăşi de muncă foarte serioşi.

După plecarea lordului Lowborough m-am instalat în bibliotecă, un loc sigur de retragere în orice oră a zilei. Nici unul dintre gentlemenii noştri nu avea nici cea mai mică dorinţă să-şi afirme gustul pentru literatură, cu excepţia domnului Hargrave. Iar el, în momentul de faţă, se arăta foarte mulţumit de lectura ziarelor şi periodicelor. Şi dacă, din întîmplare, intra în această încăpere, eram sigură că o va părăsi de îndată ce va da ochii de mine, fiindcă în loc să se arate mai puţin rece şi distant, dimpotrivă, se îndepărtase tot mai mult de mine după plecarea mamei şi surorilor lui. Era exact ceea ce doream. Aşadar, aici mi-am instalat şevaletul şi aici lucram pînzele mele, din zori şi pînă în amurg, cu foarte mici întreruperi. Dar, contrar aşteptărilor mele, în a treia dimineaţă, domnul Hargrave băgă capul pe uşa bibliotecii. Îşi ceru scuze că mă deranjează, spuse că a venit doar să ia o carte. După ce o găsi, catadicsi să arunce o privire la tabloul meu. Fiind un om de gust avu ceva de spus şi în această privinţă ca şi în altele şi după ce făcu unele comentarii, cu destulă modestie, fără să fie prea mult

încurajat de mine, se apucă să discute pe larg problema artei în general. Neprimind nici o încurajare nici în această privinţă, abandonă subiectul, dar nu plecă.

— Doamnă Huntingdon, văd că nu ne mai oferiţi decît în prea mică măsură bucuria prezenţei dumneavoastră — a remarcat el după o scurtă pauză în cursul căreia eu am continuat să-mi amestec şi să-mi potrivesc culorile. Şi de fapt nici nu mă mir de atitudinea dumneavoastră, fiindcă, fără doar şi poate, v-aţi plictisit de noi toţi pînă în măduva oaselor. Chiar şi mie îmi e atît de ruşine de tovarăşii mei şi sînt atît de sătul de conversaţia şi de îndeletnicirile lor fără noimă, — încît cred că mă voi retrage curînd din mijlocul lor — probabil în mai puţin de o săptămînă — şi mi-e greu să cred că veţi regeta plecarea mea...

A făcut o pauză. Nu i-am răspuns nimic.

— Probabil — a adăugat zîmbind — singurul dumvoastră regret în această privinţă va fi că nu-i iau cu mine şi pe ceilalţi tovarăşi ai mei. Uneori mă măgulesc cu gîndul că deşi mă aflu în mijlocul lor, nu sînt chiar ca ei. Dar e firesc ca dumneavoastră să vă bucuraţi că scăpaţi de mine. Se prea poate să fie un motiv de regret pentru mine, dar nu vă pot ţine de rău pentru asta.

— Nu mă voi bucura de plecarea dumitale, întrucît ştii să te porţi ca un gentleman — i-am zis eu socotind că s-ar cuveni să recunosc purtarea lui frumoasă — dar trebuie să mărturisesc, că mă voi bucura să le spun adio celorlalţi, oricît de lipsită de ospitalitate ar putea să pară această atitudine a mea.

— Nimeni nu vă poate condamna pentru o asemenea mărturisire, îmi răspunse el cu gravitate. Nici măcar gentlemenii cu pricina. Am să vă spun — a continuat el — îndemnat parcă de o hotărîre pe care o lua chiar atunci — ce s-a vorbit în sufragerie aseară după ce ne-aţi părăsit. Poate că nu vă veţi supăra, fiindcă arătaţi multă filozofie în anumite privinţe — adăugă el cu un rîs puţin ironic.

Vorbeau despre lordul Lowborough şi încîntătoarea lui Dulcinee. Ei nu fac un secret din motivul plecării ei neaşteptate; o cunosc atît de bine încît, cu toate că e rudă cu mine, n-am putut s-o apăr... Să fiu al dracului (mormăi el în treacăt) dacă n-am să mă răzbun pentru asta! Dacă afurisitul e în stare să facă de ruşine familia. De ce trebuie neapărat să trîmbiţeze acest lucru pe faţă, dinaintea oricărui ticălos sau mocofan pe care-l cunoaşte?... Vă cer iertare, doamnă Huntingdon. Ei bine, vorbeau despre aceste lucruri şi unii dintre ei făcură observaţia că, de vreme ce ea locuieşte separat de soţul ei, domnul Huntingdon ar putea s-o revadă oricînd doreşte. Însă el zise:

— Vă mulţumesc din suflet, dar deocamdată m-am cam săturat de ea; n-am să-mi dau osteneala s-o revăd decît dacă vine ea la mine.

— Atunci ce ai de gînd să faci, Huntingdon, după plecarea noastră? îl întrebă Ralph Hattersley. Ai de gînd să revii pe calea cea bună şi să te arăţi un soţ cumsecade, un tată cumsecade şi aşa mai departe — cum fac şi eu cînd scap de tine şi de toţi aceşti diavoli zgomotoşi pe care-i numeşti prietenii tăi? Cred că ar cam fi timpul; soţia ta e mult prea bună pentru tine, după cum bine ştii... Şi Hattersley a mai adăugat cîteva laude la adresa dumneavoastră pentru care cred că nu mi-aţi mulţumi dacă le-aş repeta şi nu i-aţi mulţumi nici lui dacă aţi şti ce a spus. Mai ales că le-a proclamat cu glas tare, fără nici un fel de delicateţe sau discernămînt, în faţa unui auditoriu în care simpla menţionare a numelui dumneavoastră era o adevărată profanare, — el fiind un om total incapabil să vă înţeleagă sau să vă aprecieze adevăratele calităţi. Între timp, Huntingdon şedea şi-şi bea vinul fără o vorbă sau se uita zîmbind în pahar şi nu voia nici să-l întrerupă nici să-i răspundă, pînă cînd Hattersley a strigat:

— Mă auzi sau nu, omule?

— Da, dă-i drumul înainte! îi zise Huntingdon.

— Am terminat, îi răspunse celălalt. Voiam doar să ştiu dacă ai de gînd să-mi asculţi sfatul.

— Care sfat?

— Să începi o viaţă nouă, ticălos fără pereche ce eşti — strigă Ralph — să-i ceri iertare nevestii şi să fii băiat bun pe viitor.

— Nevestii? Care nevastă? N-am nici o nevastă — îi răspunse Huntingdon ridicînd cu nevinovăţie ochii din pahar — sau dacă am cumva, ascultaţi-mă pe mine, domnitor, o preţuiesc atît de mult încît oricare dintre voi, care-o place, n-are decît s-o ia! Pe legea mea, o dau oricui şi pe deasupra îi mai acord şi binecuvîntarea mea.

— Şi atunci, doamnă Huntingdon, eu... Hm, adică cineva l-a întrebat dacă vorbeşte serios, la care el a jurat în mod solemn că spune adevărul adevărat şi că nu trebuie să existe nici o îndoială în această privinţă. Ce părere aveţi de asta, doamnă Huntingdon? mă întrebă domnul Hargrave după o scurtă pauză, în timpul căreia simţeam că-mi scrutează cu atenţie faţa, deşi eu mă întorsesem într-o parte.

I-am replicat calm:

— Părerea mea este că ceea ce el apreciază atît de puţin, nu va mai rămîne multă vreme proprietatea lui.

— Nu cumva vreţi să spuneţi că inima dumneavoastră se va frînge şi că veţi muri din pricina comportării detestabile a unui ticălos infam ca el?

— Cîtuşi de puţin; inima mea e prea bine călită ca să se mai frîngă aşa de uşor, şi am de gînd să trăiesc cît mai mult cu putinţă.

— Atunci îl veţi părăsi?

— Da.

— Cînd şi cum? m-a întrebat el cu nerăbdare.

— Cînd voi fi gata şi cum... cum voi putea aranja cît mai bine lucrurile.

— Dar băiatul dumneavoastră?

— Copilul îl iau cu mine.

— Dar Huntingdon n-o să-i dea voie.

— N-am să-i cer voie.

— A, va să zică plănuiţi o fugă secretă! Dar cu cine, doamnă Huntingdon?

— Cu fiul meu — şi eventual cu dădaca lui.

— Singuri şi neocrotiţi de nimeni! Dar unde vă puteţi duce? Ce puteţi face? O să vă urmărească şi o să vă aducă înapoi.

— În privinţa asta mi-am alcătuit destul de bine planurile şi mi-am luat toate precauţiile. Să mă văd scăpată de la Grassdale şi mă voi socoti în siguranţă.

Domnul Hargrave a făcut un pas către mine, m-a privit drept în faţă şi a tras aer în piept ca să-mi vorbească. Dar privirea lui, aprinderea din obraji şi sclipirile din ochi au făcut să-mi fiarbă sîngele în vine. I-am întors brusc spatele şi luîndu-mi pensula am început să mă ocup de pînza mea cu energie, cam prea exagerată, pentru binele tabloului.

— Doamnă Huntingdon, mi-a spus el pe un ton solemn şi amar, sînteţi crudă. Sînteţi crudă cu mine şi crudă cu dumneavoastră.

— Domnule Hargrave, te rog să nu uiţi ce mi-ai făgăduit.

— Dar trebuie să vorbesc... Îmi plesneşte inima dacă nu vorbesc! Am tăcut prea multă vreme — şi acum trebuie neapărat să mă ascultaţi! a strigat el, îndrăznind să-mi taie retragerea către uşă. Mi-aţi spus că nu-i datoraţi nici un fel de credinţă şi supunere soţului dumneavoastră. El declară pe faţă că e sătul de dumneavoastră şi, cu aerul cel mai calm din lume, se arată dispus să vă cedeze oricărui bărbat care vrea să vă ia. Sînteţi gata să-l părăsiţi. Nimeni n-o să creadă că plecaţi singură. Toată lumea o să zică: „L-a părăsit, în sfîrşit, şi ce e de mirare? Prea puţini oameni pot s-o condamne şi încă şi mai puţini să-l compătimească pe el. Dar cine o însoţeşte în fuga

ei?” Aşadar, n-o să vă laude nimeni virtutea (dacă o numiţi astfel); pînă şi cei mai buni prieteni dumneavoastră nu vor crede în ea. Şi nici nu merită să fie crezută, decît de cei care suferă — din pricina efectelor ei — chinuri atît de cumplite, încît ştiu prea bine că e o realitate. Dar ce puteţi face singură în această lume rece şi aspră? Dumneavoastră, o femeie tînără şi lipsită de experienţă, crescută ca o floare delicată şi cu totul...

— Într-un cuvînt, ai vrea să mă sfătuieşti să rămîn unde mă aflu, l-am întrerupt. Ei bine, am să mă mai gîndesc.

— Ba nu, trebuie neapărat să-l părăseşti! strigă el cu toată seriozitatea. Dar nu singură! Helen, dă-mi voie să te ocrotesc eu!

— Niciodată! Atîta vreme cît cerul mă mai lasă să gîndesc — i-am replicat eu smulgîndu-mi mîna pe care îndrăznise să mi-o apuce şi să mi-o strîngă într-ale lui.

Dar acum era pornit; trecuse bariera. Era stîrnit şi hotărît să rişte totul pentru victorie.

— Nu se poate să mă refuzi! a exclamat el vehement. Şi apucîndu-mi amîndouă mîinile mi le-a ţinut foarte strîns, apoi a îngenuncheat şi a ridicat ochii către mine, cu o privire pe de o parte rugătoare iar pe de altă parte imperioasă. Acum nu mai ai nici un motiv: nu faci decît să înfrunţi poruncile cerului. Cerul m-a destinat să-ţi fiu ocrotitor şi să-ţi aduc aminte... Iar tu mă respingi şi mă alungi...

— Dă-mi drumul, domnule Hargrave! i-am strigat cu cu severitate.

Dar el n-a făcut decît să-mi strîngă mai tare mîinile.

— Dă-mi drumul! am repetat, tremurînd de indignare.

Aşa cum stătea îngenuncheat, faţa lui era cam în dreptul ferestrei. Văzîndu-l că priveşte într-acolo am tresărit. Chipul lui s-a luminat de o licărire de triumf maliţios. Întorcînd capul am zărit o umbră care tocmai se retrăgea după colţ.

— Grimsby — mi-a zis Hargrave pe un ton apăsat. O să povestească ce a văzut şi lui Huntingdon şi tuturor celorlalţi, cu toate înfloriturile pe care le va socoti de cuviinţă. El n-are pic de dragoste pentru dumneata, doamnă Huntindgon, n-are pic de respect pentru sexul frumos, nici o încredere în virtute şi nici o admiraţie pentru imaginea ei. O să relateze această poveste într-o versiune care nu va lăsa nici un fel de îndoială în privinţa reputaţiei dumitale, în minţile celor care o vor auzi. Frumosul dumitale renume s-a dus. Şi nimic din ceea ce aş putea spune eu sau din ce ai putea spune dumneata nu va fi în stare să-l redobîndească. Dar dă-mi, te rog, puterea de a te ocroti şi pe urmă artă-mi-l pe ticălosul care ar îndrăzni să te jignească!

— Nimeni n-a îndrăznit vreodată să mă jignească aşa cum mă jigneşti dumneata acum! i-am zis eu eliberîndu-mi, în cele din urmă, mîinile din strînsoarea lui şi îndepărtîndu-mă de el.

— Eu nu te jignesc! a strigat el. Dimpotrivă, te venerez. Eşti îngerul meu, zeiţa mea! îmi aştern puterile la picioarele dumitale — şi trebuie să le accepţi şi le vei accepta negreşit! a exclamat el impetuos ridicîndu-se brusc în picioare. Te voi consola şi te voi apăra! Şi dacă conştiinţa dumitale te va mustra pentru asta, spune că te-am silit eu, că n-ai avut încotro şi că a trebuit să cedezi!

În viaţa mea n-am avut dinaintea ochilor un bărbat într-o stare de tulburare mai cumplită. Văzîndu-l că se repede spre mine am apucat în grabă cuţitul de ras paleta şi m-am apărat cu el. Asta l-a uluit: a rămas locului şi m-a privit cu uimire. Bănuiesc că aveam o înfăţişare la fel de fioroasă şi de hotărîtă ca şi a lui. M-am apropiat de clopoţel şi am pus mîna pe şnur. Asta l-a domolit şi mai mult. Făcînd un gest pe jumătate autoritar pe jumătate rugător a încercat să mă împiedice să sun.

— Atunci nu te apropia de mine! i-am spus şi el s-a îndepărtat. Şi ascultă-mă, te rog... Nu-mi placi — am

continuat eu pe tonul cel mai hotărît şi mai apăsat pe care-l puteam folosi, pentru a da mai multă vigoare vorbelor mele. Şi dacă aş fi divorţată de soţul meu, sau chiar de-ar fi mort, tot nu m-aş mărita cu dumneata. Ei, şi cu asta nădăjduiesc că eşti mulţumit!

Furia îl făcu să se albească la faţă.

— Sînt mulţumit — a răspuns el amărît, dar pe un ton apăsat — să ştiu că eşti femeia cu inima cea mai rece, mai nefirească şi mai nerecunoscătoare pe care am văzut-o vreodată!

— Nerecunoscătoare, domnule?

— Nerecunoscătoare.

— Nu, domnule Hargrave; nu e adevărat. Pentru tot binele pe care mi l-ai făcut vreodată sau pe care ai dorit vreodată să-l faci, îţi mulţumesc din inimă. Pentru tot răul pe care mi l-ai făcut şi pentru cel pe care ai fi vrut să-l faci îl rog pe Dumnezeu să te ierte şi să-ţi hărăzească gînduri mai frumoase.

În acest moment uşa s-a deschis de perete şi în cadrul ei au apărut domnii Huntingdon şi Hattersley. Acesta din urmă a rămas în hol ocupîndu-se de curăţitul puştii cu vergeaua. Domnul Huntingdon a intrat în odaie şi s-a aşezat cu spatele la foc cercetîndu-ne pe domnul Hargrave şi pe mine — dar în special pe el cu un zîmbet insuportabil, plin de subînţelesuri, insuportabil mai ales pentru că era însoţit de neruşinarea expresiei lui impertinente şi de un clipit viclean şi maliţios din ochi.

— Ce e, domnule? zise Hargrave interogativ cu aerul unui om pregătit să se pună în defensivă.

— Ce e, domnule? îi replică la rîndul lui stăpînul casei.

— Walter, voiam să ştim dacă eşti liber să vii cu noi la vînătoare de fazani, se amestecă de afară Hattersley. Haide! Altceva nu cred să mai cadă în bătaia puştii decît cel mult vreo două pisicuţe; de asta garantez eu.

Walter nu răspunse, ci se duse la fereastră ca să-şi adune gîndurile. Arthur scoase un uşor fluierat şi-l urmări

din ochi. Obrajii lui Hargrave se împurpurară de furie. Dar după o clipă se întoarse calm spre noi şi spuse pe un ton nepăsător:

— Am venit aici să-mi iau rămas bun de la doamna Huntingdon şi să-i spun că mîine trebuie să plec.

— Pha! Dar ce repede ai luat hotărîrea! Îmi dai voie să te întreb ce te face să pleci atît de curînd?

— Nişte treburi, răspunse domnul Hargrave respingînd rînjetul neîncrezător al domnului Huntingdon cu o privire de dispreţ sfidător.

— Prea bine, sună răspunsul.

Domnul Hargrave se îndepărtă. Drept care, domnul Huntingdon, ridicîndu-şi pulpanele hainei şi rezemîndu-se cu umărul de poliţa căminului se întoarse către mine şi, adresîndu-mi-se cu glas scăzut, aproape în şoaptă, dădu drumul unui şuvoi de insulte dintre cele mai grosolane şi mai ordinare pe care nu le putea concepe imaginaţia sau rosti buzele cuiva.

N-am încercat să-l întrerup; dar îmi fierbea sîngele în vine şi după ce a terminat i-am răspuns:

— Dacă acuzaţia dumitale, domnule Huntingdon, ar fi adevărată, cum de ai îndrăzneala să mi-o iei în nume de rău?

— Te-a pocnit în pălărie, pe legea mea, strigă Hattersley rezemîndu-şi puşca de perete. Şi, păşind înăuntru îşi luă preţiosul prieten de braţ şi încercă să-l tragă de acolo. Haide, flăcăule, mormăi el. Fie că e adevărat, fie că e o minciună, ştii bine că nu ai nici un drept să i-o iei în nume de rău — şi nici pe el, mai ales după ceea ce-ai spus aseară. Aşa că hai să plecăm.

Dar vorbele acestea conţineau o aluzie şi nişte implicaţii ascunse pe care nu le puteam suporta.

— Cum adică, domnule Hattersley, îndrăzneşti să mă suspectezi? i-am zis eu ieşindu-mi complet din fire.

— Aş, de unde, nu suspectez pe nimeni. E-n regulă, totul e-n regulă. Aşa că vino odată, măi Huntingdon, canalie ce eşti!

— Vezi că ea nu poate nega? strigă gentilomul care fusese interpelat astfel, rînjind cu un amestec de furie şi de triumf. N-ar putea nega nici dacă întreaga ei viaţă ar atîrna de asta!

Şi mormăind şi alte vorbe insultătoare se duse în hol şi-şi luă pălăria şi puşca de pe masă.

— Mi-e scîrbă să mă justific în faţa ta! i-am strigat eu. Dar dumneata — şi aici m-am întors către Hattersley — dacă îndrăzneşti să-ţi menţii vreo îndoială în această privinţă, întreabă-l pe domnul Hargrave.

La aceasta au izbucnit amîndoi deodată într-un rîs mitocănesc care m-a înfiorat din cap pînă-n picioare.

— Unde e domnul Hargrave? Am să-l întreb chiar eu, am zis eu înaintînd către ei.

Înăbuşindu-şi o nouă izbucnire de veselie, domnul Hattersley mi-a arătat uşa de afară. Era întredeschisă. Cumnatul lui stătea chiar la intrare.

— Domnule Hargrave, vrei să ai bunătatea să intri puţin? l-am rugat eu.

S-a întors şi m-a privit cu gravitate şi uimire.

— Te rog, pofteşte încoace! am repetat eu, pe un ton atît de hotărît încît n-a putut sau n-a vrut să se împotrivească. Cam în silă, a urcat cele cîteva trepte şi a înaintat vreo cîţiva paşi pînă în mijlocul holului.

— Te rog să le spui acestor domni — am continuat eu — acestor bărbaţi, dacă am cedat sau nu insistenţelor dumitale.

— Nu vă înţeleg, doamnă Huntingdon.

— Ba mă înţelegi foarte bine, domnule şi fac apel la onoarea dumitale de gentlemen (dacă o ai), să spui adevărul. Am cedat sau nu?

— Nu, spuse el printre dinţi şi se întoarse cu spatele.

— Vorbeşte tare, domnule, că altfel n-au să te poată auzi. Am consimţit la cererea dumitale?

— N-aţi consimţit.

— Nu, aş putea să jur că n-a consimţit pentru că altfel n-ai fi atît de negru la faţă — interveni domnul Hattersley.

— Huntingdon, sînt dispus oricînd să-ţi dau satisfacţie ca între gentlemeni, zise domnul Hargrave adresîndu-se stăpînului casei pe un ton calm, dar cu un rînjet pun de amărăciune.

— Du-te naibii! îi răspunse acesta scuturînd enervat din cap.

Hargrave se retrase cu un aer de dispreţ glacial şi-i zise:

— Dacă vei fi cumva dispus să trimiţi un martor ştii unde mă găseşti.

Nişte înjurături şi blesteme mormăite fură singurul răspuns la această comunicare.

— Ei, Huntindgon, acuma vezi limpede totul! zise Hattersley.

— Mie nu-mi pasă ce vede sau ce-şi închipuie el am intervenit eu. Dumneata, domnule Hattesley, dacă îmi vei auzi numele ponegrit sau calomniat, mi-l vei apăra?

— Fără doar şi poate.

M-am îndepărtat imediat şi m-am închis în bibliotecă.

Domnul Hargrave a plecat într-adevăr a doua zi dimineaţă. Nu l-am mai văzut de atunci. Ceilalţi au mai zăbovit vreo două sau trei săptămîni. M-am ţinut departe de ei şi mi-am văzut de tablourile mele, lucrînd cu ardoare aproape neîntreruptă pînă în ziua de azi. Curînd, am pus-o pe Rachel la curent cu planurile mele, încredinţînd urechilor ei toate motivele şi intenţiile mele. Şi, spre surpriza mea, mai mult decît agreabilă, nu mi-a fost deloc greu s-o conving să-mi împărtăşească punctul de vedere. E o femeie prudentă şi înţeleaptă, dar îl urăşte atît de tare pe stăpînul casei şi-şi iubeşte atît de tare stăpîna şi pe odoraşul acesteia, încît după cîteva excla-

maţii, vreo două obiecţii slabe şi nenumărate lacrimi şi lamentări la gîndul că sînt silită să fac un asemenea pas, mi-a aprobat pe deplin hotărirea şi a consimţit să mă ajute din toate puterile ei. Dar, cu o singură condiţie — şi anume, să-i dau voie să împartă cu mine exilul. Altfel s-a arătat de neînduplecat, socotind o adevărată nebunie să plec singură cu Arthur. Cu o mărinimie înduioşătoare s-a oferit, smerită, să mă ajute cu puţina ei agoniseală, nădăjduind că-i voi „ierta" îndrăzneala, dar spunînd că, într-adevăr ar fi foarte fericită dacă aş vrea să-i fac favoarea s-o accept drept împrumut.

Fireşte că nici prin cap nu putea să-mi treacă un asemenea lucru. Slavă Domnului, am adunat o mică comoară proprie şi pregătirile mele sînt atît de înaintate încît întrezăresc perspectiva apropiată a unei eliberări rapide. Să las numai vitregia şi furtunile iernii să se mai potolească în oarecare măsură şi apoi, într-o bună dimineaţă, cînd domnul Huntingdon va coborî la micul dejun, se va trezi singur la masă.

Sînt perfect conştientă de urmările nefaste pe care aproape sigur că le va avea pasul ce mă pregătesc să-l întreprind. Şi totuşi nu şovăi cîtuşi de puţin în hotărîrea mea, fiindcă nu uit niciodată de fiul meu. Chiar azi-dimineaţă — în timp ce eu îmi vedeam de ocupaţia mea obişnuită, el şedea la picioarele mele şi se juca liniştit cu nişte resturi de pînză pe care le aruncasem pe covor. Dar mintea lui era năpădită de alte gînduri pentru că după un timp şi-a ridicat privirile melancolice către mine şi m-a întrebat pe un ton grav:

— Mămico, de ce eşti afurisită?

— Dar cine ţi-a spus că sînt afurisită, dragul meu?

— Rachel.

— Nu se poate Arthur, sînt sigură că Rachel n-a putut să spună una ca asta.

— Ei bine, atunci, probabil că tăticu, îmi răspunse el gînditor. După ce mai meditä o vreme adăugă: — Sau cel

puţin am să-ţi spun eu cum am ajuns să ştiu: cînd sînt cu tăticu, dacă zic că mă cheamă mămica sau că mămica spune că nu trebuie să fac cutare lucru pe care îmi zice el să-l fac, el întotdeauna spune: „Mămica să se ducă la dracu” — şi Rachel zice că numai oamenii afurisiţi se duc la dracu. Aşa că, vezi mămico, de aia socot eu că trebuie să fii afurisită — şi tare aş vrea să nu fii.

— Păi nici nu sînt, scumpul meu copilaş. Astea sînt vorbe urîte şi oamenii afurisiţi le zic adeseori despre alţii mult mai de treabă decît ei. Vorbele astea nu-i pot face pe oameni afurisiţi şi nici nu arată că le merită Dumnezeu ne va judeca după propriile noastre gînduri şi fapte nu după ce zic alţii despre noi. Şi te rog, Arthur, cînd mai auzi rostindu-se asemenea vorbe să nu le repeţi niciodată. E păcat să spui asemenea lucruri despre alţii, pentru că se întorc împotriva ta.

— Atuncea tăticu e afurisit, îmi zise el cu regret.

— Tăticu greşeşte dacă spune asemenea lucruri şi tu vei greşi şi mai rău dacă-l vei imita, acuma că ştii cum stau lucrurile.

— Ce înseamnă a imita?

— A face ca el.

— Dar el ştie ce-ar trebui să facă?

— Poate că da. Numai să asta nu te priveşte pe tine

— Dacă nu se poartă ca lumea, ar trebui să-i spui mămico.

— I-am spus.

Micul moralist a făcut o pauză şi a căzut pe gînduri. Zadarnic m-am străduit să-i abat atenţia de la acest subiect.

— Îmi pare rău că tăticu e afurisit, mi-a spus el în cele din urmă.

Şi zicînd acestea a izbucnit în lacrimi.

L-am consolat cu speranţa că poate tăticul lui o să se schimbe şi o să se îndrepte înainte de a muri — dar oare

nu e timpul să-l izbăvesc pe copil de un asemenea părinte?

CAPITOLUL XL

10 IANUARIE 1827. ASEARĂ, ÎN timp ce scriam cele de mai sus, şedeam în salonaş. Domnul Huntingdon era de faţă, dar credeam că doarme pe canapeaua de lîngă mine. Însă, fără ştirea mea, se trezise, şi îndemnat de cine ştie ce curiozitate josnică, privea de cîtăva vreme — n-am idee exact de cîtă vreme — peste umărul meu. Mi-am dat seama de asta cînd, lăsîndu-mi pana deoparte şi pregătindu-mă să închid caietul, şi-a pus deodată mîna peste el şi mi-a spus:

— Cu voia ta, draga mea, am să arunc şi eu o ochire prin el.

Mi l-a smuls cu forţa şi, apropiindu-şi un scaun de masă, s-a aşezat să-l cerceteze în linişte. Întorcea foaie după foaie ca să găsească o explicaţie a lucrurilor pe care le citise. Din nefericire pentru mine, tocmai în seara aceea s-a întîmplat să fie mai puţin băut decît era de obicei la o oră atît de tîrzie.

Bineînţeles că nu l-am lăsat să continuie în linişte ceea ce se apucase să facă. Am încercat în repetate rînduri să-l smulg din mînă caietul, dar el ţinea cu mult prea multă îndîrjire. L-am ocărît cu asprime şi dispreţ pentru comportarea lui josnică şi dezonorantă, dar spusele mele n-au avut nici un efect asupra lui. În cele din urmă am stins amîndouă lumînările, dar el n-a făcut decît să se răsucească spre foc şi, aţîţînd flăcările, pentru a-i sluji drept lumină şi-a continuat calm cercetările. Mă gîndeam

în mod serios să iau o cană cu apă şi să sting şi lumina aceea. Dar curiozitatea lui era prea puternic stîrnită pentru a fi potolită astfel, şi cu cît mi-aş fi manifestat mai mult dorinţa de a-l împiedica să citească, cu atît s-ar fi hotărît mai mult să persiste în îndeletnicirea lui; şi pe urmă era şi prea tîrziu.

— Pare o lectură foarte interesantă, draga mea, mi-a zis el ridicînd capul şi întorcîndu-se spre locul unde stăteam, frîngîndu-mi mîinile, chinuită de o furie fără cuvinte. Dar e mult prea lungă. Am s-o savurez pe îndelete altă dată. Între timp însă am să te rog să nu te superi, draga mea, şi să-mi dai cheile.

— Care chei?

— Cheile de la dulapul tău, de la scrin, de la secreter şi de la toate celelalte lucruri pe care le ai, mi-a zis el ridicîndu-se şi întinzînd mîna.

— Nu le am la mine, i-am răsuns.

De fapt cheia de la secreterul meu era în momentul acela în broască, iar celelalte erau legate de ea.

— Atunci va trebui să trimiţi după ele, mi-a zis el. Şi dacă drăcoaica aia bătrînă de Rachel nu mi le predă imediat, mîine va trebui să se care cu toate boarfele ei.

— Ea nu ştie unde sînt cheile, i-am răspuns, întinzînd liniştită mîna către ele şi scoţîndu-le din broască, fără să fiu observată, după cîte am crezut. Eu ştiu unde sînt, dar nu ţi le voi da pînă nu-mi explici de ce-ţi trebuiesc.

— Şi eu ştiu unde sînt, mi-a zis el apucîndu-mi brusc mîna în care le strîngeam şi smulgîndu-mi-le cu brutalitate.

Apoi a luat una dintre lumînări şi a aprins-o de la flăcările din cămin.

— Şi acum — a rînjit el — trebuie să procedăm la o confiscare de bunuri. Dar mai întîi să aruncăm o privire în atelierul pictorului.

Şi vîrînd cheile în buzunar a intrat în bibliotecă. L-am urmat, fie cu ideea vagă de a-l împedica să distrugă ceva,

fie doar pentru a asista la dezastru — nu ştiu prea bine de ce. Materialele mele pentru pictură erau aşezate toate laolaltă, pe masa din colţ, şi acoperite cu o pînză. Curînd a dat cu ochii de ele şi lăsînd jos luminarea s-a apucat pe îndelete să le arunce pe foc — paletă, culori, punguţe, creioane, pensule, lacuri, — pe toate, le-am văzut mistuite de foc — uleiul şi terebentina ridicîndu-se pe coş cu şuierături şi zgomote — după cum am văzut şi cuţitele de paletă frîngîndu-se în două. Apoi a tras clopoţelul.

— Benson, ia de aici lucrurile astea — a zis domnul Huntingdon arătînd către şevalet, pînze şi tambur. Şi pune fata din casă să aprindă focul cu ele. Stăpîna n-o să mai aibă nevoie de ele.

Benson a căscat gura mare şi s-a uitat la mine.

— Ia-le de aici, Benson, i-am zis eu şi stăpînul lui a mormăit o înjurătură.

— Şi ăsta, şi toate, conaşule? a întrebat servitorul

— Şi ăla, şi toate! i-a răspuns stăpînul.

Lucrurile respective au fost îndepărtate.

Apoi domnul Huntingdon s-a dus sus. N-am făcut nici o încercare de a-l urma şi am rămas aşezată în fotoliu, mută, fără o lacrimă în ochi şi aproape nemişcată. S-a întors peste vreo jumătate de oră şi apropiindu-se de mine mi-a ţinut lumînarea în preajma obrajilor şi mi-a scrutat ochii cu o privire şi cu un rînjet prea ofensatoare ca să fie suportate. Cu un gest brusc am trîntit lumînarea pe podea.

— Oho! a mormăit el dîndu-se înapoi. E afurisită ca un diavol! A mai văzut vreodată cineva asemenea ochi

Strălucesc prin întuneric ca ai unei pisici. Vai, dar ce dulceaţă de femeie eşti!

Şi zicînd acestea a ridicat de jos lumînarea şi sfeşnicul. Întrucît lumînarea nu numai că se stinsese, dar se şi rupsese în două, a sunat clopoţelul ca să i se aducă alta.

— Benson, stăpîna dumitale a rupt lumînarea. Adu alta.

— Frumos te mai dai în spectacol, am remarcat eu după ce servitorul plecă.

— N-am zis că am rupt-o eu, nu-i aşa? mi-a replicat el. Apoi mi-a aruncat cheile în poală spunînd: — Poftim! Ai să constaţi că n-ai pierdut altceva decît banii şi bijuteriile pe care le aveai — şi cîteva mici fleacuri pe care am socotit că e mai bine să le iau în posesia mea ca nu cumva spiritul tău mercantil să fie ispitit să le prefacă în aur. Ţi-am lăsat în pungă vreo cîteva lire, care sper că-ţi vor ajunge pînă la sfîrşitul lunii. În orice caz, dacă vei mai avea nevoie de altele, am să te rog să fii atît de bună să-mi înmînezi un cont arătîndu-mi cum le-ai cheltuit. În viitor am să-ţi ofer o mică alocaţie lunară pentru propriile tale cheltuieli. Şi nu e nevoie să-ţi mai baţi capul cu preocupările şi interesele mele. Am să-mi caut un administrator, draga mea. N-am să te mai expun ispitei. Cît despre treburile domestice, doamna Greaves va trebui să fie foarte atentă la ţinerea socotelilor. Trebuie să adoptăm un plan complet nou...

— Ce mare descoperire ai făcut, domnul Huntingdon? Am încercat cumva să te înşel?

— S-ar părea că nu în chestiuni de bani, dar e mai bine să te feresc de ispită.

Tocmai atunci a intrat Benson cu lumînările şi a urmat un scurt răstimp de tăcere. Eu şezînd liniştită pe scaun, iar el stînd în picioare, cu spatele la foc şi triumfînd în tăcere.

— Aşa va să zică — mi-a spus el în cele din urmă — ai avut de gînd să mă faci de rîs — nu-i aşa? fugind de acasă, apucîndu-te de pictură şi susţinîndu-te din munca mîinilor tale, nu? Şi ai avut de gînd să-mi răpeşti şi fiul, să-l creşti în aşa fel încît să devină un împuţit de negustor yankeu sau un prăpădit de pictor fără o para chioară în buzunar?

— Da, ca să nu devină un „gentleman” cum e tatăl lui.

— Ce bine că nu ţi-ai putut păstra secretul! Ha-ha! E foarte bine că femeile nu se pot abţine să nu pălăvrăgească — dacă n-au un prieten cu care să vorbească trebuie să-şi şoptească tainele peştilor sau să le scrie în nisip sau mai ştiu eu unde. Şi e încă şi mai bine că astăseară n-am băut chiar aşa de mult — dacă stau să mă gîndesc — pentru că altfel poate aş fi moţăit mai departe şi nici prin cap nu mi-ar fi trecut să mă uit ce face scumpa mea nevestică. Sau poate că mi-ar fi lipsit înţelepciunea ori puterea de a pune piciorul în prag ca un bărbat, aşa cum am făcut-o.

Lăsîndu-l să se felicite singur mai departe m-am ridicat pentru a-mi recupera manuscrisul, pentru că acum mi-am amintit că rămăsese pe masa din salonaş, şi m-am hotărît ca, dacă e posibil, să-mi cruţ umilinţa de a-l vedea iarăşi în mîinile lui. Pentru mine era insuportabilă ideea ca el să se amuze pe seama gîndurilor şi amintirilor mele tainice. Deşi, bineînţeles, n-ar fi găsit scrise acolo prea multe lucruri bune despre el; aş prefera să-l ard decît să-i dau posibilitatea să citească ce am scris cînd eram atît de proastă încît să-l iubesc!

— Şi apropo — mi-a strigat el în timp ce plecam din odaie — ai face mai bine să-i spui iscoadei ăleia blestemate şi bătrîne de Rachel să se ferească vreo două zile din calea mea. I-aş plăti chiar acum simbria şi aş trimite-o mîine la plimbare, dar ştiu bine că e în stare să facă mai mult rău dacă pleacă din casă decît dacă rămîne.

În timp ce mă îndepărtam, a continuat să-mi blesteme şi să-mi insulte prietena şi slujitoarea credincioasă cu epitete pe oare nu le pot repeta pentru a nu pîngări hîrtia. M-am dus la ea de îndată ce mi-am ascuns jurnalul şi i-am spus cum ni s-a năruit planul. S-a arătat la fel de necăjită şi de îngrozită ca şi mine — chiar mai mult decît am fost eu în seara aceea, pentru că atunci eram pe de o parte năucită de lovitură, iar pe de alta parte, emoţionată şi susţinută de furia mea amarnică.

CAPITOLUL XLI

20 MARTIE. ÎNTRUCÎT ACUM AM scăpat de domnul Huntingdon pentru un sezon, am început să-mi mai vin în fire. M-a părăsit la începutul lui februarie. Şi în momentul în care a plecat am respirat din nou şi am simţit că-mi recapăt energia. Nu cu speranţa scăpării — a avut grijă să nu-mi lase nici o şansă pentru asta — ci cu hotărîrea de a mă adapta cît mai tine împrejurărilor existente. În sfîrşit, aveam posibilitatea să mă bucur de Arthur.

La început am avut multă bătaie de cap ca să-l dezbăr de năravurile rele cu care-l deprinsese taică-său. Dar am reuşit; limbajul vulgar îi pîngăreşte rareori buzele şi am izbutit să-l dezgust aproape total de orice fel de băutură ameţitoare — dezgust pe care sper că nici măcar taică-său sau prietenii acestuia nu vor izbuti să i-l învingă. Mai înainte avea pentru ele o pasiune nefirească la o fiinţă atît de tînără, şi amintindu-mi de nefericitul meu tată — precum şi de al lui — mă temeam de consecinţele unor asemenea gusturi. Dar dacă i-aş fi limitat cantitatea obişnuită de vin pe care o bea sau i-aş fi interzis să guste din băutură, asta n-ar fi făcut decît să-i sporească pofta şi să-l facă să considere vinul mai mult ca oricînd o încîntare. Aşadar îi dădeam tot atît cît obişnuia taică-său să-i ofere — ba chiar mai mult decît dorea să bea, numai că în fiecare pahar îi strecuram în taină o cantitate oarecare de sare vomitivă doar atît cît să-i producă în

mod inevitabil greţuri şi deprimare, fără să-i facă un rău prea mare. Constatînd că băutura îi aduce întotdeauna asemenea consecinţe dezagreabile, curînd s-a plictisit de ea, dar cu cît se ferea mai tare de această tentaţie zilnică, cu atît insistam eu mai mult să ofer, pînă cînd sila lui a crescut, prefăcîndu-se într-o totală oroare. Cînd a ajuns cu totul dezgustat de orice fel de vin, i-am permis, chiar la rugămintea lui, să încerce rachiul amestecat cu apă, apoi gin cu apă. Pentru că micul beţivan le cunoştea pe toate şi eu eram hotărîtă să i le fac pe toate la fel de odioase. Asta am realizat acum. Şi întrucît el declară că sînt suficiente pentru a-i face greaţă, am renunţat să-l mai necăjesc cu ele, doar din cînd în cînd, în chip de ameninţare cînd face vreo poznă:

— Arthur, dacă nu eşti cuminte am să-ţi dau un pahar cu vin!

Dacă, atunci cînd s-o întoarce domnul Huntingdon va persista în a-şi face copilul să-şi urască şi să-şi dispreţuiască mama, am să-mi izbăvesc fiul din mîinile lui. Am născocit un alt plan la care s-ar putea recurge într-un asemenea caz şi dacă aş putea să obţin consimţămîntul şi ajutorul fratelui meu, nu m-aş îndoi de reuşită. Vechiul conac unde ne-am născut şi el şi eu şi unde a murit mama noastră nu e locuit în momentul de faţă, dar pe cît cred nu a căzut încă în ruină. Dacă l-aş putea convinge să aranjeze vreo două camere ca să poată fi bune de locuit şi să mi le închirieze ca şi cum aş fi o străină, aş putea sta acolo cu copilul meu sub un nume de împrumut şi m-aş putea totuşi întreţine din pictură. La început el mi-ar împrumuta banii necesari pe care eu ar urma să-i dau înapoi. Aş trăi într-o independenţă modestă şi într-o izolare strictă, întrucît casa se află într-un loc singuratic şi împrejurimile nu sînt prea populate, iar el ar urma să aranjeze vînzarea tablourilor mele. În capul meu am alcătuit planul în toate amănuntele. Nu mai e necesar decît să-l conving pe Frederick să-mi împărtăşească pă-

rerea. O să vină curînd să mă vadă şi atunci am să-i fac propunerea după ce mai întîi îl voi fi lămurit asupra împrejurărilor într-o măsură suficientă ca să găsească o scuză pentru acest plan.

După cîte cred, el ştie despre situaţia mea mult mai multe lucruri decît i-am spus eu. Îmi dau seama de asta după aerul de tristeţe tandră care predomină în scrisorile lui, precum şi după faptul că pomeneşte atît de rar de soţul meu şi că în general manifestă un fel de amărăciune ascunsă dacă totuşi e obligat să aducă vorba despre el. De asemenea, deduc acest lucru din faptul că nu vine niciodată să mă vadă cînd domnul Huntingdon e acasă. Totuşi în nici o împrejurare el nu şi-a exprimat făţiş dezaprobarea pentru soţul meu sau compătimirea pentru mine. Şi iarăşi, n-a pus întrebări de nici un fel şi nici n-a spus vreodată ceva ca să mă stimuleze să-i fac confidenţe. Dacă ar fi făcut-o, probabil că nu i-aş fi ascuns mai nimic, poate că se simte jignit de rezerva manifestată de mine. E o fiinţă ciudată fratele meu — şi regret că nu ne cunoaştem mai bine. Înainte de căsătoria mea petrecea o lună pe an la Staningley; dar, de la moartea tatălui nostru, nu l-am mai văzut decît o dată, cînd m-a vizitat timp de cîteva zile în perioada absenţei domnului Huntingdon. De data asta va trebui să stea mai multe zile şi între noi va trebui să existe mai multă sinceritate şi cordialitate decît a existat vreodată din copilăria noastră comună şi pînă acum: inima mea se agaţă mai mult ca oricînd de el. Iar sufletul meu s-a săturat de singurătate.

16 aprilie. A venit şi a plecat. N-a vrut să stea mai mult de două săptămîni. Timpul a trecut repede, dar a fost o perioadă foarte, foarte fericită şi mi-a făcut mult bine. Probabil că am o dispoziţie proastă întrucît nenorocirile m-au acrit şi m-au amărît îngrozitor. Începeam pe nesimţite, să ascund în inima mea sentimente foarte neprieteneoase faţă de semenii mei — în special faţă de

cei aparţinînd sexului tare. Dar e o mare consolare să vezi că printre ei există măcar unul demn de a fi stimat şi de a i se acorda încredere. Şi fără îndoială că trebuie să mai existe mulţi alţii, deşi eu nu i-am cunoscut niciodată — cu excepţia, poate, a bietului lord Lowborough; dar nici el n-a fost prea grozav la vremea lui. Ce-ar fi ajuns Frederick dacă ar fi trăit şi el în mijlocul lumii acesteia şi şi-ar fi frecat coatele încă din copilărie cu bărbaţi ca aceştia pe care-i cunosc eu? Şi ce va ajunge Arthur, dată fiind firea lui blîndă şi molatică, dacă nu-l voi mîntui de asemenea tovarăşi? I-am pomenit lui Frederick de temerile mele şi am abordat subiectul planului de salvare chiar în seara următoare sosirii lui, cînd l-am prezentat pe fiul meu unchiului său.

— Îţi seamănă, Frederick, în unele din dispoziţiile lui — i-am spus. Uneori mi se pare că seamănă cu tine mai mult decît cu taică-său şi mă bucur foarte tare de asta.

— Mă flatezi, Helen, mi-a răspuns el, mîngîind părul moale şi buclat al copilului.

— Nu. Nu ţi se va părea deloc că e un compliment cînd îţi voi spune că aş fi preferat să-i semene lui Benson mai curînd decît lui taică-său.

Frederick a ridicat puţin din sprîncene, dar n-a zis nimic.

— Ştii ce fel de om e domnul Huntingdon? l-am întrebat.

— Cred că am o vagă idee.

— Dar ai oare o idee atît de clară încît să poţi să auzi — fără surprindere sau dezaprobare — că meditez la un proiect de a evada împreună cu copilaşul către vreun azil tainic unde vom putea trăi în tihnă fără să-l mai vedem vreodată pe domnul Huntingdon?

— Chiar aşa?

— Dacă lucrurile nu sînt limpezi pentru tine — am continuat eu — am să-ţi mai spun cîte ceva despre el.

Apoi i-am schiţat un mic tablou al comportării sale generale, i-am făcut o relatare mai amănunţită asupra felului cum se purta cu băiatul lui, i-am explicat temerile mele în privinţa acestuia şi hotărîrea mea de a-l izbăvi de influenţa tatălui său.

Frederick s-a arătat cum nu se poate mai indignat împotriva domnului Huntingdon şi foarte mîhnit pentru mine. Totuşi planul meu i se părea nesăbuit şi greu de pus în practică. Socotea că temerile mele în privinţa lui Arthur sînt disproporţionate faţă de împrejurările date şi a ridicat atîtea obiecţii împotriva proiectelor mele şi a născocit atîtea metode mai blînde pentru ameliorarea situaţiei mele, încît m-a văzut silită să intru într-o mulţime de alte amănunte pentru a-l convinge că soţul meu este cu totul incorigibil, şi că nimic nu l-ar putea determina să renunţe la fiul lui, indiferent ce s-ar alege de mine, întrucît el era la fel de hotărît ca băiatul să nu-l părăsească precum eram şi eu să nu-l părăsesc pe băiat. Şi că de fapt nu există nici o altă soluţie mai bună decît aceasta — afară doar de fuga din ţară, care fusese intenţia mea iniţială. Pentru a evita această ultimă alternativă, în cele din urmă Frederick a consimţit să aranjeze o aripă a vechiului conac Wildfell, pentru a putea fi locuit — ca un loc de refugiu în caz de nevoie. Dar şi-a exprimat speranţa că nu mă voi folosi de această perspectivă decît dacă împrejurările vor face lucrul acesta cu adevărat necesar. M-am grăbit să-i făgăduiesc că-l voi asculta. Pentru că deşi dacă era vorba de propriile mele interese, o asemenea sihăstrie părea să fie un adevărat paradis în comparaţie cu situaţia mea actuală, totuşi, de dragul prietenelor şi prietenilor mei, şi al celor apropiaţi mie — pentru Milicent şi Esther, surorile mele sufleteşti, pentru bieţii ţărani de pe moşia Grassdale şi mai presus de toate, de dragul mătuşii mele — voi rămîne aici dacă va fi cît de cît cu putinţă.

20 iulie. Doamna Hargrave şi cu fiica ei s-au întors de la Londra. Esther e plină de impresii şi simţăminte după primul ei sezon monden în capitală. Deocamdată însă nu şi-a dăruit inima nimănui şi nici nu s-a logodit. Mama ei a izbutit să-i găsească o partidă excelentă şi chiar l-a determinat pe gentlemanul în cauză să-şi depună inima şi averea la picioarele fetei; numai că Esther a avut îndrăzneala şi curajul de a refuza aceste nobile daruri. Era un bărbat de familie bună şi cu proprietăţi vaste, dar obrăznicuţa susţinea că era bătrîn ca tata Noe, urît ca dracu şi antipatic ca... o persoană al cărei nume nu-l vom pomeni.

— Realitatea este că totuşi mi-a fost destul de greu, mi-a povestit ea. Mama a fost teribil de dezamăgită de eşecul proiectului ei şi s-a supărat rău de tot pe mine pentru încăpăţînarea cu care m-am împotrivit voinţei ei. Mai e supărată şi acum. Dar ce să fac? Şi chiar şi Walter e atît de grav ofensat de capriciile şi curiozităţile mele absurde — cum le denumeşte el — încît mă tem că nu mă va ierta niciodată — nici nu credeam înainte că ar putea să se arate atît de aspru cum a fost în ultima vreme. Dar Milicent m-a implorat să nu cedez şi sînt sigură, doamnă Huntingdon, că dacă l-ai fi văzut pe bărbatul pe care voiau să mi-l vîre pe gît, şi dumneata m-ai fi sfătuit să nu-l accept.

— Asta aş fi făcut-o indiferent dacă l-aş fi văzut sau nu — i-am răspuns. Pentru mine e de ajuns faptul că ţi-e antipatic.

— Ştiam eu că aşa vei zice. Deşi mama afirma că vei fi pur şi simplu şocată de neascultarea mea — nici nu-ţi închipui ce morală îmi ţine — că sînt nesupusă şi ingrată, că mă opun dorinţelor ei, că nu fac pe placul fratelui meu şi că am să ajung să fiu o povară pentru ea. Uneori încep să mă tem că pînă la urmă o să-mi înfrîngă rezistenţa. Am o voinţă puternică, dar de asta nu duce lipsă nici ea şi cînd spune asemenea vorbe aspre şi grele mă aduce într-

o asemenea stare încît sînt aproape înclinată să fac ce-mi porunceşte ea şi apoi să-mi frîng inima şi să zic: „Ei, mamă, uite ce s-a întîmplat din vina ta!”

— Te rog din suflet să n-o faci! i-am zis eu. Supunerea aceasta ar fi pur şi simplu o ticăloşie şi cu siguranţă că ar aduce cu sine pedeapsa pe care o merită. Ţine-te tare, şi curînd mămica ta o să renunţe la insistenţele ei. Pînă şi domnul în cauză va înceta să te mai piseze dacă va vedea că e respins cu fermitate.

— A, nu! Mama o să-i obosească şi o să-i plictisească pe toţi în jur înainte de a ajunge ea să fie istovită de eforturile pe care le face. Cît despre domnul Oldfield, ea i-a dat să înţeleagă că i-am refuzat propunerea nu din cauză că persoana lui mi-ar fi dezagreabilă, ci pur şi simplu pentru că sînt necoaptă şi zăpăcită şi în momentul de faţă nu mă pot împăca sub nici o formă cu gîndul căsătoriei; dar ea n-are nici cea mai mică îndoială că pînă în sezonul viitor îmi voi băga minţile în cap şi speră că închipuirile mele de fetişcană fără minte vor trece. Aşadar, m-a adus acasă pentru a mă învăţa să ajung la un sentiment corespunzător al îndatoririlor mele pentru vremea cînd va sosi iarăşi momentul. Ba chiar cred că nu va mai face cheltuielile necesare pentru a mă duce din nou la Londra decît dacă voi capitula. Nu-i dă mîna să mă ia în capitală numai pentru desfătări şi prostii — zice ea — şi nu chiar orice gentilom bogat va fi dispus să mă ia de nevastă, fără avere, indiferent ce părere straşnică voi fi avînd eu despre propriile mele farmece.

— Mde, Esther, te compătimesc. Şi totuşi, repet, ţine-te tare. Decît să te căsătoreşti cu un bărbat care nu-ţi place, care ţi-e antipatic, ai putea la fel de bine să te vinzi chiar acum ca roabă. Dacă mama şi fratele tău au o purtare aspră faţă de tine, ştii bine că-i poţi părăsi, dar nu uita că de un soţ eşti legată pe viaţă.

— Dar nu-i pot părăsi decît dacă mă mărit; şi nu mă pot mărita dacă nu mă vede nimeni. La Londra am văzut vreo

doi gentlemeni care ar fi putut să-mi placă, dar nu erau fiii cei mai mari din familiile respective şi mama nu mi-a permis să-i cunosc mai bine — în special pe unul, care cred că mă cam plăcea, dar ea a pus toate piedicile posibile în calea unei apropieri între noi. Ce zici, enervant, nu?

— Nu mă îndoiesc că astea sînt gîndurile şi sentimentele tale, dar dacă te-ai fi măritat cu el n-ar fi fost imposibil să găseşti ulterior mai multe motive de a-ţi muşca mîinile decît dacă l-ai fi luat pe domnul Oldfield. Cînd îţi spun să nu te căsătoreşti fără dragoste, nu te sfătuiesc nici să te măriţi numai şi numai din dragoste — mai există şi multe, multe alte lucruri care trebuie luate în consideraţie. Nu-ţi acorda nimănui nici inima, nici mîna pînă cînd nu vei avea motive serioase de a o face. Şi dacă ar fi ca un asemenea prilej să nu se ivească niciodată, consolează-te cu gîndul că deşi trăind de una singură s-ar putea să nu ai prea multe bucurii, cel puţin nu vei avea nici necazuri şi supărări. Căsătoria ar putea să-ţi schimbe viaţa în bine, dar în adîncul sufletului meu mă tem că are mult mai multe şanse de a produce un rezultat contrar.

— Asta e şi părerea lui Milicent. Însă dă-mi, te rog, voie să spun că eu gîndesc altfel. Dacă m-aş socoti sortită să rămîn fată bătrînă aş înceta să-mi mai preţuiesc viaţa. Gîndul de a trăi mai departe, an după an, la Grove — fiind doar o pacoste pentru mama şi pentru Walter şi o povară care face umbră degeaba pămîntului (acum cînd ştiu în ce lumină ar privi ei lucrurile) este de-a dreptul insuportabil. În asemenea situaţii aş prefera să fug cu majordomul.

— Recunosc că situaţia ta e cu totul deosebită. Dar trebuie să ai răbdare, draga mea. Nu fă nimic în pripă. Nu uita că n-ai încă nici nouăsprezece ani şi că vor mai trece încă mulţi ani pînă să se poată spune despre tine că eşti fată bătrînă. Nici n-ai de unde să ştii ce soartă îţi rezervă providenţa. Şi între timp nu uita că ai dreptul la ocrotirea

şi sprijinul mamei şi fratelui tău, chiar dacă ei nu se arată prea dispuşi să ţi le acorde.

— Dumneata eşti atît de gravă, doamnă Huntingdon, mi-a răspuns Esther după o pauză. Cînd Milicent şi-a exprimat aceleaşi păreri pesimiste în privinţa căsătoriei am întrebat-o dacă e fericită. Mi-a zis că este, dar eu n-am prea crezut-o. Iar acum mă văd silită să-ţi pun şi dumitale aceeaşi întrebare.

— E o întrebare puţin cam impertinentă — am rîs eu — ca o fetişcană s-o pună unei femei măritate şi cu atîţia ani mai mare decît ea, aşa că n-am să-ţi răspund.

— Vă rog să mă iertaţi, stimată doamnă, mi-a zis ea şi s-a aruncat rîzînd în braţele mele pentru a mă săruta cu afecţiune. Dar am simţit o lacrimă pe gît cînd şi-a lăsat capul pe pieptul meu şi a continuat, cu un amestec ciudat de amărăciune şi uşurinţă, de timiditate şi îndrăzneală: — Ştiu că nu eşti atît de fericită cum vreau eu să fiu de-oarece îţi petreci jumătate din viaţă singură la Grassdale în timp ce domnul Huntingdon umblă prin lume şi se distrează unde şi cum vrea. Eu voi ţine ca soţul meu să nu aibă alte bucurii decît cele pe care le împarte cu mine. Şi dacă cea mai mare bucurie a lui nu va fi plăcerea tovărăşiei mele... atunci... o să fie foarte rău pentru el! Asta-i tot!

— Dacă asta aştepţi tu de la căsnicie, Esther, atunci trebuie într-adevăr să fii foarte atentă cu cine te măriţi — sau mai degrabă să eviţi acest pas.

CAPITOLUL XLII

1 SEPTEMBRIE. DOMNUL HUNTINGDON încă nu şi-a făcut apariţia. Poate că va rămîne în mijlocul prietenilor lui pînă la Crăciun. Iar la primăvară va pleca din nou. Dacă-şi va urma acest plan atunci voi putea rămîne foarte bine la Grassdale. Chiar şi o ceată de prieteni în timpul sezonului de vînătoare poate fi suportată dacă micuţul Arthur ajunge să fie atît de ferm ataşat de mine. Dar mă tem că sînt speranţe vane! Şi totuşi pînă cînd va sosi o asemenea perioadă de grele încercări mă voi abţine să mă gîndesc la azilul meu tihnit din scumpul conac al copilăriei.

Domnul şi doamna Hattersley se află de două săptămîni la Grove. Şi întrucît domnul Hargrave lipseşte şi acum vremea e iar deosebit de frumoasă, n-a trecut nici o zi fără să-mi văd prietenele — pe Milicent şi pe Esther — fie acolo, fie aici. Nu de mult, cînd domnul Hattersley le adusese la Grassdale cu faitonul, am avut o discuţie de cîteva minute cu acest domn, în timp ce doamnele se jucau cu copiii, în grădină.

— Doamnă Huntingdon? Vrei să mai auzi cîte ceva despre soţul dumitale? m-a întrebat domnul Hattersley.

— Nu, doar dacă poţi să-mi spui pe cînd să-i aştept întoarcerea...

— Asta nu pot să-ţi spun... Dar sper că nu ţii să se întoarcă? mi-a zis el rînjind cu gura pînă la urechi.

— Nu.

— Cred că o duci mai bine fără el. În ceea ce mă priveşte m-am săturat pînă-n gît de hazul lui. I-am spus că mă voi rupe de el dacă nu se îndreaptă. Aşadar, l-am părăsit — vezi deci că sînt un om mai cumsecade decît mă socoţi dumneata.

— E o hotărîre pe care ar fi trebuit s-o iei de multă vreme.

— Mde, nu am încă nici treizeci de ani. Sper că nu e prea tîrziu, nu?

— Nu, nu e niciodată prea tîrziu ca să te îndrepţi atîta vreme cît ai înţelepciunea de a dori acest lucru şi puterea de a-ţi pune planul în aplicare.

— Ei, ca să-ţi spun adevărul, m-am gîndit şi înainte de foarte multe ori la asta, dar, la urma urmei, Huntingdon reprezintă o societate a dracului de simpatică — nici nu-ţi poţi închipui ce băiat de viaţă este pînă nu se îmbată. În fundul inimilor noastre avem cu toţii simpatie pentru el, deşi nu-l putem respecta.

— Dar ai vrea să fii şi dumneata ca el?

— Nu, aş prefera să fiu eu însumi, chiar aşa ticălos cum sînt.

— Nu vei putea rămîne astfel, ai să decazi din ce în ce şi ai să te abrutizezi din zi în zi, ajungînd să-i semeni tot mai mult.

Mi-a fost imposibil să nu zîmbesc văzîndu-i mutra pe jumătate supărată, pe jumătate încurcată cînd a auzit acest mod, cam neobişnuit, de a-i vorbi.

— Te rog să nu te supere faptul că ţi-am vorbit atît de deschis, i-am zis. Motivele care mă îndeamnă s-o fac sînt dintre cele mai frumoase. Dar spune-mi, te rog, ai dori ca fiii dumitale să semene cu domnul Huntingdon — sau chiar cu dumneata?

— Drace, nu!

— Ai vrea ca fiica dumitale să te dispreţuiască, sau cel puţin să nu păstreze nici urmă de respect pentru

dumneata şi nici un pic de afecţiune care să nu fie amestecată cu cel mai amarnic regret?

— A, nu! Asta n-aş putea suporta.

— Şi, în sfîrşit, ai vrea ca soţia dumitale să fie pe punctul de a dori s-o înghită pămîntul cînd aude pomenindu-ţi-se numele? Şi să urască pînă şi sunetul glasului dumitale şi să fie cuprinsă de fiori cînd te apropii?

— Asta n-o să se întîmple niciodată. Ea mă place oricum, indiferent ce fac.

— Imposibil, domnule Hattersley! Dumneata iei supunerea cuminte a lui Milicent drept afecţiune.

— Ei, fir-ar să...

— Stai, nu izbucni aşa cînd auzi asemenea lucruri. Nu vreau să spun că nu te iubeşte: ştiu bine că te iubeşte chiar mult mai mult decît meriţi. Dar sînt absolut sigură că dacă te vei purta mai frumos te va iubi şi mai mult. Iar dacă te vei purta mai rău te va iubi din ce în ce mai puţin pînă ce întreaga ei afecţiune se va preschimba în teamă, aversiune şi amărăciune, dacă nu cumva chiar într-o tainică ură amestecată cu dispreţ. Dar, să lăsăm baltă povestea cu afecţiunea... Ai dori să fii tiranul vieţii ei, să-i răpeşti orice rază de soare şi s-o faci cumplit de nenorocită?

— Bineînţeles că nu. Nu fac acest lucru şi n-am să-l fac niciodată.

— Şi totuşi l-ai făcut în mult mai mare măsură decît îţi închipui.

— Ei, aş, aş! Fleacuri! Ea nu e fiinţa susceptibilă şi speriată şi roasă de îngrijorare pe care ţi-o închipui! E o femeie supusă, paşnică şi afectuoasă. Uneori s-ar putea să fie mai posacă, dar în general e liniştită şi calmă şi e gata să ia lucrurile aşa cum sînt.

— Dar gîndeşte-te cum era ea acum cinci ani cînd ai luat-o de nevastă şi cum e astăzi.

— Ştiu; pe atunci era o fetişcană durdulie, cu o faţă frumuşică, trandafirie şi albă. Acum e doar o mînă de fe-

meie, biata de ea, ofilindu-se şi topindu-se ca un bulgăre de zăpadă — dar să fiu al dracului dacă asta e vina mea!

— Dar atunci care e cauza? În nici un caz nu vîrsta, pentru că n-are decît douăzeci şi cinci de ani.

— Păi, sănătatea ei firavă e de vină şi — dă-o dracului, doamnă, unde vrei să ajungi? Şi copiii, fireşte, care se întrec în a scoate sufletul din ea.

— Nu, domnule Hattersley, copiii îi aduc mai multă bucurie decît supărare. Sînt copii drăguţi şi buni din fire...

— Da, asta ştiu. Domnul să-i aibă în pază!

— Atunci de ce să arunci vina pe ei?... Am să-ţi spun eu ce este: de vină sînt frămîntările mute şi îngrijorarea permanentă din pricina dumitale, amestecate, bănuiesc, cu un fel de teamă legată de propria ei sănătate. Cînd te porţi bine ea nu se poate bucura pe deplin. N-are nici un fel de siguranţă, nici un fel de încredere în judecata şi principiile dumitale. În schimb, se teme neîncetat de sfîrşitul unei fericiri atît de scurte. Cînd te porţi rău are mult mai multe pricini de spaimă şi de tristeţe. Indurînd răbdătoare răul, uită că e datoria noastră să ne mustrăm semenii pentru greşelile şi păcatele lor. Întrucît dumneata eşti gata să iei tăcerea ei drept indiferenţă, vino cu mine şi am să-ţi arăt vreo două din scrisorile ei. Sper că nu e vorba de un abuz de încredere întrucît dumneata eşti în faţa oamenilor — jumătatea ei.

A venit după mine în bibliotecă. Am căutat două din scrisorile lui Milicent şi i le-am înmînat. Una era expediată de la Londra şi fusese scrisă într-o perioadă cînd el îşi făcuse îngrozitor de cap şi se destrăbălase cumplit. Cealaltă fusese scrisă la ţară într-un interval mai liniştit. Prima era încărcată de tristeţe şi de îngrijorare; nu-l acuza, dar regreta profund legătura lui cu tovarăşii săi de desfrîu, îi ocăra pe domnul Grimsby şi pe ceilalţi şi insinua lucruri cumplite împotriva domnului Huntingdon, aruncînd în spinarea altora vina pentru purtările proaste ale soţului ei. Cea de-a doua scrisoare era plină de speranţă şi de

bucurie şi totuşi arăta că e conştientă de faptul că această fericire nu va dura şi că inima îi tremură din această pricină. Ridica în slăvi bunătatea lui, dar cu o dorinţă evidentă, deşi exprimată doar pe jumătate, ca aceste calităţi să se bazeze pe o temelie mai solidă decît îndemnurile fireşti ale inimii. Se mai manifesta acolo şi o spaimă cumplită faţă de prăbuşirea acestei clădiri înălţată astfel pe nisip — prăbuşire care s-a şi produs curînd după aceea, lucru de care Hattersley a fost cu siguranţă conştient în timp ce citea.

Aproape imediat după ce a început prima scrisoare am avut plăcerea neaşteptată de a-l vedea roşind. Dar s-a întors cu spatele la mine şi şi-a terminat lectura la fereastră. În timp ce citea cea de-a doua scrisoare l-am văzut de vreo două ori ridicînd mîna şi ştergîndu-şi în grabă fruntea şi ochii. Oare lăcrima? După ce a terminat, a trecut un răstimp în cursul căruia şi-a dres glasul, a privit pe fereastră şi apoi, după ce a fredonat un crîmpei dintr-o arie la modă, s-a răsucit pe călcîie, mi-a înapoiat scrisorile şi mi-a strîns mîna în tăcere.

— Numai Dumnezeu ştie ce ticălos blestemat am fost! mi-a zis el scuturîndu-mi mîna cu multă căldură. Dar să vezi dumneata dacă n-am să mă îndrept şi dacă n-am să-mi răscumpăr greşelile. Să mă ia Aghiuţă dacă n-am să fac astfel!

— Nu te blestema, domnule Hattersley.

— Bine! Unde e Milicent?

— Uite-o acolo, tocmai se apropie de noi împreună cu sora ei.

Domnul Hattersley a deschis uşa şi a ieşit în întîmpinarea lor. L-am urmat şi eu la o oarecare distanţă. Spre uimirea nevestei sale, a ridicat-o în braţe şi a sărutat-o fierbinte. Apoi, punîndu-şi amîndouă mîinile pe umerii ei i-a împărtăşit, bănuiesc, esenţa planurilor mari pe care le avea, pentru că deodată ea l-a cuprins cu braţele pe după gît şi a izbucnit în lacrimi exclamînd:

— Da, da, te rog, Ralph! O să fim atît de fericiţi! Vai, cît de bun eşti!

— Nu, nu eu sînt, a zis el întorcîndu-se şi împingîndu-şi soţia către mine. Ei trebuie să-i mulţumeşti, pentru că totul e numai şi numai opera ei.

Milicent s-a repezit să-mi mulţumească, cu inima plină de recunoştinţă. Am negat că aş fi îndreptăţită la un asemenea sentiment, spunîndu-i că soţul ei se arătase înclinat către îndreptare chiar înainte de a adăuga şi eu firimitura aceea de îndemnuri şi încurajare şi că eu nu făcusem decît ceea ce ar fi putut — şi ar fi trebuit să facă ea singură.

— A, nu! strigă ea, sînt sigură că eu nu-l puteam influenţa cu nimic. N-aş fi făcut decît să-l plictisesc cu eforturile mele stîngace de a-l convinge, dacă aş fi întreprins această încercare.

— Nu m-ai pus niciodată la încercare, Milly, zise el.

Curînd după aceea îşi luară rămas bun de la mine.

Acum s-au dus să-l viziteze pe tatăl lui Hattersley. După aceea vor trece pe la casa lor de la ţară. Nădăjduiesc că hotărîrile lui frumoase nu se vor prăbuşi iarăşi şi că biata Milicent nu va fi din nou dezamăgită. Ultima ei scrisoare era plină de fericirea momentului respectiv şi de aşteptări plăcute pentru viitor. Dar deocamdată nu s-a ivit nici un fel de ispită deosebită care să pună la încercare virtutea lui. De aici înainte însă, fără îndoială că ea se va arăta mai puţin timidă şi rezervată şi el va fi mai cald şi maj înţelept.

Aşadar, cu siguranţă că speranţele ei sînt întemeiate Şi am şi eu astfel, cel puţin un punct luminos pe care să-mi reazem gîndurile.

CAPITOLUL XLIII

10 OCTOMBRIE. DOMNUL HUNTINGDON s-a întors acum vreo trei săptămîni. Nu-mi voi da osteneala să descriu înfăţişarea lui, comportarea şi discuţiile lui sau sentimentele mele faţă de el. Dar încă din ziua sosirii sale m-a uluit anunţîndu-mi intenţia de a face rost de o guvernantă pentru micuţul Arthur. I-am spus că lucrul acesta este inutil, ca să nu spun ridicol, în momentul de faţă. Socoteam că sînt pe deplin capabilă să fac faţă sarcinii educaţiei lui — cel puţin încă vreo cîţiva ani de aici încolo. Educaţia copilului era singura plăcere şi îndeletnicire a vieţii mele. Şi întrucît îmi răpise posibilitatea de a mă mai ocupa şi de altceva, fără îndoială că putea să-mi lase măcar asta.

Mi-a spus că nu sînt femeia potrivită pentru a educa un copil sau pentru a sta în preajma lui. Îl adusesem pe băiat — zicea el — într-o asemenea stare încît devenise un simplu automat. Prin rigiditatea mea îi frînsesem tăria de caracter şi aveam să îngheţ pînă şi ultima rază de soare din inima lui şi să-l transform într-o fiinţă la fel de uscată şi de mohorîtă ca şi mine dacă mi se mai lăsa multă vrem pe mînă odrasla. Şi, ca de obicei, şi biata Rachel a avut parte de porţia ei de ocări. N-o poate suferi pe Rachel pentru că ştie că ea îl judecă aşa cum merită.

După care a încheiat spunîndu-mi că n-are rost să-mi mai bat capul cu această chestiune, întrucît a şi angajat o guvernantă care o să vină săptămîna viitoare. Aşadar, tot

ce aveam de făcut era să pregătesc casa pentru primirea ei. Era o veste cam uluitoare. Mi-am permis să întreb de numele şi de adresa ei, de cine a fost recomandată sau cum a ajuns s-o aleagă.

— E o tînără foarte evlavioasă şi merituoasă, mi-a zis el. Nu trebuie să ai nici o teamă. Dacă nu mă înşel, o cheamă Myers. Şi mi-a fost recomandată de o bătrînă văduvă de condiţie bună, o doamnă ce se bucură de o frumoasă reputaţie. Personal n-am văzut-o şi deci nu ţi-aş putea-o descrie.

Tonul pe care a rostit toate acestea era serios şi calm, dar exista un demon al ironiei în ochii lui pe care şi-i ferea de mine şi mi s-a părut că acest lucru nu prevesteşte nimic bun. Totuşi m-am gîndit la refugiul din comitatul X şi n-am mai ridicat nici un fel de alte obiecţii.

Cind a sosit domnişoara Myers nu mă simţeam deloc dispusă s-o primesc cordial. Înfăţişarea ei nu era destinată să producă o impresie favorabilă, iar manierele şi purtarea ei nu erau menite să îndepărteze prejudecăţile pe care mi le formasem împotriva ei. Calităţile îi erau foarte limitate, iar intelectul ei nu se ridica deasupra mediocrului. Avea o voce frumoasă şi cînta ca o privighetoare, acompaniindu-se destul de bine la pian. Dar acestea erau singurele ei talente. Chipul ei trăda o fire vicleană şi înclinată spre înşelăciune, şi parcă la fel şi glasul ei. Părea să se teamă de mine şi tresărea dacă mă apropiam brusc de ea. Avea o purtare respectuoasă şi serviabilă, chiar pînă la slugărnicie. La început a încercat să mă linguşească şi să se gudure pe lîngă mine, dar am pus curînd capăt acestor manifestări. Afecţiunea pentru micuţul ei elev era forţată şi m-am văzut silită să-i reproşez faptul că îi face toate voile şi că-l laudă în mod nemeritat. În orice caz n-a izbutit să cîştige inima copilului. Smerenia ei consta în faptul că din cînd în cînd scotea cîte un oftat, îşi ridica ochii în tavan şi rostea cîteva vorbe făţarnice. Mi-a spus că e fiică de preot şi că a

rămas orfană încă din copilărie, dar a avut marele noroc de a obţine un post într-o familie foarte evlavioasă. Apoi mi-a vorbit cu atîta recunoştinţă despre bunătatea de care s-a bucurat din partea membrilor acestei familii, încît am început să-mi fac reproşuri pentru gîndurile mele lipsite de indulgenţă şi pentru purtarea mea neprietenoasă, şi, o vreme, m-am arătat mai blîndă. Dar asta n-a durat mult. Cauzele antipatiei mele erau prea raţionale şi suspiciunile mele prea bine întemeiata. Ştiam că e de datoria mea să fiu eu ochii în patru pînă cînd toate aceste bănuieli aveau să fie ori îndepărtate, ori confirmate.

Am întrebat de numele şi de adresa acelei familii bune şi evlavioase. A pomenit un nume foarte banal şi o localitate necunoscută şi îndepărtată dar mi-a spus că familia respectivă se află acum în Europa şi că ea nu-i cunoaşte adresa actuală. N-am văzut-o niciodată vorbind prea mult cu domnul Huntingdon; dar el intra adeseori în încăperea rezervată lecţiilor ca să vadă ce progrese face micuţul Arthur cu noua lui educatoare, şi asta se întîmpla tocmai cînd nu eram eu acolo. Seara, domnişoara Myers şedea cu noi în salon şi cînta la pian şi din gură pentru plăcerea lui — sau a noastră după cum pretindea ea — şi se arăta foarte atentă şi prevenitoare cu dorinţele lui, deşi de vorbit vorbea numai cu mine (de fapt el se afla rareori într-o stare potrivită pentru conversaţie). Dacă domnişoara Myers ar fi fost altfel decît era, prezenţa ei între noi mi s-ar fi părut o mare uşurare, deşi mi-ar fi fost tare ruşine ca o persoană decentă să-l vadă pe soţul meu aşa cum era adeseori.

Lui Rachel nu i-am pomenit nimic de bănuielile mele. Dar ea, întrucît a trăit jumătate de veac pe acest tărîm al păcatelor şi tristeţilor, a învăţat să fie bănuitoare. De la început mi-a spus că n-o poate suferi pe guvernanta cea nouă şi curînd am constatat că o supraveghează la fel de atentă ca şi mine. Şi m-am bucurat de acest lucru pentru

că ţineam mult să aflu adevărul; atmosfera de la Grassdale părea să mă înăbuşe şi nu puteam trăi decît gîndindu-mă la Wildfell Hall.

În cele din urmă, într-o dimineaţă Rachel a venit în camera mea cu asemenea veşti încît pînă să termine ea de vorbit hotărîrea mea a fost luată. În timp ce mă îmbrăca i-am explicat intenţiile mele, i-am spus de ce ajutor aş avea nevoie din partea ei, ce lucruri de-ale mele să-mi pună în bagaje şi ce să păstreze pentru ea, întrucît nu aveam alte mijloace de a o răsplăti, şi de a o despăgubi pentru această concediere bruscă, după îndelungatul ei serviciu credincios. Era un lucru pe care-l regretam profund, dar nu-l puteam evita.

— Şi tu ce-ai să te faci, Rachel? am întrebat-o, ai să te întorci acasă, ori ai să-ţi cauţi altă slujbă?

— Casa mea e la 'mneata, coniţă, alta n-am, mi-a răspuns. Şi dacă te părăsesc pe 'mneata nu mă mai bag la stăpîn cît trăiesc.

— Dar acum nu-mi dă mîna să mai trăiesc ca o lady, i-am răspuns eu.

— Ce contează! mi-a replicat ea foarte tulburată. Tot o şi ai nevoie de cineva ca să-ţi facă curăţenie şi să-ţi spele şi să-ţi gătească, nu? Şi eu pot face toate astea. Şi nu te mai gîndi la simbrie, că am şi eu cîţiva bani puşi deoparte şi dacă nu mă iei ar trebui din ăştia să-mi găsesc pe undeva casă şi masă sau să trudesc printre străini. Nu sînt deprinsă cu asta aşa că te rog, coniţă, să faci cum crezi.

Glasul îi tremura în timp ce vorbea, şi în ochi i se iviseră lacrimi.

— Mi-ar plăcea grozav, Rachel, şi ţi-aş da drept leafă atîţia bani cît mi-ar permite mijloacele — cît aş da oricărei femei la toate pe care aş angaja-o. Dar nu vezi că ar însemna să te trag cu mine în prăpastie cînd tu n-ai făcut nimic ca să meriţi un asemenea tratament?

— Aş, fleacuri! a exclamat ea.

— Şi pe urmă modul meu de viaţă, în viitor, va diferi atît de mult de cel din trecut şi de toate lucrurile cu care ai fost deprinsă...

— Da, ce crezi coniţă, că eu nu pot să îndur ce îndură stăpîna mea? Vai de mine şi de mine, da' doar n-oi fi aşa de mîndră şi cu nasul pe sus cum vrei să zici! Şi pe urmă ce faci cu micuţul meu stăpîn, ţie-l Dumnezeu sănătos? Şi apoi nu sînt chiar aşa de bătrînă încît să nu mă pot deprinde cu mîncarea proastă şi cu munca grea, dacă e vorba să-i ajut şi să-i alin pe cei pe care i-am iubit ca pe odraslele mele — că sînt cam prea bătrînă ca-mi mai treacă prin minte să-i las pe ei la ananghie şi în primejdie, iar eu să pornesc de una singură printre străini...

— Atunci n-o vei face, Rachel! i-am strigat eu îmbrăţişîndu-mi credincioasa prietenă. O să mergem împreună şi o să vezi dacă ţi se potriveşte viaţa mea cea nouă.

— Dumnezeu să te binecuvînteze, scumpa mea! a strigat ea la rîndu-i răspunzîndu-mi cu o îmbrăţişare şi mai afectuoasă. Numai să ne vedem odată scăpate din casa asta ticăloasă!

Cu poşta din dimineaţa aceea i-am trimis lui Frederick cîteva rînduri aşternute în grabă pe hîrtie. Îl imploram să-mi pregătească locuinţa pentru a mă putea primi imediat, pentru că, probabil, aveam să vin şi eu cam la o zi după primirea acestei scrisori şi-i spuneam, în cîteva cuvinte, pricina hotărîrii mele bruşte. Apoi am scris trei scrisori de adio: prima lui Esther Hargrave, în care-i spuneam că am constatat că mi-e imposibil să mai rămîn la Grassdale şi să-mi las fiul sub protecţia tatălui lui. Şi, întrucît era extrem de important ca nici el, nici cunoştinţele lui să nu cunoască viitoarea noastră adresă, nu aveam s-o dezvălui nimănui decît fratelui meu, prin intermediul căruia speram să întreţin corespondenţa cu prietenii mei. Apoi i-am dat adresa lui Frederick şi am rugat-o insistent să scrie cît mai des, i-am repetat cîteva din sfaturile mele

anterioare cu privire la propriile ei interese, apoi cu multă afecţiune i-am spus adio.

Cea de a doua scrisoare i-am adresat-o lui Milicent. Avea cam acelaşi conţinut, dar era ceva mai intimă după cum se şi cuvenea, dată fiind prietenia noastră mai îndelungată, experienţa ei mai bogată, precum şi cunoaşterea mai bună de către ea a situaţiei mele.

Cea de a treia scrisoare i-am trimis-o mătuşii — alcătuirea ei era o chestiune mult mai dificilă şi mai penibilă şi tocmai de aceea am lăsat-o la urmă. Dar n-aveam încotro, trebuia să-i dau unele lămuriri cu privire la pasul ieşit din comun pe care-l făceam. Şi trebuia să i-o trimit repede pentru că, fără doar şi poate, ea şi cu unchiul aveau să audă de ceea ce se întîmplase şi mai mult ca sigur că domnul Huntingdon avea să apeleze de îndată la ei pentru a afla unde sînt. Mi-am exprimat nădejdea că şi ea şi unchiul mă vor ierta pentru pasul făcut, că dacă ar şti tot adevărul, sigur nu m-ar ţine de rău. De asemenea, am spus că doresc din tot sufletul să nu se necăjească din pricina mea, că voi fi foarte mulţumită să-mi petrec viaţa în sihăstrie consacrîndu-mă educaţiei fiului meu şi învăţîndu-l să evite greşelile ambilor săi părinţi.

Aceste lucruri le-am făcut ieri. Două zile întregi m-am ocupat de pregătirile pentru plecarea care trebuia făcută cu maximum de prudenţă şi în mare taină. O, de-ar veni odată dimineaţa şi de ne-am vedea pornite la drum! Astă seară, cum nu mai aveam altceva de făcut decît să aştept, să sper şi să tremur, am început să fiu atît de agitată încît nu mai ştiam ce să mă fac. Am coborît la cină, dar mi-a fost imposibil să înghit ceva. Domnul Huntingdon a observat aceasta.

— Ei, ce-ai mai păţit? mi-a zis el cînd pauza dintre felul al doilea şi al treilea i-a dat răgazul de a privi în jur.

— Nu mă simt prea bine, i-am răspuns eu. Cred că trebuie să mă odihnesc puţin. Sper că n-o să-mi duci prea mult lipsa?

— Cîtuşi de puţin. Dacă-ţi laşi liber scaunul o să fie la fel de bine, poate chiar un pic mai bine, — a mormăit el în timp ce părăseam încăperea.

Rachel m-a îndemnat să mă duc imediat să mă odihnesc ca să-mi adun puterile pentru călătoria de mîine, întrucît trebuia să plecăm înainte de revărsatul zorilor. Dar în starea de agitaţie în care mă aflam nici nu putea fi vorba de aşa ceva. Nu putea fi vorba nici să stau jos sau să mă plimb prin cameră numărînd orele şi minutele care mă despărţeau de clipa plecării, cu urechile ciulite şi tremurînd la fiecare zgomot ca nu cumva să ne descopere cineva şi să ne trădeze. Am luat o carte şi am încercat să citesc. Ochii îmi rătăceau pe paginile ei, dar era cu neputinţă să-mi concentrez gîndurile asupra conţinutului. Atunci de ce să nu recurg la expedientul dintotdeauna şi să adaug şi acest ultim eveniment la cronica pe care o scriu? Am redeschis caietul şi am aşternut pe hîrtie relatarea de mai sus — cu oarecare dificultate la început. Dar treptat, treptat mintea mea a devenit mai calmă şi mai limpede. Au trecut astfel cîteva ore. Se apropie momentul. Îmi simt pleoapele grele şi trupul istovit. Îmi voi încredinţa cauza în mîinile Domnului, apoi mă voi culca pentru a prinde măcar un ceas sau două de somn. Şi pe urmă...

Micuţul Arthur doarme dus. E linişte în toată casa. E imposibil ca cineva să stea la pîndă. Cuferele noastre au fost legate de Benson, transportate, în taină, pe scara de din dos după lăsarea întunericului, şi trimise cu o căruţă la staţia de poştă de la M. Am legat de ele bilete cu numele de doamna Graham, pe care intenţionez să-l adopt de aici înainte. Pe mama o chema Graham ca domnişoară şi de aceea cred că am oarecari drepturi asupra acestui nume şi îl prefer oricărui altuia, în afară de al meu pe care nu îndrăznesc să mi-l reiau.

CAPITOLUL XLIV

24 OCTOMBRIE. SLAVĂ DOMNULUI, în sfîrşit sînt slobodă şi în siguranţă!...

Ne-am trezit devreme, ne-am îmbrăcat repede şi fără zgomot, am coborît încet şi în vîrful picioarelor pînă în hol unde Benson ne aştepta cu lumînarea în mînă pentru a ne deschide uşa şi a o încuia la loc în urma noastră. A trebuit să mai împărtăşim secretul nostru încă unei persoane din pricina cuferelor şi a altor lucruri. Toate slugile cunoşteau prea bine purtarea stăpînului lor şi, fie Benson, fie John ar fi fost gata oricînd să mă slujească. Dar întrucît Benson era un om mai serios şi mai în vîrstă şi pe deasupra şi foarte bun prieten cu Rachel, bineînţeles că am îndrumat-o să-l aleagă pe el ca ajutor şi om de încredere în această împrejurare, în măsura necesară. Nădăjduiesc doar ca bietul om să nu aibă necazuri din această pricină, şi aş da nu ştiu ce să-l pot răsplăti pentru serviciul riscant pe care mi l-a adus cu atîta bunăvoinţă. I-am strecurat în palmă două lire ca amintire, în momentul în care el ţinea uşa deschisă şi ne lumina drumul, la plecare, cu lacrimi în ochii lui cinstiţi şi cu o faţă gravă pe care puteai citi uşor tot felul de urări de bine. Vai, din păcate nu-i puteam oferi mai mult: abia dacă-mi rămîneau destui bani pentru cheltuielile probabile ale călătoriei.

Ah, cum mai tremuram de bucurie cînd s-a închis portiţa în urma noastră şi am ieşit din parc! Apoi, m-am oprit o clipă să trag adînc în piept o înghiţitură din aerul

acela răcoros şi înviorător şi să mai arunc casei o ultimă privire. Era linişte şi întuneric peste tot. Nu licărea nici o lumină în ferestre. Nici o dîră de fum nu întuneca stelele ce străluceau deasupra, pe cerul îngheţat. Luîndu-mi adio pentru totdeauna de la conacul acela — martorul atîtor dureri şi necazuri — m-am bucurat că nu l-am părăsit mai devreme pentru că acum nu mai încăpea nici o îndoială în privinţa înţelepciunii unei asemenea măsuri — nici o umbră de remuşcare pentru omul pe care-l lăsam acolo. Nimic nu-mi putea tulbura bucuria decît cel mult teama de a fi descoperită. Fiecare pas pe care-l făceam ne îndepărta tot mai mult de această primejdie.

Lăsasem conacul Grassdale cu multe mile în urma noastră înainte ca soarele rotund şi roşu să răsară pentru a saluta izbăvirea noastră, şi dacă s-o fi întîmplat cumva ca vreun locuitor din împrejurimi să ne zărească pe bancheta de sus a diligenţei, nu cred că ar fi putut să ne desluşească feţele. Întrucît am intenţia de a trece drept văduvă, mi s-a părut recomandabil să pătrund în noua locuinţă îmbrăcată în doliu. Aşadar, mi-am pus o rochie simplă de mătase neagră, pelerină, un voal negru (cu care mi-am înfăşurat cu grijă faţa în prima parte a călătoriei) şi o pălărie neagră de mătase, pe care am fost silită s-o împrumut de la Rachel întrucît eu n-aveam aşa ceva. Fireşte că nu era chiar după ultima modă. dar în împrejurările de faţă asta conta mult prea puţin. Arthur era îmbrăcat în hainele sale cele mai simple şi înfăşurat într-un şal grosolan de lînă. Iar Rachel se înfofolise într-o manta cenuşie, cu glugă, din vremuri mai bune. Avea înfăţişarea unei bătrînici simple şi cumsecade, mai degrabă decît a unei cameriste.

Vai, ce încîntare era să ne vedem astfel cocoţate, străbătînd drumul lat şi însorit, cu briza proaspătă a dimineţii bătîndu-ne în faţă, înconjurate de un ţinut necunoscut! Natura ne zîmbea — ne zîmbea vesel şi luminos, acele prime raze ale soarelui dînd tuturor lucrurilor

un luciu galben. Îmi ţineam în braţe copilaşul iubit — aproape la fel de fericit ca şi mine — şi aveam alături pe prietena mea credincioasă. În urma mea lăsasem o închisoare şi deznădejdea, care se îndepărtau din ce în ce, cu fiecare tropăit al copitelor — apropiindu-mă tot mai mult de libertate şi de speranţă. Nu m-am putut abţine să nu-i mulţumesc cu glas tare lui Dumnezeu pentru mîntuirea mea, şi nici să-i uimesc din cînd în cînd pe ceilalţi pasageri izbucnind uneori pe neaşteptate în rîs.

Dar călătoria a fost foarte lungă şi pînă la sfîrşitul ei am ajuns cu toţii să obosim cumplit. Abia tîrziu, noaptea, am ajuns în oraşul L. şi mai aveam încă vreo şapte mile pînă la destinaţie. Nu exista nici o diligenţă şi nu s-a putut face rost de nici un alt mijloc de transport decît un car grosolan — şi încă şi asta cu mare greutate, căci jumătate din locuitorii oraşului se culcaseră. Această ultimă etapă a călătoriei noastre a fost tare sumbră şi tristă, mai ales că ne era frig şi eram istoviţi. Şedeam pe cuferele noastre şi n-aveam de ce ne ţine sau de ce ne sprijini şi carul înainta încet de tot, aproape tîrîndu-se pe drumurile proaste de pe dealuri, zdruncinîndu-ne cumplit. Dar Arthur dormea în poala lui Rachel şi noi două am făcut tot ce-am putut pentru a-l ocroti de aerul rece al nopţii.

În cele din urmă am început să urcăm pe o alee foarte abruptă şi pietroasă despre care, în ciuda întunericului. Rachel a spus că-şi aminteşte perfect. Umblase adeseori pe ea ţinîndu-mă pe mine în braţe, fără să se gîndească vreodată că va reveni după atîţia ani şi în asemenea împrejurări ca cele de faţă. Întrucît Arthur se trezise din pricina zdruncinăturilor şi a opririlor, am coborît cu toţii din car şi am pornit-o pe jos. Nu mai aveam mult de mers. Dar dacă Frederick nu primise scrisoarea mea? Sau dacă nu avusese timp să pregătească odăile pentru primirea noastră? Dacă vor fi întunecate, umede şi neprimitoare? Dacă, după toată truda noastră, n-o să avem nici mîncare, nici foc şi nici mobilă?

În cele din urmă în faţa noastră s-a înălţat clădirea aceea întunecată şi sumbră. Aleea ne-a condus la intrarea din dos. Am pătruns în curtea părăsită şi, cu sufletul la gură, pline de spaimă, am cercetat hardughia ruinată. Oare totul nu era decît beznă şi pustiu? Ba nu: o slabă licărire roşie ne-a salutat de la o fereastră unde obloanele şi cercevelele fuseseră reparate. Uşa era zăvorîtă, dar după ce am bătut şi am aşteptat, şi după ce-am purtat o discuţie cu un glas de la o fereastră de sus, am fost primiţi de-o bătrînă care fusese angajată să aerisească şi să aranjeze casa pînă la sosirea noastră. Ne-a condus într-o încăpere micuţă, dar destul de confortabilă, fosta bucătărie auxiliară a conacului, pe care acum Frederick o transformase în bucătărie. Bătrînă ne-a adus o lumină, a înteţit focul şi ne-a pregătit o masă simplă ca să ne mai întremăm puţin. Între timp, ne-am descotorosit de hainele de călătorie şi am cercetat în grabă noua noastră locuinţă. În afară de bucătărie, mai erau două dormitoare, un salonaş mărişor şi altul mai mic pe care l-am destinat să-mi devină atelier de pictură. Toate încăperile erau bine aerisite şi în stare destul de bună după cît se părea, numai că aveau doar cîteva mobile vechi, majoritatea din stejar masiv, vopsit în negru — mobilele originale care existaseră acolo şi pe care fratele meu le păstrase ca pe nişte relicve în reşedinţa lui actuală, iar acum le transportase înapoi în mare grabă.

Bătrînă ne-a adus cina în salonaş şi mi-a spus pe un ton plin de respectul cuvenit:

— Stăpînul trimite salutări doamnei Graham şi spune că a pregătit camerele cît a putut de bine faţă de scurtul răgaz pe care l-a avut şi că o să-şi îngăduie plăcerea de a vă face o vizită mîine pentru a primi alte porunci din partea dumneavoastră.

M-am bucurat să urc scara severă, de piatră, şi să mă întind în patul sumbru, de modă veche, lîngă micuţul meu Arthur. El adormi într-o clipă. Dar eu, cu toate că eram

istovită, am rămas trează din pricina surescitării şi a gîndurilor agitate pînă cînd zorii au început să se lupte cu întunericul. Dar cînd a venit, somnul a fost dulce şi odihnitor şi deşteptarea a fost cum nu se poate mai încîntătoare. Micuţul Arthur m-a trezit cu sărutările lui tandre. Aşadar, se afla acolo, ferit de primejdie întrucît îl ţineam strîns în braţe şi era la o mare depărtare de nevrednicul său tată! Lumina puternică a zilei inunda încăperea pentru că soarele se înălţase pe cer, deşi aburii toamnei îl întunecau cînd şi cînd cu sulurile lor.

Ceea ce vedeai în casă ori afară nu era de natură să te înveselească prea mult. Camera mare şi goală, cu mobila ei veche şi neprietenoasă, geamurile mici şi zăbrelite dezvăluind cerul cenuşiu şi posomorît de deasupra şi pustietatea de jos, unde pereţii întunecaţi, de piatră, şi poarta de fier, iarba şi bălăriile crescute de-a valma şi plantele perene cu forme nefireşti erau singurele lucruri care mai puteau spune că acolo fusese odată o grădină. Iar cîmpiile sterpe şi fără viaţă din depărtare ar fi putut să mi se pară destul de triste în alte împrejurări, dar acum fiecare lucru în parte mi se părea că răspunde la sentimentul meu îmbucurător de speranţă şi de libertate. Visurile nedesluşite ale trecutului îndepărtat şi perspectivele luminoase ale viitorului păreau să mă întîmpine din toate colţurile. Fără îndoială că m-aş fi bucurat în mai multă linişte de toate dacă între casa mea actuală şi cea dinainte ar fi stat valurile mării întinse, dar desigur că şi în acest loc singuratic aş fi putut rămîne necunoscută. Şi pe urmă, îl mai aveam aici şi pe fratele meu care să-mi înveselească singurătatea făcîndu-mi din cînd în cînd cîte o vizită.

A venit în dimineaţa aceea. De atunci am mai avut cîteva întrevederi cu el. Dar trebuie să aibă multă grijă cînd şi cum vine. Nici măcar servitorii lui sau cei mai buni prieteni nu trebuie să afle de vizitele sale la Wildfell Hall — decît în cazuri în care e firesc pentru un proprietar să-şi

viziteze chiriaşa necunoscută — ca nu cumva să se işte bănuieli împotriva mea, fie cu privire la adevărata mea situaţie, fie cine ştie ce clevetiri răuvoitoare.

Mă aflu aici de aproape două săptămîni şi cu excepţia unei singure griji tulburătoare — teama neîncetată de a nu fi descoperită — sînt destul de confortabil instalată în noul meu cămin. Frederick mi-a adus toată mobila necesară şi toate lucrurile trebuincioase pentru pictură. Rachel mi-a vîndut mai toate hainele într-un oraş îndepărtat şi m-a înzestrat cu o garderobă mai potrivită pentru situaţia mea actuală. În salonaş am un pian de ocazie şi o bibliotecă destul de bine garnisită. Iar cealaltă cameră a căpătat o înfăţişare destul de profesională. Muncesc din răsputeri pentru a-i restitui fratelui meu toate cheltuielile pe care le-a făcut pentru mine. Nu ar fi cît de cît nevoie de aşa ceva, dar asta e plăcerea mea. O să savurez în mult mai mare măsură truda mea, cîştigurile mele, masa mea frugală şi economia gospodăriei cînd am să ştiu că plătesc totul, în mod cinstit, şi că puţina mea agoniseală îmi aparţine în mod legitim. Şi mai ales, cînd voi şti că nimeni nu suferă pentru nesocotinţa mea — cel puţin pe plan material. Am să-l oblig să primească pînă şi ultimul gologan pe care i-l datorez — dacă o voi putea face fără să-l jignesc prea mult. Am cîteva tablouri gata, pentru că i-am spus lui Rachel să pună în bagaje tot ce posedam. Şi ea şi-a îndeplinit misiunea făcînd chiar exces de zel. pentru că, printre altele, a adus şi un portret al domnului Huntingdon pictat de mine în primul an de căsnicie. M-ai umplut de groază în momentul cînd l-am scos din cufăr şi am privit ochii aceia aţintiţi asupra mea cu veselia lor batjocoritoare ca şi cum ar fi jubilat încă de puterea de a-mi ştăpîni soarta, rîzînd de eforturile mele de a scăpa.

Vai, cîtă deosebire între sentimentele pe care le aveam cînd am pictat acest portret şi cele pe care le am acum cînd îl privesc! Cît mă străduisem şi mă luptasem ca să dau la iveală o lucrare — după cum gîndeam eu atunci —

demnă de original! De cîtă bucurie şi nemulţumire am avut parte de pe urma strădaniilor mele! Bucurie pentru că izbutisem să redau asemănarea şi nemulţumirea pentru că nu-l făcusem destul de frumos. Acum nu mai văd nici un pic de frumuseţe în el — nimic plăcut în expresia lui. Şi totuşi, chipul lui e mult mai frumos şi mult mai plăcut ar trebui mai degrabă să spun, mult mai puţin respingător — decît acum. Pentru că aceşti ani au produs o schimbare aproape la fel de mare ca şi în sentimentele mele în privinţa lui. Dar rama e destul de frumoasă, aşa ea o să poată sluji pentru un tablou. N-am distrus portretul, aşa cum avusesem intenţia la început. L-am pus de-o parte — bănuiesc că nu fiindcă aş fi păstrat, cu tandreţe, vreo amintire a afecţiunii din trecut şi nici ca un memento al nesăbuinţei mele de pe vremuri. Am făcut-o mai ales pentru a putea compara trăsăturile şi expresia fiului meu pe măsură ce va creşte, avînd astfel posibilitatea să judec cît de mult sau cît de puţin seamănă cu tatăl lui.

S-ar părea că domnul Huntingdon se străduieşte din răsputeri să-mi descopere refugiul. S-a dus personal la Staningley căutînd o compensaţie pentru plîngerile lui şi aşteptînd să afle ceva despre victimele sale, dacă nu cumva chiar să le găsească acolo. Şi a spus minciuni şi cu atîta calm, fără să roşească măcar un pic, încît unchiul meu a ajuns aproape să-l creadă şi susţine cu tărie că ar trebui să mă întorc la soţul meu şi să mă împac cu el. În schimb, mătuşa mea e mai înţeleaptă. Firea ei este mai calmă şi mai prudentă şi ea cunoaşte prea bine atît caracterul domnului Huntingdon cît şi pe al meu pentru a se lăsa înşelată de cine ştie ce minciuni pe care le-a putut inventa acesta. Dar domnul Huntingdon nu mă vrea pe mine înapoi. Vrea doar copilul meu şi le dă să înţeleagă rudelor mele că dacă eu prefer să “trăiesc despărţită de el, îmi va îngădui acest capriciu şi mă va lăsa în pace, ba chiar îmi va oferi o alocaţie rezonabilă, cu condiţia să-i

dau imediat fiul. Dar n-am de gînd să-mi vînd copilul pentru aur chiar dacă acesta ar fi necesar pentru a ne feri, şi pe el şi pe mine, să nu murim de foame. Ar fi mai bine pentru el să piară împreună cu mine decît să trăiască împreună cu tatăl lui.

Frederick mi-a arătat o scrisoare pe care a primit-o de la acest din urmă gentleman, înţesată de atîtea manifestări de îndrăzneală fără ruşine şi fără scrupule, încît ar putea să uimească pe oricine nu-l cunoaşte. Dar sînt convinsă că nimeni n-a ştiut să-i răspundă mai bine decît fratele meu. Nu mi-a relatat în amănunt conţinutul scrisorii sale de răspuns, mi-a spus doar atît că n-ar şti unde m-am ascuns. A lăsat mai degrabă să se înţeleagă că habar n-are de refugiul meu, zicînd că e inutil să i se adreseze lui sau oricărei alte rude de-ale mele pentru informaţii în această privinţă, fiindcă, după cît se părea, fusesem adusă într-un asemenea hal încît îmi ţineam secretă ascunzătoarea pînă şi faţă de oameni cei mai apropiaţi. Dar — îi scrisese — chiar dacă ar fi cunoscut-o sau chiar dacă ai afla vreodată de ea, cu siguranţă că domnul Huntingdon ar fi ultima persoană din lume căreia ar avea de gînd să-i comunice această informaţie; iar pe de altă parte, n-are rost să se mai ostenească tocmindu-se pentru obţinerea copilului întrucît el (Frederick) socotea că-şi cunoaşte destul de bine sora pentru a putea să declare că oriunde va fi fiind ea şi indiferent de situaţia în care s-ar afla, nici un fel de considerent n-ar putea-o convinge să renunţe la odrasla ei.

30 octombrie. Din păcate, amabilii mei vecini nu vor să mă lase în pace. Prin cine ştie ce mijloace au izbutit să-mi descopere ascunzătoarea, şi m-am văzut silită să suport vizitele a trei familii diferite, toate mai mult sau mai puţin pornite să afle cine sînt, ce fac, de unde vin şi de ce mi-am ales un asemenea cămin. Societatea lor îmi este de prisos, ca să nu spun altfel, iar curiozitatea lor mă supără

şi mă îngrijorează. Dacă o satisfac, s-ar putea să ajung la distrugerea fiului meu, iar dacă sînt prea misterioasă nu voi face decît să le stîrnesc suspiciunile, să dau naştere la tot felul de închipuiri şi să-i aţîţ să facă eforturi şi mai mari — şi poate astfel să ajung să mi se ducă faima din parohie în parohie pînă va ajunge la urechile cuiva care va duce vestea stăpînului de la conacul Grassdale.

Oamenii se aşteaptă, probabil, să le întorc vizita, însă, interesîndu-mă, am aflat că aceste familii locuiesc prea departe ca să pot merge cu Arthur pînă acolo. Aşadar, vor trebui să mă aştepte zadarnic o vreme, fiindcă nu pot suporta gîndul de a-l părăsi decît cel mult ca să mă duc la biserică. Şi nici acest lucru încă n-am îndrăznit să-l fac deoarece — se prea poate să fie doar o slăbiciune de femeie fără minte, dar trăiesc cu asemenea spaimă permanentă de a nu-mi fi răpit, încît nu mă simt niciodată în largul meu cînd nu-l am alături de mine. Şi mă tem ca aceste spaime să nu-mi tulbure în atît de mare măsură evlavia, încît să mă împiedice să profit într-un fel de prezenţa la liturghie. Totuşi, vreau să fac această încercare duminica viitoare şi mă voi sili să-l las pe băieţel cîteva ceasuri în grija lui Rachel. Va fi o sarcină dificilă, dar cu siguranţă nu e vorba chiar de o imprudenţă. Şi preotul a trecut pe la mine ca să mă ocărască pentru că am neglijat să mă supun regulilor obişnuite ale cultului. Nu am avut prea bine cum să mă justific aşa că i-am promis că dacă toate vor merge bine, mă va vedea în strana mea duminica viitoare. Nu vreau să fiu socotită necredincioasă. Şi pe urmă, ştiu că ducîndu-mă din cînd în cînd în locaşul de rugăciune aş putea să-mi găsesc în mare măsură alinarea şi să profit de pe urma prezenţei mele acolo. Dar asta cu condiţia să am destulă credinţă şi curaj pentru a-mi linişti gîndurile, aşa cum se cuvine într-o asemenea ocazie solemnă, interzicîndu-le să stăruie neîncetat în jurul absenţei copilului meu şi în jurul eventualităţii îngrozitoare de a nu-l mai găsi acasă la întoarcerea mea.

3 noiembrie. Am mai cunoscut pe cîţiva dintre vecini. Gentlemanul distins şi amorezul numărul unu din parohia aceasta şi din împrejurimi (cel puţin după propria lui apreciere) este un tînăr...

Aici se încheia jurnalul. Restul paginilor fuseseră rupte. Vai, cîtă cruzime! Tocmai cînd era vorba să pomenească de mine! Pentru că nu mă îndoiesc că de preaplecatul tău servitor avea de gînd să pomenească, deşi, bineînţeles, nu în termeni prea măgulitori. De asta sînt convins atît din citirea acelor cîteva cuvinte, cît şi din amintirea înfăţişării şi a întregii ei purtări faţă de mine curînd după ce-am cunoscut-o. Mă rog! Îi puteam ierta uşor prejudecăţile împotriva mea şi ideile severe privitoare la sexul nostru, în general, cînd am văzut la ce specimene strălucite i se limitase experienţa.

În privinţa mea însă, ea şi-a constatat de mult greşeala şi poate chiar a căzut în altă greşeală, în extrema opusă. Pentru că dacă la început părerea ei despre mine fusese mai proastă decît meritam, eram convins că acum meritele mele erau inferioare opiniei ei despre mine. Poate că filele următoare din jurnal fuseseră rupte pentru a evita să-mi jignească sentimentele, poate că fuseseră înlăturate de teama de a nu-mi aţîţa prea mult îngîmfarea. În orice caz, aş fi dat nu ştiu ce să pot citi totul — să fiu martor la schimbarea ei treptată şi să urmăresc evoluţia stimei şi prieteniei lui Helen pentru mine — precum şi a altor sentimente mai calde, eventual să fi putut vedea cîtă dragoste cuprindea simpatia ei şi cum o cucerise acest simţămînt în ciuda hotărîrilor ei virtuoase şi a eforturilor mari de a... Dar nu, n-aveam dreptul să citesc aceste lucruri şi făcuse bine că mi le ascunsese

CAPITOLUL XLV

EI, HALFORD, CE PĂRERE AI DE toate astea? În timp ce citeai jurnalul ai încercat vreodată sentimentele pe care le trăiam eu în timpul lecturii lui? Mai mult ca sigur că nu. Dar, n-am de gînd să bat cîmpii acum despre asta. Voi recunoaşte doar următorul lucru — oricît de puţin onorabil va fi fiind pentru natura umană şi în special pentru mine: că prima parte a relatării a fost pentru mine mai penibilă decît ultima. Nu pentru că aş fi fost cît de cît nesimţitor la chinurile doamnei Huntingdon sau impasibil la suferinţele ei. Dar, trebuie să mărturisesc că am simţit un fel de mulţumire egoistă urmărind cum sila acestei doamne faţă de soţul ei a izbutit pînă la urmă să-i ucidă afecţiunea.

Tot citind se făcuse aproape opt dimineaţa.

Odată cu prima geană de lumină m-am ridicat şi m-am dus cu manuscrisul la fereastră, dar deocamdată era încă imposibil să-l citesc la lumina zilei. Am consacrat o jumătate de oră toaletei de dimineaţă, apoi m-am întors la jurnalul doamnei Huntingdon. Cu oarecare dificultate m-am putut descurca. Cu un interes profund şi cu multă nerăbdare am devorat restul relatării. Cînd s-a sfîrşit şi cînd mi-a trecut regretul faţă de încheierea ei bruscă, am deschis fereastra şi am scos capul afară ca să profit de adierea răcoroasă şi să sorb aerul curat al dimineţii. Era o dimineaţă splendidă. Roua îngreuna firele de iarbă, rîndunelele ciripeau în jurul meu, ciorile croncăneau şl vacile mugeau în depărtări. Frigul timpuriu şi razele soa-

relui se amestecau în aerul dulce al zorilor. Dar nu mă gîndeam la asta. Mă copleşea un amestec năvalnic de emoţii de tot felul în timp ce priveam absent chipul plăcut al naturii. Curînd însă, acest haos de gînduri şi pasiuni s-a limpezit, lăsînd locul la două sentimente distincte: o bucurie nespusă că adorata mea Helen era exact aşa cum doream eu să fie, adică avînd un caracter luminos şi nepătat, ca şi soarele la care nu mă puteam uita. Pe de altă parte, încercam ruşine şi remuşcări profunde pentru propria mea purtare.

Imediat după micul dejun m-am dus repede la Wildfell Hall. De ieri încoace Rachel crescuse infinit în stima mea. Eram gata s-o salut ca pe o veche prietenă. Dar toate imboldurile binevoitoare mi-au fost stăvilite de aerul ne-încrezător şi rece cu care m-a primit. Fata bătrînă îşi luase rolul de paznic al stăpînei, bănuiesc, şi fără îndoială vedea în mine un alt domn Hargrave, cu atît mai primej-dios cu cît stăpîna îi acorda mai multă stimă şi încredere.

— Coniţa nu poate primi pe nimeni astăzi, domnule — că e cam bolnăvioară, mi-a răspuns ea la întrebarea: „Ce face doamna Graham?”

— Dar trebuie neapărat s-o văd, Rachel, i-am zis eu împingînd uşa cu mîna ca nu cumva să mi-o trîntească în nas.

— Zău că nu se poate, domnule, mi-a răspuns ea adoptînd o expresie şi mai împietrită decît înainte.

— Fii te rog aşa de bună s-o anunţi că am venit.

— N-are nici un rost, domnule Markham. V-am zis doar că e bolnăvioară.

Tocmai cînd mă pregăteam să iau fortăreaţa cu asalt şi să dau buzna înăuntru, s-a deschis uşa şi micuţul Arthur a apărut cu nebunaticul său tovarăş de joacă — căţelul. Puştiul m-a apucat cu amîndouă mîinile şi m-a tras, zîmbitor, înăuntru.

— Mămica zice să pofteşti în casă, domnule Markham, iar mie mi-a zis să mă duc afară să mă joc cu Rover.

Rachel s-a retras oftînd, eu am intrat în salonaş şi am închis uşa. Acolo, în faţa căminului, se afla silueta aceea înaltă şi graţioasă, sleită de atîtea necazuri. Am aruncat jurnalul pe masă şi am privit-o drept în ochi. Faţa ei chinuită şi palidă era întoarsă către mine. Ochii ei limpezi şi negri s-au aţintit asupra mea cu o privire atît de serioasă şi de intensă încît m-am simţit vrăjit.

— Te-ai uitat puţin prin el? a murmurat ea.

Vraja se rupsese.

— L-am citit din scoarţă-n scoarţă, i-am zis eu înaintînd — şi aş vrea să ştiu dacă mă ierţi — dacă mă poţi ierta?

Nu mi-a răspuns, dar ochii ei au scînteiat şi pe buzele ei, pe obraji s-a ivit o uşoară roşeaţă. Cînd m-am apropiat, ea s-a întors brusc şi s-a dus la fereastră. Nu de mînie, eram pe deplin convins, ci doar pentru a-şi ascunde sau a-şi stăpîni emoţiile. Aşadar, am îndrăznit s-o urmez şi să stau acolo lîngă ea — dar nu să-i şi vorbesc. Mi-a întins mîna, fără a-şi întoarce capul şi a murmurat cu un glas pe care încerca zadarnic să-l liniştească:

— Dar dumneata poţi să mă ierţi?

Mi s-a părut un abuz de încredere să duc la buze mîna aceea de culoarea crinului, aşa că n-am făcut decît s-o strîng cu oarecare gingăşie. I-am răspuns zîmbind:

— Nu prea. Ar fi trebuit să-mi spui toate astea mai demult. Dar probabil că n-ai încredere în mine.

— Vai, nu, a strigat ea grăbindu-se să mă întrerupă. Nu ăsta a fost motivul! N-a fost vorba de lipsă de încredere în dumneata. Dar dacă ţi-aş fi spus ceva din povestea mea, ar fi trebuit să ţi-o spun toată, pentru a-mi justifica purtarea. Şi era normal să dau înapoi de ia o ademenea destăinuire. Oare mă vei ierta? Am greşit foarte, foarte tare, ştiu bine. Însă, ca de obicei, am cules roadele amare ale propriei mele greşeli.

Amar era într-adevăr tonul de suferinţă — reprimată de o fermă hotărîre — cu care rostise aceste vorbe. Acum însă i-am dus mîna la buze şi i-am sărutat-o cu fervoare în

repetate rînduri, pentru că lacrimile mă împiedicau, să-i dau vreun alt răspuns. Ea a îngăduit aceste mîngîieri pătimaşe, fără împotrivire şi fără resentimente. Apoi îndepărtîndu-se brusc de mine a măsurat de cîteva ori camera în lung şi-n lat. Ştiam, după încruntarea frunţii şi după vehemenţa cu care-şi strîngea buzele şi-şi frămînta mîinile, că în sinea ei se dădea o luptă violentă, deşi tăcută, între raţiune şi pasiune. În cele din urmă s-a oprit în faţa căminului gol şi întorcîndu-se spre mine mi-a spus liniştită — dacă se poate numi liniştită starea ei care era în mod vădit rezultatul unui efort nemăsurat de mare:

— Şi acum, Gilbert, trebuie să mă părăseşti — nu în clipa asta dar în curînd — şi nu trebuie să mai revii niciodată aici.

— Niciodată, Helen? Tocmai cînd te iubesc mai mult ca oricînd?

— Tocmai din acest motiv nu trebuie să ne mai revedem. Socoteam că această întîlnire e necesară — sau cel puţin m-am străduit să mă conving singură de acest lucru — pentru ca împreună să ne cerem unul altuia iertare pentru trecut. Dar nu există nici o scuză pentru noi întîlniri. Voi părăsi această locuinţă de îndată ce voi avea mijloacele să-mi caut un alt adăpost. Relaţiile dintre noi trebuie să se oprească aici.

— Să se oprească aici! am repetat eu ca un ecou.

Şi apropiindu-mă de poliţa înaltă şi sculptată a căminului mi-am rezemat mîna de ornamentele ei ample şi mi-am lăsat fruntea pe ea cuprins de o disperare mută şi tristă.

— Nu trebuie să mai vii niciodată aici, a reluat ea. Glasul ei tremura puţin, însă mi s-a părut că întreaga ei atitudine e supărător de calmă, dată fiind sentinţa îngrozitoare pe care o pronunţa. Fără doar şi poate că ştii de ce-ţi spun acest lucru — a continuat ea. Şi fără îndoială îţi dai seama că e mai bine să ne despărţim chiar acum. Dacă mi-e greu să ne luăm rămas bun, tu ar trebui să mă

ajuţi... A făcut o pauză. Nu i-am răspuns nimic. — îmi făgăduieşti că nu vei mai veni niciodată?... Dacă nu-mi promiţi şi dacă vei reveni, mă vei alunga de aici înainte de a şti unde să-mi găsesc un alt loc de refugiu — sau cum să-l caut.

— Helen, i-am zis eu înfruntînd-o cu nervozitate, nu sînt în stare să discut problema despărţirii noastre definitive cu atîta calm şi nepăsare ca tine. Pentru mine nu e o chestiune oarecare, ci una de viaţă şi de moarte.

A tăcut. Buzele ei palide tremurau, îşi prindea mereu, cu degetele, lănţişorul de care atîrna ceasul micuţ de aur — singurul lucru de valoare pe care-şi permisese să şi-l păstreze. Spusesem nişte vorbe aspre şi nedrepte. Dar n-am avut de lucru şi am adăugat şi altele mai rele.

— Bine, Helen — am început eu pe un ton blînd şi scăzut, fără să am curajul s-o privesc în ochi — dar omul ăia nu e soţul tău. În ochii lui Dumnezeu el şi-a călcat în picioare orice drept asupra ta...

Helen mi-a apucat braţul şi mi l-a strîns cu o energie uluitoare.

— Gilbert, te rog! a strigat ea pe un ton care ar fi străpuns pînă şi o inimă de piatră. Pentru numele lui Dumnezeu, te rog nu mai încerca să aduci asemenea argumente! Nici diavolul n-ar putea să mă tortureze în felul ăsta!

— N-am să te chinui, n-am să te chinui! i-am zis eu punîndu-mi tandru mîna peste a ei.

Eram aproape la fel de speriat de vehemenţa ei pe cît eram de ruşinat de propria mea atitudine.

— În loc să te porţi ca un prieten adevărat — a continuat ea îndepărtîndu-se de mine şi trîntindu-se în jilţul vechi — şi să mă ajuţi cu toate puterile tale, tu laşi întreaga povară pe umerii mei. Şi nu te mulţumeşti numai cu atîta, ci te străduieşti din răsputeri să lupţi împotriva mea — cînd ştii bine că eu...

Aici s-a oprit şi şi-a ascuns faţa în batistă.

— Iartă-mă, Helen! am implorat-o eu. N-am să mai rostesc nici o vorbă în această privinţă. Dar oare nu ne putem revedea totuşi ca prieteni?

— N-o să meargă, mi-a răspuns ea clătinînd trist din cap. Apoi mi-a aruncat o privire de reproş blînd care părea să spună: „Probabil că ştii asta la fel de bine ca şi mine”.

— Atunci ce trebuie să facem? am strigat eu pe un ton pătimaş. Dar imediat am adăugat cu o voce mai liniştită: — Voi face tot ce vei dori. Numai te rog să nu spui ca e ultima noastră întîlnire.

— Şi de ce nu? Nu ştii că de fiecare dată cînd ne vom întîlni, gîndul la despărţirea definitivă va deveni din ce în ce mai dureros? Nu simţi că fiecare întîlnire ne face să ţinem unul la altul mai mult decît înainte?

Această ultimă frază a rostit-o repede şi aproape în şoaptă şi privirile lăsate în jos şi felul cum îi ardeau obrajii arătau cît se poate de limpede că, ea cel puţin, simţise acest lucru. Nu era mai deloc prudent să faci o asemenea mărturisire sau să adaugi — aşa cum a făcut ea imediat:

— Acum am puterea să-ţi spun: pleacă! Altădată s-ar putea ca lucrurile să nu mai stea aşa.

Numai că eu n-am fost atît de josnic încît să încerc să profit de sinceritatea ei.

— Dar ne putem scrie — i-am propus eu cu timiditate. Sper că nu-mi vei refuza această consolare?

— Putem afla veşti unul despre celălalt prin mijlocirea fratelui meu.

— Fratele tău!

M-a cuprins un val de remuşcări şi de ruşine. Ea nu aflase de răul pe care i-l făcusem cu mîinile mele. Iar eu n-am avut curajul să-i vorbesc despre asta.

— Fratele tău n-o să ne ajute, i-am zis. El o să vrea să punem capăt oricăror legături.

— Probabil că ar avea dreptate, presupun. Ca prieten al amîndurora o să ne dorească binele, şi mie şi ţie. Şi orice

prieten ne-ar spune că este şi în interesul şi de datoria noastră, să uităm unul de altul, deşi se prea poate ca noi înşine să nu ne dăm seama de realitate. Dar nu te teme, Gilbert — a adăugat ea — zîmbind trist din pricina văditei mele dezamăgiri — există prea puţine şanse să te uit. Nu vreau să spun că mesajele noastre ar trebui transmise prin Frederick, ci doar că fiecare ar putea să afle, prin intermediul lui, cum o duce celălalt. Mai mult decît atît n-ar trebui să se întîmple. Pentru că tu eşti tînăr, Gilbert, şi ar trebui să te însori — ceea ce vei şi face cîndva, deşi acum se prea poate să ţi se pară cu neputinţă. Şi cu toate că mi-ar veni cam greu să-ţi spun să mă uiţi, ştiu că ar fi drept s-o faci, atît pentru propria ta fericire, cît şi pentru fericirea viitoarei tale soţii. Aşadar, trebuie să doresc acest lucru şi-l voi dori, a adăugat ea cu hotărîre.

— Dar tu eşti tînără, Helen — i-am răspuns eu cu multă însufleţire — şi cînd ticălosul ăla destrăbălat îşi va fi încheiat călătoria prin lume, îmi vei acorda mîna ta. Voi aştepta pînă atunci.

Numai că ea n-a vrut să-mi lase nici această speranţă. Independent de răul de a miza în planurile noastre pe moartea unei alte persoane, ea susţinea că asta e o nebunie. Mulţi bărbaţi, avînd năravurile domnului Huntingdon, trăiseră destul ca să ajungă la o bătrîneţe înaintată.

— Iar dacă eu — adăugă ea — sînt tînără ca ani, sînt în schimb îmbrătrînită în mîhnire. Dar chiar de nu m-ar ucide necazurile înainte ca viciul să-l distrugă pe el, gîndeşte-te bine: dacă el n-ar ajunge decît la vreo cincizeci de ani, tu ai putea să aştepţi douăzeci sau cincisprezece ani — într-o vagă nesiguranţă şi îndoială — atîta vreme cît eşti în floarea tinereţii şi a bărbăţiei — şi în cele din urmă să te însori cu o femeie ofilită şi istovită cum voi fi eu, fără ca măcar să mă fi văzut de azi şi pînă atunci? Nu, n-ai face-o, a continuat ea întrerupîndu-mi protestele şi declaraţiile de statornicie neabătută. Sau chiar dacă ai face-o n-ar

trebui s-o faci. Crede-mă, te rog, Gilbert, în chestiunea asta mă pricep mai bine decît tine. Tu mă crezi rece şi împietrită la inimă şi ai dreptul s-o faci, dar...

— Asta nu-i adevărat, Helen.

— Mă rog, nu-i nimic. Ai avea dreptul s-o faci dacă ai vrea — dar nu mi-am petrecut singurătatea în totală trîndăvie şi nu-ţi vorbesc acum sub imboldul momentului aşa cum faci tu. M-am gîndit şi m-am tot gîndit la toate aceste lucruri. Am dezbătut aceste probleme în sinea mea şi am meditat pe îndelete la trecutul nostru şi la prezent şi la drumul nostru în viitor. Şi, te rog, din suflet, să mă crezi că am ajuns în cele din urmă la concluzia justă. Te rog să ai încredere în cuvintele mele, şi peste cîţiva ani vei vedea că am avut dreptate — măcar că în momentul de faţă nici eu nu-mi dau prea bine seama de asta. (Ultimele vorbe le-a murmurat oftînd şi şi-a lăsat capul în mîini.) Şi te rog nu mai discuta în contradictoriu cu mine. Tot ceea ce-ai putea să spui s-a mai spus de către propria mea inimă şi a fost combătut şi respins de raţiunea mea. În gura ta ele sună de zece ori mai dureros şi dacă ai şti cît de mult mă dor sînt convinsă că ai înceta imediat.

— Am să plec... peste o clipă, dacă asta îţi poate aduce alinare... şi n-am să mă mai întorc niciodată! i-am zis eu pe un ton crîncen şi apăsînd pe fiece cuvînt. Dar dacă nu trebuie să ne mai întîlnim niciodată şi nici să sperăm că ne vom mai întîlni, e oare o crimă să schimbăm între noi cîte un gînd, pe calea scrisului?

— Nu, nu e o crimă! a strigat ea într-o izbucnire de bucurie. Şi eu m-am gîndit la asta, Gilbert, dar mi-a fost frică să pomenesc un asemenea lucru pentru că mă te-meam că nu mă vei înţelege — chiar şi acum mă tem — mă tem că orice prieten ataşat ne-ar spune că amîndoi ne amăgim cu iluzia că vom păstra o legătură spirituală fără speranţa sau perspectivele de a merge mai departe!

— Lasă-i în pace pe prietenii noştri ataşaţi. Şi, pentru numele lui Dumnezeu, nu-i lăsa să ne dezbine! am strigat eu cu spaimă ca nu cumva să socoată de datoria ei să refuze şi această ultimă consolare ce ne mai rămăsese.

— Dar aici nu putem întreţine nici un fel de corespondenţă, a zis ea. Şi odată plecată, intenţia mea era ca noul sălaş să rămînă necunoscut, atît ţie cît şi celorlalţi. Dar ascultă — a zis ea, şi zîmbitoare a ridicat un deget ca să stăvilească replica mea nerăbdătoare: — Peste şase luni vei afla de la Frederick locul exact unde mă aflu. Şi dacă vei mai păstra şi atunci dorinţa de a-mi scrie — te rog mult să-mi scrii şi-ţi voi răspunde.

— Peste şase luni!

— Da, ca să-i dau înfierbîntării tale timp să se liniştească şi să pun la încercare sinceritatea şi statornicia dragostei tale. Şi acum, cred că s-au rostit destule vorbe între noi. De ce nu ne putem despărţi? — a exclamat ea, după o pauză, ridicîndu-se brusc de pe scaun cu mîinile strînse într-un gest hotărît.

Am socotit că e de datoria mea să plec fără întîrziere. M-am apropiat şi i-am întins mîna pentru a-mi lua rămas bun; ea mi-a strîns-o în tăcere. Dar acest gînd al despărţirii definitive era de-a dreptul insuportabil. Părea că-mi alungă şi ultima picătură de sînge din inimă. Îmi simţeam tălpile parcă lipite de podea.

— Nu ne vom mai revedea niciodată? am murmurat eu cu sufletul chinuit.

O clipă am rămas locului şi am privit-o drept în ochi, iar în clipa următoare am strîns-o la piept. Parcă crescusem împreună într-o îmbrăţişare din care nimeni şi nimic nu ne putea desface. N-a rostit alte cuvinte decît: „Domnul să te aibă în pază!” şi „Du-te... du-te!” Dar în timp ce vorbea mă ţinea atît de strîns încît n-aş fi putut să mă supun dorinţei sale, decît smulgîndu-mă de acolo. În cele din urmă însă, ne-am desprins unul de altul şi eu am fugit.

Îmi amintesc că l-am văzut pe micuţul Arthur alergînd pe aleea din grădină ca să-mi iasă în întîmpinare şi că eu am sărit peste zid ca să-l evit — că apoi am ţinut-o tot într-o goană pe povîrnişul dealului sărind peste gardurile de piatră şi gardurile vii care-mi stăteau în cale, pînă cînd am pierdut cu totul din vedere vechiul conac şi am ajuns la poalele colinei. Tot ca prin vis îmi amintesc de ceasurile îndelungi în care am plîns cu lacrimi amare şi am suspinat, precum şi de rătăcirile melancolice şi meditative prin valea însingurată, de vîntul de apus vîjîind printre copacii înalţi şi de pîrîiaşul bolborosind în albia lui plină de pietre. Mai tot timpul ochii mei priveau în gol către umbrele întunecate şi încîlcite ce se jucau pe iarba însorită de la picioarele mele unde din cînd în cînd cădeau frunze. Dar inima mea era departe, sus, pe deal, în camera aceea întunecată unde plîngea singură şi părăsită ea, cea pe care n-o puteam consola, pe care n-aveam voie s-o revăd pînă cînd ani de suferinţă nu ne vor fi doborît pe amîndoi.

Poţi fi sigur că în ziua aceea am făcut prea puţină treabă. Ferma a fost lăsată pe seama ţăranilor. Dar un lucru tot trebuie să fac... Să-l văd neapărat pe Frederick Lawrence şi să-i cer scuze pentru fapta aceea nenorocită Cu dragă inimă aş fi amînat pînă a doua zi. Dar dacă între timp ar fi dat totul în vileag surorii lui? Nu, nu, trebuia neapărat să-i cer scuze chiar astăzi şi să-l implor sa se arate îngăduitor faţă de mine. Am amînat totuşi această datorie pînă spre seară, cînd m-am mai liniştit şi cînd — o, minunată însuşire a naturii umane! — cîţiva germeni firavi de speranţă nedesluşită au început să încolţească în inima mea.

Odată sosit la Woodford, locuinţa tînărului boiernaş, nu mi-a fost deloc uşor să obţin permisiunea de a-l vedea. Servitorul, care mi-a deschis uşa, mi-a spus că stăpînul lui e foarte bolnav şi lăsa impresia că nu crede să mă poată primi. Numai că eu nu m-am dat bătut. Am aşteptat,

calm, în hol să fiu anunţat. Dar domnul Lawrence a transmis, politicos, că nu poate primi pe nimeni: are febră şi nu vrea să fie deranjat.

— N-am să-l deranjez prea mult, am zis eu. Trebuie să-l văd! Doresc să-i vorbesc într-o chestiune deosebit de importantă.

— Am să-i spun, domnule, mi-a răspuns servitorul.

Am străbătut holul şi l-am urmat pînă aproape de uşa încăperii în care se afla stăpînul lui — pentru că se pare că nu stătea în pat. Servitorul s-a întors spunînd că domnul Lawrance speră că voi avea amabilitatea să-i las un bileţel întrucît în momentul de faţă nu poate să se ocupe de nici un fel de treabă.

— Dar dacă te poate primi pe dumneata, mă poate primi şi pe mine, i-am zis.

Drept care, trecînd pe lîngă valetul uluit, am bătut tare, cu îndrăzneală, la uşă, am deschis-o, am intrat şi am închis-o în urma mea. Camera era spaţioasă şi frumos mobilată — foarte confortabilă pentru un holtei. Pe grătarul lustruit se înălţau flăcările roşii ale unui foc plăcut. Un ogar cam bătrîior, deprins cu trîndăvia şi cu traiul bun se lăfăia dinaintea lui pe covoraşul gros şi moale; pe un colţ al covoraşului, lîngă canapea, şedea un copoi de rasă privind melancolic la stăpînul lui. Bolnavul avea o înfăţişare foarte interesantă, stînd întins acolo, în eleganta lui haină de casă, cu o batistă de mătase legată în jurul tîmplelor. Faţa lui, de obicei palidă era îmbujorată de fierbinţeală. Şedea cu o mînă lăsată alene pe speteaza canapelei. Ţinea un volumaş cu care — pare-se — încercase zadarnic să-şi alunge plictiseala. Dar l-a scăpat din mînă, surprins şi indignat, văzîndu-mă că intru şi mă postez în faţa lui, pe covoraş. S-a înălţat între perne Şi m-a privit îndelung. Pe faţa lui se citeau în egală măsura scîrba, spaima, furia şi uluiala.

— Domnule Markham, nu mă aşteptam la una ca asta! mi-a zis el şi în timp ce vorbea i-a dispărut pînă şi ultima picătură de sînge din obraz.

— Ştiu, i-am răspuns. Te rog să stai liniştit un minut ca să-ţi spun de ce-am venit.

— Te rog să-ţi scurtezi cît poţi povestea, mi-a zis el punînd mîna pe clopoţelul de argint aflat pe măsuţa de lîngă el — fiindcă altfel voi fi silit să strig după ajutor. În starea în care mă aflu nu-ţi pot suporta brutalităţile şi nici prezenţa.

Şi, într-adevăr, prin porii feţei lui a început să ţîşnească sudoarea, brobonindu-i fruntea palidă, ca nişte picături ca de rouă.

— Ştii, Lawrence, i-am zis eu, adevărul este că nu m-am purtat frumos faţă de tine în ultima vreme — în special ultima oară. Şi am venit să... mă rog, în două vorbe, să-mi exprim regretul pentru ceea ce-am făcut şi să-ţi cer iertare... Dacă nu vrei să mi-o acorzi (am adăugat eu în grabă întrucît nu mi-a plăcut mutra pe care a făcut-o) n-are importanţă... Eu unul mi-am făcut datoria...

— Da, e foarte uşor — mi-a răspuns el cu un zîmbet care aducea mai degrabă a rînjet — să mă insulţi şi să mă pocneşti în cap fără nici un motiv, apoi să vii să-ţi ceri scuze; dar mă rog...

— Am uitat să-ţi spun că totul s-a datorat unei greşeli, am mormăit eu. Ţi-aş fi prezentat nişte scuze foarte elegante, dar tu m-ai enervat atît de rău cu... mă rog, sigur că e vina mea. Realitatea este că n-am ştiut că eşti fratele doamnei Graham şi am văzut şi am auzit cîteva lucruri menite să-mi stîrnească bănuieli. Dă-mi, te rog, voie să-ţi spun că un pic de sinceritate şi de încredere din partea ta ar fi putut să le îndepărteze. Şi, în sfîrşit, întîmplarea m-a făcut să surprind o parte dintr-o discuţie a ta cu ea, care m-a făcut să cred că am dreptul să te urăsc...

— Şi cum ai ajuns să ştii că sînt fratele ei? m-a întrebat el cu oarecare nelinişte.

— Mi-a spus chiar ea. Mi-a spus totul. Ştia că poate să se încreadă în mine. Dar nu trebuie să te tulburi din pricina asta, domnule Lawrence, pentru că n-am s-o mai văd niciodată!

— Niciodată? Dar ce, a plecat?

— Nu, dar şi-a luat adio de la mine. Şi eu am făgăduit să nu mă mai apropii de casa aceea atîta vreme cît ea locuieşte acolo.

Îmi venea să plîng din pricina gîndurilor amare stîrnite de întorsătura pe care o luase discuţia. Dar n-am făcut decît să strîng din pumni şi să bat cu piciorul în covor. În schimb, pe faţa gazdei mele s-a citit o vădită uşurare.

— Ai făcut foarte bine! mi-a spus el pe un ton de aprobare fără rezerve, iar faţa lui s-a luminat ca şi cum s-ar fi revărsat soarele asupra ei. Cît despre greşeala respectivă, îmi pare rău pentru noi amîndoi că s-a întîmplat aşa. Poate că-mi vei putea ierta lipsa de sinceritate, dar te rog să nu uiţi, că în ultima vreme n-ai mai avut încredere în mine...

— Da, da, aşa e... Nimeni nu mă poate ocărî mai rău decît mă ocărăsc eu singur, în adîncul inimii mele, sau cel puţin nimeni nu poate regreta mai sincer decît mine fapta săvîrşită.

— Hai să lăsăm asta, mi-a răspuns el cu un uşor zîmbet. Să uităm toate cuvintele neplăcute rostite de ambele părţi, precum şi faptele neplăcute, să dăm uitării toate lucrurile pe care avem motive să le regretăm. Ai ceva împotrivă să-mi strîngi mîna — sau ai prefera să n-o faci?

Cînd mi-a întins-o am văzut-o tremurînd de slăbiciune şi a căzut înainte de a avea timp s-o prind şi s-o strîng cu o căldură pe care el nu avea forţa s-o transmită la rîndul lui.

— Vai, ce fierbinte şi uscată ţi-e mîna, Lawrence! Eşti într-adevăr bolnav şi eu ţi-am înrăutăţit starea cu toată vorbăria asta.

— A, nu, e un fleac. Doar o răceală prinsă din pricina ploii.

— Şi asta-i tot opera mea.

— N-are importanţă. Dar spune-mi, i-ai pomenit surorii mele de povestea asta?

— Ca să-ţi mărturisesc adevărul, n-am avut curajul s-o fac. Însă cînd îi vei povesti tu, vrei să ai amabilitatea să-i spui că regret profund şi că...

— A, n-ai nici o teamă! N-am să spun nimic împotriva ta atîta vreme cît îţi vei respecta hotărîrea de a te ţine departe de ea. Va să zică, spui că n-a auzit de boala mea?

— Cred că nu.

— Mă bucur foarte mult de asta pentru că tot timpul m-a chinuit teama ca nu cumva să-i spună cineva că sînt pe moarte sau într-o stare disperată şi ea să se dea de ceasul morţii că nu poate afla veşti de la mine, nici să-mi vină în ajutor, nici să mă viziteze. Trebuie să fac în aşa fel încît să-i dau de veste — a continuat el dus pe gînduri — pentru că altfel cu siguranţă că o să audă cine ştie ce poveste. Mulţi s-ar bucura s-o informeze, doar aşa. ca să vadă cum primeşte ea ştirea. Şi atunci s-ar putea expune la noi clevetiri.

— Îmi pare rău că nu i-am spus eu. Dacă n-ar fi promisiunea pe care am făcut-o, i-aş spune acum...

— A, nu, în nici un caz! Nici nu mă gîndesc la asta. Dar dacă aş scrie un bileţel — fără să pomenesc de tine, Markham, ci doar relatîndu-i, pe scurt, povestea cu boala mea, arătîndu-i de ce n-am mai vizitat-o, dacă aş scrie adresa prefăcîndu-mi slova — mi-ai face hatîrul de a o strecura la poştă în drum spre casă? Pentru că într-un asemenea caz nu îndrăznesc să mă încred în nici unul dintre servitori.

Am consimţit cu dragă inimă, şi imediat am adus secreterul. Nu prea era nevoie să-şi prefacă scrisul întrucît bietul om părea să întîmpine dificultăţi serioase pentru a scrie cît de cît citeţ. Cînd a terminat biletul am socotit

că a sosit momentul să mă retrag şi mi-am luat rămas bun, după ce l-am întrebat dacă există vreun lucru pe care l-aş putea face pentru el — mare sau mic — ca să-i mai alin suferinţa şi să repar răul ce i-l pricinuisem.

— Nu, mi-a zis el. Şi aşa ai făcut destul de mult în acest sens. Ai făcut mult mai bine pentru mine decît ar fi putut face cel mai iscusit doctor. Căci mi-ai luat de pe suflet două mari poveri; îngrijorarea în privinţa surorii mele şi regretul profund în privinţa ta. Sînt convins că acum îmi voi reveni curînd. Mai poţi face încă un lucru pentru mine, şi anume, să vii să mă vizitezi din cînd în cînd — fiindcă, vezi, sînt tare singur şi părăsit aici. Şi îţi promit că intrarea nu-ţi va mai fi îngreunată în nici un fel.

Mi-am dat cuvîntul c-o voi face şi am plecat după ce ne-am strîns cordial mîna. În drum spre casă am pus la poştă scrisorea, rezistînd foarte bărbăteşte îndemnului lăuntric de a adăuga totodată şi vreun cuvînt din partea mea.

CAPITOLUL XLVI

UNEORI M-AM SIMŢIT FOARTE ispitit să-mi lămuresc mama şi sora în privinţa caracterului şi situaţiei reale ale persecutatei locatare de la Wildfell Hall. La început am şi regretat în mare măsură că am omis să cer, acestei doamne, permisiunea de a o face. Dar chibzuind mai bine, am socotit că dacă mama şi sora mea ar şti cum stau lucrurile, ele n-ar mai rămîne multă vreme o taină pentru familiile Millward şi Wilson şi cum părerea mea despre caracterul Elizei Millward era de acum formată, ştiam că dacă prinde cît de cît firul afacerii va găsi mijloacele să-l informeze pe domnul Huntingdon despre locul unde se afla soţia sa. Aşadar, aveam să aştept cu răbdare pînă cînd vor fi trecut cele şase luni, apoi, după ce fugara îşi va fi găsit un alt cămin, iar eu voi avea îngăduinţa de a-i scrie, o voi reabilita de toate aceste defăimări josnice. Între timp, devenisem insuportabil de posac şi de mizantrop la gîndul că toată lumea nutreşte gîndurl nedemne despre presupusa doamnă Graham şi ar fi gata să le dea glas dacă ar îndrăzni. Biata maică-mea era pur şi simplu speriată. Rose şi Fergus mă evitau. Şi bine făceau, căci în împrejurările date nu eram o companie potrivită pentru ei.

Doamna Huntingdon n-a plecat de la Wildfell Hall decît după vreo două luni de la întrevederea noastră. În tot acest timp nu şi-a făcut niciodată apariţia la biserică şi

nici eu nu m-am apropiat de casa ei. Ştiam doar că se mai află acolo din răspunsurile laconice ale fratelui ei la numeroasele şi feluritele întrebări pe care i le puneam. Am fost vizitatorul lui statornic şi atent în tot cursul bolii şi convalescenţei sale. Asta nu numai datorită interesului le care i-l purtam sau dorinţei de a-l înveseli şi de a-l compensa într-un fel pentru „brutalitatea" mea de altădată, ci şi din pricina ataşamentului meu crescînd faţă de el şi a faptului că-mi plăcea din ce în ce mai mult societatea lui. Asta se datora, în parte, cordialităţii lui faţă de mine, dar mai ales legăturii lui de rudenie cu adorata mea Helen. Ţineam la el din această pricină mai mult decît aş fi vrut să arăt. Simţeam o plăcere tainică să strîng degetele acelea subţiri şi albe, atît de uluitor de asemănătoare cu ale ei, să urmăresc schimbările de pe faţa lui palidă şi frumoasă, să-i observ mlădierile glasului, descoperind asemănări de care mă miram că nu mă izbiseră pînă atunci. De fapt, uneori, mă irita pentru că se ferea să-mi vorbească despre sora lui.

Nu s-a însănătoşit chiar atît de repede cum se aşteptase. Abia la vreo două săptămîni după împăcarea noastră a putut să încalece din nou. Şi primul drum pe care l-a făcut a fost Wildfell Hall ca să-şi vadă sora. Cea mai gravă consecinţă a fost o revenire a bolii fiindcă de fapt în afară de locatarii de la conac şi de mine n-a mai ştiut nimeni altcineva de această vizită. Sînt convins că nu fusese în intenţia lui să-mi pomenească nici mie de ea, deoarece cînd m-am dus a doua zi să-l văd şi am remarcat că nu arată atît de bine cît ar fi trebuit, mi-a răspuns că a răcit umblînd prea tîrziu pe afară în seara anterioară.

— N-ai să poţi să-ţi mai vezi sora dacă nu te îngrijeşti şi nu te păzeşti, i-am zis eu puţin supărat de această împrejurare — mai mult de dragul ei, decît din compătimire faţă de el.

— Am şi văzut-o, mi-a spus el calm.

— Ai văzut-o? am strigat eu uimit.

— Da.

Apoi mi-a spus ce considerente îl îndemnaseră să întreprindă această acţiune primejdioasă şi ce prevederi luase în vederea ei.

— Şi ce făcea? l-am întrebat cu sufletul la gură.

— Ca de obicei, a sunat răspunsul lui laconic, deşi trist.

— Ca de obicei — adică nu prea fericită şi cam firavă.

— Nu e chiar bolnavă, mi-a răspuns el, şi nu mă îndoiesc că în scurtă vreme îşi va recăpăta şi curajul. Dar au copleşit-o aceste grele încercări neîncetate. Vai, ce ameninţător arată norii aceia, a schimbat el vorba întorcîndu-se spre fereastră. Mă tem că înainte de lăsarea întunericului o să avem o ploaie cu trăsnete — şi tocmai acum cînd sînt în toi cu strînsul recoltei. Tu ai terminat?

— Nu. Dar, spune, Lawrence, a pomenit... sora ta a pomenit de mine?

— M-a întrebat dacă te-am văzut în ultima vreme.

— Şi ce altceva a mai spus?

— Nu-ţi pot reproduce tot ce-a spus, mi-a răspuns el cu un uşor zîmbet, pentru că am vorbit o mulţime, deşi am stat destul de puţină vreme acolo. Dar conversaţia noastră s-a învîrtit în special în jurul proiectului ei de plecare pe care am rugat-o să-l amîne pînă cînd voi avea mai multă putere s-o ajut să-şi caute un alt cămin.

— Dar n-a mai zis nimic despre mine?

— N-a zis prea mult desppre tine, Markham. Chiar dacă ar fi fost dispusă s-o facă, eu n-aş fi încurajat-o. Însă, din fericire, lucrurile n-au stat aşa. Mi-a pus doar cîteva întrebări în privinţa ta şi a părut mulţumită de răspunsurile mele scurte, arătîndu-se astfel mai înţeleaptă decît prietenul ei. Şi pot să-ţi mai spun că părea mult mai îngrijorată ca nu cumva să te gîndeşti prea des la ea decît că ai putea s-o uiţi.

— Avea dreptate.

— Dar mă tem că îngrijorarea ta în privinţa ei se prezintă exact invers.

— Nu, nu-i aşa. Vreau să fie fericită. Dar nu vreau să mă uite cu totul. Ştie că e imposibil s-o uit. Şi are dreptate să dorească să nu păstrez prea multe amintiri în privinţa ei. N-aş vrea să mă regrete prea mult. Dar nu prea îmi închipui că o să fie foarte nefericită din pricina mea, pentru că ştiu că nu sînt demn de asta, decît prin faptul că o apreciez atît de mult.

— Şi nici unul din voi nu e demn de o inimă frîntă — şi nici de toate suspinele şi lacrimile şi gîndurile triste care au fost irosite de voi amîndoi şi mă tem că vor mai fi şi în viitor. Mă tem că în momentul de faţă, fiecare din voi are despre celălalt o părere mai frumoasă, decît merită. Sentimentele surorii mele sînt, fireşte, la fel de puternice ca şi ale tale. Însă ea are înţelepciunea şi tăria sufletească să lupte împotriva lor. Şi sînt convins că nu-şi va găsi odihnă pînă cînd nu-şi va fi scos complet din minte.

Şi aici a şovăit.

— Persoana mea, am zis eu.

— Aş dori ca şi tu să te străduieşti în acelaşi sens, a continuat el.

— Ţi-a spus că asta e intenţia ei?

— Nu, n-am abordat această chestiune. Nu era nevoie deoarece n-aveam nici o îndoială că asta e hotărîrea ei.

— Să mă uite?

— Da, Markham! De ce nu?

— Mde, mă rog — atîta i-am zis cu glas tare.

Însă în sinea mea i-am răspuns: „Nu, Lawrence, în privinţa asta te înşeli, ea nu e hotărîtă să mă uite. Ar fi nedrept să dea uitării, o persoană atît de profund şi de afectuos devotată ei, o persoană care-i poate aprecia în atît de mare măsură meritele şi care-i poate înţelege toate gîndurile, aşa cum sînt eu. Ar fi o greşeală din par-

tea mea să dau uitării o femeie ca ea, de vreme ce-am iubit-o sincer şi-am cunoscut-o atît de bine".

Dar n-am mai, spus nimic în această privinţă. Am abordat imediat un nou subiect de conversaţie şi curînd mi-am luat rămas bun de la prietenul meu, simţind pentru el mai puţină cordalitate decît de obicei. Poate că n-aveam dreptul să fiu supărat pe el, şi totuşi eram.

La mai puţin de o săptămînă l-am întîlnit întorcîndu-se dintr-o vizită la familia Wilson. Mi-am luat inima în dinţi să-i fac un serviciu, chiar dacă era împotriva sentimentelor lui. Făceam asta pentru că nu puteam îngădui ca o asemenea femeie să devină cumnata doamnei Huntingdon. Nu puteam suporta gîndul ca el să fie atras, prin înşelătorie, într-o căsnicie cu o femeie atît de nepotrivită pentru un cămin tihnit. Mă tem că şi el avea unele bănuieli în privinţa aceasta. Dar era atît de lipsit de experienţă şi atît de mare era puterea de atracţie a respectivei domnişoare, încît suspiciunile nu-l tulburaseră prea multă vreme. Sînt convins că singurele motive serioase ale şovăielilor lui, care-l împiedicaseră deocamdată să o ceară de nevastă, fuseseră rudele şi în special mama ei, pe care el n-o putea suferi. Dacă ar fi locuit la o oarecare depărtare ar fi putut, eventual, să treacă peste această obiecţie, dar treaba nu era deloc uşoară cînd se aflau doar la cîteva mile de Woodford.

— Lawrence, văd că ai fost în vizită la familia Wilson, i-am zis eu mergînd pe lîngă poneiul lui.

— Da, mi-a răspuns el, evitîndu-mi privirea. Mi s-a părut că e o datorie de politeţe să profit de primul prilej ca să le mulţumesc pentru amabilele lor atenţii, fiindcă în tot cursul bolii mele s-au interesat mereu şi cu multă insistenţă de mine.

— Toate astea sînt opera domnişoarei Wilson.

— Şi chiar de-ar fi aşa — mi-a răspuns el roşind destul de vizibil — să fie oare ăsta un motiv ca să nu le mulţumesc cum se cuvine?

— E un motiv ca să n-o ceri de nevastă!

— Dacă nu te superi, vrei să lăsăm baltă subiectul ăsta? mi-a zis el cu o neplăcere fățișă.

— Nu, Lawrence, cu îngăduința ta o să-l continui. Şi pentru că tot vorbim despre asta, am să-ți spun un lucru pe care n-ai decît să-l crezi sau nu, după cum îți va fi voia. Dar te rog să nu uiți că nu-mi stă în obicei să rostesc neadevăruri şi că în cazul de față n-aş avea nici un motiv ca să deformez adevărul...

— Ei, Markham, despre ce-i vorba?

— Domnişoara Wilson o urăşte pe sora ta. Ar fi oarecum firesc ca, neştiind de înrudirea dintre voi, să-i poarte o oarecare dușmănie, dar nici o femeie de treabă sau binevoitoare n-ar fi capabilă să manifeste răutatea aceea aspră, împietrită şi rău intenționată față de o rivală închipuită, pe care am observat-o la ea.

— Vai, Markham!

— Da, şi credința mea este că Eliza Millward şi cu ea, chiar dacă n-au fost ele sursa zvonurilor care au circulat, în orice caz le-au încurajat şi sînt principalele vinovate de răspîndirea lor. Bineînțeles, ea n-a dorit să-ți amestece numele în această treabă, dar cea mai mare plăcere a ei fost, şi mai este încă, s-o ponegrească, atît cît poate, pe sora ta, fără să rişte prea mult să-şi dea în vileag propria răutate!

— Nu pot crede una ca asta, m-a întrerupt însoțitorul meu, cu obrajii arzînd de indignare.

— Mă rog, întrucît n-o pot dovedi, trebuie să mă mulțumesc să-ți spun că aşa stau lucrurile. Dar cum dacă ar fi adevărat, nu te-ai însura cu domnişoara Wilson, fă bine să fii prudent pînă cînd te vei încredința că lucrurile stau altfel.

— Markham, dar eu nu ți-am spus niciodată că am intenția s-o iau de nevastă pe domnişoara Wilson, mi-a răspuns el trufaş.

— Nu, dar indiferent dacă vrei sau nu, ea are intenţia să te ia de bărbat.

— Ţi-a spus ea?

— Nu, dar...

— Atunci n-ai nici un drept să faci o asemenea afirmaţie în privinţa ei.

Şi-a îmboldit căluţul, dar eu am pus mîna pe coama lui hotărît să-l ţin în loc.

— Stai o clipă, Lawrence, şi dă-mi voie să-ţi explic. Şi te rog să nu fii atît de — nu ştiu cum să spun — inaccesibil, cum eşti. Ştiu ce gîndeşti despre Jane Wilson. Şi sînt convins că ştiu cît de greşite sînt opiniile tale. Şi ţi se pare că e deosebit de încîntătoare, elegantă, înţeleaptă şi rafinată. Nu-ţi dai seama că e egoistă, împietrită la inimă, ambiţioasă, ipocrită, cochetă şi superficială.

— Destul, Markham, destul!

— Nu. Dă-mi voie să termin. Tu nu ştii că dacă te-ai însura cu ea căminul tău ar fi lipsit de orice rază de soare, de orice bucurie şi mîngîiere. Şi în cele din urmă ţi s-ar frînge inima cînd ai constata că eşti legat de o persoană atît de incapabilă să-ţi împărtăşească gusturile, sentimentele, ideile, atît de lipsită de sensibilitate, de simţăminte bune şi de adevărată nobleţe sufletească.

— Ai terminat? m-a întrebat calm prietenul meu.

— Da. Ştiu că mă urăşti pentru impertinenţa mea dar nu-mi pasă, dacă ea va izbuti totuşi să te ferească de această greşeală fatală.

— Bravo! mi-a răspuns el cu un zîmbet cam glacial îmi pare bine că ai scăpat de propriile tale necazuri sau că ai uitat de ele în atare măsură încît să te poţi ocupa atît de intens de treburile altora şi să-ţi baţi capul în mod, atît de inutil, cu calamităţile închipuite sau posibile ale vieţii lor viitoare.

Ne-am despărţit — din nou cu oarecare răceală. Şi totuşi n-am încetat să rămînem prieteni. Avertismentul meu bine intenţionat, deşi ar fi putut să fie rostit cu mai

multă chibzuială şi, pe de altă parte, primit cu mai multă recunoştinţă, şi-a produs totuşi, în oarecare măsură, efectul dorit. Lawrence nu şi-a mai repetat vizitele la familia Wilson şi, cu toate că în discuţiile noastre ulterioare, nici el nici eu n-am mai pomenit numele lui Jane — am motive să cred că el mi-a rumegat bine vorbele şi s-a interesat în alte părţi, cu destulă curiozitate, deşi în mod discret în privinţa frumoasei domnişoare, a comparat în sinea lui modul în care i-o descrisesem eu cu propriile lui observaţii despre ea şi cu ceea ce a auzit de la alţii. În cele din urmă a ajuns la concluzia că ţinînd seama de toate considerentele, ar fi fost mult mai bine ca ea să rămînă domnişoara Wilson de la Ryecote Farm decît să se transforme în doamna Lawrence de la Woodford Hall. De asemenea, sînt convins că în scurtă vreme a învăţat destule pentru a-şi privi cu o tainică uimire afecţiunea anterioară şi pentru a se felicita că a avut norocul să scape. Dar acest lucru nu mi l-a mărturisit niciodată nici pe faţă, nici prin aluzii; nu mi-a mulţumit niciodată pentru rolul pe care-l jucasem în izbăvirea lui — ceea ce nu era deloc surprinzător pentru cineva care-l cunoştea atît de bine ca mine.

Cît despre Jane Wilson, bineînţeles că ea a fost dezamăgită şi amărîtă cînd s-a trezit deodată neglijată şi în cele din urmă părăsită de fostul ei admirator. Oare am greşit năruindu-i astfel speranţele pe care le nutrea? Cred că nu.

CAPITOLUL XLVII

ÎNTR-O DIMINEAŢĂ DE PE LA începutul lui noiembrie, curînd după micul dejun, pe cînd redactam nişte scrisori de afaceri, Eliza Millward a venit în vizită la sora mea. Rose nu avea nici discernămîntul şi nici maliţia necesare pentru a o privi pe mica diavoliţă în aceeaşi lumină în care o vedeam eu, aşa că prietenia lor dinainte dăinuia încă. În momentul sosirii ei nu era altcineva în odaie decît Fergus şi cu mine. Maică-mea şi cu soră-mea lipseau amîndouă „în scopuri domestice”. Dar eu nu aveam de gînd să mă dau peste cap pentru a o distra pe Eliza, chiar dacă altcineva ar fi fost înclinat s-o facă. Am onorat-o doar cu un salut nepăsător şi bine-înţeles cu cîteva cuvinte, apoi mi-am văzut de scris, lăsîndu-l pe fratele meu să fie mai politicos dacă are chef. Numai că Eliza voia să mă tachineze.

— Vai, ce plăcere să te găsesc acasă, domnule Markham! mi-a zis ea cu un zîmbet maliţios şi ipocrit. În ultima vreme te văd atît de rar... Nu mai treci deloc pe la casa parohială. Pot să-ţi spun că tata e profund jignit, a adăugat ea pe un ton jucăuş privindu-mă drept în faţă cu un rîs impertinent, şi aşezîndu-se cam în coasta secreterului meu, dincolo de colţul mesei.

— În ultima vreme am avut o mulţime de treburi, i-am spus eu fără să-mi ridic ochii de pe scrisoare

— Serios? Cineva spunea că în ultimele luni ţi-ai neglijat în mod ciudat treburile.

— Atunci cineva a greşit, pentru că în special în ultimele două luni am trudit cu deosebită sîrguinţă.

— A! Mă rog, bănuiesc că nimic nu e mai bun decît activitatea intensă pentru a consola inimile rănite. Te rog să mă ierţi, domnule Markham, dar nu arăţi , deloc bine şi toată lumea spune că de-o bucată de vreme eşti atît de melancolic şi posac încît aproape am impresia că te roade cine ştie ce grijă tainică. Înainte — zise ea cu timiditate — aş fi putut îndrăzni să te întreb despre ce e vorba şi cum aş putea să te consolez. Dar acum nu mai am curajul să fac un asemenea lucru.

— Eşti foarte amabilă, domnişoară Eliza. Cînd voi socoti că poţi face ceva pentru a mă consola, am să-mi iau inima în dinţi şi am să ţio spun.

— Vai, te rog! Bănuiesc că n-am voie nici măcar să încerc să ghicesc ce te necăjeşte?

— Nu e nevoie, pentru că ţi-o voi spune eu. Ceea ce mă necăjeşte cel mai tare în momentul de faţă este o anumită domnişoară; stă în coasta mea şi mă împiedică să-mi termin scrisoarea şi să mă apuc, după aceea de treburile zilnice.

Înainte ca ea să poată răspunde acestor vorbe nepoliticoase, a intrat în odaie Rose. Domnişoara Eliza s-a ridicat s-o salute şi s-au aşezat amîndouă lîngă foc unde stătea în picioare flăcăul acela tînăr, Fergus, sprijinit cu un umăr de colţul căminului, cu picioarele încrucişate şi cu mîinile în buzunarele pantalonilor.

— Ei, Rose, am să-ţi împărtăşesc o veste — sper că n-ai auzit-o pînă acum fiindcă indiferent dacă e bună, rea sau aşa şi aşa, întotdeauna omului îi face plăcere s-o audă. E vorba de biata doamnă Graham...

— Sst, sst! a şoptit Fergus pe un ton grav şi solemn. Nu pomenim niciodată de ea. Numele ei nu se rosteşte niciodată.

Şi, ridicînd ochii, l-am prins uitîndu-se pe furiş la mine şi ducînd un deget la frunte. Apoi, clipind şiret către domnişoara Millward, clătinînd trist din cap, ia şoptit:

— O idee fixă — dar nu pomeni de asta — vorbeşte de orice altceva numai de asta nu.

— Mi-ar părea rău să jignesc sentimentele cuiva, a răspuns ea aproape în şoaptă. Atunci, poate altădată.

— Vorbeşte pe şleau, domnişoară Eliza! i-am zis eu necatadicsind să bag în seamă bufoneriile lui frate-meu. În prezenţa mea poţi să spui, fără frică, orice.

— Ei bine, mi-a răspuns ea, poate aţi aflat că soţul doamnei Graham nu e de fapt mort şi că ea fugise de la el?

Am tresărit şi am simţit că-mi ard obrajii, însă m-am aplecat asupra scrisorii şi am continuat s-o împăturesc în timp ce ea vorbi mai departe:

— Dar poate n-ai ştiut că acum s-a întors la el şi că, în sfîrşit, s-au împăcat. Gîndeşte-te numai — a reluat ea întorcîndu-se spre Rose care era uluită — ce zevzec trebuie să fie bărbatul ăla!

— De unde deţii această informaţie, domnişoară Eliza? am întrebat-o eu întrerupînd exclamaţiile surorii mele.

— Dintr-o sursă demnă de încredere, domnule.

— De la cine, dacă-mi îngădui să te întreb?

— De la unul din servitorii conacului Woodford.

— O! Nu ştiam că eşti în termeni atît de intimi cu personalul de serviciu al domnului Lawrence.

— N-am auzit-o direct de la servitor. Dar el i-a spus-o în taină servitoarei noastre, Sarah, şi Sarah mi-a spus-o mie.

— În mare taină, bănuiesc. Şi dumneata ne-o comunici, tot în mare taină, nouă. Dar eu îţi pot spune că povestea nu prea stă în picioare şi că nu e adevărat decît cel mult pe jumătate.

În timp ce vorbeam am terminat de pecetluit scrisorile, le-am pus şi adresele, cu mîna cam nesigură, în ciuda tuturor sforţărilor de a-mi păstra calmul şi în ciuda

convingerii mele ferme că doamna Graham nu se întorsese de bună voie la soţul ei şi nici nu se împăcase cu el. Poate că servitorul acela cu gură mare, neştiind ce s-a întîmplat cu ea, şi-a închipuit că s-a împăcat cu bărbatu-său, iar frumoasa noastră vizitatoare luase totul drept certitudine, adăugîndu-i amănunte, încîntată să aibă prilejul de a mă chinui. Dar exista o şansă — o şansă slabă, ca cineva s-o fi trădat şi ea să fi fost răpită cu forţa. Hotărît să aflu adevărul, oricît de grav va fi fost, am pus repede scrisorile în buzunar şi mormăind ceva în legătură cu poşta, am părăsit încăperea, m-am repezit în curte şi am început să strig să mi se aducă repede calul. Nefiind nimeni pe acolo, l-am tras chiar eu afară din grajd, i-am pus în grabă şaua şi frîul, am încălecat şi am pornit-o în galop către Woodford. L-am găsit pe stăpînul conacului plimbîndu-se gînditor prin parc.

— Sora ta a plecat? au fost primele cuvinte pe care le-am rostit, strîngîndu-i mîna, în loc să-l întreb ca de obicei de sănătate.

— Da, a plecat, mi-a răspuns el atît de calm încît mi-a înlăturat pe dată temerile.

— Bănuiesc că n-am voie să aflu unde e? l-am întrebat eu descălecînd şi lăsîndu-mi calul pe mîna grădinarului care, fiind singurul servitor din apropiere, fusese chemat de stăpînul lui să-mi ducă bidiviul în grajd.

Prietenul meu m-a luat cu un gest grav de braţ şi conducîndu-mă prin grădină mi-a răspuns la întrebare:

— E la conacul Grassdale din comitatul X.

— Unde?! am strigat eu tresărind.

— La conacul Grassdale.

— Dar cum de s-a întîmplat una ca asta? am întrebat şi mi s-a tăiat respiraţia. Cine a trădat-o?

— S-a dus de bună voie.

— Imposibil, Lawrence! Nu se poate să fi fost atît de nebună! am exclamat eu apucîndu-l cu vehemenţă de braţ de parcă as fi vrut să-l silesc să-şi retragă cuvintele.

— Ba da, aşa a făcut — a confirmat el cu acelaşi aer calm dinainte. Şi nu fără motiv — a adăugat, retrăgîndu-şi cu un gest blînd braţul din strînsoarea mea. Domnul Huntingdon e bolnav.

— Şi va să zică ea s-a dus să-l îngrijească?

— Da.

— N-are pic de minte! am exclamat eu fără voia mea şi Lawrence a ridicat ochii spre mine cu un aer de reproş. E pe moarte, nu?

— Nu cred, Markham.

— Şi cîte alte infirmiere mai are? Cîte alte doamne îl mai îngrijesc?

— Nici una. Era singur, pentru că altfel nu s-ar fi dus ea acolo.

— Ah, fir-ar să fie! E de necrezut!

— Ce anume? Că l-au părăsit toţi şi toate?

N-am încercat să-i răspund pentru că nu eram sigur dacă nu cumva tocmai acest lucru mă scotea din minţi. Aşadar, am continuat să merg mai departe, pe alee, într-o tăcere chinuită şi strîngîndu-mi fruntea în mîini. Apoi deodată oprindu-mă şi întorcîndu-mă spre însoţitul meu am exclamat enervat:

— Dar de ce a făcut ea pasul ăsta nechibzuit? Ce diavol a îndemnat-o?

— Nimic altceva decît simţul datoriei.

— Prostii!

— Ştii, Markham, la început cam aşa îmi venea şi mie să spun. Te asigur că nu datorită sfatului meu s-a dus, întrucît îl detest pe individul acela cu tot atîta aprindere ca şi tine — afară doar de faptul că îndreptarea lui mi-ar aduce mult mai multă bucurie decît moartea lui. Dar eu n-am făcut altceva decît s-o informez de boala lui (datorată căderii de pe cal în timpul unei vînători) şi să-i spun că nefericita aceea de domnişoară Myres l-a părăsit cu cîtăva vreme în urmă.

— Mare greşeală! Acum, cînd o va avea pe ea acolo, o să-i ţină tot felul de discursuri mincinoase, o să-i facă promisiuni făţarnice, ea o să-l creadă, şi atunci situaţia ei o să fie de zece ori mai rea decît înainte.

— S-ar părea că în momentul de faţă nu există un temei prea serios pentru asemenea temeri — mi-a zis el scoţînd din buzunar o scrisoare. Din relatarea pe care am primit-o azi dimineaţă aş zice că...

Era scrisul ei! Dintr-un îndemn irezistibil am întins mîna şi cuvintele: „Dă-mi-o s-o citesc”, mi-au scăpat fără voie de pe buze. Era evident că el nu prea voia să-mi îndeplinească rugămintea, dar în timp ce şovăia i-am smuls-o din mînă. Revenindu-mi însă în fire, după o clipă, m-am grăbit să i-o înapoiez.

— Poftim, ia-o, — i-am zis — dacă nu vrei s-o citesc.

— Ba nu, mi-a răspuns, poţi s-o citeşti dacă îţi face plăcere.

Am citit-o şi ai şi tu Halford posibilitatea să afli ce scria în ea:

Grassdale, 4 noiembrie

Dragă Frederick,

Ştiu că trebuie să fii nerăbdător să afli veşti de la mine, aşa *că-ţi voi spune tot ce am de spus. Domnul Huntingdon e foarte bolnav, dar nu e pe moarte şi nici ameninţat de o primejdie imediată. În momentul de faţă e ceva mai bine decît atunci cînd am venit eu. Am găsit* casa *într-o stare jalnică: doamna Greaves, Benson şi toate celelalte slugi cumsecade plecaseră şi cele care veniseră să le ia locul erau o adunătură de oameni nepăsători şi dezordonaţi, ca să nu zic mai rău. Dacă mai rămîn aici va trebui neapărat să-i schimb. O infirmieră de profesie — o bătrînă aspră şi posacă — fusese angajată să-l îngrijească pe bietul bolnav. Suferă cumplit şi nu are*

curajul necesar pentru a suporta totul cu demnitate. Rănile propriu-zise pricinuite de accidentul lui nu sînt grave şi după cum zice doctorul, ar fi un fleac pentru un orn cumpătat. Dar fiind vorba de el, lucrurile stau cu totul altfel. În seara sosirii mele, cînd am intrat în odaia lui, zăcea într-un fel de delir. Nu m-a băgat în seamă pînă cînd nu i-am vorbit, şi atunci m-a confundat cu altcineva.

— Tu eşti Alice, te-ai întors? a murmurat el. De ce m-ai părăsit?

— Eu sînt, Arthur, eu, Helen, soţia ta.

— Soţia mea! a zis el tresărind. Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai pomeni de ea! N-am nici o soţie. S-o ia dracu! a strigat el după o clipă. Şi pe tine la fel! De ce-ai făcut asta?

N-am mai rostit nici o vorbă. Dar observînd că el stă cu privirile aţintite către picioarele patului, m-am dus şi m-am aşezat acolo punînd lumina în aşa fel încît să-mi cadă pe faţă pentru că voiam totuşi să mă recunoască. Multă vreme m-a privit în tăcere, la început cu nişte ochi fără expresie, apoi cu o intensitate crescîndă, ciudată, pînă la fixitate. În cele din urmă m-a speriat ridicîndu-se brusc în cot şi întrebînd într-o şoaptă îngrozită, cu privirile încă aţintite asupra mea:

— Cine-i acolo ?.

— Helen Huntingdon, i-am zis eu ridicîndu-mă încetişor şi aşezîndu-mă într-un loc unde să fiu mai puţin vizbilă.

— Probabil că înnebunesc, a strigat el. Sau, ştiu eu? Poate delirez. Dar oricine-ai fi, părăseşte-mă... Nu pot suporta faţa aceea albă şi ochii aceia! Pentru numele lui Dumnezeu, trimite-mi pe altcineva care nu arată astfel!

Am ieşit imediat şi am trimis-o pe infirmieră. Dar a doua zi dimineaţă am intrat din nou în camera lui. Luînd locul infirmierei, la căpătîiul lui, l-am păzit şi l-am servit timp de cîteva ceasuri, stînd cît mai puţin dinaintea, ochilor lui. I-am vorbit numai cînd era absolută nevoie şi încă şi atunci în şoaptă. La început mi s-a adresat ca şi

cum aş fi fost infirmiera, dar cînd am străbătut încăperea pentru a ridica jaluzelele, aşa cum mă rugase, a zis:

— Nu, nu e infirmiera. E Alice. Rămîi cu mine, te rog! Hîrca aia bătrînă o să mă bage în mormînt.

— Sigur că o să stau cu tine, i-am spus.

Şi după aceea mă striga mereu Alice sau altfel, tot nume necunoscute mie. M-am străduit din răsputeri să nu zic nimic temîndu-mă că o contrazicere ar putea să-l tulbure prea rău. Dar cînd mi-a cerut un pahar cu apă şi-a murmurat: «Mulţumesc, scumpo!», nu m-am mai putut stăpîni şi i-am zis răspicat:

— Nu mi-ai spune astfel dacă m-ai recunoaşte.

— O! strigă el tresărind de parcă l-ar fi înţepat o viespe. Nu cumva vrei să spui că eşti cu adevărat ea!

— Ba da! Dar nu e nevoie să te fereşti astfel de mine ca şi cum ţi-aş fi cel mai mare duşman. Am venit să-ţi port de grijă şi să fac ceea ce n-a vrut să facă nici una dintre iubitele tale!

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu mă mai tortura! Nu înţeleg nimic din toată povestea asta! A fost un vis...!

— Nu, Arthur, n-a fost un vis: te-ai purtat în aşa hal încît m-ai silit să te părăsesc. Dar am aflat că eşti bolnav şi singur şi m-am întors să te îngrijesc. Nu trebuie să-ţi fie teamă ci, dimpotrivă, să ai încredere în mine. Căci nimănui nu-i mai pasă de tine. Dar acum n-are rost să-ţi fac reproşuri.

— Ce-ai făcut cu băiatul meu?

— E bine sănătos şi-l vei putea vedea cînd te vei linişti, nu acum.

— Unde e?

— E bine.

— E aici?

— Oriunde ar fi, nu-l vei vedea pînă ce nu-mi vei fi promis să-l laşi în grija şi sub protecţia mea şi să-mi dai voie să-l iau de aici cînd voi vrea şi să-l duc unde voi dori dacă mai tîrziu voi socoti necesar să-l duc din nou de aici.

Dar despre astea vom vorbi mîine. Acum trebuie să stai liniştit.

— Nu, dă-mi voie să-l văd acum. Dacă trebuie neapărat să-ţi promit toate astea, o să-ţi promit...

— Nu...

— Jur pe Dumnezeu! Haide acuma, dă-mi voie să-l văd.

— Dar nu pot avea încredere în jurămintele şi promisiunile tale. Vreau o înţelegere scrisă şi semnată în prezenţa unui martor. Dar nu astăzi, ci mîine.

— Ba nu! Astăzi, acum! a insistat el.

Era într-un asemenea hal de agitaţie, ţinea atît de mult să i se îndeplinească imediat dorinţa, încît m-am gîndit că poate e mai bine să i-o satisfac pe dată deoarece am văzut că altfel n-o să-şi poată găsi liniştea. Dar eram hotărîtă să nu scap din vedere interesele fiului meu. Şi întrucît redactasem, în termeni limpezi, pe o foaie de hîrtie, promisiunea pe care doream s-o obţin de la domnul Huntingdon, i-am citit-o cu glas tare şi l-am obligat s-o semneze în prezenţa lui Rachel. M-a rugat foarte mult să nu dau în vileag, în faţa servitoarei, lipsa mea de încredtre în cuvîntul lui. I-am spus că-mi pare rău, dar cum de atîtea ori abuzase de încrederea mea, trebuia să suporte consecinţele. A pretextat că nu poate ţine pana în mînă.

— Atunci va trebui să aşteptăm pînă cînd vei fi în stare s-o faci, i-am zis.

A zis că totuşi va încerca, dar pe urmă a protestat că nu vede să scrie. I-am arătat cu degetul unde urma să semneze, dar a zis că n-are puterea să alcătuiască literele.

— În cazul ăsta înseamnă că eşti prea bolnav ca să-l poţi vedea pe copil, i-am zis eu.

Văzîndu-mă atît de neînduplecată, într-un tîrziu a semnat. I-am poruncit lui Rachel să-l aducă pe băiat.

S-ar putea ca toate astea să ţi se pară a dovadă de cruzime din partea mea, dar ştiam că nu trebuie să ratez

ocazia şi să jertfesc viitorul fiului meu unor presupuse sentimente ale unui astfel de tată. Micuţul Arthur nu-şi uitase părintele, dar treisprezece luni de absenţă, în cursul cărora nu mai auzise de el, îl făcuseră cam sfios. Cînd a fost poftit în încăperea întunecoasă unde zăcea bolnavul, atît de schimbat faţă de cum fusese altădată — s-a lipit de mine şi a rămas ţintuit locului privindu-şi tatăl cu o expresie mai degrabă de spaimă decît de bucurie.

— Vino încoace, Arthur! îi zise acesta întînzind mîna către el.

Copilul se apropie şi atinse cu un gest timid mîna aceea fierbinte, dar fu gata să se dea înapoi speriat, cînd taică-său îl apucă deodată de braţ şi-l trase lîngă pat.

— Mă mai cunoşti? îl întrebă domnul Huntingdon, scrutîndu-i cu atenţie chipul.

— Da.

— Cine sînt?

— Tata.

— Te bucuri că mă vezi?

— Da.

— Nu-i adevărat! răspunse părintele său dezamăgit, slăbindu-şi strînsoarea şi fulgerîndu-mă cu o privire răzbunătoare.

Arthur, astfel eliberat, se trase îndărăt către mine şi-şi puse mîna într-a mea. Taică-său spuse că l-am făcut pe copil să îl urască şi mă înjură cumplit.

În clipa în care a început să vorbească astfel, l-am trimis pe copil afară din odaie. Cînd s-a mai oprit să răsufle, l-am asigurat, pe un ton calm, că greşeşte: că niciodată nu încercasem să vîr în mintea copilului vreo prejudecată împotriva lui.

— Într-adevăr, aş fi dorit să te uite — i-am spus-— şi în special să uite lecţiile pe care i le-ai dat. Din aceasta pricină, precum şi de teama de a nu mi se afla adresa, recunosc că nu i-am prea vorbit despre tine. Dar bănuiesc că nimeni nu mă poate ţine de rău pentru asta.

Bolnavul răspunse doar printr-un geamăt puternic, rasucindu-şi capul pe pernă, în culmea nervozităţii.

— Cred că am şi ajuns în iad! strigă el. Setea asta blestemată îmi preface pînă şi inima în scrum! Oare *nimeni nu vrea...*

Înainte de a-şi fi încheiat propoziţia îi şi turnasem un pahar dintr-o băutură răcoritoare, ce se afla pe masă. O bău cu lăcomie, dar în timp ce îndepărtam paharul mormăi:

— Aranjează-mi perna şi aşternutul ăsta blestemat.

Ceea ce am şi făcut.

— Ei, acum, mai dă-mi un pahar din lăturile alea.

M-am supus.

— E încîntător, nu-i aşa? m-a întrebat el cu un rînjet în timp ce-i ţineam paharul la buze — nu sperai într-un asemenea moment fericit?

— Să mai rămîn cu tine? l-am întrebat eu punînd paharul la loc pe masă, sau să ţi-o trimit pe infirmieră?

— Eşti admirabil de drăguţă şi de îndatoritoare! Dar m-ai înnebunit cu felul tău de a fi!

— Bine, atunci te las, i-am zis şi m-am retras. În ziua aceea nu l-am mai deranjat cu prezenţa mea.

A doua zi, de dimineaţă, doctorul a prescris să i se ia sînge. După aceea s-a mai potolit şi s-a simţit mai liniştit. Am petrecut o jumătate din zi în camera lui, fără ca prezenţa mea să-l mai tulbure... Acum, Frederick, cred că aş putea să-mi închei scrisoarea. Din amănuntele pe care ţi le-am dat poţi să judeci singur în ce stare se află pacientul meu, precum şi care e situaţia mea şi ce perspective am. Dă-mi de veste cît mai curînd, eu am să-ţi scriu din nou ca să-ţi spun cum o mai ducem. Acum, cînd prezenţa mea este tolerată, ba chiar solicitată în camera bolnavului, o să am cam puţin timp liber, ca să mă ocup de băieţel. Nu merge să-l las mereu cu Rachel, şi nu îndrăznesc să-l încredinţez nici o clipă vreuneia dintre celelalte slugi; pe de altă parte, nici nu-l pot lăsa singur.

Dacă starea tatălui său se va înrăutăţi, am s-o rog pe Esther Hargrave să aibă grijă de el o vreme, cel puţin pînă voi fi pus din nou ordine în gospodărie. Dar prefer să-l ţin sub ochii mei.

Mă aflu într-o situaţie destul de ciudată: mă străduiesc din răsputeri să-l ajut pe bărbatul meu să se vindece şi să se îndrepte, dar dacă izbutesc, ce-am să fac? Datoria, bineînţeles — dar cum?...

Rămîi cu bine, dragul meu Frederick,

Helen Huntingdon”

— Ei, ce părere ai de scrisoare? m-a întrebat Lawrence în timp ce eu o împăturem în tăcere.

— Mie mi se pare — i-am răspuns — că strică orzul pe gîşte, dacă nu chiar mai rău. Lawrence dragă, îmi dai voie să păstrez scrisoarea asta? Vezi bine că nu mi-a pomenit nici măcar o dată numele în tot cuprinsul ei — şi nici n-a făcut măcar vreo aluzie, cît de vagă, la mine. Aşadar, nu văd ce supărare sau ce rău ar fi dacă aş păstra-o.

— Dar atunci de ce doreşti s-o ţii?

— Păi, n-a fost scrisă de mîna ei? Cuvintele astea nu au fost concepute de mintea ei şi multe din ele rostite de buzele ei?

— Bine, mă rog, mi-a zis el.

Am păstrat-o. Aşa se face, Halford, că i-ai cunoscut în mod atît de amănunţit cuprinsul.

— Şi cînd îi vei scrie — i-am zis eu lui Lawrence — te rog să ai bunătatea s-o întrebi dacă îmi îngăduie să le spun mamei şi surorii mele adevărul cu privire la situaţia ei, măcar atît cît e necesar pentru a-i face pe vecini să înţeleagă cît de nedrepţi au fost cu ea. Nu cer mesaje tandre, dar întreab-o acest lucru; spune-i că este cea mai mare favoare pe care mi-ar putea-o face. Şi mai spune-i... Nu, nu-i mai spune nimic... Vezi bine că-i ştiu adresa şi aş putea să-i scriu şi eu, dar am suficient bun simţ ca să mă abţin.

— Bine, Markham, am să fac atîta lucru pentru tine.

— Şi de îndată ce primeşti un răspuns ai să-mi dai de veste?

— Dacă toate merg bine, am să vin personal şi am să-ţi spun imediat ce-am aflat.

CAPITOLUL XLVIII

CINCI SAU ŞASE ZILE MAI TÎRziu, domnul Lawrence ne-a făcut onoarea de a ne vizita. Şi cînd am rămas singur cu el — ceea ce am aranjat imediat, a scos din buzunar o altă scrisoare de la sora lui.

Singurul răspuns cu privire la rugămintea mea era următorul:

„Domnul Markham are libertatea să facă toate destăinuirile referitoare la mine, pe care le va crede de cuviinţă. Să ştie însă că dorinţa mea este să se spună cît mai puţin cu putinţă în legătură eu acest subiect. Nădăjduiesc că se simte bine; dar te rog spune-i că nu trebuie să se mai gîndească la mine.”

Dragă Halford, îţi pot oferi cîteva extrase din restul scrisorii, pentru că mi s-a permis s-o păstrez şi pe asta — poate ca un antidot împotriva oricăror speranţe primejdioase.

„Starea domnului Huntingdon este cu siguranţă mai bună, dar el e încă deprimat şi slăbit de pe urma bolii grave şi a regimului sever pe care e obligat să-l ţină — regim diametral opus tuturor deprinderilor sale anterioare. E de-a dreptul deplorabil să vezi cum viaţa lui din trecut i-a ruinat atît de grav constituţia solidă pe care o

avea şi i-a dezechilibrat întregul organism. Dar doctorul zice că acum poate fi socotit în afară de primejdie, cu condiţia să se ţină şi de aici înainte de restricţiile necesare. Unele băuturi întăritoare trebuie să i se dea, ca un stimulent, numai că ele trebuie diluate cu înţelepciune şi folosite cît mai chibzuit. Şi tocmai acest lucru e foarte greu să-l obţin de la el. La început, teama lui cumplită de moarte îmi uşurase în mare măsură sarcina. Dar treptat, simţind că suferinţele lui cumplite se mai alină şi părîndu-i-se că primejdia se îndepărtează, e din ce în ce mai nesupus. Pe de altă parte, acuma a început să-i revină şi pofta de mîncare. Dar şi în această privinţă, deprinderea unor ani îndelungaţi de necumpătare se întoarce împotriva lui. Eu îl supraveghez şi-l ţin din scurt pe cît pot şi adeseori mă aleg cu ocări şi înjurături. Uneori izbuteşte, prin vicleşuguri, să-mi înşele vigilenţa, după cum alteori îmi sfidează, în mod făţiş, voinţa. Acum s-a împăcat cu faptul că-l îngrijesc şi nu e niciodată mulţumit dacă nu stau la căpătîiul lui. Mă văd silită să fiu cam rece cu el uneori, pentru că altfel m-ar transforma într-o sclavă. Şi ştiu că ar fi o slăbiciune de neiertat dacă de dragul lui aş renunţa la toate celelalte lucruri. Am de supravegheat personalul de serviciu şi mai trebuie să mă ocup şi de micuţul Arthur — precum şi de propria mea sănătate. Nu stau să-l veghez noaptea, deoarece socot că infirmiera angajată în accst scop e mai pricepută decît mine. Şi totuşi, foarte rar mă pot bucura de o noapte de odihnă, şi niciodată nu pot fi sigură că o voi avea. Pacientul meu nu se jenează deloc să strige după mine la orice oră din zi, ba chiar şi în toiul nopţii, cînd simte nevoia de prezenţa mea. Şi dacă o dată îmi pune răbdarea la încercare prin pretenţiile lui nesăbuite, prin sclifoseli, plîngeri sau reproşuri, altădată mă deprimă arătîndu-se supus şi blînd ca un mieluşel şi înjosindu-se cumplit cînd temerile pun prea tare stăpînire pe el. Dar toate astea le pot ierta uşor. Ştiu că ele se datoresc slăbiciunii trupului şi tulburării

nervilor. Ceea ce mă supără cel mai tare, este faptul că din cînd în cînd face cîte o încercare de a manifesta o tandreţe afectuoasă care nu-mi inspiră încredere şi la care n-am puterea să-i răspund. Nu că l-aş urî: suferinţele lui şi îngrijirea mea atentă i-ar da dreptul să pretindă oarecare duioşie din partea mea — chiar şi afecţiune, dacă ar fi liniştit şi sincer, dacă s-ar mulţumi să lase lucrurile aşa cum sînt. Dar, cu cît încearcă mai mult să mă împace, cu atît mă dau mai mult înapoi din faţa lui şi din faţa viitorului.

— Helen, ce ai de gînd să faci cînd mă voi însănătoşi? m-a întrebat azi-dimineaţă. Ai să fugi iarăşi?

— Asta depinde numai şi numai de purtarea ta.

— A, purtarea mea o să fie cu totul alta.

— Dacă voi constata că e necesar să te părăsesc, Arthur, nu voi „fugi". Ştii bine că am făgăduiala ta că pot să plec oricînd vreau şi să-mi iau şi băiatul cu mine.

— Dar n-ai să ai nici un motiv s-o faci.

Au urmat apoi o serie întreagă de declaraţii frumoase pe care le-am curmat cu destulă răceală.

— Va să zică nu vrei să mă ierţi? m-a întrebat el.

— Ba da, te-am şi iertat. Dar ştiu bine că nu mă mai poţi iubi cum mă iubeai altădată — şi mi-ar părea chiar foarte rău dacă ai face-o, pentru că n-aş mai putea să-ţi răspund în acelaşi fel. Aşadar, mai bine să lăsăm baltă acest subiect şi să nu mai revenim niciodată, îmi voi face datoria faţă de tine, te voi îngriji şi atît.

Am văzut-o de două ori pe Esther Hargrave.

E o fată încîntătoare, dar vioiciunea ei e la pămînt din pricina insistenţelor necruţătoare ale mamei sale în favoarea pretendentului pe care ea îl respinge. Această mamă pare hotărîtă să-i amărască cumplit viaţa fetei dacă nu se supune dorinţelor ei.

— Mămica face tot ce-i stă în putinţă — mi-a zis ea — ca să mă simt o povară, un bolnav pentru întreaga familie şi totodată fiica cea mai nerecunoscătoare, egoistă şi

neascultătoare care a existat vreodată. Pînă şi Walter e sever, rece şi arogant ca şi cum m-ar urî. Cred că aş fi cedat imediat dacă aş fi ştiut din capul locului cît de mult o să mă coste această împotrivire. Dar acum, mai mult sau mai puţin din încăpăţînare, sînt hotărîtă să rezist pînă la capăt!

— Un motiv prost pentru o hotărîre bună, i-am răspuns. Dar în orice caz ştiu că de fapt ai şi motive mai înţelepte pentru perseverenţa ta. Te sfătuiesc să nu le pierzi încă din vedere.

— În privinţa asta poţi să-mi acorzi tot creditul. Uneori o ameninţ pe mama că am să fug în lume şi că am să-mi dezonorez familia cîştigîndu-mi singură existenţa, dacă mă mai torturează mult. Atunci izbutesc s-o mai sperii un pic. Dar dacă lor nu le pasă, zău că sînt hotărîtă s-o fac!

— Fii cuminte şi mai ai puţină răbdare — i-am zis eu — şi cu siguranţă că vor veni şi vremuri mai bune.

Biata fată! Ce n-aş da să se ivească un bărbat vrednic de o asemenea nevastă! Tu n-ai vrea-o, Frederick?”

Dacă lectura acestei scrisori m-a umplut de îngrijorare şi de spaimă pentru viitorul lui Helen şi al meu, aveam totuşi şi o fărîmă de consolare: puteam s-o reabilitez în ochii tuturor vecinilor şi cunoscuţilor. Familiile Millward şi Wilson trebuiau să vadă cu ochii lor soarele răzbătînd printre nori. Propriile mele rude avesu să vadă acelaşi lucru — rudele şi prietenii ale căror suspiciuni îmi strecuraseră atîta fiere şi pelin în suflet, pentru a realiza acest lucru era suficient să arunc sămînţa, ea avea să răsară curînd, prefăcîndu-se într-o plantă puternică şi frumoasă. Ştiam că vreo cîteva vorbe strecurate mamei şi surorii mele vor fi de ajuns pentru a răspîndi vestea pe tot cuprinsul meleagurilor învecinate, fără alte eforturi din parte-mi.

Rose a fost încîntată. Şi de îndată ce i-am spus tot ce-am socotit de cuviinţă — prefăcîndu-mă că nici nu ştiu

mai multe — într-o clipă s-a repezit să-şi pună pălăria şi şalul şi s-a grăbit să le ducă familiilor Millward şi Wilson veştile bune — bune, bănuiesc eu, numai pentru ea şi pentru Mary Millward (acea fată serioasă şi înţeleaptă, a cărei valoare fusese atît de repede sesizată şi preţuită de doamna Graham, în ciuda înfăţişării ei neinteresante; şi care, în ceea ce o priveşte, fusese în stare să vadă şi să aprecieze adevăratul caracter şi adevăratele calităţi ale doamnei respective).

Întrucît s-ar putea să nu mai am prilejul de a pomeni de ea, ar fi poate mai bine să-ţi spun acum că între timp se logodise în taină cu Richard Wilson. Acest tînăr foarte studios învăţase la Cambridge, unde conduita exemplară şi sîrguinţa lui plină de perseverenţă îl dusese departe. La vremea potrivită, a ajuns primul — şi de fapt singurul — diacon al reverendului Millward; într-adevăr, vîrsta înaintată a acestui gentleman l-a silit, în cele din urmă, să recunoască faptul că obligaţiile întinsei sale parohii au ajuns să depăşească energia cu care se lăuda de atîtea ori. Tocmai ăsta era lucrul pe care-l aşteptau şi cei doi îndrăgostiţi fideli şi răbdători. Cînd a venit vremea, au fost cununaţi, spre uimirea lumii mărunte în care trăiau şi care de multă vreme îi destinase pe amîndoi vieţii solitare de celibatari.

Continuau să locuiască la casa parohială, doamna împărţindu-şi timpul între tatăl ei, între soţ, şi enoriaşi — iar mai tîrziu şi între copiii lor din ce în ce mai numeroşi. Cînd Dumnezeu îl strînse la el pe reverendul Millward, încărcat de ani, reverendul Wilson îi urmase la casa parohială de la Lindenhope, spre marea satisfacţie a sătenilor.

Dacă te interesează şi soarta pe care a avut-o după acea sora doamnei respective, îţi pot spune doar atît că acum vreo doisprezece sau treisprezece ani ea a scutit perechea fericită de prezenţa ei, căsătorindu-se cu un negustor bogat de la L. Nu-l invidiez deloc pe acesta

pentru tîrgul făcut. Mă tem că ea îi face viaţa destul de dificilă, dacă nu chiar imposibilă, deşi, din fericire, el e prea mărginit ca să-şi dea seamă de proporţiile nenorocirii sale. Personal, am prea puţin de-a face cu ea. Nu ne-am mai văzut de mulţi ani. Dar sînt convins că n-a uitat şi n-a iertat nici pe fostul ei iubit, nici pe doamna care l-a făcut să se căiască pentru pasiunea lui prostească de adolescent.

Cît despre sora lui Richard Wilson, întrucît nu izbutise cu nici un chip să recîştige afecţiunea domnului Lawrence sau să-şi găsească vreun alt tovarăş de viaţă bogat şi elegant cum dorea ea, a rămas nemăritată. După moartea mamei ei şi-a retras prezenţa luminoasă de la ferma Ryecote, găsind că îi era cu neputinţă să mai îndure năravurile necioplite ale cinstitului ei frate Robert şi ale vrednicei sale neveste. Aşadar, s-a stabilit în oraşul X., reşedinţa comitatului, unde a trăit şi bănuiesc că mai trăieşte încă într-o sărăcie cu luciu; a rămas rece, avară şi incomodă, nefăcînd nici un bine altora şi prea puţin sieşi. Îşi petrece vremea cu lucrul de mînă şi cu bîrfelile. Se referă adeseori la „fratele ei, preotul” şi la „cumnata ei, soţia preotului”, dar niciodată la fratele ei, fermierul, şi la cumnata ei, soţia fermierului. Are relaţii cu atîţia oameni cîţi poate vedea fără prea multă cheltuială, dar nu iubeşte pe nimeni şi nu e iubită de nimeni — rămînînd o fată bătrînă împietrită, trufaşă şi severă.

CAPITOLUL XLIX

DEŞI DOMNUL LAWRENCE SE ÎNSĂNĂTOŞISE pe deplin continuam să-l vizitez la fel de des. Vorbeam rareori despre doamna Huntingdon; şi totuşi nu ne întîlneam niciodată fără a pomeni de ea, întrucît nicodată nu căutam societatea lui Lawrence decît în speranţa de a afla cîte ceva despre Helen. Începeam mereu să vorbesc despre alte lucruri şi aşteptam mai întîi să văd dacă nu va deschide el primul discuţia. Dacă n-o făcea, atunci întrebam în treacăt: „Ai mai avut veşti de la sora ta în ultima vreme?”, dacă zicea: „Nu”, atunci discuţia cădea baltă. Dacă zicea: „Da”, îmi luam inima în dinţi şi întrebam: „Ce mai face?”, dar niciodată: „Cum se simte soţul ei?”, chiar dacă ardeam de dorinţa de a şti acest lucru. Asta pentru că nu eram destul de ipocrit ca să manifest vreo nerăbdare de a-l şti însănătoşit, dar nici destul de curajos ca să îndrăznesc să-mi exprim făţiş dorinţa unui rezultat contrar. Dar doream oare acest lucru?... Mă tem că trebuie să mă recunosc vinovat; totuşi, întrucît mi-ai auzit mărturisirea, trebuie sa-mi auzi şi justificarea — cel puţin cîteva din scuzele prin care încercam să-mi liniştesc conştiinţa.

În primul rînd, vezi bine că viaţa lui aducea numai rău altora şi nici un fel de bine lui însuşi; cu toate că aş fi dorit s-o văd încheindu-se, nu i-aş fi vrut sfîrşitul chiar dacă acest lucru ar fi depins de mine. Pe de altă parte, aş fi dat nu ştiu cît ca Helen să fie liberă.

După două săptămîni, Lawrence mi-a pus în mînă scrisoarea surorii lui. Am citit-o în tăcere şi i-am înapoiat-o fără nici un fel de comentariu sau observaţie. Acest procedeu i-a convenit atît de mult, încît de atunci începu să procedeze întotdeauna în acelaşi fel. Îi era mult mai uşor decît să relateze conţinutul lor.

În prima din aceste scrisori Helen spunea că boala domnului Huntingdon se înrăutăţise, din pricină că acesta continua să bea fără măsură. În zadar îl ţinea ea de rău, în zadar îi turna apă în vin. Argumentele şi rugăminţile ei erau luate în rîs, iar cînd descoperi că ea îi turna apă în vinul de Porto aruncă furios sticla pe fereastră. Jură că n-o să se mai lase înşelat ca un copil şi-i porunci majordomului, sub ameninţarea concedierii imediate, să-i aducă o sticlă din cel mai tare vin aflător în pivniţă. Afirmă că s-ar fi făcut de mult bine dacă ar fi fost lăsat în voia lui, dar că ea voia neapărat să-l ţină în acea stare de slăbiciune ca să-l ducă de nas cum dorea ea. În concluzie, luă paharul într-o mînă şi sticla în cealaltă şi nu se lăsă pînă n-o goli. Rezultatul imediat al acestei „imprudenţe”, cum îi spunea ea cu multă blîndeţe, îl constituiră simptomele alarmante care-i înrăutăţiră boala. Tocmai din această pricină întîrziase ea să-i scrie fratelui ei. Toate manifestările anterioare ale bolii lui reveniseră cu o virulenţă sporită: rana superficială pe jumătate vindecată, se deschisese din nou; se produsese o inflamaţie internă care, dacă nu era tratată bine, avea să ducă la un sfîrşit fatal. Bineînţeles că această revenire a bolii, îl făcu pe Huntingdon şi mai irascibil.

Scrisoarea următoare informa că boala se agrava repede şi că teama de moarte a bietului bolnav era şi mai îngrijorătoare decît starea de nervi pe care i-o provocau durerile. Nu toţi prietenii săi îl părăsiseră, domnul Hattersley, auzind de primejdia în care se afla, venise tocmai din îndepărtatul său conac, din nordul ţării, ca să-l vadă. Îl însoţise şi nevastă-sa, atît din plăcerea de a-şi

vedea prietena de care fusese despărţită atîta vreme, cît şi pentru a-şi vizita mama şi sora.

Doamna Huntingdon şi-a exprimat bucuria de a o revedea pe Milicent şi s-a arătat încîntată să constate că e atît de fericită şi că se simte atît de bine. *„Milicent se află acum la conacul Grove,* continua scrisoarea, *dar vine adeseori să mă vadă. Domnul Hattersley îşi petrece o mare parte din timp la căpătîiul lui Arthur. Dînd dovadă de mai multe sentimente frumoase decît l-aş fi crezut în stare, manifestă deosebit de multă înţelegere şi bunăvoinţă faţă de nefericitul său prieten şi se arata mult mai doritor să-l consoleze decît e capabil s-o facă. Uneori încearcă să glumească şi să rîdă cu el, dar degeaba, uneori se străduieşte să-l înveselească vorbindu-i despre vremurile de demult. Dar asta nu face decît să-l arunce în ghearele unei tristeţi şi mai profunde decît înainte. Atunci, Hattersley e foarte încurcat şi nu mai ştie ce spună decît cel mult să sugereze, cu multă sfială, că ar fi bine să chemăm preotul. Însă Arthur nici nu vrea audă de una ca asta. Uneori domnul Hattersley îşi oferă serviciile pentru a le înlocui pe ale mele, dar Arthur nu vrea să mă lase să plec. Capriciul acela ciudat ia proporţii din ce în ce mai mari pe măsură ce forţele îi scad — ideea fixă de a mă avea veşnic lîngă patul lui. Nu-l părăsesc mai niciodată, decît cel mult ca să mă odihnesc, un ceas-două în odaia de alături, cînd e liniştit. Dar chiar şi atunci las uşa întredeschisă ca să ştie că mă poate chema oricînd. Mă aflu lîngă el chiar şi acum în timp ce scriu. Şi, tare mă tem, îl supără faptul că mă vede ocupată.*

„În boala lui Arthur s-a produs o schimbare. M-a chemat lîngă el, cu o mutră atît de stranie şi de agitată încît m-am speriat.

— Asta a fost criza, Helen! mi-a spus el încîntat. Am simţit o durere infernală aici — însă a trecut; nu m-am mai simţit atît de uşurat de cînd am căzut la pat — a trecut, pe legea mea!

Şi mi-a strîns mîna şi mi-a sărutat-o cu recunoştinţă Dar constatînd că nu-i împărtăşesc bucuria, mi-a zvîrlit-o cît colo şi m-a ocărît amarnic pentru răceala şi insensibilitatea mea. Cum îi puteam oare răspunde? Îngenunchind lîngă patul lui i-am luat mîna şi i-am apăsat-o pe buzele mele — pentru prima dată de la despărţirea noastră — şi i-am spus, atît cît îmi îngăduiau lacrimile, că nu asta mă tăcuse să tac; ci mai degrabă teama că brusca încetare a durerii era un simptom îngrijorător. Am trimis imediat după doctor. Îl aşteptăm cu nerăbdare. Acum Arthur a scăpat de dureri — trupul lui e ca şi mort faţă de orice senzaţie, pe cînd înainte suferinţele erau cumplite.

Cele mai negre temeri ale mele se împlinesc: a început paralizia. Doctorul spune că nu mai e nici o speranţă; există cuvinte prin care să-ţi pot descrie spaima şi chinul lui. Nu mai sînt în stare să scriu."

Scrisoarea următoare era şi mai tulburătoare. Arthur îşi vedea sfîrşitul apropiindu-se repede. Acum nimic nu-l mai putea alina; încercările stîngace ale lui Hattersley de a-l consola erau zadarnice. Lumea nu mai conta pentru el: viaţa şi toate lucrurile interesante, grijile mărunte şi bucuriile efemere, nu mai însemnau nimc. A-i vorbi despre trecut însemna să-l torturezi cu remuşcări vane; a te referi la viitor însemna să-i sporeşti chinul; şi totuşi a tăcea însemna să-l laşi pradă propriilor lui regrete şi temeri.

„Nu-i pot fi de nici un folos, scria Helen într-o altă scrisoare, refuză să se lase mîngîiat de vorbele mele. Şi, totuşi, se agaţă de mine cu o insistenţă necruţătoare — cu un fel de disperare copilărească, parcă eu l-aş putea salva de la soarta de care se teme. Mă ţine zi şi noapte lîngă el. Chiar şi acum în timp ce scriu, îmi ţine mîna stîngă în mîna lui; uneori stă liniştit, cu faţa palidă întoarsă spre mine; alteori, îmi apucă braţul cu violenţă — şi pe frunte îi apar broboane mari de sudoare gîndindu-se

la ceea ce vede sau crede că vede dinaintea ochilor. Dacă-mi retrag o clipă mîna, se supără:

— Rămîi cu mine, Helen; lasă-mă să te ţin aşa. Mi se pare ca în felul ăsta nici un rău nu mă poate atinge. O, draga mea, moartea este atît de îngrozitoare! N-o pot îndura! Tu nu ştii, Helen, n-ai cum să-ţi închipui ce este, n-o ai dinaintea ochilor. După ce mă vor îngropa, tu te vei întoarce la rosturile tale şi vei fi la fel de fericită ca întotdeauna, şi lumea întreagă o să meargă înainte, agitată şi veselă, ca şi cum nici n-aş fi fost. În schimb eu..

Apoi a izbucnit în lacrimi.

— N-are rost să te necăjeşti din pricna asta, i-am răspuns. Te vom urma cu toţii, Arthur, căci nici un om nu e nemuritor."

Peste două zile a sosit o altă scrisoare. Lawrence mi-a întins-o fără nici un comentariu. Iată conţinutul ei:

5 decembrie

„În cele din urmă i-a sosit sfîrşitul. Am stat toată noaptea lîngă el, cu mîna în mîna lui, văzînd cum i se schimbau trăsăturile feţei şi ascultîndu-i respiraţia gata să i se oprească dintr-o clipă într-alta. Tăcea de multă vreme şi credeam că n-o să mai scoată nici o vorbă, cînd deodată a murmurat cu glas slab, dar desluşit:

— Roagă-te pentru mine, Helen!

— Păi asta şi fac — mă rog în fiecare ceas şi în fiecare minut, Arthur!

Buzele lui s-au mişcat, dar n-au scos nici un sunet. Apoi înfăţişarea i s-a tulburat. Şi din cuvintele incoerente sau frînturile de cuvinte care-i scăpau de pe buze am bănuit să nu mai era conştient. Mi-am tras uşor mîna dintr-a lui cu intenţia de a mă furişa afară să sorb o gură de aer

curat, pentru că îmi venea să leşin de istovire. Însă o mişcare a degetelor lui şi o şoaptă extrem de slabă — «Nu mă părăsi!» — m-au chemat imediat înapoi, i-am luat din nou mîna şi i-am ţinut-o pînă cînd s-a stins din viaţă; apoi am leşinat. Nu de disperare, ci de istovire. Pînă atunci izbutisem să mă ţin tare, dar acum n-am mai rezistat. Ah, Frederick! Nimeni nu-şi poate închipui chinurile — fizice şi morale — ale lui Arthur.

Trupul său va fi încredinţat joi mormîntului întunecat de care avea atîta groază. Dar sicriul trebuie închis cît mai curînd cu putinţă. Dacă vrei să asişti la înmormînare, vino repede, pentru că am nevoie de ajutor.

Helen Huntingdon”

CAPITOLUL L

CITIND ACESTE RÎNDURI N-aveam nici un motiv să-mi ascund de Frederick Lawrence bucuria şi speranţele. Întrucît nu vedeam de ce m-aş fi ruşinat de ele. Singura mea bucurie era că sora lui a fost în sfîrşit izbăvită de truda ei copleşitoare şi chinuitoare — singura speranţă era că-şi va reveni la timp de pe urma acestor suferinţe şi că va avea posibilitatea să se odihnească în pace şi tihnă, tot restul vieţii. Simţeam o milă cumplită pentru nefericitul ei soţ (deşi îmi dădeam pe deplin seama că el îşi provocase singur suferinţa şi moartea). Aveam o compătimire profundă pentru durerile ei şi eram tare îngrijorat de consecinţele acestor necazuri ce o hărţuiseră, ale îngrozitoarelor nopţi de veghe în preajma unui cadavru viu — pentru că eram convins că ea n-a făcut aluzie nici măcar la jumătate din suferinţele pe care a trebuit să le îndure.

— Lawrence, te duci la ea? l-am întrebat eu înapoindu-i scrisoarea.

— Da, imediat.

— Perfect, atunci te las ca să te pregăteşti de plecare!

— Mi-am şi făcut pregătirile, în timp ce tu citeai scrisoarea şi înainte de venirea ta. Trăsura trage chiar acum la scară.

Aprobîndu-i, în sinea mea, promptitudinea, mi-am luat ziua bună de la el şi m-am retras. Mi-a aruncat o privire scrutătoare cînd ne-am strîns mîinile la despărţire. Dar

indiferent ce va fi căutat el în expresia feţei mele, n-a văzut acolo altceva decît cea mai decentă gravitate.

Oare îmi uitasem dragostea fierbinte, speranţele încăpăţînate? Părea un fel de sacrilegiu să mă întorc acum la ele, dar de uitat nu le uitasem. Totuşi, reflectam la aceste lucruri — cu un simţămînt sumbru al acestor perspective, al şubrezeniei speranţelor şi al inutilităţii acestei afecţiuni — cînd am încălecat şi am pornit încet spre casă.

Doamna Huntingdon era liberă acum. Nu mai era o crimă să mă gîndesc la ea — dar oare ea se gîndise vreodată la mine? În tot cursul corespondenţei sale cu fratele ei — prietenul nostru comun — cum îmi spunea chiar ea — nu pomenise de mine decît o singură dată — şi numai atunci cînd fusese obligată. Luat în sine, faptul sugera, destul de convingător, că mă şi uitase. Dar ăsta nu era lucrul cel mai grav. Aveam un fel de convingere sumbră că realităţile înfiorătoare pe care le văzuse şi le simţise, împăcarea cu bărbatul pe care-l iubise odinioară, suferinţele cumplite şi moartea lui aveau, într-un tîrziu, să şteargă din mintea ei orice rămăşiţe ale dragostei trecătoare pentru mine. S-ar putea ca ea să-şi revină de pe urma acestor grozăvii, în atît de mare măsură încît să-şi refacă sănătatea, să-şi recapete calmul şi chiar veselia — dar niciodată şi acele simţăminte oare, de aici înainte, aveau să i se pară un capriciu, un vis van şi iluzoriu. Cu atît mai mult cu cît nu era nimeni care să-i amintească de existenţa mea — nici un mijloc de a o asigura de ardoarea mea statornică, acum cînd eram atît de departe unul de celălalt, cînd delicateţea îmi interzicea s-o văd sau să-i scriu, cel puţin cîteva luni de aici înainte. Şi cum puteam să-mi asigur sprijinul fratelui ei? Cum puteam să sfărîm crusta aceea îngheţată de rezervă sfioasă? Poate că el ar dezaproba şi acum pasiunea mea, la fel de mult ca şi altădată; poate că m-ar socoti prea sărac — sau de origină prea proastă ca să constitui o partidă potrivită

pentru sora lui. Da, şi pe urmă mai era şi o altă barieră: fără doar şi poate, exista o diferenţă ca de la cer la pământ între rangul şi situaţia doamnei Huntingdon, stăpîna conacului Grassdale şi cele ale doamnei Graham, pictoriţa, chiriaşa modestă de la Wildfell Hall. Cum m-ar judeca lumea, rudele şi cunoştinţele ei, dacă i-aş cere mîna? O asemenea pedeapsă aş putea-o înfrunta, dacă aş fi sigur că mă iubeşte. Dar altfel aş fi oare în stare s-o fac? Şi, în sfîrşit, răposatul ei soţ, cu egoismul lui dintotdeauna, se prea poate să-şi fi făcut în aşa fel testamentul încît s-o împiedice să se recăsătorească. Aşadar, vezi bine că aveam suficiente motive de disperare.

Şi totuşi, cu destulă nerăbdare, am aşteptat întoarcerea domnului Lawrence de la Grassdale, nerăbdare care sporea pe măsură ce se prelungea absenţa lui. A lipsit cam vreo zece sau douăsprezece zile. Cînd s-a întors, în sfîrşit, nu mi-a spus despre ea decît atît: că o istoviseră cu totul eforturile şi jertfirea de sine, că bărbatu-său aproape c-o tîrîse cu el pînă-n pragul mormîntului. Mi-a mai zis că e încă tare zdruncinată şi deprimată de tristul lui sfîrşit şi de împrejurările în care s-a produs. Dar nici un cuvînt referitor la mine — nici o informaţie, măcar dacă numele meu a ieşit vreodată de pe buzele ei sau a fost rostit în prezenţa lui. Fireşte, n-am pus nici un fel de întrebări în această privinţă. Degeaba m-am străduit, n-am putut să mă hotărăsc s-o fac, deoarece, după cum ştii, eram convins că Lawrence se împotriveşte ideii unei căsătorii între mine şi sora lui.

Am văzut că nu prea dorea să i se mai pună întrebări referitoare la vizita lui şi am văzut, de asemenea, cu acel simţ ascuţit al geloziei stîrnite sau al orgoliului aţîţat — sau mai ştiu eu cum să numesc acest simţămînt — că se ferea oarecum de interogatoriul ce-l ameninţa şi că a fost nu numai surprins, ci aproape încîntat văzînd că a scăpat de el. Bineînţeles, fierbeam de furie, dar mîndria m-a

obligat să-mi înăbuş sentimentele şi să afişez un calm stoic în tot cursul întrevederii. Şi bine am făcut, pentru că — trecînd în revistă toată povestea, acum cînd am judecata mai limpede — trebuie să recunosc că ar fi fost absurd şi nepotrivit să mă fi certat cu el într-o asemenea împrejurare. De asemenea, trebuie să mărturisesc că în adîncul inimii mele îl nedreptăţeam: adevărul este că el mă simpatiza destul de mult, dar îşi dădea pe deplin seama că o căsătorie între doamna Huntingdon şi mine ar fi fost ceea ce numeşte lumea o mezalianţă. Şi nu-i stătea în fire să sfideze lumea; în special într-un asemenea caz, întrucît rîsul lumii sau părerea ei proastă ar fi fost mult mai îngrozitoare pentru el dacă se îndreptau împotriva surorii lui decît dacă ar fi suferit el de pe urma lor. Dacă ar fi crezut că e o căsătorie necesară pentru fericirea amîndurora sau a unuia dintre noi, sau dacă ar fi ştiut cu cîtă pasiune o iubeam, s-ar fi purtat altfel. Dar văzîndu-mă atît de rece şi de stăpînit, n-avea nici un rost să discute astfel de lucruri. După o scurtă conversaţie pe teme neutre, am plecat, suferind toate chinurile mîndriei rănite şi ale prieteniei lovite, pe lîngă toate cele stîrnite de teama că fusesem cu adevărat dat uitării. Helen suferea din cauza deprimării, iar eu nu aveam voie s-o consolez sau s-o ajut — mi se interzicea chiar şi s-o asigur de compătimirea mea, pentru că transmiterea unui asemenea mesaj, prin domnul Lawrence, devenise o imposibilitate.

Ce trebuia să fac? Să aştept ca ea să mă bage în seamă, ceea ce bineînţeles n-avea s-o facă decît cel mult prin vreun mesaj amabil încredinţat fratelui ei, şi pe care mai mult ca sigur că el n-avea să mi-l predea. Şi atunci — o, ce gînd îngrozitor! — Helen avea să creadă că m-am răcit faţă de ea şi m-am schimbat. Aveam totuşi să aştept pînă ce vor trece cele şase luni de la despărţirea noastră (ceea ce se va întîmpla pe la sfîrşitul lui februarie) după care îi voi trimite o scrisoare.

Zece săptămîni însemnau o aşteptare tare lungă — dată fiind starea de nesiguranţă chinuitoare în care mă aflam — dar, curaj! Trebuia să îndur totul. Între timp aveam să continui să-l văd din cînd în cînd pe Lawrence, deşi nu atît de des ca mai înainte, şi aveam să revin ca de obicei cu întrebările referitoare la sora lui.

Aşa am şi făcut: răspunsurile pe care le primeam se mărgineau aproape întotdeauna, în mod supărător, doar la politeţe: sora lui o ducea cam ca de obicei; nu se plîngea, dar tonul ultimei ei scrisori trăda o mare depresiune sufletească; zicea că se simte mai bine; şi, în sfîrşit, zicea că s-a însănătoşit şi că e foarte ocupată cu educaţia fiului ei, cu administrarea proprietăţii răposatului ei soţ şi cu punerea în ordine a treburilor acesteia. Acum nu se mai oferea să-mi arate scrisorile surorii lui şi nici eu n-am făcut măcar o aluzie că aş dori să le văd. Dar luna februarie se apropia; decembrie trecuse; în cele din urmă fu pe sfîrşite şi luna ianuarie. Aşadar, încă vreo cîteva săptămîni şi aveam să pun capăt acestei lungi şi chinuitoare aşteptări plină de nesiguranţă.

Dar, vai! Tocmai atunci ea suferi o nouă lovitură, prin moartea unchiului ei. Aş zice că bătrînelul era în mare măsură un om de nimic, dar manifestase multă afecţiune pentru ea care se deprinsese să-l socoată drept părinte. S-a aflat la căpătîiul lui cînd şi-a dat duhul, după ce mai înainte îşi ajutase mătuşa să-l îngrijească. Fratele ei s-a dus la Staningley ca să fie de faţă la înmormîntare şi, la întoarcerea lui, mi-a spus că Helen se mai află încă acolo străduindu-se să-şi consoleze mătuşa şi probabil va rămîne cîtva timp cu ea. Asta era o veste proastă pentru mine, întrucît atîta vreme cît continua să se afle la Staningley nu-i puteam scrie, necunoscînd adresa şi nedorind să i-o cer lui Lawrence. Dar săptămînile treceau una după alta şi de fiecare dată cînd întrebam de Helen mi se spunea că e tot la Staningley.

— Unde e Staningley? am întrebat în cele din urmă

— În comitatul X, a sunat răspunsul lui lapidar.

În felul în care mi-a vorbit era ceva atît de rece de sec, încît m-a împiedicat să cer o explicaţie mai amănunţită.

— Cînd se va întoarce la Grassdale? am mai întrebat.

— Nu ştiu.

— Fir-ar să fie! am mormăit eu.

— De ce, Markham? m-a întrebat prietenul meu, cu un aer de mirare nevinovat.

Dar n-am îndrăznit să-i răspund, decît printr-o privire de dispreţ morocănos, care l-a făcut să întoarcă iute capul şi să se uite la covor cu un uşor zîmbet, cu un aer pe jumătate gînditor, pe jumătate amuzat. Ridicîndu-şi însă repede privirle, a început să-mi vorbească despre alte lucruri. A încercat să mă atragă într-o discuţie veselă şi prietenoasă, numai că eu eram prea iritat ca să mai flecăresc cu el, aşa că foarte curînd mi-am luat rămas bun.

Vezi, nu ştiu cum se face, dar nu izbuteam să mă înţeleg niciodată prea bine cu Lawrence. Realitatea este că amîndoi eram puţin cam prea irascibili. E supărătoare, Halford, această susceptibilitate faţă de afronturi, atunci cînd nu stă în intenţia nimănui de a le comite. Acum nu mai sufăr de această boală, după cum ţi-ai dat prea bine seama; am învăţat să fiu vesel şi înţelept, să iau mai uşor propriile mele toane şi să mă arăt mai indulgent cu vecinii şi cu semenii mei, aşa că-mi pot permite să rîd şi de Lawrence şi de tine.

Din întîmplare, dar şi dintr-o neglijenţă voită din partea mea (întrucît începeam cu adevărat să-l antipatizez pe Lawrence), au trecut cîteva săptămîni pînă să-mi revăd prietenul. Asta s-a întîmplat cînd m-a căutat el. Într-o dimineaţă frumoasă de la începutul lui iunie a venit pe cîmp tocmai cînd începeam să-mi strîng fînul.

— Nu te-am mai văzut de mult, Markham, mi-a zis el după ce-am schimbat cele cîteva cuvinte obişnuite de introducere. N-ai de gînd să mai treci pe la Woodford?

— Am fost o dată, dar erai plecat.

— Da, mi-a părut rău, dar asta s-a întîmplat demult. Speram că vei reveni; acum am trecut eu pe la tine şi am aflat că eşti plecat, ceea ce se întîmplă mai întotdeauna, pentru că altfel mi-aş acorda plăcerea de a te vizita mai des. Dar fiind hotărît să te văd cu orice preţ, mi-am lăsat poneiul pe alee şi am sărit peste garduri şi peste şanţuri ca să te găsesc. Pentru că e vorba să lipsesc o vreme de la Woodford şi s-ar putea să nu mai am bucuria de a te revedea vreo lună sau două...

— Dar unde te duci?

— Întîi la Grassdale, mi-a zis el, cu un început de zîmbet pe care şi l-ar fi stăpînit cu bucurie dacă ar fi putut.

— La Grassdale! Va să zică Helen e acolo?

— Da, însă peste vreo două zile o să plece ca s-o însoţească pe doamna Maxwell la F. pentru binefacerile aerului de mare — şi eu voi pleca cu ele.

Pe vremea aceea F. era o localitate maritimă liniştită. dar foarte selectă; acum este mult mai frecventată.

Lawrence părea că aşteaptă de la mine să profit de această împrejurare pentru a-i încredinţa vreun mesaj pentru sora lui. Sînt convins că i l-ar fi transmis fără nici un fel de obiecţii. În cazul în care aş fi avut înţelepciunea să-l rog s-o facă, deşi bineînţeles că n-avea să se ofere singur, dacă eu aveam de gînd să las lucrurile aşa. Dar nu mi-am putut aduna curajul să-i adresez rugămintea. Abia după ce-a plecat mi-am dat seama ce ocazie frumoasă am ratat. Pe urmă mi-am regretat profund stupiditatea şi mîndria prostească, dar era prea tîrziu ca să mai îndrept greşeala.

Nu s-a întors decît pe la sfîrşitul lui august. Mi-a scris de vreo două-trei ori de la F., dar scrisorile lui erau supărător de nesatisfăcătoare. Se ocupau de generalităţi sau de fleacuri, care nu mă interesau cîtuşi de puţin, erau pline de aiureli şi de gînduri la fel de puţin binevenite pentru

mine în momentul acela — fără să zică mare lucru despre sora lui sau despre el.

Cînd Lawrence a venit, s-a arătat la fel de rezervat ca întotdeauna. Mi-a spus că sora lui a avut foarte mult de cîştigat de pe urma şederii la F., că băieţelul e foarte bine şi — vai, mie! — că amîndoi au plecat împreună cu doamna Maxwell înapoi la Staningley, unde aveau să rămînă cel puţin trei luni. Dar în loc să te plictisesc cu mîhnirea mea, cu aşteptările şi dezamăgirile mele, cu disperările şi licăririle de speranţă, cu hotărîrile mele schimbătoare, am să mă apuc mai degrabă să-ţi relatez soarta cîtorva personaje prezentate în cursul acestei naraţiuni, despre care s-ar putea să nu mai am prilejul să pomenesc.

Cu puţină vreme înaintea morţii domnului Huntingdon, lady Lowborough a fugit cu un alt craidon, pe continent, unde, după ce au trăit o vreme în petreceri şi desfrîu nesăbuit, s-au certat şi s-au despărţit. Ea a continuat să ţină steagul sus încă o vreme, dar anii veneau unul după altul iar banii se duceau. Într-un tîrziu s-a afundat tot mai mult în greutăţi şi datorii, în dezonoare şi mizerie. Şi, după cîte am auzit, a murit în lipsuri şi nenorocire cumplită, fiind ocolită de toată lumea. Dar se prea poate să fie un simplu zvon. S-ar putea foarte bine să trăiască încă, fără ca rudele sau fostele ei cunoştinţe să mai aibă ştiri despre ea. În schimb soţul ei, după această nouă manifestare din parte-i, a cerut şi a obţinut divorţul şi nu mult după aceea s-a recăsătorit. Şi bine a făcut, pentru că lordul Lowborough, aşa sumbru şi morocănos cum părea, nu era deloc omul care să ducă o viaţă de holtei. Nici un fel de interese obşteşti sau politice, nici un fel de proiecte ambiţioase sau de îndeletniciri active nu-i puteau compensa lipsa unui cămin plin de mîngîiere şi de tandreţe. E drept, avea un fiu şi o fiică ce-i purtau numele, dar copiii îi aminteau prea dureros de mama lor.

Cea de a doua aleasă a inimii lui se deosebea întrutotul de prima. Unii s-au mirat de gusturile lui; alţii chiar le-au ridiculizat. Dar prin aceasta s-au arătat mai nesocotiţi decît el. Mireasa era cam de vîrsta lui — adică între treizeci şi patruzeci de ani — nefiind remarcabilă nici prin frumuseţe, nici prin bogăţie, nici prin cine ştie ce talente sau daruri deosebite, afară doar de o înţelepciune adevărată, de o integritate neabătută, de o bunăvoinţă izvorîtă din căldura inimii şi de o comoară nesecată de optimism şi veselie. După cum îţi poţi uşor închipui, aceste calităţi, puse laolaltă, au făcut din ea o mamă excelentă a copiilor lui şi o soţie nepreţuita. Lordul, avînd despre el aceeaşi părere proastă dintotdeauna, o socotea mult prea bună pentru el şi — mirîndu-se şi minunîndu-se de bunătatea providenţei care-i hărăzise un asemenea dar, şi chiar şi de gustul ei de a-l prefera altor bărbaţi — făcea totul pentru a o mulţumi încît — a ajuns, şi bănuiesc că mai este încă — una din cele mai fericite şi mai iubite soţii din Anglia.

Dacă te interesează cît de cît soarta acelui josnic Grimsby, nu-ţi pot spune decît că a mers din rău în mai rău, prăbuşindu-se în abisurile, din ce în ce mai adînci ale viciului şi nemerniciei, înhăitîndu-se cu cei mai prăpădiţi prieteni. Într-un tîrziu şi-a găsit sfîrşitul, într-o bătaie, între beţivi, după cît se zice, omorît fiind de un alt ticălos, pe care-l trişase la jocurile de noroc.

Cît despre domnul Hattersley, el nu şi-a uitat niciodată hotărîrea de a „se smulge din mijlocul lor” şi de a se purta ca un om la locul lui; boala şi moartea fostului său prieten de chefuri, Huntingdon, l-au impresionat atît de profund, făcîndu-l să înţeleagă ce dăunătoare le erau năravurile încît n-a mai avut niciodată nevoie de o altă lecţie. Evitînd ispitele oraşului, a continuat să-şi petreacă viaţa la moşie, cufundat în ocupaţiile obişnuite ale unui gentilom inimos, entuziast şi harnic. Îşi vede de agricultură, de creşterea cailor şi vitelor, la care mai adaugă şi

cîte o partidă de vînătoare, viaţa lui fiind înveselită de prieteni de treabă, de tovărăşia micuţei lui neveste (devenită între timp cît se poate de veselă şi de încrezătoare), precum şi de frumoasele lui odrasle — nişte băieţi zdraveni şi nişte fete înfloritoare. Întrucît tatăl lui, bancherul, a murit acum cîţiva ani şi i-a lăsat toată averea, are posibilitatea de a-şi satisface toate gusturile şi cred că nu mai e nevoie să-ţi spun că stimatul domn Ralph Hattersley este celebru în întreaga ţară pentru caii săi de rasă.

CAPITOLUL LI

ACUM NE VOM ÎNTOARCE ÎNTR-o după amiază liniştită, rece şi înnorată, de pe la începutul lui decembrie, cînd prima zăpadă se aşternuse, într-un strat subţirel, peste cîmpiile pustiite şi drumurile îngheţaţe şi în straturi mai groase în urmele de roţi şi de copite imprimate în noroiul pricinuit de ploile abundente ale lunii trecute. Îmi aduc aminte prea bine totul pentru că mă întoarceam de la casa parohială avînd-o alături pa domnişoara Eliza Milward. Mă dusesem să-i vizitez tatăl — jertfă adusă politeţii şi făcută numai şi numai pentru a fi pe placul mamei, căci nu puteam suferi nici măcar gîndul de a mă apropia de casa aceea. Asta nu numai din pricina antipatiei mele pentru Eliza, atît de fermecătoare pe vremuri, ci fiindcă nu-l prea iertasem nici pe bătrîn pentru părerea lui proastă despre doamna Huntingdon, pe care şi acum o mai judeca aspru fiindcă-şi părăsise bărbatul.

Dar nu despre reverendul Milward aveam intenţia să vorbesc, ci despre fiica lui Eliza. Chiar în clipa cînd îmi luam rămas bun de la preot, ea a intrat în odaie gata îmbrăcată pentru o plimbare.

— Tocmai ieşeam să-ţi vizitez sora, domnule Markham — mi-a spus ea — aşa că, dacă n-ai nimic împotrivă, te voi însoţi pînă acasă. Îmi place să am pe cineva lîngă mine cînd ies din casă — dumitale nu?

— Da, cînd persoana e agreabilă.

— Fireşte, mi-a replicat tînăra, cu un zîmbet maliţios.

Aşadar, am pornit împreună.

— Crezi că am s-o găsesc acasă pe Rose? m-a întrebat ea de îndată ce-am închis portiţa grădinii în urma noastră şi ne-am îndreptat spre Linden-Car.

— Cred că da.

— Aşa sper şi eu, pentru că am o veste pentru ea, dacă nu cumva mi-ai luat-o dumneata înainte.

— Eu?

— Da. Ştii de ce a plecat domnul Lawrence?

A ridicat ochii spre mine aşteptînd cu nerăbdare răspunsul meu.

— A plecat? am întrebat eu, şi Eliza s-a luminat la faţă.

— A, va să zică nu ţi-a spus nimic despre sora lui

— Ce-i cu ea? am întrebat, temîndu-mă ca nu cumva să i se fi întîmplat vreun rău.

— Vai, domnule Markham, cum te-ai mai împurpurat la faţă! a strigat ea cu un rîs care mă chinuia pînă în adîncurile inimii. Ha-ha! Încă n-ai uitat-o! Totuşi, cred că ar fi mai bine să te grăbeşti, ascultă-mă pe mine, pentru că... Vai, Doamne!... O să se mărite joia viitoare!

— Nu se poate, domnişoară Eliza! Asta nu-i adevărat!

— Mă faci mincinoasă, domnule?

— Eşti greşit informată.

— Serios? Ştii dumneata mai bine?

— Cred că da.

— Atunci de ce-ai pălit în halul ăsta? m-a întrebat ea zîmbind încîntată de emoţia prin care treceam. Să fie oare din pricina furiei faţă de o biată fiinţă ca mine pentru că ţi-aş fi spus o minciunică? Păi bine, dar eu nu fac decît „să-ţi repet ce mi s-a spus”. Nu pot jura că e adevărat. Pe de altă parte, nu văd ce motiv ar fi avut Sarah să mă păcălească. Or, ea zicea că valetul domnului Lawrence i-ar fi zis că doamna Huntingdon o să se mărite joi şi că domnul Lawrence a plecat la nuntă. Mi-a spus şi numele mirelui, dar l-am uitat. Poate că mă poţi ajuta dumneata să mi-l amintesc. Nu există cineva care locuieşte prin apropiere sau vine mereu în vizită pe acola şl care ţine de

multă vreme la ea? Un anume domn... Vai, Doamne!... Domnul...

— Hargrave? am sugerat eu cu un zîmbet amar.

— Ai dreptate! a strigat ea. Chiar ăsta era numele.

— Imposibil, domnişoară Eliza! am exclamat eu pe un ton care a făcut-o să tresară.

— Mde, mă rog, asta mi s-a spus, a explicat ea, privindu-mă liniştită drept în ochi.

Apoi a izbucnit într-un hohot de rîs prelungit şi ascuţit care m-a scos din sărite.

— Vai, te rog din suflet, să mă ierţi, a strigat ea Ştiu că e o mare nepoliteţe, însă... ha-ha-ha! Te gîndeai s-o iei chiar dumneata de nevastă? Tţ, tţ, tţ! Vai, ce păcat! Hi-hi-hi! Maică Precistă, domnule Markham, îţi vine să leşini? O, ceruri, îndurati-vă de el! Să-l strig pe omul ăla? Hei, Iacob!...

Dar oprindu-i năvala cuvintelor, i-am apucat braţul şi i l-am strîns, cu destulă asprime, pentru că ea s-a făcut mică de tot şi a scos un uşor ţipăt de durere şi de spaimă. În schimb, îndrăzneala nu i se potolise; revenindu-şi pe dată a continuat, prefăcîndu-se destul de îngrijorată:

— Cu ce te pot ajuta? Vrei puţină apă, sau nişte coniac? Cred că trebuie să aibă colo, la cîrciumă, dacă-mi dai voie să alerg pînă acolo.

— Termină cu prostiile astea! i-am strigat eu sever.

O clipă a părut încurcată, ba chiar speriată.

— Ştii că nu pot să sufăr astfel de glume, am continuat.

— Ei, aş, glume! Nu glumeam cîtuşi de puţin.

— În orice caz rîdeai şi eu nu pot suferi să rîdă cineva de mine — i-am răspuns făcînd o sforţare ca să-i vorbesc cu toată demnitatea şi stăpînirea de sine şi de a nu-i spune decît lucruri coerente şi înţelepte. Domnişoară Eliza, dacă eşti într-o dispoziţie atît de veselă, probabil că-ţi poţi ţine singură companie, şi încă destul de bine. Aşadar, am să te las să-ţi termini plimbarea fără mine

pentru că, dacă stau să mă gîndesc, am treabă în altă parte. Aşadar, îţi spun bună seara!

Cu asta, am părăsit-o (lăsînd-o să-şi înăbuşe rîsul maliţios) şi am cotit-o peste cîmpuri, sărind pe malul pîrîului şi trecînd prin cea mai apropiată deschizătură din gardul viu. Hotărît să nu pierd nici un moment pentru a afla adevărul m-am grăbit către Woodford cît de repede mă duceau picioarele. Din clipa în care mi-am dat seama că frumoasa ce mă chinuise ca un călău nu mă mai poate vedea, am luat-o pe o scurtătură, peste păşuni şi ţarini, peste mirişti şi poteci, peste şanţuri şi garduri de tot felul, pînă am ajuns la poarta tînărului gentilom. Pînă în acel moment nu-mi dădusem seama pe deplin de ardoarea dragostei mele. Mă agăţasem, cu tenacitate, de gîndul că s-ar putea ca într-o bună zi Helen să fie a mea.

— Domnul Lawrence e acasă? l-am întrebat nerăbdător pe servitorul care mi-a deschis.

— Nu, domnule, conaşul plecă ieri, mi-a răspuns el părînd foarte alarmat.

— Unde a plecat?

— La Grassdale, domnule — 'mneavoastră n-aţi avut ştiinţă? Mde, stăpînu e cam zgîrcit la vorbă, zău aşa, a adăugat sluga, cu un rînjet prostesc. Eu aşa chitesc, domnule...

Dar eu m-am răsucit pe călcîie şi l-am părăsit fără a mai aştepta să aud ce bănuieşte el. N-aveam de gînd să stau acolo ca să-mi expun simţămintele şi aşa destul de chinuite, rîsului insolent şi curiozităţii obraznice a unui individ de teapa lui.

Ce era de făcut? Să fie oare cu putinţă ca Helen să mă fi părăsit pentru bărbatul acela? Nu-mi vine să cred. Putea eventual să renunţe la mine, dar nu în favoarea lui! Ei bine, trebuia să aflu adevărul — nu mă puteam ocupa de treburile zilnice atîta vreme cît mă scotea din minţi această furtună a îndoielilor şi temerilor, a geloziei şi furiei. Aveam să iau dis-de-dimineaţă diligenţa care ducea

la L. (cea de seară probabil că şi plecase) şi să zbor către Grassdale — trebuia neapărat să ajung acolo înaintea nunţii. Dar la urma urmei de ce? Pentru că mi-a trecut prin minte gîndul că, eventual, aş putea împiedica această nuntă, că dacă n-aş face-o, atît Helen cît şi eu am regreta-o amarnic pînă în ultima clipă a vieţii. Mi-a trecut prin minte că poate am fost defăimat de cineva în faţa ei: poate chiar fratele ei — da, fără îndoială, fratele ei o convinsese că sînt un om nestatornic, că mi-am călcat făgăduiala. Şi profitînd de indignarea ei firească, poate chiar de disperarea care o făcuse să nu-i mai pese de viitor, o fi îndemnat-o, cu făţărnicie şi cruzime, să contracteze această căsătorie pentru a o smulge de sub influenţa mea. Dacă astfel stăteau lucrurile şi dacă ea avea să-şi descopere greşeala cînd era prea tîrziu ca s-o mai îndrepte — la ce viaţă de chinuri şi de regrete vane ar fi putut să fie sortită, — şi nu numai ea, ci şi eu! Şi ce remuşcări aş fi avut, socotind că scrupulele mele prosteşti au produs toată încurcătura! Vai, trebuia neapărat s-o văd — trebuia să afle adevărul despre mine, chiar dacă i-l spuneam în momentul cînd intra în biserică! Puteam să trec drept un nebun sau un zevzec! Dar dacă totuşi o puteam salva? Vai, dacă ar fi putut să fie a mea... Speranţa era nesăbuit de frumoasă!

Înaripat de această nădejde şi îmboldit de aceste temeri, m-am grăbit spre casă pentru a mă pregăti de plecare. I-am spus mamei că sînt silit să plec întrucit am nişte treburi urgente care nu suferă amînare, dar pe care nu i le puteam explica pe loc.

Mi-a fost imposibil să-mi ascund, de ochii ei materni profunda îngrijorare şi preocuparea ce mă apăsau.

În noaptea aceea a căzut o zăpadă abundentă care în ziua următoare a făcut diligenţa să meargă atît de încet încît îmi venea să turbez de nerăbdare. Am călătorit toată noaptea. Probabil că a doua zi va avea loc căsătoria. Dar noaptea era lungă şi întunecoasă. Zăpada împiedica roţile

şi încerca greu picioarele cailor. Animalele erau extraordinar de leneşe; vizitiii, cumplit de precauţi; pasagerii, nesuferit de apatici în indiferenţa lor supusă faţă de încetineala cu care înaintam.

Se făcuse lumină de-a binelea cînd am intrat în tîrguşorul M. şi am tras la hanul „Trandafirul şi coroana". Am coborît şi am strigat tare întrebînd de diligenţa, care mergea la Grassdale. Dar nu exista nici una: singura trăsură din oraş era în reparaţie.

— Atunci daţi-mi un faeton, o cabrioletă, o căruţă, mă rog, orice, numai repede să fie!

Faeton s-a găsit, dar nici un cal nu era disponibil Am trimis mai mulţi oameni în oraş să-mi facă rost de unul. Numai că au zăbovit atîta încît m-au scos din fire şi n-am mai putut aştepta. Am zis că o să ajung mai repede pe propriile mele picioare. Şi lăsînd poruncă să trimită faetonul în urma mea, dacă poate fi pregătit pînă-ntr-o oră, am pornit-o în goană. Era un drum de vreo nouă-zece kilometri, necunoscut, aşa că a trebuit să mă opresc de nu ştiu cîte ori să întreb pe unde s-o iau — strigînd la căruţaşi şi la ţopîrlani şi adeseori dînd buzna prin căsuţele oamenilor. Chinuit de oboseală şi de disperare, mă grăbeam neîncetat. Faetonul nu m-a ajuns din urmă: aşadar, a fost mai bine că nu l-am mai aşteptat — pe de altă parte, săvîrşisem o prostie destul de mare zăbovind atîta ca să mi se facă rost de el.

În cele din urmă însă, m-am apropiat de Grassdale. M-am tras spre bisericuţa de ţară — şi ce să vezi: în faţa ei era un şirag de trăsuri şi nici n-ar mai fi fost nevoie de cocardele albe cu care erau împodobiţi servitorii şi caii şi nici de glasurile vesele ale atîtor pierde-vară de prin sat adunaţi ca să caşte gura, ca să-mi dau scama că înăuntru se oficia o nuntă. M-am băgat repede printre oameni, întrebînd curios, dacă ceremonia a început de mult. Dar ei n-au făcut decît să stea cu gura căscată şi să se holbeze la mine. Disperat, i-am îmbrîncit la o parte şi tocmai mă

pregăteam să intru în curtea bisericii, cînd o ceată de prichindei zdrenţăroşi care stăteau atîrnaţi ca nişte albine pe la ferestre s-au dat jos brusc şi s-au repezit spre pridvor, vociferînd în dialectul necioplit al ţinutului, spunînd, după cîte se pare: „S-a mîntuit — tocma ies!”

Dacă m-ar fi văzut atunci Eliza Milward, ar fi putut să se simtă într-adevăr încîntată. M-am apucat de stîlpul porţii ca să mă ţin mai bine pe picioare, şi am rămas cu privirile aţintite către uşa bisericii pentru a-mi vedea, pentru ultima dată, iubita şi pentru prima dată pe acel detestabil muritor care mi-o răpise şi, care, eram convins, o sortea unei vieţi de mizerie şi de regrete — căci ce bucurie ar fi putut să aibă ea alături de el? Nu voiam să-i produc un şoc înfăţişîndu-mă dinainte-i, dar n-aveam nici puterea să mă îndepărtez. Iată-i, au ieşit. Pe el nu-l vedeam; n-aveam ochi decît pentru ea. Un văl lung acoperea jumătatea din silueta ei graţioasă; vedeam că deşi îşi ţine capul drept, şi faţa şi gîtul i se înroşiseră de emoţii Chipul îi radia de bucurie şi prin ceaţa alburie a vălului ei, se întrezăreau cîrlionţii aurii! O, ceruri! Nu era Helen a mea! Prima privire m-a făcut să tresar — ochii îmi erau împăienjeniţi de oboseală şi de disperare. Da, nu era ea! Era o frumuseţe mai tînără, mai subţirică şi mai trandafirie — într-adevăr drăgălaşă, dar cu mai puţină demnitate şi cu o înfăţişare ce nu trăda atîta profunzime sufletească. Era lipsită de acea graţie, de acel farmec intens, spiritual, şi totuşi blînd, de puterea greu de definit de a atrage şi de a subjuga inimile — sau cel puţin inima mea. M-am uitat la mire — era Frederick Lawrence! Mi-am şters sudoarea rece care mi se prelingea pe frunte m-am dat cîţiva paşi înapoi la apropierea lui; dar privirile i-au căzut asupra mea şi el m-a recunoscut, oricît de schimbată trebuie să-mi fi fost înfăţişarea.

— Tu eşti, Markham? m-a întrebat el tresărind uluit de această apariţie — şi poate şi de aerul meu neîngrijit şi rătăcit.

— Da, Lawrence — tu eşti? i-am răspuns eu, făcînd un efort disperat pentru a-mi aduna toată prezenţa de spirit.

A zîmbit şi a roşit, de parcă ar fi fost pe jumătate mîndru şi pe jumătate ruşinat de identitatea lui; şi dacă avea motive să se mîndrească pentru că ţinea de braţ o fată atît de dulce, pe de altă parte, avea destule motive să ruşineze că tăinuise atîta vreme norocul de care se bucura.

— Dă-mi voie să te prezint soţiei mele, mi-a zis el, străduindu-se să-şi ascundă stînjeneala şi adoptînd un fel de veselie nepăsătoare. Esther, ţi-l prezint pe domnul Markham; prietenul meu Markham, şi doamna Lawrence, fostă pînă nu de mult domnişoara Hargrave.

I-am făcut o plecăciune miresei şi i-am scuturat violent mîna mirelui.

— De ce nu m-ai ţinut şi pe mine la curent, i-am zis eu cu reproş, afectînd un oarecare resentiment pe care nu-l prea simţeam.

— Ba ţi-am spus, mi-a zis el cu un aer încurcat şi vinovat. Sper că ai primit scrisoarea mea?

— Care scrisoare?

— Cea prin care-ţi anunţam căsătoria plănuită.

— N-am primit nici cea mai vagă aluzie cu privire la un asemenea proiect.

— Atunci probabil că s-a încrucişat pe drum cu tine — pentru că ar fi trebuit să-ţi parvină ieri dimineaţă.

Mărturisesc, într-adevăr, că anunţul venea cam tîrziu. Dar atunci ce te-a adus aici, dacă n-ai primit nici un fel de veste?

Acum era rîndul meu să mă simt încurcat şi stînjenit. Dar tînăra doamnă, care în timpul scurtei noastre conversaţii, bătătorise zăpada de sub tălpile ei, mi-a venit în ajutor şoptindu-i soţului ei să-şi poftească prietenul în trăsură.

— Da, şi pe urmă, e şi tare frig! zise Lawrence privind cu spaimă la îmbrăcămintea ei uşoară şi ajutînd-o imediat

să se urce în caleaşcă. Markham, vrei să vii şi tu? Ne ducem la Paris, dar te putem lăsa oriunde pe drumul Dover.

— Nu, mulţumesc. La revedere, cred că nu mai e nevoie să vă urez călătorie plăcută. Dar voi aştepta nişte scuze foarte elegante cîndva, te rog să nu uiţi, şi zeci de scrisori pînă ne revedem.

Mi-a strîns mîna şi s-a grăbit să se aşeze alături de doamna lui. Nu era nici momentul, nici locul potrivit pentru explicaţii sau discursuri.

CAPITOLUL LII

ÎNTR-UN TÎRZIU, FAETONUL CARE zăbovise atîta, m-a ajuns din urmă. M-am urcat în el şi i-am poruncit vizitiului care-l adusese să mă conducă la conacul Grassdale; eram mult prea adîncit în propriile mele gînduri ca să ţin să mîn eu caii. Aveam s-o văd pe doamna Huntingdon; din moment ce trecuse mai bine de un an de la moartea soţului ei, nu putea să fie în nici un caz vorba de un gest necuviincios. Şi, după indiferenţa sau bucuria pe care avea s-o manifeste la sosirea mea neaşteptată, aveam să-mi dau seama dacă inima ei îmi aparţine. Dar însoţitorul meu, un individ vorbăreţ şi înfipt, nu se arăta dispus să mă lase în voia cugetărilor mele.

— Ia uite-i cum pleacă! zise el în timp ce trăsurile se înşirau dinaintea noastră. O să se petreacă o sumedenie de lucruri mari azi... Aveţi habar de familia asta, domnule? Ori poate nu sînteţi de prin partea locului?

— Îi cunosc mai mult din auzite.

— Hm! Ăi mai buni dintre ei, oricum, sînt duşi pe lumea ailaltă. Eu aşa zic că cucoana bătrînă o să plece după ce se mîntuie cu toată zarva asta şi o să se ducă de aici, pe undeva, să trăiască pe bucăţica ei de pămînt. Da' cuconiţa tînără — sau mă rog, a nouă (că chiar aşa boboc tînăr nu mai e nici ea), vine să locuiască la Grove.

— Va să zică domnul Hargrave s-a căsătorit?

— Da, dom'le, să tot fie vreo cîteva luni de-atunci, Ar fi trebuit el să se însoare mai dinainte, cu o văduvioară, dar n-au putut ieşi la tocmeală în privinţa banilor.

Ea avea punga plină şi domnul Hargrave voia toţi bănişorii numai pentru el; numai că ea nu s-a-ndurat s-o lase din palmă, aşa că pe urmă s-au cam răcit unu de altu. Astălaltă pe care a luat-o nu se scaldă chiar aşa, în gologani, şi nici nu pică de frumoasă, dar n-a mai fost măritată. Cică ar fi cam urîţică, umblă vorba, şi mă tem că merge pe patruzeci de ani, dacă nu cumva o fi trecuţi chiar de culmea dealului, aşa că vedeţi 'mneavoastră, dacă nu prindea ocazia asta zicea că alta mai bună n-o să i se mai ivească în cale. Eu chitesc că o fi zis că un bărbat chipeş şi tînăr preţuieşte tot atît cît are ea pe lume, aşa că mai bine să-l ia de soţ. Dar eu tare mă tem că n-o să treacă multă vreme şi o să-şi cam muşte mîinile pentru tîrgul ăsta care l-a încheiat. Zice lumea că a cam şi început să vadă că el nu e un gentleman chiar, chiar aşa de drăguţ, de mărinimos, de politicos şi de încîntător cum îl socotise ea înainte de nuntă. A început să nu-i prea pese de ea şi în schimb pune piciorul în prag cam prea des. Da, da, şi pînă bagă ea bine de seamă o să vadă că el se înrăieşte tot mai tare şi o neglijează tot mai mult.

— S-ar zice că-l cunoşti destul de bine, am remarcat eu.

— Păi chiar aşa, dom'le, că-l ştiu de cînd era flăcău; şi era mîndru nevoie mare şi cu toane şi ştia ce vrea. Am fost şi eu în slujba lor ani de-a rîndul. Dar n-am mai putut să stau, că nu le puteam suferi apucăturile — erau tare strînşi la pungă şi stăpîna se făcuse din ce în ce mai rea şi mai haină şi te ţinea al dracului din scurt şi îţi tot reteza porţia; ca să nu mai zic că nu te slăbea din ochi şi nu te cruţa nicicînd. Aşa că mi-am luat seama şi mi-am căutat de lucru în altă parte.

— Nu sîntem aproape de casă? am întrebat eu întrerupîndu-l.

— Da da, dom'le. Uite. acolo e parcul.

Mi s-a făcut inima cît un purice privind conacul acela măreţ din mijlocul terenului vast — parcul la fel de frumos acum, în haina lui de iarnă, cum trebuie să fi fost şi în strălucirea verii: pajiştea majestuoasă cu povîrnişurile şi vîlcelele unduioase înfăţişate privirilor în îmbrăcămintea aceea de o puritate orbitoare, nepătată şi neprihănită — cu excepţia unei poteci lungi şi şerpuitoare, croită de o ceată de cerbi şi de căprioare; copaci măreţi cu ramurile încărcate de zăpadă aruncîndu-şi strălucirea albă pe cerul cenuşiu-întunecat; brîul de păduri masive ce înconjura proprietatea; întinderea vastă de apă ce dormea somnul îngheţului; sălciile plîngătoare şi frasinii ce-şi aplecau deasupra lacului ramurile încărcate de zăpadă; toate acestea alcătuiau un tablou cu adevărat izbitor şi încîntător pentru o minte neîmpovărată de gînduri, dar deloc încurajator pentru mine. Exista totuşi o oarecare consolare — că toate acestea avea să le moştenească micuţul Arthur. Dar oare ea în ce situaţie se afla? Dominîndu-mi, printr-un efort, dorinţa de a-i pomeni numele faţă de însoţitorul meu, atît de amator de sporovăială, l-am întrebat dacă nu ştie cumva ce i-a lăsat răposatul ei soţ prin testament şi cum a hotărît să fie împărţită proprietatea.

A da, el ştia absolut totul; aşa că m-a informat pe loc: Helen avea deplina stăpînire şi administrare a moşiei pînă la majoratul băiatului în afară de posesiunea absolută şi necondiţionată a propriei ei averi, şi a unei sume suplimentare ce-i fusese acordată prin foaia dotală.

Înainte de încheierea acestor explicaţii faetonul a tras la poarta parcului. Acum mă aştepta marea încercare — dacă aveam s-o găsesc acasă — dar, vai! Se putea ca ea să fie încă la Staningley. Fratele ei nu mă informase ca lucrurile ar sta altfel. Am întrebat la căsuţa portarului dacă doamna Huntingdon e la conac. Nu, era plecată cu mătuşa ei în comitatul X, dar era aşteptată să se întoarcă

înainte de Crăciun. De obicei îşi petrecea majoritatea timpului la Staningley şi venea la Grassdale rareori, cînd administrarea treburilor moşiei sau interesele ţăranilor sau persoanelor rămase în grija ei îi cereau prezenţa acolo.

— Pe lîngă ce oraş e Staningley? am întrebat.

Am obţinut curînd informaţia dorită.

— Ei şi acum, omule, dă-mi hăţurile; ne întoarcem la M. Trebuie să îmbuc ceva la „Trandafirul şi coroana”, apoi s-o pornesc spre Staningley cu prima diligenţă care duce la H.

La M. am avut oarecare răgaz înainte de plecarea diligenţei pentru a-mi reface forţele cu ajutorul unei gustări zdravene şi a mă înviora spălîndu-mă şi schimbîndu-mi hainele. De asemenea, i-am expediat o scurtă scrisoare mamei (ca fiu de treabă ce eram) ca s-o asigur că sînt încă în viaţă şi ca să-mi cer scuze că nu-mi făcusem încă apariţia. Întrucît în vremea aceea se călătorea destul de încet, drumul pînă la Staningley avea să dureze mult.

M-am urcat în „Fulgerul” şi mi-am reluat călătoria. Mai aveam de mers cale de două poşte, dar diligenţa, după cum am fost informat, trecea chiar pe lîngă Staningley, aşa că, l-am rugat pe surugiu să mă lase cît mai aproape de conac.

Era o dimineaţă senină şi geroasă. Faptul că stăteam ţeapăn şi priveam peisajul cu mantia lui de zăpadă şi cerul însorit, că inhalam aerul proaspăt şi înviorător şi auzeam scrîşnetul zăpezii îngheţate sub roţile diligenţei, îmi dădea o stare de bună dispoziţie. Dacă mai adăugăm la asta şi gîndul la persoana pe care mă pregăteam s-o întîlnesc, îţi poţi închipui cam în ce stare mă aflam.

Spre sfîrşitul călătoriei însă, vreo doi pasageri m-au cam deprimat.

— Frumos domeniu, zise unul dintre ei, făcînd semn cu umbrela spre lanurile întinse din dreapta, care se dis-

tingeau printre gardurile vii şi printre şirurile de copaci mîndri, crescînd pe marginile îngrăditurilor, iar uneori în mijlocul acestora. Grozavă moşioară, dacă ai vedea-o vara sau primăvara.

— Da, răspunse celălalt, — un bătrînel cam morocănos la înfăţişare şi la glas, cu un palton cam fără culoare, cu o umbrelă de bumbac. Bănuiesc că e proprietatea bătrînului Maxwell.

— A fost a lui, dar probabil ştii că a murit şi a lăsat-o toată nepoatei lui.

— Toată?

— Da, pînă la ultima prăjină — cu conac cu tot — afară de nu ştiu ce fleac pe care i l-a lăsat ca amintire nepotului din comitatul S. şi de o rentă viageră pentru nevastă-sa.

— Foarte ciudat, domnule!

— Chiar aşa şi e, domnule. Şi nici măcar nu-i era nepoată bună; dar n-avea rude de sînge mai apropiate — afară doar de un nepot cu care se certase; pentru nepoata asta avusese întotdeauna o slăbiciune. Şi pe urmă mergea vorba că nevastă-sa l-a sfătuit s-o facă. Ea adusese în căsnicia lor cea mai mare parte a averii şi a fost dorinţa ei s-o transmită acestei doamne.

— Hm! O să fie o pradă foarte bună!

— În privinţa asta nu-ncape îndoială. E văduvă, dar e încă foarte tînără, şi straşnic de frumoasă. În plus, are şi averea ei proprie şi doar un singur copil — pentru care îngrijeşte o moşie foarte frumoasă în comitatul J. Ei, s-ar putea spune multe lucruri în favoarea ei! Dar tare mă tem că noi, ăştia, n-aveam nici o şansă (între timp m-a îmboldit în glumă cu cotul nu numai pe mine, ci şi pe interlocutorul lui). Ha-ha-ha! Sper că nu v-am supărat cu ceva, domnule? (Asta era pentru mine): Hm, hm!... Eu unul cred că n-o să se mărite decît cu un nobil. Ia priveşte, domnule — reluă el întorcîndu-se spre celălalt vecin al lui şi trecîndu-şi umbrela pe sub nasul meu ca să-i arate ceva pe fereastră — ăla e conacul — şi vezi ce

parc grozav are — şi pădurile alea de dincolo — lemn al dracului de bun şi vînat cîtă frunză şi cîtă iarbă... Hei, dar ce mai e şi asta?

Această exclamaţie i-a fost pricinuită de oprirea bruscă a diligenţei la poarta parcului.

— E un domn care coboară la conacul Staningley? a strigat surugiul.

M-am ridicat şi mi-am aruncat jos din diligenţă sacul de voiaj, pregătindu-mă să sar şi eu după el.

— Ce, vi s-a făcut rău, domnule? m-a întrebat vecinul meu vorbăreţ holbîndu-se la mutra mea (probabil că pălisem rău de tot).

— Nu. Ţine banii, surugiu!

— Mulţam frumos, dom'le! Gata!

Surugiul băgă taxa de călătorie în buzunar şi dădu bice cailor, lăsîndu-mă — nu să pornesc pe aleea parcului, ci să păşesc în sus şi-n jos prin faţa porţilor lui, cu braţele încrucişate şi cu ochii aţintiţi în pămînt — în timp ce imagini, gînduri şi impresii de o forţă copleşitoare nu se învălmăşeau în minte. Nimic nu era foarte desluşit decît atîta; nutrisem zadarnic dragostea aceasta; speranţele mele se duseseră de rîpă; trebuia să mă smulg de îndată de acolo şi să alung sau să-mi înăbuş toate gîndurile în legătură cu ea ca pe o amintire a unui vis nesăbuit şi nebunesc. Bucuros aş mai fi zăbovit ceasuri întregi pe lîngă conac în speranţa de a o zări măcar din depărtare înainte de a pleca, dar n-avea rost s-o fac. Nu trebuia s-o las să mă vadă — pentru că ce altceva ar fi putut să mă aducă încoace decît speranţa de a-i reînvia sentimentele, în scopul de a-i obţine mîna? Puteam eu oare îndura să creadă cumva că o iubeam acum pentru averea, pentru situaţia ei, după ce timp de un an şi jumătate nu mai dădusem nici un semn de viaţă?

Nu! Trebuia să plec pe dată şi ea nici să nu ştie că am trecut pe lîngă locuinţa ei pentru că deşi aş fi putut să neg că aş fi aspirat la mîna ei, tihna nu trebuia să-i fie

tulburată de prezenţa mea şi nici inima ei afectată de faptul că-i eram credincios şi c-o iubeam!

„Rămîi cu bine, scumpa mea Helen, pentru totdeauna! Pentru totdeauna!”

Aşa am zis — şi totuşi nu m-am putut smulge de acolo. Am făcut cîţiva paşi, apoi am întors capul ca să mai privesc o dată impozantul ei cămin. Apoi am mai făcut cîţiva paşi; pe urmă, pierdut într-o visare melancolică, m-am oprit iar şi m-am sprijinit de scoarţa aspră a unui copac bătrîn ce creştea în marginea drumului.

CAPITOLUL LIII

ÎN TIMP CE STĂTEAM AŞA, absorbit de gîndurile mele sumbre, s-a ivit de după colţul drumului o trăsură luxoasă. Nu m-am uitat la ea, şi dacă ar fi trecut în linişte pe lîngă mine, poate că nici n-aş fi ţinut măcar minte că am văzut-o; dar un glas subţirel dinăuntrul ei m-a trezit din reverie cu exclamaţia:

— Mămico, mămico, uite-l pe domnul Markham!

Răspunsul nu l-am auzit, dar curînd acelaşi glas a răspuns:

— Ba da, mămico, e chiar el! Uită-te şi tu!

N-am ridicat ochii. Însă bănuiesc că mămica s-a uitat, întrucît o voce limpede şi melodioasă ale cărei tonuri m-au făcut să mă simt cuprins de fiori, a strigat:

— Vai, mătuşico! Uite-l pe domnul Markham... Prietenul lui Arthur! Richard, opreşte!

Era atîta emoţie, plină de bucurie, în felul cum fuseseră rostite aceste cîteva cuvinte — în special acea tremurătoare exclamaţie: „Vai, mătuşico!" încît n-am mai putut să-mi păstrez rezerva. Caleaşca s-a oprit imediat şi ridicînd ochii am întîlnit privirile unei doamne vîrstnice, palidă şi gravă, care mă examina prin fereastra deschisă. A înclinat capul, eu i-am răspuns tot cu o plecăciune, apoi s-a retras înăuntru în timp ce Arthur se ruga de valet să-i dea drumul să coboare. Dar înainte ca servitorul să se poată da jos de pe bancheta lui înaltă, pe ferestruica trăsurii s-a întins, în tăcere, o mînă. Am recunoscut-o, cu toate că o mănuşă neagră îi ascundea albeaţa delicată şi

o bună parte din frumuseţe. Grăbindu-mă s-o apuc, am strîns-o în mîna mea — mai întîi cu ardoare, însă luîndu-mi imediat seama, i-am dat drumul şi mîna s-a retras pe dată.

— Veneai în vizită la noi sau erai doar în trecere? m-a întrebat cu glas scăzut stăpîna acelei mîini.

Simţeam că-mi scrutează, cu atenţie, expresia feţei, din dosul vălului negru şi gros care, împreună cu jaluzelele trăsurii îi ascundeau pe de-a-ntregul chipul de ochit mei.

— Am... Am venit să văd meleagurile, m-am bîlbîit eu.

— Meleagurile?! a repetat ea pe un ton care trăda mai degrabă neplăcere sau dezamăgire decît surprindere. Atunci nu intri?

— Dacă vă face plăcere...

— Poţi să te-ndoieşti de asta?

— Da, da! Trebuie neapărat să intri, a strigat Arthur alergînd spre mine.

Mi-a apucat mîna şi mi-a strîns-o bărbăteşte cu amîndouă mînuţele lui.

— Vă mai aduceţi aminte de mine, domnule? mi-a zis el.

— Oho, şi încă cum, drăguţul meu, măcar că te-ai schimbat atît de mult, i-am răspuns eu, cercetînd înfăţişarea tînărului gentilom destul de înăltuţ şi de subţirel, cu expresia mamei lui imprimată vizibil pe trăsăturile sale frumoase şi inteligente, în ciuda ochilor albaştri care radiau de bucurie, şi a cîrlionţilor blonzi care-i ieşeau de sub şăpcuţă.

— Nu-i aşa că am crescut? m-a întrebat el ridicîndu-se în vîrful picioarelor.

— Dac-ai crescut! Pe cuvîntul meu, cred că ai aproape cu o palmă mai mult de cînd te-am văzut ultima dată.

— Am împlinit şapte ani, mi-a replicat el cu mîndrie.

Peste încă şapte ani o să fiu la fel de înalt ca şi dumneata, sau aproape.

— Arthur, i-a zis maică-sa, spune-i să intre. Mînă înainte, Richard!

În glasul ei era o umbră de tristeţe, precum şi de răceală, dar nu ştiam prea bine cui să atribui acest lucru. Trăsura a mers mai departe şi a intrat pe poartă înaintea noastră. Micuţul meu tovarăş m-a condus pe aleea parcului, ciripind vesel tot drumul. Odată ajunşi la uşa conacului, m-am oprit pe scări şi m-am uitat în jos, aşteptînd să-mi recapăt calmul dacă puteam — sau cel puţin, să-mi reamintesc hotărîrile luate de curînd şi principiile pe care se întemeiau ele. Abia după ce Arthur m-a tras delicat de haină, de mai multe ori, şi şi-a repetat invitaţia de a intra, am acceptat în cele din urmă să-l însoţesc în încăperea unde ne aşteptau doamnele.

Cînd am intrat, Helen m-a privit scrutător, dar cu un aer blînd şi serios. M-a întrebat, politicoasă, de mama şi de Rose. I-am răspuns respectuos la întrebări. Doamna Maxwell m-a rugat frumos să iau loc, făcînd observaţia că e destul de rece, dar, oricum, presupunea că n-am făcut o călătorie prea lungă în dimineaţa aceea

— A, nu, mai puţin de douăzeci de mile, am răspuns.

— Dar nu pe jos!

— Nu, doamnă, cu diligenţa.

— Uite-o pe Rachel, domnule, îmi zise Arthur, singura fiinţă cu adevărat fericită dintre noi toţi.

Îmi îndreptai privirea spre această vrednică persoană care tocmai intrase ca să-şi ajute stăpîna să se dezbrace. Mă onoră cu un zîmbet aproape prietenos în semn de recunoaştere.

După ce Helen îşi scoase pălăria şi vălul, paltonul gros şi celelalte, arăta atît de mult ca pe vremuri, încît nu prea ştiam cum am să suport revederea. M-am bucurat în mod deosebit să văd că frumosul ei păr negru era la fel de bogat şi nu-şi pierduse defel strălucirea.

— Mămica a renunţat la boneta de văduvă în cinstea căsătoriei unchiului, a spus Arthur, citindu-mi în ochi, cu

un amestec de simplitate şi de agerime, caracteristic copiilor. (Mămica avea o înfăţişare foarte gravă, iar doamna Maxwell clătină din cap.) Mătuşa Maxwell n-o să părăsească niciodată doliul, insistă obrăznicuţul.

Dar cînd a văzut că impertinenţa lui o îndurerase pe mătuşă-sa, s-a dus şi a cuprins-o pe după gît, a sărutat-o pe obraz, apoi s-a retras în nişa unuia dintre bovindourile mari. S-a jucat în linişte cu cîinele, în timp ce doamna Maxwell discuta, cu mine, pe un ton foarte grav, subiecte extrem de interesante ca: vremea, anotimpul, starea drumurilor. Am socotit prezenţa ei drept foarte folositoare pentru a pune stavilă impulsurilor mele fireşti, un antidot împotriva acelor emoţii tumultuoase şi a tulburării care altfel m-ar fi purtat cu ele şi m-ar fi furat în pofida raţiunii şi voinţei mele. Numai că tocmai atunci mi s-a părut această încorsetare aproape insuportabilă şi-mi era îngrozitor de greu să mă silesc să fiu atent la vorbele ei şi să-i răspund cu politeţea necesară. Asta din cauză că o simţeam pe Helen stînd foarte aproape de mine, lîngă cămin. Nu îndrăzneam să mă uit la ea, dar aveam senzaţia că e eu ochii pe mine şi dintr-o privire aruncată pe furiş am văzut — sau cel puţin aşa mi s-a părut — că e puţin îmbujorată la faţă şi că degetele ei, în timp ce se jucau cu lanţul de la ceas, erau agitate de acea frămîntare şi de acel tremur care trădează o emoţie profundă.

— Spune-mi, te rog, — mi-a zis ea profitînd de cea dintîi pauză din încercările de conversaţie dintre mătuşa ei şi mine, şi vorbind repede şi cu glas scăzut, fără să-şi ia ochii de la lanţul de aur (lucru de care mi-am dat seama pentru că acum am îndrăznit să-mi întorc din nou privirile spre ea) — spune-mi, te rog, ce mai fac cei de la Lindenhope? Nu s-a mai întîmplat nimic de cînd am plecat eu de acolo?

— Cred că nu.

— N-a murit nimeni? Nu s-a căsătorit nimeni?

— Nu.

— Şi nici... şi nici nu se pregăteşte nimeni de căsătorie?... Nu s-au rupt legăturile vechi şi nu s-au înjghebat altele noi? Nici unul dintre vechii prieteni n-a fost uitat sau înlocuit?

Rostind această frază şi-a coborît atît de mult vocea încît nimeni în afară de mine n-ar fi putut prinde ultimele cuvinte. Şi în acelaşi timp şi-a întors ochii spre mine şi în ei i-a înflorit un zîmbet de o nespus de dulce melancolie. Avea o expresie întrebătoare, timidă, dar destul de pătrunzătoare, care a făcut să-mi ardă obrajii de o emoţie greu de exprimat.

— Nu, nu cred, i-am răspuns. Cu siguranţă că nu, dacă alţii s-au schimbat la fel de puţin ca şi mine.

Faţa i s-a împurpurat.

— Şi chiar n-aveai de gînd să ne faci o vizită? a exclamat ea.

— Mi-era teamă să nu vă deranjez.

— Să ne deranjezi! strigă ea cu un gest nervos. Cum se poate?... Dar ca şi cum şi-ar fi amintit brusc de prezenţa mătuşii ei se opri şi întorcîndu-se spre această doamnă continuă:

— Vai, mătuşică, domnul acesta este prietenul cel mai bun al fratelui meu şi a fost şi o cunoştinţă apropiată de-a mea (cel puţin timp de cîteva luni — care au trecut prea repede, din păcate), declara că ţine foarte mult la băiatul meu — şi cînd colo, trecînd pe lîngă casa noastră, la atîtea zeci de mile de locuinţa lui, refuză să ne viziteze din teama de a nu ne deranja!

— Domnul Markham e exagerat de sfios, remarcă doamna Maxwell.

— Sau poate exagerat de ceremonios, zise nepoata el. Exagerat de... mă rog, n-are importanţă.

Şi întorcîndu-mi spatele, se aşează pe un scaun de lîngă masă, îşi trase aproape o carte şi începu să o răsfoiască energic, dar în mod vădit cu gîndurile aiurea.

— Dacă aş fi ştiut — am zis eu — că mi-aţi fi făcut onoarea de a vă aminti de mine, foarte probabil că nu mi-aş fi refuzat plăcerea de a vă vizita, dar m-am temut că m-aţi uitat de mult.

— I-ai judecat pe alţii după chipul şi asemănarea dumitale, a mormăit ea fără să-şi ridice ochii de pe carte, dar înroşindu-se în timp ce vorbea şi dînd, în grabă, cîte zece pagini deodată.

A urmat o pauză de care Arthur s-a gîndit să profite pentru a-mi prezenta frumosul pui de setter şi pentru a-mi arăta ce frumos a crescut şi ce bine îi merge, întrebîndu-mă totodată ce mai face Sancho, tatăl căţelului. Doamna Maxwell s-a retras apoi ca să se dezbrace. Helen a împins cartea la o parte şi după ce s-a uitat în tăcere la băiatul ei, l-a trimis din odaie sub pretextul că-l roagă să-şi aducă ultima carte primită, ca să mi-o arate. Copilul s-a grăbit s-o asculte; dar eu am continuat să mîngîi cîinele. Tăcerea ar fi putut să dureze pînă la întoarcerea copilului, dacă numai de mine ar fi depins s-o întrerup, dar, după un minut gazda mea s-a ridicat nervoasă şi, reluîndu-şi poziţia dinainte, între mine şi colţul căminului, a exclamat pe un ton foarte serios:

— Gilbert, ce s-a-ntîmplat cu tine? De ce te-ai schimbat atît de mult?... Ştiu că e o întrebare foarte indiscretă s-a grăbit să adauge — şi poate extrem de nepoliticoasă. Dacă ţi se pare că e astfel, atunci te rog să nu-mi răspunzi — dar ştii că nu pot să sufăr misterele şi ascunzişurile.

— Nu m-am schimbat deloc, Helen — din nefericire sentimentele mele sînt la fel de intense şi de pătimaşe ca întotdeauna. Nu eu m-am schimbat, ci situaţia.

— Care situaţie? Te rog frumos, spune-mi şi mie!

Obrajii ei au pălit de chinul aşteptării; se putea oare să se teamă că mi-am făgăduit inima şi credinţa altei persoane?

— Am să-ţi spun imediat, i-am răspuns. Am să-ţi mărturisesc că am venit aici în scopul de a te vedea (nu fără unele presimţiri neplăcute şi temeri faţă de propria mea îndrăzneală şi nu fără spaima că s-ar putea să nu fiu un oaspete chiar atît de binevenit cum mă aşteptam în timp ce mă apropiam de conac). Dar nu ştiam pe atunci că moşia asta îţi aparţine, pînă cînd nu m-a lămurit în privinţa moştenirii tale conversaţia a doi tovarăşi de călătorie, pe ultima porţiune a drumului. Şi atunci mi-am dat deodată seama de nesăbuinţa speranţelor pe care le nutream şi de faptul că ar fi fost o nebunie să le mai păstrez măcar o clipă. Şi cu toate că am coborît la poarta conacului tău, m-am hotărît să nu intru. Am zăbovit cîteva minute ca să privesc proprietatea, dar eram absolut decis să mă întorc la M. fără să-i văd stăpîna.

— Şi dacă mătuşă-mea şi cu mine nu ne-am fi întors tocmai atunci de la plimbarea de dimineaţă, nu te-aş mai fi văzut niciodată şi n-aş mai fi avut veşti de la tine?

— Mi s-a părut că ar fi fost mai bine pentru amîndoi să nu ne întîlnim, i-am răspuns calm, dar neîndrăznind să vorbesc decît în şoaptă, şi fără să am curajul s-o privesc drept în faţă ca nu cumva tăria să nu mă părăsească de tot. Am continuat: — Mi s-a părut că o întrevedere n-ar face altceva decît să-ţi tulbure, ţie, liniştea şi să mă înnebunească pe mine. Dar acum mă bucur de acest prilej de a te revedea şi de a afla că nu m-ai uitat şi de a te asigura că nu voi înceta niciodată să mă gîndesc la tine.

A urmat un moment de pauză. Doamna Huntingdon s-a îndepărtat şi s-a instalat în nişa ferestrei. Oare a înţeles din vorbele mele că numai sfiala şi modestia mă împiedicau să-i cer mîna? Înainte de a putea vorbi din nou a rupt chiar ea tăcerea, întorcîndu-se brusc spre mine şi spunînd:

— Ai fi putut avea şi mai înainte un asemenea prilej — vreau să spun pentru a mă asigura că-mi păstrezi o

amintire frumoasă şi pentru a te asigura că şi eu am aceleaşi sentimente pentru tine — dacă mi-ai fi scris.

— Aşa aş fi făcut, dar nu ţi-am ştiut adresa şi n-am prea vrut să-l întreb pe fratele tău, pentru că mi s-a părut că el n-ar fi de acord să-ţi scriu. Însă asta nu m-ar fi împiedicat nici o clipă, dacă aş fi putut îndrăzni să cred că tu aşteptai veşti de la mine sau măcar că ţi-ai irosit vreodată un gînd îndreptîndu-l spre nefericitul tău prieten. Dar, bineînţeles, tăcerea ta m-a dus la concluzia că m-ai uitat.

— Va să zică te aşteptai ca eu să-ţi scriu întîi?

— Nu, Helen, vreau să zic, doamnă Huntingdon, i-am spus eu îmbujorîndu-mă la faţă din pricina reproşului cuprins în aceste vorbe — fireşte că nu. Dar dacă mi-ai fi transmis un mesaj prin fratele tău sau măcar dacă l-ai fi întrebat din cînd în cînd despre mine...

— L-am întrebat adeseori despre tine. Dar n-aveam de gînd să fac mai mult decît asta — a reluat ea zîmbind — atîta vreme cît tu continuai să te mărgineşti la cîteva întrebări cuviincioase cu privire la sănătatea mea.

— Fratele tău nu mi-a spus niciodată că mi-ai pomenit numele.

— Dar l-ai întrebat vreodată?

— Nu; pentru că am văzut că nu doreşte să fie chestionat în legătură cu tine sau să arate o cît de mică încurajare ataşamentului meu prea insistent.

Helen nu mi-a răspuns.

— Şi avea perfectă dreptate, am adăugat.

Dar Helen a rămas tăcută, privind la pajiştea înzăpezită de afară: „O, am s-o scutesc de prezenţa mea”, m-am gîndit. Şi imediat m-am ridicat şi m-am apropiat de ea ca să-mi iau rămas bun, cu o hotărîre cum nu se poate mai eroică.

— Dar ce, ai plecat? mi-a zis ea luîndu-mi mîna pe care i-o întinsesem, însă fără să-i dea drumul imediat.

— Ce rost ar avea să mai zăbovesc?

— Aşteaptă cel puţin pînă se întoarce Arthur.

— Fiind mai mult decît bucuros să mă supun, am rămas acolo şi m-am rezemat de cealaltă cercevea a ferestrei.

— Mi-ai spus că nu te-ai schimbat, a reluat gazda. Să ştii totuşi că te-ai schimbat, şi încă foarte mult.

— Nu, doamnă Huntingdon, deşi ar fi trebuit s-o fac.

— Adică vrei să susţii că ai aceleaşi sentimente pentru mine, pe care le aveai şi la ultima noastră întîlnire?

— Da; numai că ar fi o greşeală să vorbesc acum despre asta.

— Greşit a fost cînd am vorbit atunci, Gilbert. Acum nu mai e deloc o greşeală — în afară de cazul cînd ai spune ceva care să calce în picioare adevărul.

Eram mult prea agitat ca să pot vorbi. Dar fără să aştepte un răspuns, şi-a întors ochii strălucitori şi obrajii împurpuraţi, spre fereastră, a ridicat geamul şi s-a uitat afară, fie ca să-şi domolească inima, fie ca să culeagă acel frumos trandafir Christmas, abia îmbobocit în tufişul de sub fereastră, care-şi scosese sfios capul de sub zăpada ce-l ocrotise pînă atunci de ger, şi care acum se topea sub razele soarelui. L-a rupt şi după ce a scuturat, cu un gest delicat, neaua strălucitoare de pe petalele lui, l-a apropiat de buze şi a spus:

— Trandafirul ăsta nu e la fel de înmiresmat ca o floare de vară, dar a răzbătut prin greutăţi şi vrăjmăşii greu de înfruntat. I-a fost destul ploaia rece de iarnă ca să-l hrănească şi soarele firav al acestei luni ca să-l încălzească. Vînturile aspre nu l-au făcut să pălească şi nici nu i-au frînt lujerul. Uită-te, Gilbert, e la fel de proaspăt şi de vioi ca orice altă floare, deşi mai are şi acum pe petalele lui zăpadă... Îl vrei?

Am întins mîna. N-am îndrăznit să vorbesc de frică să nu mă copleşească emoţia. Mi-a pus roza în palmă, dar n-am strîns-o între degete — atît eram de absorbit de gînduri, mă frămîntam ce să spun în această împrejurare: să-mi dau frîu liber sentimentelor sau să continui să le strivesc. Luînd această şovăială drept indiferenţă — sau

poate chiar lipsă de dorinţă în a-i accepta darul, Helen mi l-a smuls brusc din mînă şi l-a azvîrlit în zăpadă, a închis fereastra cu un gest energic şi s-a retras lîngă cămin.

— Helen! Ce-nseamnă asta? am strigat, uluit de schimbarea neaşteptată.

— Nu mi-ai înţeles darul, mi-a răspuns ea — sau ceea ce e încă şi mai rău, mi l-ai dispreţuit. Îmi pare rău că ţi l-am dat. Fiindcă am făcut o asemenea greşeală, singurul lucru la care m-am putut gîndi a fost să-l arunc.

— M-ai înţeles greşit, cumplit de greşit, i-am răspuns.

Şi într-o clipă am redeschis fereastra, am sărit afară, am luat floarea de jos, am dus-o în casă şi i-am oferit-o, implorînd-o să mi-o dea din nou şi spunîndu-i c-o voi păstra de-a pururi, de dragul ei, şi c-o voi preţui mai mult decît orice alt lucru pe care-l aveam pe lume.

— Şi asta te va mulţumi? m-a întrebat ea luînd trandafirul în mînă.

— Da, i-am răspuns.

— Atunci, poftim! Primeşte-l!

L-am lipit cu toată seriozitatea de buze şi l-am pus în sîn, în timp ce doamna Huntingdon mă privea cu un zîmbet puţin ironic.

— Ei, acuma pleci? m-a întrebat ea.

— Voi pleca, dacă... dacă trebuie neapărat.

— Te-ai schimbat, a continuat ea... Ai devenit ori foarte trufaş, ori foarte indiferent.

— Nici una, nici alta, Helen... Vreau să zic, doamnă Huntingdon. Dac-ai putea privi în inima mea...

— Şi totuşi trebuie să fii ori mîndru, ori nepăsător, dacă nu amîndouă laolaltă. „Doamnă Huntingdon”... De ce nu-mi zici Helen, ca mai înainte?

— O, Helen!... Scumpa mea Helen!... am murmurat.

— Trandafirul pe care ţi l-am dat era un simbol al inimii mele, mi-a zis ea. Ai vrea să-l iei cu tine şi pe mine să mă laşi aici, singură?

— Mi-ai da şi mîna dacă ţi-aş cere-o?

— Oare nu ţi-am spus destul pînă acum? m-a întrebat ea cu un zîmbet cum nu se poate mai fermecător.

I-am apucat repede mîna şi aş fi acoperit-o cu sărutări fierbinţi, dacă n-aş fi fost fulgerat de un gînd:

— Te-ai gîndit bine la consecinţe?

— Mă tem că nu, pentru că altfel nu m-aş fi oferit unui bărbat prea mîndru ca să mă ia sau prea indiferent, sau care îşi face probleme din pricina averii mele în loc să se gîndească la dragostea mea!

Tremuram s-o strîng în braţe, dar nu îndrăzneam să cred în atîta bucurie şi totuşi m-am stăpînit spunîndu-i:

— Şi dac-ai să te căieşti vreodată că ai luat un om sărac?

— Nu mă voi căi decît în cazul cînd mă vei dezamăgi. Dacă nu ai suficientă încredere în afecţiunea mea pentru a crede acest lucru, atunci lasă-mă!

— Iubita mea! Helen, scumpa mea! am strigat eu sărutînd acum, cu patimă, mîna pe care o păstram într-a mea şi cuprinzînd-o pe Helen în braţe. N-ai să te căieşti niciodată dac-ar fi să depindă totul numai de mine. Dar te-ai gîndit şi la mătuşa ta?

Tremuram în aşteptarea răpunsului, şi o strîngeam tot mai tare la pieptul meu!

— Mătuşa mea nu trebuie să ştie încă nimic. O să i se pară un pas pripit şi nesăbuit, pentru că n-are de unde să-şi închipuie cît de bine te cunosc. Dar trebuie să te cunoască şi ea şi să înveţe să te placă. Va trebui să mă părăseşti, să revii la primăvară, să stai mai multă vreme şi să încerci s-o cucereşti şi sînt convinsă că o să începeţi să vă simpatizaţi.

— O, atunci vei fi a mea, i-am zis eu, sărutînd-o o dată şi încă o dată şi încă o dată, pentru că acum devenisem la fel de întreprinzător şi de impetuos pe cît fusesem mai înainte de timorat şi de stînjenit.

— Nu... Peste un an, mi-a răspuns ea, eliberîndu-se cu multă delicateţe din îmbătişarea mea, dar ţinîndu-mi încă tandru mîna.

— Cum, încă un an? Vai, Helen, dar nu pot aştepta atîta vreme!

— Păi unde ţi-e fidelitatea?

— Voiam să zic că nu pot îndura chinul unei despărţiri atît de îndelungate.

— N-o să fie o despărţire: o să ne scriem zilnic. Inima mea va fi tot timpul alături de tine şi uneori ai să ai posibilitatea să mă vezi şi cu proprii tăi ochi. Nu voi fi atît de făţarnică încît să pretind că mi-e uşor să aştept atîta vreme, dar în căsătoria asta e de datoria mea să-mi consult şi rudele.

— Rudele şi prietenii vor fi împotrivă.

— Nu se vor împotrivi prea mult, scumpul meu Gilbert, mi-a zis ea sărutîndu-mă cu înfocare. Nu se voi împotrivi cînd te vor cunoaşte. Iar dară se vor împotrivi, atunci înseamnă că nu-mi sînt cîtuşi de puţin, apropiaţi. Acum eşti mulţumit?

Şi-a ridicat faţa spre mine cu un zîmbet de o tandreţe nesfîrşită.

— Cum aş putea fi altfel dacă ştiu că mă iubeşti? Mă iubeşti, Helen, nu-i aşa? am adăugat eu neîndoindu-mă cîtuşi de puţin de această realitate, dar dorind s-o aud confirmată de propria ei gură.

— Dacă m-ai fi iubit atît de mult cît te iubesc eu mi-a răspuns ea cu cea mai mare seriozitate — nu te-ai fi comportat ca pînă aum, fiind gata-gata să mă pierzi. Trebuia să înţelegi că rangul, neamul şi averea, nu trag mai mult în balanţă decît adevărata dragoste dintre două inimi care se potrivesc atît de bine!

— Ce fericire de nespus, am exclamat eu îmbrăţişînd-o iar. N-am meritat-o, Helen, nu îndrăznesc să cred în atîta bucurie. Cu cît voi avea mai mult de aşteptat, cu atît mai mare îmi va fi teama să nu intervină ceva care să mi te

răpească. Gîndeşte-te că într-un an se pot întîmpla o sută şi o mie de lucruri! În tot acest timp am să trec prin chinurile iadului. Şi pe urmă, iarna e şi un anotimp tare sumbru.

— Aşa m-am gîndit şi eu, mi-a răspuns ea pe un ton grav. N-am să mă căsătoresc iarna — sau cel puţin nu în decembrie, a adăugat ea cu un tremur. (Pentru că în luna aceea avusese loc şi căsătoria care o legase de fostul ei soţ, şi moartea îngrozitoare care o lăsase slobodă.) Aşa-dar am spus că peste un an, în primăvară.

— Primăvara viitoare?

— Nu... nu... toamna viitoare, poate.

— Atunci, vara..

— Mă rog, să zicem, la sfîrşitul verii. Acum gata, mulţumeşte-te cu atît...

În timp ce vorbeam, Arthur a intrat în odaie.

— Mămico, n-am putut găsi cartea în nici unul din locurile unde mi-ai zis tu s-o caut. (În zîmbetul mamei sale era ceva care părea să zică: „Nu, drăguţule, ştiam că n-ai s-o găseşti"). În cele din urmă mi-a adus-o Rachel.

— Uită-te, domnule Markham, o istorie naturală cu tot felul de păsărele şi animale, şi cu nişte poveşti la fel de drăguţe ca şi pozele!

Fiind foarte vesel, m-am aşezat să cercetez cartea şi l-am luat pe băieţel între genunchii mei. Dacă ar fi venit cu o clipă mai înainte l-aş fi primit cu mult mai putină amabilitate, dar acum i-am mîngîiat cu afecţiune cîrlionţii şi chiar i-am sărutat fruntea ivorie: era băiatul scumpei mele Helen, şi deci şi al meu. Şi aşa l-am privit întotdeauna de atunci încoace. Băieţelul acesta drăguţ a ajuns acum un tînăr de toată frumuseţea: a împlinit cele mai frumoase speranţe ale mamei sale şi în momentul de faţă locuieşte la conacul Grassdale împreună cu tînăra lui soţioară, jucăuşa Helen Hattersley de altădată.

Nu ajunsesem să mă uit la jumătate din carte, că doamna Maxwell şi-a făcut apariţia poftindu-mă în ca-

mera cealaltă, la dejun. La început maniera rece şi distantă a acestei doamne m-a cam îngheţat; dar m-am străduit din răsputeri să încerc s-o îmbunez şi să-i fiu pe plac. Se părea că izbutisem chiar şi în această primă şi scurtă vizită; pentru că pe măsură ce-i vorbeam, ea devenea tot mai amabilă şi mai cordială şi cînd am plecat mi-a spus foarte graţios la revedere, exprimîndu-şi speranţa că nu va trece mult pînă cînd va avea plăcerea de a mă primi din nou în casa ei.

— Dar în nici un caz nu poţi să pleci pînă cînd nu vezi sera, grădina de iarnă a mătuşii, mi-a spus Helen, pe cînd înaintam ca să-mi iau rămas bun de la ea, cu toată stăpînirea de sine.

Am profitat cu bucurie de un asemenea răgaz, şi am urmat-o în sera mare şi frumoasă, împodobită din belşug cu flori — mai ales dacă ţineam seama de anotimpul destul de înaintat — dar bineînţeles că nu eram în stare să le acord decît prea puţină atenţie.

— Mătuşa, începu Helen, ţine grozav de mult la flori, şi ţine foarte mult şi la Staningley. Te-am adus aici ca să-ţi adresez o rugăminte în numele ei, şi anume, ca acesta să rămînă căminul ei pînă la sfîrşitul vieţii — şi dacă n-o fi totodată şi căminul nostru — s-o pot vedea cît mai des, să stau din cînd în cînd cu ea. Pentru că tare mă tem c-o să-i pară rău să mă piardă. Şi cum duce o viaţă retrasă, e înclinată spre tristeţe dacă e lăsată prea multă vreme singură.

— Cu dragă inimă, scumpa mea Helen! Fă exact ceea ce vrei cu tot ce e al tău. Nici prin cap nu mi-a trecut că aş putea să doresc ca mătuşa ta să părăsească această casă! Şi fie că vom trăi în altă parte, va fi exact aşa cum veţi hotărî tu şi cu ea. Ştiu că ar suferi dacă s-ar despărţi de tine, aşa că sînt gata să-i îndeplinesc orice dorinţă. De dragul tău o iubesc şi pe ea, şi fericirea ei îmi va fi la fel de scumpă ca şi aceea a propriei mele mame.

— Îţi mulţumesc, iubitule! Meriţi o sărutare pentru asta. La revedere. Ei, şi-acum, haide, haide... gata Gilbert, dă-mi drumul. Uite-l pe Arthur, aşa că te rog să te abţii...

A sosit momentul să-mi închei povestirea. Oricine în afară de tine, dragă Halford, ar fi spus că şi aşa am lungit-o prea mult. Dar, pentru a te face să fii pe deplin mulţumit, voi adăuga cîteva cuvinte, întrucît ştiu că vei avea un sentiment de simpatie pentru bătrînă doamnă şi vei dori să ştii cum s-a încheiat istoria ei. M-am întors acolo în primăvară şi, făcînd pe placul lui Helen, m-am străduit din răsputeri s-o cuceresc pe mătuşă. Ea m-a primit cu multă amabilitate, fiind fără îndoială pregătită să-mi preţuiască mai mult firea datorită relatărilor favorabile ale nepoatei. Cînd i s-au adus la cunoştinţă intenţiile mele ambiţioase, a privit lucrurile cu mult mai multă înţelepciune decît îndrăzneam eu să sper. Singura remarcă în această privinţă făcută în prezenţa mea a fost:

— Şi aşa, domnule Markham, după cîte înţeleg ai de gînd să-mi răpeşti nepoata. Mă rog! Trag nădejdea că Dumnezeu vă va binecuvînta unirea şi o va face pe scumpa mea fetiţă să cunoască fericirea. Dacă s-ar fi putut hotărî să nu se mai mărite mărturisesc că aş fi fost mai bucuroasă. Dar din moment ce vrea să se recăsătorească, nu cunosc nici o altă persoană căreia i-aş încredinţa-o mai cu dragă inimă decît dumitale, crede-mă!

Fireşte că am fost încîntat de acest compliment şi am sperat că-i voi putea arăta că nu s-a înşelat în aprecierile ei.

— Cu toate astea ar trebui să-ţi adresez o rugăminte, a continuat ea. S-ar părea că mai pot încă să consider proprietatea de la Staningley drept căminul meu! A vrea să fie şi al vostru, pentru că Helen e foarte legată de conac şi de mine — după cum sînt şi eu legată de ea. Grassdale îi evocă amintiri dureroase, peste care nu-i

vine prea uşor să treacă. Eu nu vă voi supăra prea tare cu societatea mea, şi nu mă voi amesteca în viaţa voastră. De felul meu sînt o persoană destul de liniştită, voi rămîne cît mai mult în odăile mele, îmi voi vedea de treburile mele şi vă voi întîlni numai cînd şi cînd.

Nu încape îndoială că am acceptat toate acestea cu dragă inimă. Am trăit amîndoi în cea mai deplină armonie cu scumpa noastră mătuşă, pînă în ziua morţii ei Acest trist eveniment s-a petrecut cîţiva ani mai tîrziu — trist nu pentru ea (întrucît a avut parte de o moarte uşoară, ba chiar bucuroasă că ajunsese la capătul călătoriei sale), ci doar pentru cele cîteva persoane iubitoare — rude, prieteni şi slujitori recunoscători, pe care le-a lăsat în urma ei.

Dar să ne întoarcem la propriile mele treburi: m-am căsătorit vara, într-o dimineaţă strălucitoare de august. A fost nevoie de opt luni de zile, de toată amabilitatea şi bunătatea lui Helen pentru a înfrînge prejudecăţile mamei mele împotriva miresei ce mi-o alesesem, şi pentru a o face să se împace cu gîndul că voi părăsi proprietatea de la Linden-Car şi mă voi stabili la o atît de mare depărtare. I-am lăsat ferma lui Fergus, cu speranţe mai mari în prosperitatea ei decît aş fi avut cu un an în urmă, în imprejurări similare. Asta deoarece de curînd s-a îndrăgostit de fiica mai mare a preotului din L., o domnişoară ale cărei calităţi îl stimulaseră să facă nişte eforturi cum nu se poate mai surprinzătoare, nu numai pentru a-i cîştiga afecţiunea şi stima şi pentru a obţine o avere suficientă ca să poată aspira la mîna ei, ci şi pentru a se dovedi vrednic de ea, în proprii lui ochi, şi în cei ai părinţilor fetei. În cele din urmă a izbutit, după cum ştii. Cît despre mine, nu mai e nevoie să-ţi spun cît de fericit sînt împreună cu Helen şi cît de binecuvîntaţi ne simţim bucurîndu-se unul de celălalt, ca şi de copiii noştri. Acum tocmai aşteptăm cu nerăbdare să soseşti tu şi Rose, pentru că se apropie momentul vizitei voastre anuale, cînd

trebuie să renunţaţi la oraşul vostru plin de praf, fum, zarvă, trudă şi luptă, pentru o perioadă de destindere binefăcătoare şi de viaţă tihnită şi retrasă în societatea noastră.

Pînă atunci îmi iau rămas bun de la tine.

Al tău, Gilbert Markham.

Staningley, 10 iunie 1847

---- Sfîrşit ----